

Maciej Strykowski
Kronika

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Kroniki

oprac. Lucyna Wilczewska, Krystyna Wilczewska

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-05-4

strona: kt

- 1: Ktora przed=
- 2: tym nigdy fwiá=
- 3: tła nie widziála.
- 4: **Kronika Pol**
- 5: **fka Litewfka/ Zmodźka/ y wśzyft=**
- 6: **kiey Rufi Kijowskiey/ Moskiewskiey/ Siewierskiey/ Woł=**
- 7: hińskiey/ Podolfkiey/ Podgorfkiey/ Podláfkiey/ etc. Y rozmaíte przypadki
- 8: woienne y domowe/ Prufkich/ Mázowieckich/ Pomorfkich/ y infzych krain
- 9: Kroleftwu Polfkiemu y Wielkiemu Xięftwu Litewfkiemu przyległych/
- 10: Według iftotnego y gruntownego zniesienia pewnych dowodow z rozmai=
- 11: tych Hiſtorikow y Autorow poſtronnych/ y domowych/ y Kijowfkich/ Mo=
- 12: fkiewfkich/ Sławáńfkich/ Liflantfkich/ Prufkich ftórych/ Dotąd ciemnochmur=
- 13: ną nocą zákrytych Kronik/ y Látopifczow Rufkich/ Litewfkich/ y DLVGO=
- 14: SZA Oycá dzieiow Polfkich z infzymi/ z wielką pilnością y węzłowátą
- 15: pracą (Ofobliwie około Dzieiow Litewfkich y Rufkich od
- 16: żadnego przedtym niekuſzonych) Przez
- 17: **MACIEIA OSOSTEWICIVSA STRIY-**
- 18: **kowskiego doftátecznie nápiána/ złożona/ y ná pierwsze fwiátło z wybádá=**
- 19: nim prawdziwie dowodney ftárodawnofci wláfnym wynálezienim/
- 20: przewáżnym dochćipem/ y nakładem nowo wydźwigniona
- 21: przez wśzyftki ftárożytne wieki/ áż do dziei=
- 22: fzego Roku 1582.
- 23: **A naprzod wśzyftkich ile ich kolwiek ieft ludzkich ná**
- 24: Swiecie Narodow gruntowne wywody.
- 25: **Złáfką y Priwileiem Kro: J: M**
- 26: **Drukowano w Krolewcu v Gerzego Ofterbergera:**
- 27: M. D. LXXXII

strona: A

2: tom/ Panom/ Senatorom/ y wŹyŹtkiemu wo=

3: becz Źawnie dzielnemu RycerŹtwu/ á prawdziwym

4: OyczyŹny Oyczycom Koronnym y wielkiego XięŹtwá

5: LitewŹkiego/ RuŹkiego/ ZmodŹkiego/ zć.

6: Maciey OfoŹteuicius StriykowiŹki Canonik

7: ZmodŹki z winŹzowaním wŹzelkiego w łáŹce

8: BoŹey BłogoŹlawieńŹtwa

9: S. Z. Z.

10: Ie bez częŹtego á práwie ofmoletnego s krwá=

11: wym potem zątrwoŹenia (Bog Źerc ludzkich y ŹceroŹci mo=

12: iey Źwiádek wie) zprácowanego mozgu/ y zemdlonego w

13: ćwiczeniu wŹtáwicznym zdrowia do záłoŹenia fundamentu

14: tey przedŹięziętey Historiey náŹzey LitewŹkiej/ RuŹkiej/

15: ZmodŹkiej/ y niemáley częŹŹci PolŹkiej od žádnego przed

16: tym niekuŹŹoney/ przyŹtępuię Źawnie dziełne RicerŹtwo/

17: á łákkáwy Czytelniku: PoniewáŹ wŹzelkie budowánie ná niewárownym grun=

18: cie wyŹtáwione nie trwałe bywa. A HiŹtoria iŹ ieŹt naydoŹkonáŹŹá MiŹtrŹiniá/

19: náuczycielká/ zwierciádem/ żywym wyobraŹeniem/ y nacelnieyŹzym/ á napred=

20: nieyŹzym żywotá ludzkiego Źkárbem/ ktory nigdy z rękú męŹow zacnych niema

21: bydŹ Źpufzczány: (*marg*) Co ieŹt Hi=

22: Źtoria? (-)Tedy teŹ ŹłuŹnie záłoŹenia nagruntownieyŹzego fundamentu (*marg*) Tucidides

o

23: HiŹtoriey. (-)

24: potrzebuie/ poniewáŹ oná ieŹt naprzod wŹzelkiey dawnoŹci kluczem/ náuczy=

25: cielká/ wiadomoŹci y wiáry o Bogu/ y MiŹtrŹiniá nauk wyzwolonych/ y rękó=

26: dzielnych/ Źpraw wŹzelkich/ pochwalenia/ áłbo gánienia godnych/ przykłádom/

27: y przygod rozmaítých/ odmiennoŹci czáŹów/ żywotow KrolewŹkich/ XiáŹęcych/

28: y męŹow zacnych/ Źwiádkiem nadowodnieyŹzym/ pochodniá/ pobudká/ ofnem

29: y oftrogá cnoty/ y przypędzicielká dobrych potomkow do náłłádownáia/ y wy=

28: ráżenia przewaźnych łpraw przodkow łwoich/ dla łławy y niełmiertelnołci do=
29: łtápienia/ á zupelnego záchowánia Familiey włáfney w łwey zacnołci/ złych
30: záł od wyłtepkow/ y łprofnołci żywota/ dla boiázni niesławy y zmázy wiecz=
31: ney/ y dla kaźni/ odwodzicielká/ ná ołtátek włzelkiey mądrołci/ y włzyłtkich
32: cnot Historia iełł źrzodłem żywym. Ktorey iełliby niebyło/ wielkie błędy/ y
33: chmurne włzyłtkich rzeczy ciemnołci przypáđłyby ná łwiecie/ y żywot ludzki
34: máłoby co roźny był od niemego bydłá. Záczymby y niełmiertelnołć dułze prá=
35: wie zágáslá/ iełlibyłmy áni przelłżłych rzeczy wpámiełci rozmyłłáli/ áni przyłżłych
36: zdrowá poráđá/ y od łtárlżłych wziętym przykłádem vprzedzáli. Záczym w
37: rzáđzie ninieyłżłych y przedłiewiężłłych łpraw wielki á nie wywikłány błáđ mu=
38: śiałby przyłć.
39: Teźbyłmy y o łtworzeniu łwiátá nieobelżłego/ y człowieká pierwłżego
40: przodká náłżego Adamá/ á łnadź y o Bogu y iego Przykazánium/ y náuce zbá=
41: wienney zádney wiádomołci niemieli/ by nam był tego Moizełż piłłáná z Duchá
42: ł. Historiá/ á potym Ezdras/ y Helchias ná potomne czáły/ nie podáli/ Ná
43: ołtátek o przedziwnym národzeniu y vmęczeniu/ y chwálebnym zmartwych=
44: włtánium/ y inłżłych zbáwiennych łprawach/ Chriłtułá Páná/ ktoby znas wiedziáł:
45: by nam o tym czterzey Euángeliłtowie w łistoriach łwoich zgodliwie nápiłłá=
46: nych nie łwiádczyli.

A

Ktoby

strona: A3v

Małcieiá Striykowłkiego

1: záł w Małkowłkich záwiedzionym/ Tedy czyniáć powinnołć wrodzonego (*marg*) &
omnium

: *rerum uicif*=

: *litudo*. (-)

2: łłáchełtwá y náłury/ ktora mi nie do roley/ áłbo grubych robot członki łubtył=
3: ne vformowálá/ z młodołci/ y ł pierwłżłych práwie do ćwiczenia godnych łat/
4: moich/ Bog łepiey drog y żywotá mego wodz y łwiádek wie/ nigdy łie w proź=
5: nowánium nie kochał/ Alem áź do łátá wieku moiego łzełnalłego/ miedzy wielá

6: ludzicznych [!] młodość piwřz wychował/ y wřzytkem ćwiczenim w naukach
7: wyzwolonych łtrwił/ w ktorychem z łfki Bożey y oleiu iáko mowi/ y czfu
8: prożno nie łtrcił. A potym zawodzie piwřzym gđym miał chęć wrodzoną
9: do zwiedzenia dálekich kráin/ piwřza moi z Łęczyckiey Ziemie był do Li =
10: twy/(*marg*) Tymże xłtal=
: tem Plato
: Bořki Philo=
: łoph wylicza
: przyczyny
: pielgrzym=
: łtw swoiego
: Epłftola 7. ad
: propinquos
: Dionis. (-)  z pobudk Conřtellaciey Marřzowey n vkrynę Mořkiewřk izda/
11: gđziem n Witebřku żołnierzk kilka lat służył/ Liflantym zs z do Dunamen
12: tu nd morze y Mořkiewřkiey Ziemie część niemł zwiedził/ gđziem też iednk
13: prożno czfu nietrawił. Ale będąc w Rocie iednego Włoch n Witebřku przy=
14: wiodwřzy wzgodę *Martem armis rigentem cum mulis*/ npifałem kłięgi nie=
15: máłe łcinskim ięzykiem/ ktorym iełł Tituł *Sarmatiae Europae Descriptio*,
16: ktore kłięgi tenże Włoch/ cz nie iákom ia myłlił/ łmiał dc pod swoim Titułem
17: drukowc/ aczkolwiek (*Deum Opt:Max:appelo*) *ne primis quidem Heli-*
18: *conis fontibus labra admouerit*. A kto chce tego łprobowc/ łpytay go iáko
19: y ktorym łpofobem tm ktora łie rzecz toczy/ y iáko łie co rozumie/ & *unde ori-*
20: *go gentis alicuius deriuetur, ac quomodo gefta principum, łitus prouincia-*
21: *rum, & locorum ibidem contentorum inteligantur, &c.*
22: Potym zs dowćip moy do trudnych rzeczy przewaźny/ y natura do wi=
23: dzenia rozmałtych kráin chćiwa/ ku temu mię przywiodył/ iż przez niektory
24: czás máiąc ku temu przyrodzone ingenium przewyķłem/ y do rifownia łztuk
25: zwłázczá do Matematiki/ Geographiey y perřpectiwy należących/ ktore ćwi=
26: czenie niemniey mi pomogł do przedłwieżetey Peregrinaciey y opifłowania

27: Miast y Zamkow Liflandkich/ Mołkiewkich etc. y inższych ktorem zwiedził
28: kráiny.
29: Potym Roku 1574. po Henrikowym viáchániu/ ktoregom Koronácią
30: wierżem drukowaną w Krakowie/ y Gońcá cnoty [Carmine Sapphico](#) z nie=
31: mnieyższą pracą wydał/ gdym do Turek [in Interregno](#) z zacnym Koronnym
32: Sláchćicem Andrzejem Taranowskim záiáchał/ iżbych zá morze pielgrzymu=
33: iąć/ nie tylko iedno powietrza/ y niebá odmieniał/ ftárałem fie o to s pilność=
34: cią/ coby było z dobrą flawą fpolney Rzeczypośpolitey náfzey/ wżyftkichem
35: fie poftępkow/ obyczáiw tractatow Tureckich/ w ołobie Vliífesowey wybá=
36: dał/ ktemu wżyftki Zamki/ Miáltá/ położenie krain/ ták Wołófkich/ Mul=
37: tanfkich/ Bulgarfkich/ Ráczkich/ Traciyfkich/ y Tureckich porządniem łobie
38: fpiffał/ Y tákem włafnie zá iednym obeyżrzeniem wyráził/ iáko fie w łobie y mu=
39: rámi/ y wieżámi/ y położeniem álbo przyrodzeniem mieyfcá miály/ Tákte Bifan=
40: tium/ álbo Conftantinopolim/ Skuder álbo Kalcedon/ Galatę/ Silibrią/ Ni=
41: copolim/ głównieyfe nád Morzem czarnym/ Euxinem/ Propontidem/ y He=
42: lefpontem miáltá/ włafną á przeważną experientią wożąc fie w koło nich w
43: Bacie z niemałym nakładem/ tákte Andrinopolim nád Strimonem Rzeką (*marg*) Strimon
rze=
: ká v Poetow
: sławná/
: [inde, Strimoni](#)=
: [æq̄ grues. etc.](#) (-) fa=
44: mem wyriffował/ [iuxta regulas Geometricas & Cořmographicas](#), iż Czytelnik
45: iákoby tám fam był wżyftko fnádnie s pracy náfzey obaczyć może.
46: Támżem teź com fam widział/ y com fłyżzał/ y com mógł wyrozumieć po=
47: rządniem w Comentarz niemály wierżem fpiffał/ktoremum dał Tituł o wol=
48: ności Polfkiey/ y wielkiego Xięftwá Litewfkiego/ á frogim zniewoleniu wiernych
49: pod Iárzmem Tureckim/ y o Rokořzu dzifieyřzego Cefarzá Amuratá/ ktory po
50: smierci Oycá Zelimá (ktory teź przy nas ze Wtorku ná Szrodę vmárl w Con=
51: ftantinopolu) piáciu Brátow zámordował zc. y wydałem to wżyftko Drukiem
<http://rcin.org.pl>

52: w Krákwie Roku 1575.

A iż mię

strona: A5v

Maćieią Strykowłkiego

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33:

34:

35:

36:

37:

38:

39:

40:

41:

42:

43:

44:

45:

46:

47:

48:

49:

50: Zoiluffow fie też zawifnych nie lękam/ áni hardych storzypietkow/ y

íprofných

strona: A6

Przedmowá.

1: íprofných á beshumnych łápaczow/ ktorzy włafney swoiey cnoty y ćwiczenia

2: niemáiąc inźnych pośpolicie dowćipom zayrzą/ á nád Sędziego nieuká/ y gru=

3: bianá niemáíz w fwiecie nic nieśpráwiedliwźzego/ gdy o tym iáko Osiel miedzy

- 4: Słowikiem á Kukułką łądzi/ ná czym fie nie zna.
- 5: Ná których fprofne złorzeczeńftwá/ y potwarzy wiele fie ludzi vczonych
- 6: y on mędrzec w Pífmie S. częłto vřkarża/ gdzie mowi/ Potwarz zádawa trwo=
- 7: ge mądre mu/ y łamie moc fercá iego. A złorzeczeńftwo niezbożnych bárdzo gorz=
- 8: kie ieft vkążenie/ zwłafzczá zá czáfow tey oftátniey Swiátá ftárości/ ktora iuřz
- 9: mniej prawdziwych cnot rodzi.
- 10: K temu wiele ieft tákowych ktorzy tuczy złorzeczeńftwo/ Dla ktorzy
- 11: częłtokroć vczciwe y fzczeńliwe Ludzi przeważnie ku trudnym wřtopniom cno=
- 12: ty idących dowćipy bywáią zemdlone/ iż niewdzięcznością oná obrázone/ nie=
- 13: chcą fie ná fwiátło czáfsem pokazać.
- 14: Czegom teź y ia łam ná łobie włafną experientią dořwiádczył/ iż moich Co=
- 15: mentarzow naprzod Łácinřkie iedny [de Sarmatia Europæa](#) od inřzego przywła=
- 16: řzonych/ iákom to wyřzney powiedział. (*marg*) [Pířfánia mo=](#)
- : [ie wierřzem y](#)
- : [profa oratio=](#)
- : [ne. \(-\)](#) Drugie wierřzem polřkim o zdrowey po=
- 17: rádzie/ trzecie przeciw Nowochrzczeńcom/ teź polřkim wierřzem/ czwarte o Wę=
- 18: gierskiej Ziemi/ y iey Krolach łácinřskie w Krákwie/ á piąte o Tirańftwie dzi=
- 19: řieyřzego wielkiego Kniáziá Mořkiewřkiego teź łácinřskie/ z wielką pracą Bog wie
- 20: ná Witebřku vczynione zginęły mi w Chorofcy przy Pánu Alexandru Chodkie=
- 21: wicu sławney pamieći/ gdym tákże dla [niewdzięczności](#) [!] tych nieřzczeńnych wie=
- 22: kow/ dłuźey niź było potrzebá/ włafnie iáko ony Niewiářty Zydowřkie w E=
- 23: gipcie płod donoszony táiemnie przechowywał. (*marg*) [Exod. Cap. 1. \(-\)](#)
- 24: A ieft to przyrodzona v ludzi tych ktorzy co z mozgu czynią/ iż gdy iáką
- 25: rzecz pierwřzy raz z fzczeńliwey fantaziey/ iáko [Louis minerue](#) vrodzą/ á potym
- 26: im/ iák fie to częłto mnie trafiáło/ zginie/ iuřz trudno w táką drugą fantazią
- 27: potrářić vřřliuią. Trafia fie teź to iż Ludzie dowćipni widząc niewdzięczność
- 28: pracy fwoich/ á miáfto vczciwey nagrody nágábánia/ y przeřládovánia od
- 29: złyh odnoszący/ czáfsem to czynią/ co oná Sibilla Cumea przed národzeniem
- 30: Chriřtuřa Páná 620. lat Taquiniuřřowi Rzymřkiemu vczyniá/ iż przed nim

- 31: iáko sie to wyższy wpmiñęło sześcioro kfiąg swoich spaliłá. Tákże też Ouidius
- 32: vczyñił piñciamnaście kfiąg swoich Metamophoseos názwányym/ iż ie tákże
- 33: spalił/ gdy był z Rzymu wywołan/ iáko sam piñze/ áż drugi Exemplarz potá=
- 34: iemnie sługá iego/ widząc pracą około onych kfiąg wielką Páná swego tá
- 35: iemnie záchował/ ktory y dziś mamy. Tenże też podobno dla teyże niewdzię=
- 36: czności dwoie kfiąg **de amore** zátáił/ y niewydał ich/ gdy mowi/ **libro primo**
- 37: **Elegia prima Amorum.**
- 38: **Qui modo Nafonis fueramus quinq; libelli,**
- 39: **Tres sumus: hoc illi prætulit Autor opus**
- 40: **Vt non vlla tibi iam fit legisse voluptas,**
- 41: **At leuior demptis pœna duobus erit.**
- 42: A to sie wżyśtko działo dla prześládowania zazdrościwego y niewdzięcz=
- 43: ności/ á dla złego wyrozumienia/ y płocheho rozśładku o vmyśle onych ktorzy
- 44: co piñmem swoim ná swiátło wydawáią. Bo ielzce iáko sie swiát począł zaden
- 45: człowiek ták fortunny niebył widzian/ áni sie s ták sżczefliwym rozumem/ y dow=
- 46: ćipnym ćwiczenim **wrodził [!]** / ktoryby káždemu iednemu zóśsobná wżyśtkim rázem
- 47: sie vpodobał/ álbo vgodził/ y dofić według woley káżdego vczyñił/ zá czym by
- 48: mogł być od złośliwych ięzykow wolnym.

strona: 1

1. Macieia Strykowskiego

1: **Macieia Strykowskiego**

2: **Ofošteuiciuffa C.Z.Kroniki Litewskiej**

3: **Kfiąg pierwszych Rozdział pierwszy.**

- 4: **W** Stworzeniu Swiátá nieobefzłego Ziemie/
- 5: Niebá/ y początkách rzeczy ktore ná nich są/ rozmaíte by=
- 6: ły Czytelniku łafkawy/ mniemánia y wywody Philofo=
- 7: phow/ y Poetow Pogánńkich. Bowiem iedni byli/ kto=
- 8: rzy **ex Chao**, to iest/ z zámiełzánia rzeczy y Elementow
- 9: Swiát być vczyñiony twierdzili/ Co y Ouidius I. Metam.

10: przywodzi w ty słowá:

11: Ante mare & terras, & quod tegit omnia cœlum,

12: Vnus erat toto naturæ uultus in orbe

13: Quam dixere Chaos, rudis indigestaq̃ moles, &c.

14: Tales zaś Milefius/ ktory był mądrym między fiednią Mędrcom Gre=

15: ckich poczytan/ wszystkie rzeczy z wody być stworzone wywodził/ nálládując w

16: tym podobno Homeruffa wszystkiej dawnieyfzey Philosophiey Autora/ ktory

17: też Iliadum 16. Ocean być początkiem wśzytkich rzeczy zmyślił.

18: Hipparchus potym/ y Heraclitus Ephesius przeciwnym obyczaiem z ognia

19: y z wody Swiat być stworzony powiadáli. O czym y Ouid. I. Metam.

20: Quippe ubi temperiem sumphere humorq̃ calorq̃,

21: Concipiunt & ab his oriuntur cuncta duobus,

22: Empedocles zaś/ Epicurus/ Democritus/ Diogenes Libertus/ Zeno/ Pita=

23: goras Samius/ Anaximenes/ Hierocles/ y infzy Greccy ná wielkie fie rozumy fa=

24: dzący wartogłowowie różne y rozmaite Swiatá początki kładli.(*marg*) Epicurus uacuū

: & inane, Demo=

: critus plenum &

: uacuum, Parme=

: nides calidum &

: frigidum, &c. (–)

25: Po tych Ariftoteles/ Cicero/ Xenophanes/ Auerrois/ etc. Swiat być wieczny

26: bez początku/ y bez dokonania wywodzili: w ktorey Sentenciey był y Mani=

27: lius Poetá zaczy/ gdy mowi:

28: Hæc æterna manet, Diuisq̃ simillima forma,

29: Cui neq̃ principium est ufquam, nec finis, in ipfo,

30: Sed similis toti, remanet perq̃ omnia par est, &c.

31: Bo gdy oni Sumimozgowie (iáko Cenforinus, y Cornelius Agrippa de uanit. scient.

32: cap. 51. świadcza) swarzyli fie o to/ iesliby iáycá álbo ptacy pierwey były ftwo=

33: rzone/ poniewaz y iáie bez ptaká y ptak bez [!] iáia rodzić fie nie może/ po długich

34: swarach y queftiach nie mogąc fie o iáycá y o ptaki zgodzić/ potwierdzili/ swiat

- 35: y wszelkie stworzenia/ być bez początku/ y wieczno trwały. Przeciw ktorej ich
36: sentencji Stoicy drudzy wartogłowowie byli. A wzyfcy im nagłębiey rozumy
37: swoie okazać chcieli/ tym nabrzydliwiey (bez wiadomości o wżechmocności
38: Bożey ktory wżyftko z niżczego/ á prawie *ex uacuo plenum* stworzył) bładzili.

strona: 5

5.

Macieią Strykowskiego

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:
- 5:
- 6:
- 7:
- 8:
- 9:
- 10:
- 11:
- 12:
- 13:
- 14:
- 15:
- 16:
- 17:
- 18:
- 19:
- 20:
- 21:
- 22:
- 23:
- 24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33:

34:

35:

36:

37:

38:

39:

40:

41:

42:

43:

44:

45:

46:

47:

48:

49:

50: A gdy iuż Ziemiá oflycháłá/ rofkazał Pan Bog Noemu bełpiecznie wyftą=

51: pić z Korabiá/ w ktorym miezkał cały rok/ y miefiąc. W tenze czás Pan Bog

iákoby

strona: 6

- 1: iákoby powtore stworzył/ y poştánowił nowy Swiát/ bo naprzod błogoflá=
2: wił Noemu/ y Potomkom iego/ Y przyrzekł mu więcey fie ták frogo niemścić/
3: áni złorzeczyć Ziemi dla człowieka/ áni Swiátá záléwać wodámi/ ná co dał
4: znák y potwierdzenie pokoju y przymierza/ y zakłádu wiecznego/ między łobą/ á
5: człowiekiem Tęczę álbo Dubę ná Niebie rumiánobrunatną/ która fie y teraz
6: zázwdy przededzdem/ y po dzdzu póspolicie ná xtałt Duhi po wśzyłtkich obło=
7: kach vkázuie.
- 8: A gdy iufz ták Pan Bog przyrzekł Noemu/ więcey Swiátá Potopem nie=
9: záléwać/ áni ludzkiego narodu wodą ták frogo gubić/ przedfię ty condicie przy=
10: dał/ iáko Philo piłze w księgach [Biblicarum Antiquitatū](#). Iłz iefli ludzie ná Ziemi miefz=
11: káiący grzelzyć będą/ rozłádzę ich w głódzie/ álbo w mieczu/ álbo w ogniu/ álbo
12: w łmierć/ y morowym powietrzu/ y w trzęfieniu ziemie/ etc.(*marg*) Poştánowie=
: nie Boże z
: Nohem. (–) A gdy fie wypełnią
- 13: látá wieku/ tedy odpocznie łwiátłó/ y zginą ciemności/ y ożywię vmárlych/ y pod=
14: niofę łpiące z Ziemie/ y odda Piekłó dłuę łwoy/ y zgubienie wroći częśc łwoię/ á=
15: bych ia też (mowi P. Bog) oddał káždemu według vczyńkow iego/ y według o=
16: wocow wymyłłow ich/ dotąd ázbych łádził między dułzą y ciálem/ y odpocznie
17: wiek/ y zágáśnie łmierć/ y piekłó zázwrze vłtá łwoie etc.(*marg*) Zmartwych=
: włtánie y łą=
: dny dzień. (–) y będzie Ziemią infza/ y
- 18: Niebo infze/ miefzkánie łpráwiedliwym ná wieki. To tu iáłnie o Sądnył Dniu/
19: y Zmartwychwłátniu łam Pan Bog Noemu przepowiedzieć raczył.
- 20: Dozwolił też Pan Bog Noemu/ y iego Potomkom miełłá zwierręcego/ ál=
21: bo bydlęcego/ y infzych potraw vżywáć/ ktorzy przed Potopem ludzie nieználi/
22: áni vżywáli/ Bo iefli fie łowem bávili/ tedy tylko dla łkor.
- 23: Vłtáwił też Pan Bog ná ten czás práwo/ áby Mężoboycowie byli táz
24: łmiercią zábijáni/ iáko oni infzych zábijáli/ z rozłádku vrzędu zwierchniego/ á
25: krew rozlewáiących/ aby tákże byłá rozłana/ poniewáz człowiek ná wyobráżenie
26: Boże iefł łtworzony. (*marg*) [Práwo ná](#)
<http://rcin.org.pl>

☐ mężoboyce.

☐ Genefis 9.

☐ Matth.26. (-)

☐ 27: Zaczął też zarazem Noe/ będąc sam w on czas Pánem wżyſtkiego Swiátá/

☐ 28: goſpodárftwá rozmáite/ około ſprawowania ziemie/ y dobytku/ y ſzczepienia

☐ 29: Winnice/ ktorým ſie winem ſam naprzod Stárufzek wweſelił/ ták iż zá mar=

☐ 30: twego leżał/ bez wſtydu odkrywſzy ſie/ co obaczywſzy Cham Syn iego ſrze=

☐ 31: dni/ niezákrył nágoſci oycowſkiej/ ále vkázuic drugiey Bráćiey náfmiewał ſie

☐ 32: z niego.(*marg*) Noe naprzod

☐ wynálazł wi=

☐ no/ ſam ſie

☐ nrm [*lege: nim*] pierwey

☐ vpił. (-)

☐ 33: Berofus piſze lib. 3. iſz ten Cham obierał ſie około nauk Czárnoxięſkich y

☐ 34: Czárownicych/ dla czego był názwán Zoroaſtes/ y iákoby w ten czas Oycá pi=

☐ 35: iánego vmyſlnie miał vczárowáć/ iſz potym będąc iáko ryezániec/ niemogł być

☐ 36: do płodu ſpoſobny.(*marg*) Cham czá=

☐ rownik. (-)

☐ 37: Sem zác y Iaphet drudzy bráćia Chamowi poruſzeni miłością prawdziwą

☐ 38: ſynowſką/ odwrociwſzy wſtydliwe oczy ſwoie/ zákryli Oycá ſwoiego/ ktorým po=

☐ 39: tym Ociec Noe przecuiciwſzy ſie zá ich cnotliwe ku ſobie záchowanie blogoſlá=

☐ 40: wił/ A Chamowe potomſtwo przeklął mowiąc: Rozmnoż Pánie Boże Sema/

☐ 41: y rozſzerz Iaphetá y Potomki iego náwieki/ á Cham niech bedzie ſługá ich/ z

☐ 42: potomkámi ſwoimi wiecznie. (*marg*) Błogoſlá=

☐ wieńſtwo No

☐ ego Semowi

☐ y Iaphetowi/

☐ Synom cno=

☐ tliwym/ á

☐ przeklectwo [!]

: Chamowi. (-)

43: Támże też zaráz náznaczył trzem Synom wrzędy trzy/ y powinowáctwá/

44: áby z nich káždy w łtanie/ y w záołaniu swoim zágrániczonym trwał/ y żył: gdy

45: rzekł do nich. Ty Sem modl łe/ ofiáry odpráwuy/ y píłmem łe łwiętym zába=

46: wiay iáko KApłan. (*marg*) Trzy wrzędy

: trzech łynow

: Noego. (-) Ty Chamie orz rolá/ y łńzym Gółpodárłtwom/ y Rzemio=

47: słom przyłtoyne potrzeby odpráwuy/ iáko CHłop: Ty Iáphet rzádz y broń

48: tych dwu iáko Krol y Slachcic/ á Gránice ich rozłzerzay/ Bo Iaphet wykłáda

49: łe rozłzerzenie.

strona: 10

Kłięgi pirwłze.

10.

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33:

34:

35:

36:

37:

38:

39:

40:

41:

42:

43:

44:

45:

46:

47:

48: Dla czego Berofus mowi/ iż ten Nemrot pierwszy Saturnus rzeczony pánuiąc

strona: 11

11. Macieią Striykowfkiego

1: (*marg*) Babilońfka

2: Wieża. (–)w Babilonie ná polach Sennaar lat 56. wywiodł wieżę z gruntu nád wyffokość

3: y wielkość gor/ ná znák iż tám miało być Kroleństwo Kroleństw ná wieki. Ale go

4: to omyliło/ bo w potomkach Nimrotowych dla przeklętwá onego/ ktorým był

5: Nohe Chamowe pokolenie przeklął/ nie długo trwáło pánowánie/ Gdyż v Af=

6: řiryczykow nowe řie Kroleństwo y Monarchia Afřiryfka poczęłá/ przez Afřura

7: Syna Semowego/ ktory Niniuen Miářto zbudował/ y Babilonią mocą opá=

8: nował. O czym też yDiodorus [!] Siculus piřze.(*marg*) Wtora Mo=

9: narchia Affi=

10: riyfka w Ni=

11: niwen. (–)

12: MEřraim wtory Syn Chamow opánował ty kráiny/ nád czyrwonym y

13: miedzyziemřkim Morzem przy Nilufie Rzece/ ktore potým názwano Egipsem

14: od Egiptuřfá Krola/ ktory wygnawřzy brátá Danaa/ krolował w Egipcie lat

15: 68.(*marg*) Egipřfkie kro

16: leřtwo. (–)A Krolowie Egipřcy Pharaonámi vedług godnořci Krolewřkiew/ byli po

17: tym rzeczeni/ iáko o tym bárdzo řtárodawny Hiřtorik piřwřzy po Berofuřie Egip=

18: řki Manetan rzeczony in lib de regibus Egipřiorū piřze/ ktorego ia mam

Exemplarzyk.(*marg*) A Pharao z

19: Zydowřkiego

20: rozumie řie/

21: rořprafzáiácy

22: odzieráiácy

23: etc. (–)

24: Ale iřz Egipřfkie řtrony MEřraim/ álbó Miřraim Syn Chamow naprzod

25: potomkámi ořřadzil/ tedy y dziś Turcy y Arabowie Egipřfkie Kroleństwo názy=

26: wáią Miřraim álbó Miřri y Miřřer/ á Zydowie Mikraim etc.(*marg*) Ieřř teřz tám

Pharos Wy=

fpá. (-)

17: Synowie Mizraimowi byli/ Ludim/ Laabim/ Phut/ Enanim/ Kanaan/

18: Sidon/ Het/ Naphtuim/ Chafluim/ y Phetruhim/ Od Ludima tedy pirwżego

19: Syná Mizraimowego Lidowie/ y Lidiyskie Kroleftwo/ w ktorým ono bogáty

20: Crefus pánował w Aziey fie poczęło/ A nie od Ludá Syná Semowego/ Bo z

21: Egiptu bárdzo blifkie ieft żeglowanie do portu mnieyżzey Aziey/ w ktorey leży

22: Lidia/ (marg) Lidowie y

Lidia. (-) k temu obyczáie Lidiyfkie/ y vbiory bárdzo fie zgadzáią z Egipczykámí/

23: iákom fie sam tym obiemá narodom przypátrzył w Kalcedonie/ y w Conftan=

24: tinopolu/ gdy pořłowie od Egipřkich Beglerbekow/ y Afrikanřkich Krořikow/

25: y od Lidow v Amurata Zelimowicza Cefarzá Tureckiego nowego dzieyieřzego/

26: Roku 1574. po ktorých teř byli pořłowie od Popiana/ (marg) Roku 1574. (-) ktorzy przywieřli z fo=

27: bą Rinoceruffá zá vpominek Cefarzomi [!] / y Krol de Feřfa Mauritańřki ořobą

28: řwoię z tegoř Národu Chamowego/ y Mizraimowego/ ktory teř niedawno

29: Krolá Portugalřkiego Sebařtiana poráził y zábił z wielką řzkodą Chreřci=

30: áńřką.(marg) Rinoceros. (-)

31: Laabim wtory Syn Chamow/ od ktorego ieft názwana Lybia w Africe. (marg) Libia. (-)

32: Phut od ktorego řá rozmnořzone narody Murzyńřkie (marg) Murzynowie. (-)názwáne Phutym w za

33: chodniey řtronie Afriki przy Mauritaniey/ w ktorey ono Iurgurta (marg) Iugurtá. (-)waleczny

34: pánował/ gdzie y dzieř Rzeķę Phut řtárodawnym przeřwiskiem zowią/ támeř=

35: ni obywátele/ ktora Mauritanią od Numidiey dzieli. Plinius teř tę Rzeķę

36: tymře imieniem zowie Phut/ á Ptolomeus w opifaniu Swiátař Phtut/ ále mi

37: fie zda/ řřz ią Plinius lepiey miánuie/ y opifuie/ ieft teř támy Miářto Phitis/ y

38: Krol Epaphus iák v Poetow czytamy Potykał fie z Phaetontem/ ktore

39: imiona od tegoř Phuta Mizraymowego Syná máię řwoie wywody/ (marg) Vel Phut Siriác

interpretaetur

⌚ Craffus, pinguis. (-) á to imię

40: Phut wykłada fie po nálezemu Zawiáfa/ Bo y Mauritania iest práwie zawiá=

41: fą/ y oftátnią gránicą ziemie przyległej Oceanowi wielkiemu ná zachod Słoń=

42: ca/ áczkolwiek ná tymże Oceanie Hiłpanowie/ y Portugalczykowie/ zá Mau=

43: ritanią y Afriką/ niewiádomo przedtym ludziom y Astrologom/ tákże Geogra=

44: phom Wyłpy y Kráiny náležli przewaźnym żeglowáním/ ktore dziś nowym

45: Swiátem zowiemy.

46: IEnamim/ álbo Ananim/ (*marg*) Ananim. (-) rozumie fie póspolicie łtudnicą y źrzodło wod/ten

47: ofiadł tę kráinę w Egipcie/ ktorą Cirenenfką zowiemy/ y tám Cirene Miáło zá=

48: łóżył/ łkąd Cygáni narod łwoy chcą wywodzić/ (*marg*) Cirenei álbo

⌚ Cygáni. (-)á tá Kráiná w Egipłkim pán=

49: łtwie iest naobfítłza/ o ktorey czytáy Saluftium *de bello Iugutino*.

strona: 15

15.

Maćieią Stiykowskiego

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13:

14:

15:

16:

17:

18:

19:

20:

21:

22:

23:

24:

25:

26:

27:

28:

29:

30:

31:

32:

33:

34:

35:

36:

37:

38:

39:

40: Bo y teras z tego Epiru Turecki Cefarz nalepłze do iezdneho boiu y do Har=

41: cow męże miewa. Z tychże też Dodoneow obywatéle Rodum Infulę opánová=

42: li/ y wiele Portow y Krain w Aziey/ w Europie/ y we Włofzech/ z ktorych też fą

43: Cipriotæ/ Kretenfowie/ Kalabrowie/ Siciliani/ Maffiliani etc. ofiedli/ y narodá=

44: mi Greckimi námnożyli.(*marg*) Delijunacij

⌘ Epirotfci.

: Wenetowie

: ich zowią

: Stradioti. (-) A tu Czytelniku miły obaczyćwży nadawnieyżą/ y na=

45: prawdziwżą być Hiſtorią ſwiętą Moifeżową/ ktory Iawaná Syná Iafetowe=

go y po=

strona: 16

Księgi piwſze.

16.

1: go y potomki iego wyſzley miánowane/ Geneſ.10. dziwnie opiſuie/ co też naydzież

2: Paralipomenon 1. tám obaczyż wielki błąd Hiſtorikow y Poetow Greckich/(*marg*) O tym
czytay

: [Iuſtimum in prin](#)

: [cipio lib. 20.](#)

: tám naydzież

: iſz prawie

: wſzyſtki Na=

: rody Włoſkie

: z Grekow po=

: [iſły/ et lib.24.](#) (-)

3: ktorzy niewiedząc co by to był zá Iawan álbo Ion ich przodek (bo ieſzcze w on

4: čás Piſmá S. nie byli ſwiadomi) zmyſlili ſobie iákiegoś drugiego Iaoná przod=

5: ká w kilku wiekow po Iafecie vrodzonego/ z Creuſſij Erichteuffa Krola Corki.

6: A tám niedocziánim Hiſtoriy ſwiętych/ ách ſię ná wielkie rozumy ſadzili/ ku

7: ſwoiey hańbie dawnoſci początkow narodu ſwego ſamiſz ſobie więli. Miecho=

8: uius też náż Stáruſzek [Chronicorum Poloniae lib.1.cap.1.](#) y Wapouius podobno ſie tám=

9: że zá nikczemnoſcią Grecką zdrogi práwey Hiſtoriey vdawſzy/ chcą narody Sła=

10: wakow y nas Polakow od tegoż Iawaná przez Helifę Syná iego wyrodzić/

11: co [Cromerus acri iudicio](#) confutuie/ y niſzey też o tym w wywodzie narodu Ruſkiego

12: z pewnych dowodow náſzych obaczył.

13: Tubal piąty Syn Iafetow/ od ktorego Chalibes poſzli/á leży tá Krainá

14: Chalibow w máley Azyey [názwnána \[!\]](#) od Miáſtá Chalibe/ gdzie ſą ſławne gory

15: dla hoynego wykopywania kruzcu frebrnego y zelaznego/ o ktorzy y Homerus

16: pifał/y Virgilius [Chalybeosq̄ frænos momordit, &c.\(marg\)](#) O tym też czy

: tay [Dialogū](#)

: [Platonis de](#)

: [natura et le=](#)

: [gibus/gdzie](#)

: [ieden Egip=](#)

: [czyk Solono=](#)

: [wi Philofo=](#)

: [phowi nik=](#)

: [czemność Hi=](#)

: [ftoriy Gre=](#)

: [ckich ná oczy](#)

: [wyrzuca do=](#)

: [wodnie.](#)

: [Miechoui^o ná](#)

: [początku kro=](#)

: [niki fwoiey.](#)

: [Cromer^o cap.](#)

: 14. et 15. (-)

17: Dla tego też Genef. 4. wspomina Moifes Tubalkaina być pierwszym Ko=

18: walem y rzemieńnikiem kruzcu zelaznego. Chalibom przylegli w łafiedztwie Ibe=

19: rowie Aziaticcy/ ktorzy też w łwych kráinach máią dofyć wzelákiego Kruzczu/

20: y tym fie wlyfcy báwią/ łkąd máią y przezwiká włafne/ bo Iberi wykłádáiá fie ná

21: łácinłkie [Foffores](#), po náłzemu Kopacze álbo Hawerze/ o ktorzy Chalibach y

22: Hiberach [Homerus im Iliadis 2. Apolonius in carmine Argonautico](#) częłtą wzmiankę czynią.

23: Z tych też krain Aziyłkich Iberow y Chalybow Cefarz Turecki zá dziefięcínę bár=

24: zo wiele frebrá ná káždy rok bierze.

25: Ci potym Iberowie według niektorzy z Xiążęciem swoim Herculełfem z

- 26: Aziey do Hispániey przez Greckie/ Adriatickie y miedzyziemne Morze żeglowáli/
27: gdzie Hercules słupy dwa w ciáfnosciach morzá/ ktore Hispánią od Maurita=
28: niey y Afriki dzielą/ poštáwił.(*marg*) Gades Her=
: culis. (-) A Iberowie Aziaticzcy obaczywłszy w Hispa=
29: niey także iáko w swoiey Oyczyźnie bogáte gory/ Kruźcem Złotym/ Srzebr=
30: nym y żeláznym/ ktore Iuſtinus lib. 44. opifuie y wyflawia/ támże ofiedli/
31: á onę część Hispániey Iberią od siebie miánowali.(*marg*) Iberowie w
: Hispániey. (-) Ci potym złączywłszy fie z
32: Francuzámi/ ktorych w on czás Galatámi y Celtámi zwano/ ze dwu narodow
33: w ieden przes ípolne mieřzkánie złączonych y ípoionych íą rzeczeni Celtiberij/
34: iákoby **tzekł** [!] **Celtæ & Iberi**, co Iuſtinus piřząc o Iberach porzadnie wywodzi.
35: Liuius także y Florus o częłtych á mężnych dzielnościach rycerfkich Celti=
36: berow bárzo częłto wřpomina. A ták Iberowie Afiatyczcy y Hispáńscy także
37: Celtiberi od Tubálá Syná Iafetowego narod wiodą/ Aczkolwiek Berofus
38: lib. 5. piřze/ ířz Iubal fundowal Celtiberow/ wřzákże to wřzyřtko iedno.(*marg*) **Vide**
Liuium &
: **Florum ex eodem**
: **ac Iuſtinum de**
: **rebus geřtis Cel=**
: **tiberorum cum**
: **Romanis.** (-) Ofiádło
39: potym bárzo wiele narodow w Hispáńskich Kráinach bogátych/ według po=
40: řtepkow y odmiennosci czálow onego wieku dawnego/ gdy częłte bywály ge=
41: řtych narodow/ y rozmaitych przenořzenia z mieyřcá ná mieyřce/ y ípolne z kráin
42: lepřzych/ wceřnieyřzych y bogáťzych vchodzenia/ y wybijánia. Bowiem Afri=
43: kani/ Arabowie/ Mauritani/ Kartaginenřes/ Rzymiánie/ Francy y Galli/
44: Nortmani/ potym Cymbrowie/ Hunnowie/ **Wandalitæ**/ Gottowie/ Gepido=
45: wie/ Alani/ y inřzy Francuřcy/ Niemieccy/ Sławáńscy/ y Litewřcy przodko=
46: wie/ częłto fie tám o ty Kráiny zachodnie iáko ciepłe/ wceřne y bogáte vbie=
47: gáli/ á ktory był Narod mocnieyřzy/ ten fie tám ofiedział. A ták wielka była

- 48: hoyność Kruźcu złotego y ırzebnego w Hispāniey/ iłz Hannibal Kartaginłki
49: poki tām pānował/ nā koźdy rok dwānāsćie beczek Złotā czyłtego z dochodow
50: gornych bierał/ iāko to nam Pliniuszow ızācunek pokāzuie y Iułtinow.(*marg*)

Hannibāłowi

- : dochod z Cel=
: tiberiey. (–)

C iij

Mofoch

strona: 21

21.

Macieią Striykowłkiego

- 1:
2: A tāk od Riphata wtorego
3: Syna Gomerowego wnukā Iafetowego/ prawnukā Noego/ poźli Riphei/ kto=
4: rzy łą Sarmatowie y Henetowie. A to imię Heneti/ iāko w łobie brzmi rozumie
5: łie po Hebreiłku tułāiācy/ iāko teź y Grekowie drugich zwāli Nomadas/ to iest/
6: z iednych pāłtwiłk nā drugie łie przenoźācy. Sarmata teź āłbo Sauromata
7: wyklāda łie Wodz āłbo Xiāżę wyłokołci/ āłbo Pan wyłłzey y gorney krāiny/ co
8: łie rozumie o pūłnocnych łtronach/ bo łie ku gorze podnołi Ziemiā idāc nā poł=
9: nocy. A iāko [Miechouius lib. I. cap. 2. fol. 3.](#) kłādzie/ [A montibus Sarmaticis eleuationis poli](#)
10: [49. graduum, ufq̄ ad mare Baltheum siue Venedicum, quod est finus oceani Germanici](#)
[55. graduum,](#)
11: [& ubi mare non alluit eleuatur polus 57. graduum & plus:](#) Ktory rachunek biegłym ā do=
12: wćipnym Geographom y Astronomom zlecam.

strona: 26

Kłięgi wtore.

26.

- 1: Roku od nārodzenia Chriłtułā Pānā 1570. nāzāiutrz po włzech Swię=
2: tych w nocy/ przyłżłā tāk cięłzka ā niełłychāna powođł Morłka/ ktora nagłe
3: przypadłzy zāłāłā Ziemię Pomorłkie w dolney Niemieckiey Ziemi/ iāko Ziemię
4: Brabandłkā/ y Ieziornā/ ktora Seland Niemcy zowiā/ Holandłkie y Flander=
5: łkie Xięłtwā/ y oboię Frizyā. (*marg*) [Brabandia](#)

- ⌘ Selandia/
- ⌘ Holandia/
- ⌘ Flandria/
- ⌘ Frifia/ kráiny
- ⌘ ziemie Nie=
- ⌘ mieckiey zá=
- ⌘ tonęły. (-) A sftáło lie to z ciężkich y długich wíátrow/ dla
- 6: ktorych ácz fą brzegi morfkie goblámi wyfokimi z dawná opátrzone/ áby zwy=
- 7: kłe podniefienie Morfkie po odeściu długim/ záś nagle przypadwfy przez nie
- 8: nieprzelewáło/ Wfzákże ífz przez całą Iefień wíátr írzedni miedzy wfchodem á
- 9: południem vftáwicznie írodze wíá/ przegnał wodę morfką od tych kráin ku An=
- 10: gliey y Hiberniey/ ífz iá iáko gorę nieiáką ná fobie dzierzáł/ Potym gdy záś prze=
- 11: cíwny wíátr powftáł/ wielkim pędem iáko z gory oná wodá wftecz biezáłá/ kto=
- 12: ra ácz lámá chybko ízłá ná doł/ íefzcze iá wíátr tym težey gnał/ pędząc zá niá
- 13: wodę z brzegu Anglickiego/ Ítádze ták nawálnie przypádlá/ że przez wfzytkie gro=
- 14: ble przeláwfy/ wielkim ie gwałtem wywrociłá/ á vczyniwfy fobie wefcie w
- 15: rowninę/ záláłá tánty kráiny dolney Niemieckiey ziemie/ ták gwałtownie/ że
- 16: fie nikt niefpodzáł/ Íkąd ímierć naglá ná ludzi y ná bydło przypádlá/ ífz w An=
- 17: dorfie/ w Delphru/ w Hercegpufu/ w Merimedzie/ w Mittelburgu/ w Grenin=
- 18: gu/ w Roterodamie/ w Amfterdamie/ y w inych głownych y mnieyfzych Miá=
- 19: Ítach/ ták wyfoko wodá wyláłá/ że po wfzytkich vlicach ná czołniech íeździc mu=
- 20: íieli. (marg) Andorf/Her=
- ⌘ cogpufum/
- ⌘ Merimed/
- ⌘ Mittelburg/
- ⌘ Grenningen/
- ⌘ Amfterdam/
- ⌘ Delph/ Dort/
- ⌘ Roterdam 2c.
- ⌘ miáftá sław=

ne zatonęły.

Rotterdam o y

czyżná Eraf=

mi Roteró=

dami. (-)A niektórych domów wyniosłych tylko dachy były widziáne/ zwłaszcza

21: tych Miast iáko Delphu/ Dortu/ Rotterdamu/ tych Miast wieże tylko z łpicá=

22: mi Kościelnymi z wody wyglądały/ á wsi około tych Miast/ z których nawięt=

23: ła żywnóść pochodziła/ iáko najlepze máłła y Niderlandłkie łery/ w wodzie zá=

24: tonęły/ z ludźmi y zbydłem/ bo w równinie leżąc/ niebyło wcieczki nigdzie/ gdyż

25: łie wżyzłtko z morzem porównáło.

26: Ziemie Holandłkiew Miástá/ y Wsi nawiętłze záginęły z Ludźmi y z By=

27: dłem/ Abowiem Miásto Rzymłki wał/ Deukiland wespół y z łześciá wsi záto=

28: nęli/ Powiát wżyzłtek Tolłki/ iáko Miásto Sarponnes/ Świętego Marćiná

29: staw/ Miásto z łześciá wsi/ Tegofen z łiedmiánałcie wsi/ Benflet/ Hillernes

30: z ósmiá wsi/ Sromłlag/ Efems/ Gentones ze cztenni włiámi/ Puler z Ame=

31: rem/ y cztery wsi do gruntu zátonęły/ w Grenningu Miełłcie Friłłanłkim/ Het=

32: man Hiłpáńłki Duca de Alba záłóżył był twierdzá mocná/ chcąc táł Zamek

33: obronny mieć/ Ale táł oni co táł łtraż dzierzeli/ iáko y ci co budowáli/ wżyzłcy

34: łie z budowaním táł zápádli/ iż nieznác gdzie łie co podziáło/ ále wżędy wkołó

35: táł ludzie/ iáko y bydłó potonęło.

36: Przetóm tedy tę przygodę dla dowodu przytoczył/ iż łie to táł było tráłó

37: y przodkom Litewłkim/ Zmodłkim/ Prufłkim y Gotłkim/ że mułieli dáley wę=

38: drowác dla powodzi morzá/ przy którym miełłzkáli/ iáł w on czás wolno było/

39: Boby pewnie táłci obywátele rádzi Oyczyżnę przemienili/ ále iułz dził wżędy

40: dobrze ofiedziono/ á w on czás gdzie kto chciał táł łie przenołłł/ A narod mó

41: cnieyłzy/ łłáblzy wybijał. (marg) Y łtámtych

kráin wiele

Holandrow

tegoż Roku

1570. do Pol=

¶ fki przyfzło/ y

¶ Niderlandow

¶ ktorzy zá do=

¶ zwolenim kro

¶ lá Auguftá w

¶ Lubelfkiew zie

¶ mi y indzie o=

¶ fiedli/ iákom

¶ íam widział. (-)

42: A Titus Liuius Hiſtoryk ſławny Rzymski/ y Lucius Iulius Florus/ z nie=

43: go opifuiać dzieie/ y íprawy poſtępkow Rzymskich/ o wojnie Niemieckiej/ Cym=

44: bryfkiew/ álbo Gotfkiew (s ktorych Litwá z dawná prawdziwie idzie) ták mowi

45: w księgach trzećich w roździele trzećim/ Cymbrowie narod pułnocny/ á z nimi

46: Niemcy/ y Tigurini od oſtátnich mieyfc Francufkich zbiegwfzy/ gdy ich Ziemie

47: Ocean potopił/ nowych oſlad po wfzyftkim Swiecie ſzukáli/ á będąc wygnáni

48: z Franciej/ y z Hiſpaniej/ gdy do Włoch przyciągnęli/ poſłáli poſlow do obo=

49: zow Sylanowych/ ktory był Hetmánem Rzymskim/ proſząc áby lud Ricerſki

50: Rzymski dał im cokolwiek ziemie/ iákoby za zołd/ ták iżby ręku y mocy ich we=

51: dług woli íwey vżywał.(*marg*) A tu oſobno

¶ miánuie Cym

¶ brow/ á ofo=

¶ bno Niem=

¶ cow.

¶ Vt Martius Po=

¶ pulus R. (-)

strona: 31

31.

Macieia Strykowskiego

(*marg*) Beleus Krol

¶ Cymbriyſki. (-)

1: Baeleus Krol Cymbriyſki mężnie przebijaiąc vphy Włofkie ná plácu zábity

- 2: zoślał. Ná onym poboyfczu potym s trupich kości iák Kroniki Włofkie/ y
3: Swedfkie dowodzą/ Mafillenzowie Włofzy/ płoty koło Winnic czynili/ á zie=
4: miá krwie y tłuftości nápełniona/ nád zwyczaj płodna fie sftála: dobry to był
5: nawoz.(*marg*) Płoty skości. (–)

6: **O Gotach/ Getach y Gepi=**

7: **dach przodkach Litewskich/ y Sławáńskich/**

8: **Rozdział trzeci.**

- 9: **T** Ak tedy maż Czytelniku miły o powodzeniu/
10: dzielnościach/ y frogim ná oštátek pogromieniu mężnych
11: Cymbrow y Gepidow/ A íż w ich towarzyftwie y z ich na=
12: rodu Litwę/ Zmodź/ y Lotwę być kładę/ #####tedy tę rzecz ná
13: pewnym fundamencie prawdą Hístoriey vgruntowaną/
14: ząkládam/ iákomci to iufz wyfzzy doftátecznie podał/ w
15: wywodzie tych Cymbrow y Gotow/ od Gomera Iafeto
16: wicá y Togormy Syná iego/ ktorzych też narody Ezechiel Prorok S. w tych
17: ítronach pułnocnych/ gdzie dziś Zmodź/ Lotwá/ Pruśfowie ítárzy y Litwá/ iá
18: ínie opiśfuie/ gdy mowi: w Rozdziale.38.Gomer & Togorma latera Aquilonis.(*marg*)
Ezechiel.38. (–)
19: A ták dzielności Cymbrow łami Niemcy łobie przywłafzczyć niemogą/
20: ponieważ y Liuius y Florus gdziekolwiek mowią o Cymbrach różno Niemcow
21: miánują: Co naydziefz v Floruśfa lib.3.cap.3. gdzie mowi/ Cimbri, Teutoni at'q; Ti
22: gurini, et Ombrones uel Ambrones.(*marg*) O tym też czytay Volateranum/ lib.2. geogr.
(–) A tu Cymbrow ná cele położonych maż rozumieć
23: Swedfkie/ Duńfkie/ Lotewfkie/ y ítárzy Pruśfow narody ítárożytné/ tákże Ge
24: pidy przodki Litewfkie y Zmodzkie/ ktorzy w oštátnich kątách y brzegach Oce
25: anu Baltickiego/ ktory dziś Niemieckim Morzem zowiemy/ miefzkáli/ iáko
26: Florus mowi/ y iáko ich Ptolomeus y Iul: Cefar in Comentarijs opiśfuie/ A ná
27: tę wypráwę do Illiriku/ y do Włoch złączyli fie byli z Niemcámi/ álbo Teuto
28: námi iáko z fáfiały y z Ambronámi/ ktorzych Ptolomeus y Decius w tych po

29: lach gdzie dziś Podlądze etc. z dawną kładą. A o Gepidach przodkach Litew
30: fkich/ iż byli ząwždy w łąfiedztwie y w towarzyftwie ták woienным/ iáko domo
31: wym z Cymbrámi/ y z Getámi/ O tym wńzędzie naydziełz iáńnieyłze nád Słóńce
32: łwiádectwá y dowody/ przeto cokolwiek Cymbrowie y Gotowie łlawnego
33: czynili/ to też łłufźnie ma być przypifáno y Towarzyłzom ich Gepidom.
34: A po tey poráłzce ácz niemáła część Cymbrow/ Ombronow/ y Teutonow
35: álbo Niemcow zołtáá/ wńzákże fie iufz pokrzepić nie mogli/ vtráciwłzy ták wiel
36: ká moc/ przeto iedni poddawłzy fie Rzymiánom/ ná gránicach Włófkich zołtá
37: li/Drudzy w Niemieckich Kráinach/ y w Franciey ofiedli/ á drudzy ktorým było
38: trudno o ofłady/ náząd fie do tych kráiu pułnocnych/ z ktorých byli pierwey wy
39: łzli/ wrocili/ iáko do Daniey/ do Prus/ do Zmodzi y do Litwy/ á drudzy do Ie
40: ziorá Meotim/ y do Rzeki Tanais/ iáko Florus piłze. A iłz we Włółzech/ w Fran
41: ciey/ y w inłzych dálekich kráinach walczác długo fie włoczyli/ z towarzyłtwem
42: roźnych narodow/ tedy też łtąd zá łpołnołciá y zwyczáiem rozmáitych ięzykow
43: mowę łwoię zmienili/ bo Swedowie y Duńcy włafni ináczey mowiá niż
44: Niemcy/ Kurlandowie tákże/ Pruffow łtárych ofłátki/ Lotwá/ Litwá y Zmodź
45: roźnych ięzykow roźne y rozmáite łłowá w mowie łwoiey iáko łłyzymy máią.

strona: 36

1:

2:

3:

4: A tych Stilico poráził w ciáłnołciách gornych/ niedáleko od Floren
5: ciey v Apenninu/ tákże y Radagołt Krol ich poległ/ á to imię Radagołt ál
6: bo Rádogołt znác iłz ielt włafne Sławieńkie/ iákoby rzekł Radgołciom. Bo
7: Radogołt y Dobrogołt połpolite łą łtárych Sławakow názwilká.(*marg*) O tym też naidziełz
apud Claud.Claudianum in Stilicone etc. (-) Ale fie tey
8: poráłzki y łmierci Radogołtowey Alarik drugi Krol Gotłki pomłcił znác
9: nie/ y Rzym Miáłto głowę y Pánią włzytkiego Swiátá wziął y opánował/
10: Roku 412. od Chriłtułá/ á od záloženia Rzymu przez Romulułłá 1164.
11: Kołcielných rzeczy zákazál rułzác Alaryk Krol/ ále cále trzy dni Miáłto fro

- 12: go plundrowáli Gotowie/ potym Kampanią/ Brucią/ y Lukanią kráiny
- 13: zwoiowáli zá Honoriuffa Cefarzà.(*marg*) Iest też y teras Zamek Moskiewski w Siewierskiey
ziemi Radogoft. (-) O czym czytay Claudium Claudianum in Stillicone,
- 14: et Honorio, Ktory też Gotow álbo Getow z tych pol gdzie dziś Ruffacy/Podo
- 15: lánie/y Bulgarowie nád Dunáiem/wywodzi/Támże woieny Senat Alari
- 16: ká Krolá opiffuie w ty fłowá.
- 17: Crinigeri fedére patres, pellita Gaetarum
- 18: Curia, quos plagis decorat numerofa cicatrix,
- 19: Et tremulos regit bafta gradus, et nititur altis
- 20: Probaculo contis, non exarmata fenectus.etc.(*marg*) Rzym od Gotow wzięty.Alarik Krol
Gotfki. (-)
- 21: A gdy Alarik vmárł/ znowu z Ataulphuffem Krolem nowowybránym
- 22: do Rzymu fie wrocili/ y Miáfto złupili nád wolą Krolá fwego/ wżákże nie
- 23: palili. Potym Roku 548. od Chriftusa/ á od záłożenia Rzymu 1300. w lat
- 24: fto trzydzieści y fześć po Alariku/ cíż Gotowie z Totilą Krolem fwoim Rzym
- 25: trzeci raz/ á po Genferiku Wandalfkim Krolu czwarti kroć wzięli/ Roku pá
- 26: nowánia Iuftiniuffa Cefarzà 21. A potym Narfes Perfa Ewnuch álbo Trze
- 27: bieniec: Hetman Iuftinianá Cefarzà Totilę y Teie oftátecznych Krolow Got
- 28: fkich ná głowę poráził/ y wżyftek práwie narod Gotow mężnych z Włofkich
- 29: ftron wygnał/ s ktorych iedni w Hispaniey/ drudzy we Franciey ofiedli/ á dru
- 30: dzy do ftarych pobrátynow fwoich przez Niemieckie kráiny przyfzli/ w ty puł
- 31: nocne ftrony/ gdzie byli Pruffowie ftarzy/Zmodź/ Litwá/ Iatwieżowie/ etc.
- 32: Ktorzy tákże iednego narodu z Gotámi z dawná byli/ y z nimi fie iednoftáynie
- 33: ná rozmáite woyny do cudzych kráin s tych kátow zimnych wypráwowáli/
- 34: o ktorych kto chce fzerzey czytác naydzie ich dzielności pełno v rozmáitych Hi
- 35: ftorykow. (*marg*) Drugi raz Rzym Gotowie wzieli. Trzeci raz Rzym wzieli. Narfes
trzebieniec. O tym czytay Platinam, Decium, Iouium etc. et Volateranum lib.7. (-) Bo
Procopius Cefarienfis Grek zacny/ ktory w woysku záwždy
- 36: fię przy Balifariufie Hetmanie báwił/ fzeroko ich dzieie z Rzymiány y Greki
- 37: w kilku kfiegach y Tomach doftatecznie wyráził. Táże Gregorius/ y Pau

38: lus Orofius/ Suetonius/ Iordandes/ Guido Rauennas/Blondus/ Corne
39: lius Tacitus/ Spartianus/ Leonardus Aretinus Abbas vrfpergenfis/ Abla
40: uius Marcus Antonius Sabellicus práwie drugi Liuius/ Volaterranus/ Ber
41: gomenfis/ Tilemannus Stella/ Blondus y Olaus magnus Arcybifkup Vpfa
42: lenfki/ obádwa vrodzeni Gotowie/ Monfterus/ y Naclerus wielkiej wiá
43: ry Hiftoryk/ Erafmus Stella y infzych wiele zacnych y flawnych ták ftárego
44: iáko niedawnego wieku Hiftorikow/ wiele o Gotach ácz rozmáicie (gdy káz
45: dy fwemu narodowi ich dzielności chce przyczytác) piáło.

strona: 41

1: Zdanie Długoffowo y Cro
2: merowo o Litwie/ Roździał V.
3: DLugoffus piłze w Kronice fwoiey/ czego y Cro
4: merus lib.3.fol.61. primae, fecundae ueró editionis 24. folio podpiera.
5: Czáfku woyny (powiáda) wnétrzney/ ktora fie miedzy Iu
6: liuffem Cefarzem y Pompeiuffem toczyła/ zebrałzy fie
7: niektora Družyná Rzymfka/ y opuściwłzy Włofká ziemię/
8: przez długie żeglowanie y pielgrzymftwo/ w tych kráinach
9: pułnocnych nád Prufkim Morzem ofiedli/ y tám Miáfto
10: fundowáli/ ktore Romanoue álbo Romowe iákoby rzekł
11: Roma noua, Rzym nowy od Rzymu názwáli/ y było to Miáfto áż do przyfcia
12: Krzyżakow v Pruffow Pogánow/ nagłownieyfzym ftolcem Ziemie/ ktore tež
13: był Bolesław Chabri Polfki pod nimi wziął/ mřzcząc fie zábicia S. Woycie
14: chá/ Roku 1017.(marg) Długofz Rok kładzie 1015. (–) A to zebranie Włochow
przyżeglowáło tu Morzem/ z Wo
15: dzem fwoim Libonem/ y wyfiedli nád odnogá Wenedyckiego Morzá ná brzeg/
16: gdzie dziś Zmodz y Liwoni/ álbo Litwá/ á od Liboná Liuonia álbo Lituania
17: názwane fá ty Ziemie.(marg) Libo Xiążę. Litwá y Lotwá od Liboná názwane/ Libonia/
potym temporis fuccéffu Liuonia et Litwonia. (–) A do tego dowodu pomoże mi Rzeká Libá
y Miáfteczko
18: tegoż przezwiłká ná famym vfciu tey Rzeki/gdzie wpada w Baltyckie/ álbo

- 19: Prufkie Morze/ zá Memlem álbo kloipedą idąc ku Liflantom/ ktore według
- 20: domnimánia/ od tego Liboná fundowáne być mogło. A ku pewnieyżemu/ y
- 21: gruntowniey ízemu dowodowi tych fłow Długofzowych y Cromerowych poka
- 22: że to Liuij et Flori de gestis Romanorum teftimonio, Qui profequens tumultum belli ciuilis, inter
- 23: Pompeium et Iulium Caefarem, tego Libona być Hetmanem Morfkim opifuie z ftro
- 24: ny Pompeiuſowey lib.4.cap.2 tymi fłowy/(*marg*) [Swiádectwo Liuiuffowo y Floruffowo o Libonie.](#) (–)
- 25:
- 26:
- 27: A ftąd ia ták
- 28: mnimam/ iż skoro Pompeiuſa zwoyſkiem poráził Cefarz/ y gdy go Egipſki Krol
- 29: potym zábić kaął/ ktemu też woyny írogie w Aziey/ w Africe/ w Europie/ iáko
- 30: w Greciey/ we Włofzech/ w Hiſpaniey/ w Egipcie y po wſzytkich Morzách dłu
- 31: go trwály/ Towárzyfzow y Hetmanow Pompeiuſzowych przeffáduiąc. A ten
- 32: ktorego tu wfpomniał Florus/ Publius Libo/ będąc iego Hetmanem/ á máiac
- 33: Armatę náwoli wodną gotową/ vmykał dáley z íwymi/ przed gniewem nieprzi
- 34: iacielá Cefarzá/ A iż blizu Włoch niemogł być beſpieczen/ fłyfząc o puſtyniach w
- 35: pułnocnych ítronách/ vmyſlnie ízukáiąc ſobie wolney ofady/ w te ítrony gdzie
- 36: dziś Zmodź/ Pruſowie/ Litwa/ Liuones álbo Lotwá/ fiedzą przyżeglował/ á w
- 37: Kurlandach Libę Miáfto od íwego Imieniá nád Morzem/ y nowy Rzym Ro
- 38: mnowe/ dziś zową Romowe fundował/ iáko też Bifantium/Conſtantin wielki/
- 39: Romam nouam przechrzcził/ poſtąpiwízy Papięzowi ítárego Rzymu.(*marg*) [Liba Miáfto y Rzeká ná gránicy fámej Zmodzkiey.](#) (–)

Roma noua.

strona: 46

- 1:
- 2:
- 3:
- 4: Tákże też Niemieckie/ Polkie kráiny/ Włofká też

- 5: Ziemię AEnotriam, Latium, Auloniam, Italiam, etc. Greki Argolicos, Danaos, Dorios, Pelafgos,
- 6: Archiuos, Argyuos, Myrmidones, Troiany zółz/ Dardanidas, Priamidas, Phrigios, AEneadas,
- 7: Troas, Iliadas, Teucros, etc. według Krain/ Miast/ Narodow Xiążąt/ przygody/
- 8: pożytkow/ wrodzaiow etc. roznyimi przezwiłkami nazywano. (marg) [Rozmaite przezwiłká iednego narodu. \(-\)](#)
- 9: Potym Decius daley piłze/ ná ostátek powiáda według domnimánia in
- 10: łzych Hiłtorikow/ to łie okázuię/ iłz Litwá przedtym z Borułkich gránic álbo
- 11: s Prułkich z Litalanem Xiążęciem wylzli/ A ty ofady prozne/ ktore byli z daw
- 12: ná opuścili/ nápełnili. Bo przedtym dawno kiedyś/ łtamąd ich przodkowie
- 13: opuściwłzy ty mieylcá gdzie dziś Litwá/ przeniešli łie byli do Prus. (marg) [Litwa z Litalanem wodzem. \(-\)](#) A gdy Li
- 14: talanus Xiążę z łwoimi ludźmi do piwłszych oyczyłtych łie kráin wrocił/ y od
- 15: łiebie Litalanią potym Lituanią ten kray názwał/ znác iż tę Ziemię zdawná
- 16: byli opánowáli Alanowie/ Gotow mężnych plemię/ ktorych też Gotialany
- 17: zwano. (marg) [To łie też wylzley okazáło ex Erałmo Stella. Gotialani, ex Gotis et Alanis oriundi. \(-\)](#)
- 18: Zdánie Bielskiego o Litwie.
- 19: Litewłki narod zdawná połzedł z Zamorłkich kráin Morzá
- 20: pułnocnego/ ktorych też Hiłtorikowie zowiá Gepide/ po Gotłku leniwi/
- 21: ábowiem będąc z Gotty walecznymi iednego rodzáiui/ nierychłó zá nimi
- 22: do Prus z łwymi okręty przyciągnęli/ bo iułz Gotty ich przodkowie wylzli byli z
- 23: Prus do Węgiel. A oni tułaiąc łie nád Morzem zá łwoimi ciągnąc **nielmiełi [!]** nie
- 24: máiąc łłufzney łpráwy: A ták niktory z nich w Prułciach zołtáli/ s ktorymi
- 25: Krzyżacy długo czynili/ niktory w pułtyniach nád Morzem ofiedli/ gdzie dziś
- 26: iest Zmodź y Liflanći/ niktory ku południowi połzli/ iáko Połowcy/ niktory
- 27: ku zachodowi/ iáko Iaczwingowie/ á będąc nád Morzem gdzie piwłey byli
- 28: Cimbrowie/ wiele mowy Niemieckey w łwoy ięzyk námiełzali/ Niemcy zowiá
- 29: Krola/ álbo Xiążę Koenig/ á oni Konigos máło odmieniwłzy. Po Grecku Bog

30: Theos/ á oni zową Dewos/ bo też przy Grecyey byli nád Morzem Pontfkim.
31: Ieft y łácínfkich fłow dofyć miedzy ich mową/ bo też zdawná byli ná Morzu
32: blifko Britanney/ ktorey dziś zowiemy Angliki/ á gdy w tych kráiach ofiedli
33: gdzie dziś fą/ pomieszáli narod y mowę z Rufią/ ták ifz iufz drudzy máło fobie ro
34: zumieią/ Bo odmiennie mowią Zmodzinowie/ tákież Kurfowie/ álbo Kurlan
35: dowie ináczey niż Litwá/ álbo Iatwieżowie y Liflanći. Niemcy záś do Prus
36: y do Liflant ná ich mieyfcá przyfzli rowno z Krzyżaki z Niemieckich kráin.
37: Ptolomeus dawny Chronograph/ ná tych mieyfcách gdzie dziś Litwá na
38: rody inákfze mieni/ pierwfe Galindy/ Sudeny y Bodiny/ á ci precz wyfzli do
39: Włofkich kráin z Cymbrámi/ z Goty y z Alany/ á ná ich mieyfcá Litwá przy
40: fzłá z Xiążęciem fwym Litaon álbo Litwon/ od ktorego tę Ziemię y narod Li
41: twą zową. A gdy fie rozerwáli/ iedni do Prus/ drudzy w polá/ ktorych zwano
42: Połowcámi/ iufz ich było fnádnia Rufakom przełomic/ ktorzy Litwanow po
43: długich z nimi trudnoścíách zniewolili/ y przymušili tribut dawác/ łyká/ win
44: niki do łáźniey/ zoładź/ y ine rzeczy/ áby iedno zwierzchność czuli nád fobą/ bo
45: tám w pułtych mieyfcách będąc/ niemieli co inego dawác/ ná oštátek fie im áż
46: wyfługowáli/ ftądże iefzcze y dziś v nich ten obyczay/ ifz fie w niewolá dáią/
47: wfzákże potym gdy fie zmocnili á obaczyli/ z niewoli fie Rufakom wyłomili/

strona: 47

1: kozáctwem żywnoścí fzukáli/ czyniąc wiázdzy do Ruśi/ do Polfki/ do Mo
2: fkwy/ y ná Morze/ máiąc s Pruffy pierwzymi fwoimi pobrátynámi porozu
3: mienie/ etc. (marg) Bielfki wyznawa Litwę być z Gotow/ nie z Prus do Węgier przyfzli/
ále z pol/ ktore leżą zá Kiiowem. Zmodz/ y Liflanći/ y Litwá z Gepidow/ Połowcy/
Iaczwingowie. Niemiecka mowá fkąd v Litwy. Łácínfka mowá w Litewczyźnie. Iam był fam w
Kurlandiej roku 1580 á iedenem práwie ięzyk Kurlandow y kurfow iáko y Zmodzki flifzał. (–)
(marg) Litaon Xiąże Litewfkie/ tu fie iufz trzy zgodzili/ o Litonie álbo Litalonie Xiążeciu
Litewfkim Erafmus ftella/ Iodocus Decius/ Bielfki/ y Wapowfki czwarty. (–)

strona: 51

1: Skarb włafny íprofnym zbytkiem ftráciwfzy/ wnet zá tym/
2: Ná łup fie wdał/ morduiąc gdzie czuł o bogáтым.

- 3: Sieci z iedwabiu drugie z ciagnionego zlotá/
- 4: Kazał czynić/ á zaráz ledá gdzie do błotá/
- 5: Przyzedwłzy ryby łowił choć ich tám nie było/
- 6: Byle fie woley dofić Tyrańkiewy pełniło.
- 7: Rzym kazawłzy zápalić pátrząc fie dziwował/
- 8: Przyacioł krewnych włzytkich wybił wymordował/
- 9: Piotrá też s Páwłem strácił wiernych przełádując/
- 10: Rzymńkie Pálace łamał Dom wielki buduiąc/
- 11: Y nieznośne tyrańtwa łprofne inłze płodził/
- 12: Dla ktorych fláchecki dom nieieden vchodził/
- 13: Palemon krewny iego tołz mułiał vczynić/
- 14: Z oyczyzny miłey gwoli Tiranowi wynidź.(*marg*) Rzym łamał á pałac łobie budował skąd
było vrołło przyłowie/ Roma Domus fiet, reios migrate Quirites. (-)
- 15: Trzecia Przyczyna.
- 16: A Iefli dla Atile y to też być może/
- 17: Ktory z Hunny Europę włzyłtkę zburzył łrodze
- 18: Z Tatar z Huhri kráiny/ ktora w Mołkwie leży/
- 19: Przyłedłzy ofiadł Węgry łzczęście zá nim bieży/
- 20: Cefarzá Marciana po trzy kroć poráził/
- 21: Y Maternuła tákże/ burząc włzytko káził/
- 22: Tracią Achaią y Macedonią/
- 23: Zburzył Serbow/ Sławakow/ Bołnę/ Bulgarią/
- 24: Zás z Ekiułem Rzymńkim y s Teodorykiem
- 25: Wyłegotłkim/ boy łtoczył krwáwobitnym łzykiem/
- 26: Gdzie łto ósmđziełiat tyłiac mężow poginęło/
- 27: Z obu łtron áłz łezioro krwią w polách płynęło.
- 28: Potym Francułkie Miáłtá włzerz y wzdłuz zwoiował/
- 29: Y Ziemie nád Bałtyckim Morzem pohółdował/
- 30: Kaletany/ Nortmany/ Olandry/ s Cymbrami/
- 31: Frizy Moryny/ Safy/ Pomorze/ s Prufami.

32: Giule Hetmaná fwego pod Kolno wypráwił/

33: Ktory obozy fwoie ná czworę rozftáwił/

34: Y ták dobywał Miástá dniem nocą fturmuiąc/

35: Wsí Wołocy wokoło fzeroko plundruiąc. (*marg*) Atila Krol Węgierfki z Vgariey Kráiny zá Mołkwą leżącey/ w ty ftrony Panońskie y Rakufkie z wielkością Scytow álbo Tatarow Caucafiyfkich przyfzedfzy/ wielkie morderftwá w záchodnich páńftwách Rzymfkich czynił. (-) (*marg*) Slawańskie páńftwá przes Atilę zburzone. Atila Teodoryka Wyfegotfkiego Krolá/ y Eciuffá Rzymfkiego Hetmána poráził. Liczbá zobu ftron pobitych 180000. Francia y wftytki Ziemie Niemieckie/ Niderlandfkie nád Morzem leżące aż do Prus y do Litwy wferz y wzdłuż częścią mocą częścią ftrachem Atila zhołdował. Giula Hetman Atilin Kolno Agripine miásto wielkie sławne y dawne od Rzymian fundowane nád René rzeką mocno obległ. (-)

36: (Wten czás Etereus Syn Krolá Angelfkiego począł fie stárác/ w Małżeń

37: ftwo o Vrfulę Brytanfkiego Krolá dziewczkę iedynaczkę/ poftáwfy z wielką chę

38: cią poftly do Oycá iey/ ktorego/ gdy niewiedział coby zá odpowiedź dáć miał/ Vr

39: fula fmętnego y trofkliwego nápominała/ áby dawfzy frasunkom pokoy záręczel

40: ią zá Etereufa/ powiedáiąc że ma to obiáwienie od Bogá/ áby fie niezbraniała

strona: 52

1: Małżeńftwá tego/ wten fpofof żeby iey dano iefzcze wolne trzy látá/ przes ktore

2: by odpráwiła drogę fwoię/ ná ktorą fie była obiecála: To iefł áby fzlá do Rzimu/

3: máiąc przy fobie dziefięć tyfięcy pánien.

strona: 56

1: Genuenfes w Taurice/ Kaphę fundowáli/

2: Krim/ Azow/ y Kilią gdy Pont zhołdowáli/

3: Dziś Tatarowie s Turki w tych polách miefzkáią/

4: Tá k fie páńftwá z narody zá czáfem miefzáią. (*marg*) Kilia według niktorych Achilea. Mutantur imperia, regna tempora, et nos mutamur cum illis. (-)

5: W dżikich też polách y dziś Mury ftoią ftáre/

6: Gdzie przed tym Grecy żyli rzecz lámá zna wiárę.

7: A dziś Tatarzyn ftrzela tám dżikie Kobyły/

8: Gdzie pierwey mocne Zamki/ Więżę/ z Miáfty były.(*marg*) Zwłafzczá Targowiká Miáfto
vpádle ftáre w polach zá Kijowem ku Przekopu. (–)

9: Y on Eneas z Troiey ták długo żeglował/

10: Ták v Soyle y Sirtim w stráchu pielgrzymował/

11: Afryckie pierwey brzegi/ potym Włofkie ftrony

12: Osiadł/ narod rozmnożył Troiáńfki ftrapiony.(*marg*) Multum ille et terris iactatus et alto.
(–)

13: Szofta Przyczyná.

14: ISz też w on czás Rzymiánie włyftek Swiát trzymáli/

15: Prouincie Hetmánom fwoim rozdawali/

16: Gdzie z Legiámi Rzymfkiey przeftzegáli fzkody/

17: Litwę też Libonowi mogli dáć w dochody.

18: Ktorego fámo imię Włochem być wydawa/

19: Y Maro/ z Perfiufem to imię wyznawa/

20: Iákkolwiek: muśiał być Włoch z fámeo imienia/

21: W ten kray pułnocny przyfzedł z Bożego przeyrzenia.

strona: 59

1: Cromerus tákże Polonicae Historiae princeps, lib.3.fol.61.primae, secun

2: dae uero editionis 42.fol. iáfnie fwiádczá o Palemonie álbo Publiuf

3: fu Libonie/ y o Rzymiánach/ iáko w Zmodzi/ w Lotwi álbo w

4: Liuoniey/ y w Litwie ofiedli/ y Romowe Miáfto od Romy ál

5: bo Rzymu oyczyżny fwoiey w tych ftronach záłożyli etc. sczym

6: fie teras długo niehcę báwić/ ponieważelmy to iufz y wyfzley do

7: ftátecznie okazáli/ y niżey według porządku okazemy. A tum ty

8: Dowody iedno dla tego teraz przytoczył/ áby ci ktorzy nieczytáli

9: więcej/ tylko Bucolica Virgilij/ wiedzieć mogli z prácowitego za

10: wodu náfzego/ o prawdziwym przodku Litewfkim/ o którym ták

11: wiele Hiftorikow fwiádczy/ y o którym też Látopifzyczne ftáre/ pew

12: nie fobie z pálcá ták zgołá Historiey niewyzfáli: Ale z pewney y

13: iftotney rzeczy/ rzecz iftotną prowadzá/ A iáko y nas nie ieden/

14: tego imienia Piotr álbo Páweł/ y nie ieden tey Familiey Pio
15: trowłki/ Rzepecki/ etc. Ták teź w Rzymie y we Włofzech nieie
16: den był tym imieniem názwan Pub: Libo álbo Palemon/ ná kto
17: rego imię Virgilius AEglogam terciam nápił: Ale inſzy był/
18: ktorego Lucanus y Perlius sławią/ inſzy ktorego Ouidius y Iu
19: łtinus włpomináią/ inſzy od ktorego Grammaticam artem Palae
20: moniam zwano/ inſzy ktorego Liuius y Florus/ y Cicero/ Tákże
21: Miechouius/ Długofz/ Cromer/ Stadius etc. żeglowanie y woy
22: nę morſką przeciw Ceſarzowi Iuliſſowi z łtrony Pompeiuſſo
23: wey włpomináią/ y ktory teź do Litwy narod Włofki Morzem/
24: iáko Eneas Troiany do Włoch záprawádził/ y od ktorego Li
25: twá y Zmodź początek narodu ſwego (áczkolwiek ná dofić ſła
26: wnym y vczciwym od mężnych Gotow y Gepidow wywo
27: dzie przełtác mogą) łłufzniey wywodzą/ á niźli Rzymiánie/
28: Grekowie/ Francuzowie/ Niemcy/ Angielczycy/ etc. ktorzy
29: dáleko niepodobnieyſze Fundatory Narodow ſwoich łobie zmy
30: łłáią/ co my iálnie y dowodnie pokazemy/ Abowiem inſze Na
31: rody z máłych á nikiźemnych początkow/ zá poſtępkem czáłłow y foritowánim łzczęſcia/
w wielką moźnoſć rozmnoźo
32: ne/ zwykły to czynić/ zdobiac rzecz ſwoię/ iłz áczkolwiek
33: z iáwnym włzcerbieniem prawdy: Fundatory Narodow/ Kro
34: leſtw/ y Miałł ſwoich z wielkich Ludźi/ á łnaſć z Nieba y/
35: z fáłecznych Bogow wywodzą. Iáko Troianie od Neptuna/
36: y Apoliná/ Tebanowie od Bachułłá/ y iáko Orpheus wdzie
37: cznym gránim ná Lutni kámienie do Murow zwabił.

strona: 61

1:
2: Angelczykowie teź y Scotowie práwie z Bałni iáwnych po
3: czátki ſwoie wywodzą/ od Albiny Krolewny Syryſkiey/ kto
4: ra z trzydzieſcią y dwiema Sioſtr ſwoich/ pobiwłzy męże ſwo

- 5: ie/ wŹyŹtki z Syriey y z Zydowskiej Ziemi do Anglii Mo
- 6: rzem przyŹeglowały/ y rozmnoŹyły Angielskie Królestwo.
- 7: Drudzy ich wywodŹą od Práwnuká Eneassowego Bru
- 8: tuffa/ od ktorego Źie być Brytannami rzeczonymi twierdŹą. O
- 9: czym czytaj Volateranum lib.3.&c.in populis Britanniae &c.Czy
- 10: tay teŹ domowego Historyká Bielskiego w księgach I. wieku 3.
- 11: ná kárcie 60. o Źeglowaniu Eneassowym/ y ná kárcie 61. o Bri
- 12: tanniej álbo Anglii/ gdzie tegóŹ Brutuffa dáleko niepodob
- 13: nieyŹe Źeglowanie naydzieŹ z Anglii do Grecii/ y do Troii/ potym zás z Tro
- 14: iei do Aquitanii/ y do Ligeri/ á potym
- 15: do Albionu/ gdzie dzieŹ Anglia ná zad etc. Czytaj teŹ Kario
- 16: na lib.I.2.3.y Iuftinum o dziwnych przechodach y przenóŹe
- 17: niach rozmáitych narodow.
- 18: Francuzowie zás álbo Gallikowie od Comera álbo Gome
- 19: ra y Galluffa/ y od Scytow Sycambrow/ drudzy od PriamuŹ
- 20: Źa młódczego/ y od Francuffa Hectorowego Syna/ dziwne
- 21: wywody zmyŹláiá/ ZwłáŹczá HiŹtorikowie ich/ Hunibaldus/
- 22: Gregorius Turonen(sis): Rhegius/ Sygibertus/ etc. Ktorych teŹ po
- 23: dobno imitował R.D. Mattias Clodinius Archie: Sam: in oratium
- 24: cula de Elect. Henrici.
- 25: HiŹpanowie od Iobella/ y Tuballa Syna Iafetowego/ Dru
- 26: dzy z Arameow Perfow/ y od HerculeŹa/ HiŹpala/ Romana/
- 27: Caffa/ GorgoreŹa/ Habiffa/ etc. Fundatory Źwoie wywodŹą. O
- 28: czym czytaj Iosephum antiquit. lib.4.& 5. Iuftinum lib.44. Plinium lib.
- 29: 19.cap.2. Gellium lib. 17.cap.3. Volateranum lib.2.&c.
- 30: Węgrowie teŹ będac doŹić sławni rycerŹká dzielnoŹciá/
- 31: Attile Królá Źwego/ ktory Źie piŹał Biczem BoŹym y Źtrachem
- 32: Źwiátá/ przedŹię oni nie od Atili/ áni od Huhri Rzeki y krainy w
- 33: páńŹwie MoŹkiewŹkim/ Źkąd prawdziwie wyŹzli/ (y teras Król
- 34: Stephan Źłufnie iáko Węgrzyn OyczyŹny Źwey Iuhariey/

- 35: pod Mołkiewfkim może dochodzić/ którą on łam Węgrom przy
36: znawa) áni z pol Tatarfkich/ ktore y dziś między Piecihorfką/
37: y Altrachańfką Hordą Madzierfkimi zowią/ áni od Rzeki Hun/
38: iáko Scalichius wywodzi/ Ale áż od Hunnora y Magera álbo

strona: 62

- 1: Magora łynow Nemrota Babilońfkiego/ y Ninuffa pierwłzego
2: Alfiriyskiego Krolow/ od których wftáwiczną genealogią y łuc
3: celfią/ áczkolwiek łie według prawdy rwie/ Krole y Xiążętá łwoie
4: wywodzą.

strona: 66

- 1: A Iulius Cefarz gdy łie
2: potężnie zmocnił/ gonił Pompeiuffa y łtronę łego Morzem y Zie
3: mią/ Włošką też Ziemię/ w ktorey był Pompeius Zamki łłfadził/
4: prętkim gwałtem połiadł.
5: A tu iulz Czytelniku miły po długiey nići kłębka będziem do
6: chodzić/ y iulz łie tu iáłnie á dowodnie Publius Libo/ o którym tu
7: náłze włzyłtko przedłwzięcie łełt/ okaże/ ktory do Litwy y do
8: Zmodzi narod Włołki zánioł/ y ktory też z Włoch wygnány/
9: iáko łtroná Pompeiuffowá/ mułiał w ten czás álbo ná Morze/
10: álbo wty łtrony vchodzić. Bo Liuius y Florus Rzymłcy przed
11: nieyłzy Hłłtorykowie/ ták wnetze piłzą/ zwłáłzczá Florus krotko
12: lib.4.cap.I.czym łie dłużej Liuius báwi: Tum pulłus Etruria Li
13: bo, Vmbria Termus, Domitius Corfinio.(*marg*) Ku temu mieyłcu/ o tym też Libonie
czytay Długołłfa/ y Cromera lib.3.fol.61.prima,secundae vero editionis 42. Y Miechouiufa
lib.4.cap.39.et lib.2.cap.8. (–) Tedy dopiero (powiáda)
14: LIBO wygnan łest z Etruriey Włołkiego Xięłtwa/ gdzie dziś
15: Florentia/ Piłtorium/ Piłfae/ Luca etc. Termus zás z Vmbriey/
16: Domicius z Corfinium wygnáni. Y łkończyłaby łie byłá (mowi)
17: woyná bez rozłania krwię/ by był łełzcie mogł dołtác Cefarz Iu
18: lius Pompeiuffá w Brundufium/ Ale on przez zámknienie oblę

- 19: zonego portu/ w máley á łatány łodce vćiekł ná Morze/ iáko
- 20: Florus z żáłością łzácuiąc fortuny odmiáną mowi: Turpe dictu:
- 21: modo princeps patrum, pacis bellique moderator per triumphatum á se
- 22: mari, lacerata & pene inermi naue fugiebat, &c. zá Pompeiuffem záś
- 23: Senat wśyftek gdzie kto mogł iáko zá głową vćiekał. A Cel
- 24: łarz Iulius opánowawłzy Rzym pufty/ łam łie przez Miecz/ cze
- 25: go niemogł przes Senatorskie wota/ Borgmiłtrzem Rzymłkim
- 26: vczynił/ y Skárbnice/ iłz ich nierychłó Tribunowie otwieráli/
- 27: gwałtem wyłomił/ y Skárby ktore oni zwáli łwiętymi/ iłz łie ich
- 28: niegodziłó rułzác/ iedno ná wielką gwałtowną potrzebę/ po
- 29: brał.(*marg*) Zwłáńczá ná Woynę Francuską. O tym czytay Commentarios Stadij/ in lib.4.Flori. (–)
- 30: Włzákże náłz Libo ktorego Latopifzce Litewłkie Publiuffem
- 31: Libonem y Palemonem zowiá/ wiernie pomagał Pompeiuffowi/
- 32: O czym tenże Liuius y Florus w tychże kłięgach y rozdziele pi
- 33: łzą/ Bo gdy Iulius Cefarz Hiłpánią y wśyftko práwie Mo
- 34: rze Miedzyziemłkie Gades/ y Ocean/ poráziwłzy Warroná
- 35: Hetmáná Pompeiussowego/ łwoiá Armatą ołładził y opáno
- 36: wał/(*marg*) Florus lib.4.cap.I. (–) wnet go po łzczęściu przeciwnie niełzczęście od LIBoná
- 37: podkáłó/ Ktory LIBO z Collegą łwoim Octaiuiuffem/ má
- 38: iác Armatę gotowá ná Morzu/ ieden v Corcyry/ drugi w
- 39: Illiriku z łtrony Pompeiuffowej/ zámknęli miedzy łobą Hetmá
- 40: now y Towárzyłzow Iuliłłowych morskich/

strona: 70

Pifze dáley Cromer/ iłz łi Włółzy y Rzymiánie/ álbo gwałtem

strona: 71

nie podo-

- 1: niepogodnych wiátrow przybili łie w ty brzegi Zmodźkie (co być
- 2: mogłó/ gdyż łie to y Eneálłowi y inłzym żeglarzom częłto trafiáło
- 3: y dziś trafia/ iłz czáłłem nie tám gdzie chcą przychodzą) álbo pew

- 4: nym y vmyślńie náproftowánym okrętow swoich ku pułnocy wia
- 5: trem zachodnim vćiekáiąc przed okrutnością Cefarzow tyrannow
- 6: zázeglowáli w ty Zmodźkie y Litewłkie/ won czás máło Rzym
- 7: łkiemu pánowániu znáczne kątý/ gdzie łie bełpiecznymi być od Ce
- 8: farzow okrutnych Rzymłkich rozumieli/ gdyż władza y rofkázo
- 9: wánie ich tych łtron niedońięgáłá/ czego y Strabo Geographiae lib.7.
- 10: pořwiadcza. A tu łie rzecz Cromerowá/ gdy mowi/ uel certo curfu
- 11: Caefarum tyrannorum faeuitiam fugientem, &c. łtořfuie z Litewłkimi
- 12: Łátopiłzcámi/ ktore/ przyczynę przyřćia Rzymian y Włosłkich 500.
- 13: Sláhcćicow z Palemonem áłbo Pub: Libonem w ty łtrony/ ie
- 14: dnořtáynie kłádá być tyrańłtwo Neroná Cefárzá okrutnego/ kto
- 15: ry od Chriřtuřa roku 57. łrogo pánowáł w Rzymie. Albo dla
- 16: okrutnego woiowánia Włosłkich kráin przez Atilłę Krolá Wę
- 17: gierłkiego/ Roku od Chriřtuřa 401. y 428. Cořmy iuř dořtá
- 18: tecznie y włáłnie wyřłzey vkažáli/ według rzeczy y Prawdy łá
- 19: mey Hiřtoriey Łatopiłzcow/ etc.
- 20: A iżem iuř niżej niepodobnořć v Domaturow vrosłá dla dá
- 21: lekořći drogi żeglowánia Włochow wty łtrony dowodnie rořtrzą
- 22: łnáł/ y okazałem dálłze á niepodobnięřze inřzych wiela narodow do
- 23: rozmaitych częřći řwiátá żeglowánia y przenořzeniá/ Tedy tu ielz
- 24: cze bárdzo łatwe y łnádne z Włoch wty łtrony żeglowánie vkažę/
- 25: by chciáł z łámeo Rzymu do Wilna/ y dáley.
- 26: Naprzod tedy ielłi łie puřćil/ od vćia Tybru Rzeki z Rzymu
- 27: ná Morze miedzyziemłkie Tirhenum, tedy rzecz łłuzna: wřzákże
- 28: łłuznięřza z portu Hetruriey od Miářtá ktore zowiá Piřas Por
- 29: towego/ z ktorey Hetruriey był wygnan od Iuliuřřa Cefárzá/(*marg*) Virg: Gens inunica
mihi Tyrhenum nauigat aequor. (–) iá
- 30: ko Florus řwiádcý/ Tum pulřus Hetruria Libo, A od Pias Miářtá
- 31: prořto żeglowáł ku zachodu morzem miedzyziemłkim/ po práwey
- 32: łtronie Liguriá/ Genuá/ y Mařřiliá/ á po lewey Corřikę y Sardi

33: nią/ zoftáwiwŝy/ A iŝz w ten czás Iulius Cefarz/ y Morzem y
34: Ziemią Hiŝpaniá woiował/ y fyná Pompeiuŝowego ná Mun
35: dzie dobywał/ tedy Publius Libo imo Minorke y Maiori
36: ke Bales infulas przebywŝy Gades Herculis ciáŝnoŝci Morzá/
37: ktore Mauritaniá od Hiŝpaniey Granatŝkiey dzielá/ Ocea
38: nem zachodnim imo Portugáliá/ y potym Francuŝkim Morzem
39: obrociwŝy ŝagle ku pułnocy/ przybił ŝie w Ocean Niemiecki/ An
40: gliá y Scotiá po lewey/ á Inderlandŝkie kráiny po práwey rece

strona: 72

1: zoftáwiwŝy/ áŝz przyŝedł zá pogodnym z zachodu wiátre do
2: Zundu ciáŝnoŝci Morzá Duńŝkiego/ ktore przebywŝy á powro
3: ciwŝy ŝaglow ku wŝchodowi Morzem náŝzym Sarmáŝkim/
4: ktore teŝ Venedicum & Balticum zowiá/ przybili ŝie do Brzegow
5: Zmodŝkich y Kurlandŝkich/ gdzie dziŝ Memel álbo Kloipeda/
6: Polonga/ Liba/ etc. leŝá/ Ktorá Libę tenŝe Libo Xiáŝę od ŝwego
7: imienia w ten czás mogł záłóŝyć nád Morzem iáko y dziŝ iefŝ/ y
8: iáko był Caietę etc. Eneas we Włofzech tákŝe záłóŝył/ co ŝie y
9: Cromerowi y Długoŝzowi podoba.(*marg*) Cromerus lib.3. (–)
10: A ia chcąc wŝyŝtkiego y dowodem piŝmá/ y wláŝná bytnoŝ
11: ciá doŝwiadczyč/ Roku 1580. iáchałem vmyŝlnie á przewáŝnie od
12: tego Miáŝtá Liby áŝ do Kloipedy álbo Nemla wŝyŝtko nád ŝá
13: mym morzem/ gdzie wŝdy iednák porty dobre/ Ale potym gdym
14: ŝie przewioŝł przez Kurŝkie Morze y odnogę Niemnowá v Klo
15: pedy/ á puŝciłem ŝie fámo czwárt dla drukowánia tey Kroniki ná
16: ŝzey áŝ do Krolewcá mil 20. niezwykłą drogá/ tedym tám wláŝnie
17: doznał/ iákobych był w Arabiey piáŝczyŝtey/ bo iádąc miedzy
18: Kurŝkim y Baltickim morzem/ pod ŝámy woz wáły morŝkie biŝá/
19: á niewyrzyŝ nic więcey/ iedno piáŝki/ wodę/ á niebo/ paŝniey áni py
20: tay/ á gopod tylko trzy przes mil 18. y to dáleko zdrogi/ do ktorych
21: áŝ przes znáki ieŝdzá/ znácząc ŝie po Beczkach y proporcikach wy

22: wiezonych ná gorach piałczyłtych/ bo drogi áni znác dla piałkow
23: od fturmow gwałtownych z morzá wybitych y wywianych/ teź
24: tám ludzie tylko rybámi żywią/ Dla tego ftámtych kráin nieplód
25: nych częłte narody wychodziły przed głodem do Włoch y indzie z
26: Gotámi y z Cymbrámi. Ale gdzie Libá y Kloypedá/ tedy wšelkiew
27: żywności dofić/ ná ktorych teź podobno brzegach Libę álbo Pale
28: mon Xiążę z swoimi Włochy (nieináczey iáko Eneas z Troiany/
29: gdy fie z Afriki do Włofkich kráin po długim pielgrzymowániu y
30: niebełpiecznościach morfkich przybił) nieco odpoczywał/ nábywá
31: iác żywności z łowow rozmáitego źwierzu/ gdyż wony czálły nád
32: morzem wielkie á wźwierz obfite pułzcze były/ czego y dziś znáki są.
33: A iáko z Eneással z Troiey do Włoch/ ták teź z Palemonem ál
34: bo P: Libonem do Litwy miedzy oná 500. Slácty Rzymfkiew/
35: cztery przednieyłze Familie wyłzły/ ná co fie wźiłtki Látopiłce zga
36: dzáią. Naprzod Iulianus Dorłprungus z Herbu Centaurus álbo Ky
37: taurus, Prołper Caefarinus, y sám Libo z Herbu Columnow/ Vrřinus y
38: Hector z Gałtaldami z Herbu Rożey.

strona: 76

1:
2: Aczkolwiek teź zá czálow połtepkiew z teyże czerni y prołtego Lu
3: du/ więłza fie częłć Slachty prawdźiwey Litewfkiew y Zmodź
4: kiew/ włáfná cnotą/ y przewáżnymi rycerfkimi dzielnościámi roz
5: mnożyłá: có iełt więłza y zacnieyłza włáfnóć prawdźiwego ślá
6: chectwá. Poniewáź:
7: :non cnřus nec clarum nomen auorum
8: Sed probitas magnos ingeniumque facit.
9: Stemmata quid faciunt? quid prodest pontice longo
10: Sanguine cenřeri pictosque oftendere uultus
11: Maiorum? Et ftantes in curribus AEmilianos? Etc.

- 12: Sicoram lepidis male uiuitur?(*marg*) O prawdziwym Sláchectwie czytay Gońcá moie°
et Iuuenalem Satira S.Ouidium de ponto, Claudium de 4.Honorij confúlatu. Perfium
Sat.3.Ouid.lib.13.me.et epístola ad Pífonem Paliagerium Stel: in Zodiaco. Cornelium
Agrippem de vanitate scient: cap.SO.etc. (–) effigies quó
- 13: Tot bellatorum, si luditur alea pernox?
- 14: Tota licet ueteres exornent undique cerae
- 15: Atria, nobilitas fola est atque unica uirtus etc.
- 16: Wierż náż Polfki:
- 17: Nic Herb/ nic Tituł/ nic wielkiego rodu
- 18: Synem być/ gdy w twych fprawach pełno frodu/
19: Bo dobry żywot/ sławna dzielność cnotá/
20: Práwym Sláchćicom otwarzáią wrotá/
21: By ty y z niebá chciał zwodzić Prádziády/
22: Nic potym ieśli twoy żywot fzkárády/
23: Lepiej Terffites íż ci Oycem będzie/
24: Gdy cnotą zrownáż z cnym Ajaxem wżędzie. etc.(*marg*) Quid iuuat admota per auorum
nomina coelo Inter cognatos posse referre Iouem? (–)
- 25: Ale ku rzeczy przyftępuie.
- 26: Rozmáite fą záfię mniemánia rozmáitych Hiftorikow fkdby
- 27: Imię y Przewiśko Litwie wrosło. Naprzod Erafmus Stella, w Hi
28: ftoriey Prufkiey piŕze/ íż roku od Chriřtuśa 373. Litalanus álbo
29: Litwos Syn Weideuuta Krolá Prufkiego z mátki Alanki vro
30: dzony/ Litwę Litwą y Lotwę/ á Zaimo álbo Saimo młodzy brát
31: iego Zamodźką álbo Zmodźką/ Ziemie/ ktore fie im z wydźiału do
32: ftály/ od fwych imion miánowáli y názwáli.(*marg*) Litwá od Lutalaná álbo Litwoná
Xiążęciá. (–) Ktorą też fententiá
- 33: Erafmi Stellae, y to imię Litwy os Litalaná Vapouius y Iořtus
34: Decius/ y Bielfki potwierdzáią. Drudzy záś fą/ ktorzy á Lituo,
35: to ieřt/ od trąby łowcey/ íż fie ty narody w łowiech kocháią Li
36: twę być názwáną (co nie ku rzeczy/ y co Miechouius lib.4. cap.

37: 39. słuźnie zbija) mniemáią.(*marg*) Litwa á Lituo. (-) Latopifce zaś Litewłkie á littus tuba,

38: ifz nád Wiliyłkim brzegiem w długie trąby támełzni obywátele y

39: potomłstwo Włofłkie grawáło/ Litwie imię dawáią/ O czym też

40: wyfłzey wnetze łzerzey obaczyfłz.(*marg*) Litwá á Littus tuba. (-)

strona: 81

1:

2:

3:

4: Dzielności y łpraw ich potocznych máło co znác dla niedołtátku

5: Hiłtoriy/ Tylko to Latopifce wfłzyłtki zgodliwie łwiádczą/ ifz gdy

6: łie tu Włofłzy z łtáremi obywatelmi Zmodłkimi/ Alanámi/ Got

7: támi/ y Kurlami rozmnożyli/ Tedy przereczone Xiążetá Zmodł

8: ką/ y Kurlką/ álbo Kurlowską Ziemię tym łpołobem po zełciu

9: Palemoná przodká łwego podzielili.

10: Borkus łtárfzy wziął vdział łwoy nád Niemnem: táme

11: gdzie Rzeka Iuria do Niemná wpada/ ná vłciu Zamek záložyl/

12: ktoremu dał imię Iurbork záložylwłzy imię Rzeki Iuriej/ z łwoim

13: włáłnym imieniem Bork dla wieczney sławy/ iák to y Cracus

14: Xiąże Polłkie vczynił/ gdy Crakow záložyl.(*marg*) Vdział Borkuffow. Iurbork. (-) Táke Romulus

15: gdy Rzym fundowál. Tym też łpołobem łrzedni Syn Palemo

16: now Konas álbo Kunas Zamek nád Niemnem/ gdzie do niego

17: Wilia wpada/ zábudowál/ ktory Konáłłowem od łwego imie

18: nia przezwál/ potym ten Zamek Kownem y z miáłtem zá czáłłow

19: postępkim áz po dżiliejłzy czás zowiá.(*marg*) Kunółłow vdział. Kowno álbo Kunassow.

(-) Táke nád Wiliá/ Niem

20: nem/ Niewazą y Dubiłł Rzekámi łam Kunas pánowál/ á Bor

21: kus nád Iurią áz do Morzá Prufłkiego/ y Kurlandskiego kráiny

- 22: rządził.(*marg*) Tymże podobne mamy fundowanie Czechowo z Lechem/ y z Ruffą/
według Długosza. (-) Trzeci zaś Brat Spera z ludem swoim dalej nie wdał od
- 23: Braciey/ a ciągnąc przez puszcza ku wchodu Słońca y na połu
- 24: dnie/ przebył Niewiazę/ Serwentę/ y Świętą rzeki/ y nalaż
- 25: mieysce nad Ieziorem puszczaami/ łakami/ y rozlogami wdzięcz
- 26: nymi okrafione/(*marg*) Spera gdzie ofiadł. (-) tam zaraz SPERA uczyniwszy oycowskiem
oby
- 27: czaiem Bogom swoim modlitwy y ofiary/ poczł Zamek budo
- 28: wac nad onym Ieziorem/ ktoremu wspolek z Zamkiem dal imie
- 29: od siebie Spera/ a tak miedzy Niewiazą/ Serwentą/ y Swie
- 30: tą rzekami vgruntował sobie ofiadę.
- 31: DORsprungus Iulianus też Palemonow Towarzyz Pa
- 32: tricius albo Oyczyc z Xiążat Rzymskich z Herbu y z Familiey
- 33: Centauruffow albo Kitauruffow y z Rożey/ widząc porządne of
- 34: iady Wnukow swoich Synow Palemonowych/ ciągnął dalej z
- 35: ludem swoim nad Świętą Rzeką/ (*marg*) Dorprungus Iulianus. (-) gdzie nalażł Kopiec
wynio
- 36: lly w rokofnym położeniu zamkowi bardzo przyftoyny/ tam
- 37: tedy zaraz Bogom zwykłe ofiary z ludem swoim uczyniwszy/ Za
- 38: mek ieden nizny/ a drugi na Kopcu wylzy zabudował/ ktory we
- 39: dlug Latopizcow Wilkomirią nazwał/ a skadby to imie y nazwi
- 40: lko vrosło/ niemalz pewney wiadomości.

strona: 86

"Księgi Czwarte."

- 1: Macieia Strykowskiego Oofsteuciuffa
- 2: Kronika Polska/ Ruska/
- 3: Kijowska/ Moskiewska/ etc. y pewne a dowodne
- 4: wywody wlyftkich Narodow Slawieńkich/ z wielką pil
- 5: nością y pracowitą trudnością zebrane.
- 6: Księgi Czwarte/ Rozdział I.

- 7: Do iafnie Wielmożnego Páná/ Páná Oſtaphija
- 8: Wołowiczá/ Páná Wileńkiego/ Canclerzá Wielkiego Xięſtwa
- 9: Litewſkiego/ Brzeſcieyfkiego/ Kobrynſkiego/ etc. Staroſty.
- 10: Y do Iafnie Wielmożnego Páná/ Páná Stepháná Koributowiczá
- 11: Xiążęciá Zbáráwfkiego/ etc. Woiewody Trockiego/ etc.
- 12: BOg ferc ludzkich napewnieyſzy ſwiá
- 13: dek lepiej wie/ iákom wielką/ frásowliwą prze
- 14: ważną/ trudną pracą/ y węzłowátłzą nád on
- 15: Gordiyſkiego wozá od Alexandra roſcięty (gdy
- 16: go niepodobna rzecz byłá rozwiázáć) węzeł/
- 17: podiáł Czytelniku miły/ ſtárájąc ſie s pilnoſciá
- 18: abychci prawdziwy/ y dowodny wywod Narodow náſzych Sar
- 19: matfkich/ Sławańfkich/ Ruſkich/ á przytym Litewfkich pokazał/
- 20: iáko/ fkąd/ ktorym ſpoſobem/ od potomſtwa Noego poſli/ iáko teź
- 21: y zá ktorym powodem w tych kráinach pułnocnych ofiedli/ á z má
- 22: łych początkow w ták wielkie narody y ſzerokoſć pánowánia vro
- 23: ſli. Ktorego przedſięwzięcia częſć izem iuſz náprzodku tey Kro
- 24: niki moiey/ przy wywodzie Narodu Litewſkiego ſzeroko/ y dowo
- 25: dne z prawdziwych á rozmaitych Hiſtorikow pokazał/ ná oſtá
- 26: tek Narodow wſzyſtkich pod Niebem ná tym Swiećie żyjących/
- 27: á od Noego Synow y Potomkow porządńá genealogiá idących/
- 28: początki y rozmnożenia práwiem s korabiá wywiodł. Tedy zno
- 29: wu gdym przyſzedł do Dzieiow Ruſkiego narodu ſtárożytnie ſlá
- 30: wnego/ á ſnaſć nadawnieyſzego źrzodłá Sławańfkich wſzyſt
- 31: kich Zień/ y narodow/ zdála mi ſie rzecz być potrzebna/ ná tym
- 32: pierwſzym początku Kroniki Ruſkiey/ oſobliwie liniá narodow
- 33: Sławańfkich Ruſkich porządńá genealogiá według moźnoſci
- 34: mozgu y ſił náſzych/ z dowodu Greckich/ Laćinfkich/ Hebrejfkich/
- 35: y Kaldeyfkich Hiſtorikow połóżyć.

Tegoż imienia drugi

1: Iwan Iwanowic/ tám Stolicę trzymał/ po nim Dimitr/ po

strona: 91

1: Dimitrze Bafili/ álbo Waffilei/ ktory poiąwży Corkę v Witołdá

2: W.X.Litewskiego Annotazią/ álbo Zophią/ Wafila oslepionego

3: po łobie Dźiedzicem zołtawił/ z ktorego potym Iwan wielkim

4: Xiędzem Moskiewkím nałzczęliwżym będąc/ wybił fie na

5: przod z mocy y z hołdu Tatarom/(*marg*) Zwycięstwá y łzczęście Iwaná
W.X.Mofkiewfkiego. (-) Cafanská Horde/ Pormią/ Si

6: birią/ Lapiją/ Iuharią/ skąd przodkowie Węgrow/ Bulgarią A

7: ziatycką etc. kráiny częścią podbił pod moc łwoię/ częścią zhołdo

8: wał/ od Litewskiego Páństwá 70. Zamkow oderwał/ z Swe

9: dámi/ y z Iflanty wielkie woyny wiodł/ etc.(*marg*) 70.Zamkow od Litwy oderwał. (-)

y ten fie poczał piłác

10: Cárzem/ y Pánem włzyftkíey Ruśi/ etc. Tego dopiero wnuk Wa

11: fili wielki Xiądz Moskiewski/ Zamek Moskiewski poczał mu

12: rem y wieżámi obwodzić/ ktore mury potym przes lat trzydzieści

13: cáłe potomkowie iego ledwo dokonáli/ Włzákze y łam Sigismun

14: dus Herberftein wylżey w opiłaniu Miáłtá Moskwy ták mowi:

15: A iżby Miáłto Mołkwa inłzym kráinom przezwisko od łiebie dác

16: miáłá/ to nie pewna/ ále prawdzie rzecz podobna/ iłz od rzeki Miá

17: łto imię wzięło. Nam etłi urbs iłpá olim caput gentis non fuerit, Mołco

18: rum tamen nomen ueteribus non ignotum fuillé constat.(*marg*) Herberftein o Moskwi.

(-) Abowiem iefli

19: łamo Miáłto Moskwa przedtym niebyło Stolicą y głową na

20: rodu tego/ włzákze iefł rzecz pewna/ iłz imię Moskiewskiego na

21: rodu było znáczne Hístorikom łtárodawnym od Mołochá. Toż

22: też y Cromerus cap.8.lib.I.Cronicorum Pol: po długich wywodach

23: Sarmatskich narodow/ o Moskwi twierdzi/ Y ták caput 8.lib.I.

24: zámyka/ Nec ełt incredibile eos (łcíllicet Moschouitas) cum Moschi, Mo

- 25: docae fiue Amaxobitae antiquitus dicerentur, aliquando in uicinorum et
- 26: cognatorum Rufforum fiue Roxolanorum nomen tranſiſſe, Poſteá ueró
- 27: priſtinum (id eſt nomen Moſchorum) reſumpſiſſe, etc.
- 28: Moſoch tedy Syn Iaphetow ſzoſty/ wnuk Noego zá Sar
- 29: matem álbo Sarmatą krewnym ſwoim/ ktorego Moiſes Gene
- 30: ſeos 10.Ioſephus Antiquitatum Hebreicarum lib.I.cap.14.Iſtrowe
- 31: go álbo Iectanowego Syná Wnuká Semowego/ á Práwnuká
- 32: Noego być fwiádczá/(*marg*) Gen.10.Ioſeph.lib.I.cap.14. Philo.Biblie.Antiquit: Berofus lib.4.et 5.Moſcus veró Moſchos ſimul et in Aſia et in Europa fundauit. (–) Ruſzywſzy ſie od Babilona po onym zámie
- 33: ſzániu ięzykow z narodem ſwoim wſzytkim/ y z ſynámi Iſtrowy
- 34: mi/ to ieſt z Sławaki/ktorzy ſie do nich przyłączyli/ iáko Berofus
- 35: piſze/(*marg*) O tym teſz czytay Cromera lib.I.cap.21.de Sarmatis. (–) ciągnęli obádwá przez Armenskie gory/ y Scitiyſkie álbo
- 36: Tatarskie polá ze wſchodnych kráin ku pułnocnym częſciom fwiá
- 37: tá/ á naprzod nád brzegámi Pontſkiego álbo czarnego Morzá
- 38: ofiedli Roku 131. po Potopie/ A od pánowánia Nemrotowego
- 39: w Babilonie Roku 25.(*marg*) Sarmatowie kiedy ofiedli nád Czarnym Morzem. (–)

strona: 94

- 1: Co muſiało być iſz tak ieſt/ Bo po zámieſzániu ięzykow v Ba
- 2: bel Wieſze/ napierwſzy był ięzyk Chaldeyſki y Hebreyſki álbo Zy
- 3: dowſki/ potym Scytyyſki/ álbo Tatarſki/ záſ Egipſki/ Etiop
- 4: ſki y Indiyſki/ potym Grecki y Lácinſki náſz teſz Sławieńſki/ ſzo
- 5: ſty od Moſochá ſzoſtego Syná Iaphetowego/ ponim Niemiecki

strona: 95

- 1: od Twiſkoná/(*marg*) Ięzyki przednieyſze po Potopie. (–) to ſą ięzyki ná wſzystkim Swiećie przednieyſze/
- 2: s ktorych iáko źrzodł żywych/ inſzych rozmaitych Narodow ięzyki
- 3: początki rozmnożenia/ właſnoſci/ y rozne dla roznoſci gránic
- 4: wymowy ſwoie máią/ co ia káżdemu ſłuſznymi raciámi wy

- 5: wiodę/ kto mię o to chce pytać. Aczkolwiek 72. ięzykow we
- 6: dług wodzow y Xiążąt zmieniło sie v Babel z iednego. Ale mą
- 7: dry/ bywały/ y ięzykow świadomy/ lam przes się temu śnádny
- 8: rozśádek dáć może/ á ták co Iornandes/ ktory przed lat tyfią
- 9: cem/ y ftem piśał Kronikę swoię/ świádczy być ięzyk Sławáiń
- 10: ski śtárodawny/ w tym sie nie myli/ bo iest záráz po potopie
- 11: Roku 131. według Berofuślá.(*marg*) Stárodawność iezyká Sławieńśkiego. (–)
- 12: Tenże też Iornandes/ ktory Roku od Chrístuślá Paná
- 13: 584. zá Mauriciuślá Cefarzá 55. piśze/ iśz Sławacy nád Ift
- 14: rem álbo Dunáiem ku połnocnym kráinom mieśzkáli/ á potym
- 15: przeprowáiwśzy sie przez Dunay/ Miśfią oboię/ Pannonią/ Wę
- 16: gry/ y Rákufy/ Macedonią/ Tracią/ Iftrią śplundrowáli/ y
- 17: zwoiowáli/(*marg*) Iornandes o Sławakach ná drugim mieyścu piśze. (–) á vczyniwśzy
- śobie przes miecz beśpieczne w onych
- 18: Kráinach mieśzkánie/ iedni w táktych Ziemiach/ á drudzy
- 19: miedzy Drawą y Sawą rzekámi w Illiriku y Dalmaciey
- 20: ofiedli/ y wśzyscy iednośtáynie śámi od siebie ony Ziemie Ślá
- 21: wáńskimi/ od śláwnych swoich dziełności názwáli/(*marg*) Woyny Śláwáńskie. (–)(*marg*)
- Ośśády śtárych Sławakow/ á dla czego y śkąd názwáne. Woyny Sławáńskie. (–) á rozśze
- 22: rzáiąc Gránice swoie/ vśtáwicznymi woynámi pokoy śobie y
- 23: potomkom swoim w nich gruntuiąc/ Rzymśkie y Konśtanti
- 24: nopolśkie Cefárśtwá do gruntu práwie zwátlili/ y śzyki ich ze
- 25: mdlili/ O czym śzerzey naydziełz v przerzeczonych Hośtorikow/
- 26: Iornanda/ Procopiuślá/ etc.(*marg*) Sławacy Rzymiánom y Grekom śilni. (–)
- 27: Blondus zás ktory przed lat ftem y dwudzieśtą o náchyle
- 28: niu ku zgubie Rzymśkiego Cefárśtwá/ Hiśtoriá piśał/ gdzie Ar
- 29: kadiuśfowego y Honoriuśfowego pánowánie/ ktorzy byli Ce
- 30: farzámi/ Roku od Chrístuślá Páná 298. wzmiankę dáwniey
- 31: śzą czyni/ Wśpomina też ták Sławáińśki Narod iuśz ná ten
- 32: czás być śláwny.(*marg*) Sławacy woynámi śláwni/ Roku 298. (–)

33: A Trogus Pompeius nád tych wšzyřtkich Hiřtorikow řtá
34: rodawnieyřzy Rzymřki Hiřtoryk/ ktory ieřzcie przed národze
35: nim Páńřkim rozmařtych narodow dzieie piřał/ y Iuřtinus z nie
36: go lib.32.o narodzie Sławáńřkim/ ktorych teř Iřtrámi názy
37: wáią/(*marg*) Iřtrámi Sławakow zowią od Dunaiá. (–) ták piřzą/ Iřz Oeta/ álbo Aeta Krol
Kolchis Ziemie nád

38: Czarnym Morzem leřącey/ nie dáleko od Tanais álbo Donu

strona: 96

1: Rzeki z Mořkwy pływáney/ gdy mu Iafon z Argonautámi Me
2: deą Corkę z wielkimi řkárbámi (ktore řkárby Aureum uellus Poé
3: towie zowią) vniořł/ pořał zá nim wpogonią dwádzieřciá ty
4: fięcy ludři w nawach/ Morzem czarnym/(*marg*) Trog/us/ Pomp.et Iuřtin. lib.32.o
Sławáńřkich przodkach. (–)

strona: 100

1: Papieř Rzymřki Mikołay pierwřzy/ A po Ianie Niewieřcie
2: trzeći/ roku od Chriřtuřa 859. piřał do nich łágodnymi řlówy/ áby
3: Chrzeřt řwięty y Wiáre Chriřtuřowę przyięli/ ná co oni rádzi po
4: zwolili/ bo miedzy nimi wiele Chrzeřciánow tegoř Sławieńřkie
5: go ięzyká byłó/ zwłářczá Greckiey religiey/(*marg*) Roku 859.Bułgarowie wiáre Rzymřką
przyięli Chriřtuřowe. (–) pořał tedy do nich
6: Mikołay Papieř Legaty řwoie/ y ludři Duchownych wiele/ kto
7: rzy Bułgarow y inřzych Sławakow w Traciey y w Miřřiey po
8: chrzcili/ y náuczylu wiáry Chrzeřciáńřkiey/ według Rzymřkich
9: obrzędow/ á Fortyniany Kápłany Greckie/ ktorych ich teř przed
10: tym ná řwoy Zakon byli przywiedli/ od nich wygnáli/ zowiąc ich
11: odřczepieńcámi.
12: Ták gdy wřzyřcy Bułgárowie iednořtáynie przyięli Chrzeřt
13: řwięty/ wřlyřzeli iřz Saraceni Hiřpaniá/ y Włořkie Ziemie y Fran
14: cią řrogo woiowáli: iuřz byli częřć Hiřpaniey ofiedli/ y Garganum
15: gorę słáwną w Apuliey opánowáli/ bo im Cefarzowie Chreřci

- 16: áńscy odporu niemogli dác/ Zebráli fie tedy ná nich dobrowolnie
- 17: Bulgárowie/ Sławacy/ y ciągnęli Morzem y Ziemią do Apu
- 18: liey/ gdzie Saracenow trzydzieści tyfiąc porázili/ á potym ná
- 19: Porcie Ankonfskim y Neapolitanfskim zwiodwfy z drugimi woy
- 20: fkami Saraceńskimi bitwę/ Okręty im y Galeri dziwnym forte
- 21: lem popalili/ y wzyftkich Machometanow rozgromili.(*marg*) Bulgarowie Sławacy
fkutkiem wiare zdojąc/Saracenow porázili. (–) Działo się
- 22: to od Chriftuía roku 859. zá Cefarzá Ludowiká wtorego/ Syná
- 23: Lotariuffowego/ á od Machometá Proroka Saraceńkiego ro
- 24: ku 43. według rachunku Carionowego. A Xiążę Bulgárkie/ po
- 25: tey posłudze Chrzefciánfskiej wftąpił w Zakon Puftelnicy/ Sy
- 26: nowi fwemu ípuściwfy pánowanie/(*marg*) O tym czytay Cariona. (–) który íż
nieporządnie páno
- 27: wał/ ktemu sektą Fortunianow Conftantinopolfskich był záražo
- 28: ny/ dał mu Oćiec oczy wylúpic/ wylzedwfy z Kłáftorá/ á Sy
- 29: ná młodszego Bulgarom dał zá Xiążę/ á íam fie do Kłáftorá
- 30: wroćiwfy/ tám żywotá dokonał. Wízákże potym Bulgárowie/ y
- 31: máło nie wzyfcy Sławacy dla íáfiedzkiej przyległóści w Gre
- 32: cki fie zakon przewiergnęli/ w którym y dziś trwáią.
- 33: Ták tedy s tych Ruskiego pokolenia Bulgarow álbo Wol
- 34: gárow/ ktorzy od Wolgi rzeki z ítron Moskiewskich wylzli/ ty fie
- 35: narody Sławańskie od Morzá Trackiego áż do Weneckiego íze
- 36: roko dzielnością rycerską rozkrzewiły/ íako Serbowie/ ktorzy tę
- 37: Ziemię opánowali/ gdzie była przedtym Miífia máła/ dziś Ser
- 38: bią zowiá álbo Seruią/ Bulgarowie gdzie przedtym Miífia
- 39: wielka/ Boínowie gdzie przedtym była Liburnia/ dziś Boífenska
- 40: Ziemiá.(*marg*) Niezczęfliwie ią názvano Seruią/ bo wzyfcy są in seruitute Turcica. (–)

strona: 105

1:

2:

- 3: Z tychże Wolgarow álbo Bulgárow od Wolgi rzeki Mořkiew
- 4: Źkiey/ drugi Źie narod Ruřki odłáczył/ ktorzy w tych kráinach/ kto
- 5: re dźiř Wołhyniem zowiemy ofiedli/ á od Wolhy rzeki y od Wol
- 6: harow Wołhyńczámi z ziemiá Źwoiá Wołhyniem Źá názwáni.(*marg*) Wołhyń y Wołyniánie.
- (-)
- 7: Ktory narod y dźiř w Ricerřkich Źpráwach/ niemniey iáko
- 8: przodkowie ich baczmy być sławny/ iáko Źá Luczánie/ Wolodi
- 9: mierzánie/ Krzemieńczánie/ Hrodłánie/ Howruczánie/ Zitomirzá
- 10: nie/ Korczánie/ Zbárazánie/ etć. Ktorzy potym Kijowřkie/ Podłá
- 11: Źkie/ Podolřkie/ y inřze przyległe Ruřkie Źtrony narodem Źwym ná
- 12: pełnili. A drudzy w tych polach (gdzie dźiř Nizoui Kozacy prze
- 13: bywáiá) tákże nád Dnieprem y Donem rzekámi/ y w Taurice/
- 14: gdzie dźiř Tatarowie Przekopřcy/ zořtáli. A s tymi Gotowie/
- 15: Iatwieszowie/ Połowcy/ Piecinigowie/ y inřzy Sarmatowie
- 16: towarzřstwo iáko z pobrátynámi z iednego narodu idácyimi mie
- 17: li. Dźiř ich ořtátki Źá nád czárnym Morzem/ miedzy Przekopřká
- 18: Hordá á Wołochy/ ktorzy Źie zowiá Beřřarabami/ Słowieńřkim
- 19: ięzykiem mowiácy.
- 20: O tych piřáł Cuidius Nařo Poéta zacny zá ořřobliwy dźiw
- 21: do Rzymiánow/ gdy tu był wywołáńcem w Taurice/ gdzie dźiř
- 22: Kapha/ Krym/ y Białogrod Wołofki/ y gdzie Oczakow/ Ká
- 23: niow/ Cyrkářy/ y Kijow.
- 24: A ták piřze lib.I.de ponto Elegia 2. ad Maximum:
- 25: Hořtibus in medijs interque pericula uerřar,
- 26: Tanquam cum patria pax řit adempta mihi, etc.
- 27: W pořzodku nieprzyiácioł mieřřzkam niebeřpieczny/
- 28: Iákbymy mi był z oyczyřná pokoy odieř wieczny/
- 29: Ktorzy iádem Iářczorcym mážá řtrzáły Źwoie/
- 30: By do smierci przydáli przyczyn tile dwoie/
- 31: Tu Rycerz zbrojny mury dręczy obłęzone/

- 32: Właśnie iák owce w chlewie wilk ítráfzy zámknione.
33: Dáchy fie od ítrzał ieżą ze wízech ítron nátknionych.
34: Ledwo mocna ítrzymá gwałt kłótká bram zámknionych.

strona: 110

- 1:
2:
3:
4:
5:
6: Ták tedy iuż maż Czytelniku miły/ wywod narod litew
7: íkiego/ Zmodźkiego/ Sarmatow/ Słowakow/ Ruífakow/ etc. A
8: íż Sármatowie íą názwáni od Aíarmatá álbo Sarmati/ o kto
9: rym czytay Genefis 10. v Iosepha Antiquit. Hebr.lib.I. cap.14. Albo
10: też íą názwáni Sarmatámi/ y Scytow narod Tataríki wygnáli
11: y wybili z Sarmaciey/ ktorých też potym Grekowie/ iáko fie wyz
12: ízey powiedziáło/ gdy ich mocy doználi/ miáfto SARMatas co fie z Zy
13: dowíkiego wykłáda wyfoki y zacny/ Sauromatas názwác mogli
14: przeciwnym obyczáiem/ á Sauros, co fie z Greckiego rozumie íaíz
15: czorká/ & omma oko/ to íeft narod z íaízczorcyymi oczymá/ dla zá
16: palczywości woienney/ Sławakámi ich záś zowiá/ od sławy/ y
17: od sławaney/ á przewážney dzielności rycerfkiey/ álbo Słowaká
18: mi od słowá/ íż wwypełnieniu słowá/ obietnice/ y przyrzeczenia
19: vprzeymie sítali byli. A teras iuż do íámey Hístoriey Ruífkiey w
20: imię wízech rzeczy początku Bogá przyftępujemy.
21: Macieía Striykowskiego Oíofteuciufa
22: O Biały y Czarney Ruí/
23: wíchodnich/ puńnocnych/ y zpołudniowych Naro
24: dach ítárożytnych/ y ich Xiążętach Wielkonowogrodzkich/
25: Izborfkich/ Píkowfkich/ Bieíoieżerfkich/ Kijowfkich/ Luckich/ Wío
26: dimirfkich/ Wołynfkich/ Halickich/ Podgorfkich/ Podolfkich/

27: Rozdział III.

28: STárożytne wŕzyŕtkich Sławáńskich

29: narodow ŕzrodlá y máćice Ruŕkiey ziemie/ y ich

30: sławne pokolenia/ ŕkądby y sktorey przyczyny ál

31: bo włafności/ Ruŕią názwane były/ rozmaíte ŕą

32: ludzi vczonych o tym mniemánia y wywody: Bo

33: tákże nieznáczni byli Ruŕfacy Greckim y łáćin

34: ŕkim Hiŕtorikom iáko y infze pułnocne narody/ ktorych wŕzyŕtkich

35: zá iedno Scitámi álbo Sarmatámi zwáli.

strona: 114

1: A drudzy z tegoŕ narodu

2: nád Wisłą pod Niemcámi/ y nád Odrą pod Saffami kráiny mo

strona: 115

1: cą opánowali z Xiążęciem ŕwoim Lechem/ od ktorego áŕ do tych

2: czáłow nas Lechámi/ á Turcy Lechtámi/ Węgrowie Lengiebami/

3: Litwá y Zmodŕ Lynkámi/ Lotwá Leifŕfami náyzywáią. Drugich

4: teŕ zwano Drewkánámi od Drew/ iŕz miedzy láłfy w gęŕtych y zá

5: rosłych puŕzczach mieŕzkáli.

6: Dregowicy záŕ nád Dŕwinaŕ byli/ Drudzy nád Defzną y Su

7: lą rzekámi Siewierŕkimi/ Drudzy gdzie ŕie Dniepr y Wolga po

8: czyná/ Krzywiczány byli názwáni/ ktorych było głowne Miáłto

9: Smolenŕko. Táŕkże Serbowie/ Karwaci/ Bielánie/ Pomorcycy

10: y infze Sławienŕkiego ięzyká narody Ruŕkie/ roznymi przezwi

11: ŕkámi od rozných kráin y Xiążąt ŕą názwane/ wŕzákże pewnych Hi

12: ŕtoriy o ich ŕpáwach mieć nie moŕemy áŕ do Kijá/ Scieká/ y Kore

13: wa Xiążąt. Ten Kiy álbo Kig/ Scieg y Korewo Xiążętá Ruŕkie

14: byli bráćia rodzeni á czwarta ich Sioŕtrá Lebeda álbo Lebed z na

15: rodu y potomŕtwá Iafetowego/ y Mofochá Syná iego. A ći pá

16: nuiąc nád Ruŕkimi narody Miáłtá y Zamki ku obronie zákládác y

- 17: budować poczeli.(*marg*) Kiy álbo Kig Sciek/Korew Brácia Xiążętá Ruŕkie/ Libeda Sioŕtrá ich. (-) Kiy álbo Kig ftárŕzy/ Zamek y Miásto Kijow
- 18: od ŕwego imienia nád rzeká Dnieprem záložyl/ gdzie potym byłá
- 19: głowá y sławná Itolicá Iedynowładŕtwá Ruŕkiego.
- 20: Wtory Brát Sciek niedáleko od Kijowá zbudowál Zamek
- 21: y Miáŕto ná gorze Sciekáwice od ŕwego imienia.(*marg*) Kijow. Sciekáwica. (-) Táŕŕe teŕ Kore
- 22: wo trzeći Brát ich Korewicę w vdzielnym ŕwoim Xięŕtwie zálo
- 23: žyl/ ktory potym Wyŕŕegrodem zwano. A ŕioŕtrá ich Libeda nád
- 24: rzeká Libiedá ofŕády ŕwoie vgruntowawŕzy/ táŕŕe Zamek Libiec
- 25: álbo Lubiec zbudowálá ná kopcu wynioŕŕym.(*marg*) Korewicá. Wyŕŕegrod. Libeda Lubiecz. (-)
- 26: Ci Xiążętá przednieyŕŕe rodzoni brácia mieli drugich Xiążęt
- 27: pod ŕwoiá mocá niemálo/ ktorzy poŕpolicie v nich Hetmány bywá
- 28: li/ s tych był przednieyŕŕy Rádžim/ od ktorego ŕá názwáni Rádžim
- 29: czánie/ nád rzeká ŕáŕŕu/ Wiátko od ktorego Wiátczánie/ nád rzeká
- 30: Wolgá y Wijatká/ Duleba od ktorego Dulebiánie nád Bugiem/
- 31: ktorych džiŕ Luczany zowiemy/(*marg*) Rádžimczánie. Wiátczánie. Dulebiánie nád Bugiem. (-) ále ty narody Ruŕkie/ ktore z Ro
- 32: dzimá/ z Duleby/ y z Wyiatká wywod miály/ obyczáiem žwierzę
- 33: cym wleŕiech mieŕzkáli/ á s krewnymi bez wŕzelkiey roznoŕci y wŕty
- 34: du/ iáko ŕie ktoremu podobálo poŕpolicie ŕię zŕączáły/ o czym Kro
- 35: niki Ruŕkie/ Długoŕz y Miechouius lib.I.cap.4.fo.6.ŕzerzey ŕwiádczá.
- 36: Potym gdy trzey Brácia przerzeczeni Xiążętá Ruŕkie/ Kiy/
- 37: Sciek/ y Korewo žywot z ŕmierciá przemienili/ synowie y potom
- 38: kowie ich po nich długi wiek káŕdy ná ŕwoim vdziale ŕpokoynie pá
- 39: nowáli/ áŕz po tym ná ich mieyŕcá Ofkald/ Afkolt álbo Ofkolod y
- 40: Dyr Xiążętá z ichŕe narodu náŕŕąpili.(*marg*) O tym teŕ czytay Dligoffá Miechouiussa y Cromerá lib.2.in Piaŕto. (-)

1:

2:

3: A tak sie potomstwo włafnych Xiążąt Ruſkich Kijowſkich/

4: y Korewowicow w Olkołodzie y Dzirze/ gdy ich Olech zdradą

5: pobił/ dokończyło/ á z Xiążąt Wareckich inſzy Kniażiowie od Iko

6: rá aż do dziſieyſzego wielkiego Xiędzǎ Moſkiewſkiego nową ſie

7: genealogią poczęli.(*marg*) [Genealogia Xiążąt Moſkiewſkich y Ruſkich.](#) (–)

8: Ciągnął potym z woſkiem Olech ná Drewłany z Ikorem/

9: ktorzy teź byli narodu Ruſkiego/ y podbiwſzy ich pod moc ſwoię/

10: hołd ná nich włożył. A gdy po zwycięſtwie weſela vżywał w Ki

11: iowie/ kazał do ſiebie przywieść koniá/ w ktorym ſie nawięcey ko

12: chał/ y wezwawſzy wieſzczkow pytał ich/ coby o tym koniu rozu

13: mieli/(*marg*) [Olech ná Drewłany woynę podnioſł.](#) (–) ktorzy przyſzedwſzy rzekli/ iſz
tobie wielki Kniáziu od tego

14: Koniá ſmierć podić/ przeto go kazał od ſiebie odwieść y oſobno

15: chować. A zebrawſzy więtſze woſko z ziem Ruſkich ciągnął wo

16: dną Armatą przez czarne Morze do Konſtantinopola/ ktorego

17: wielką mocą dobywał/ vſtáwicznie morzem y ziemią ná báłty y

18: ná mury ſturmuiąc.(*marg*) [Wrozbǎ Olechowi o Koniu. Olech Conſtantinopole obległ.](#)

(–) Ktorego wielkiego gwałtu Cefarz Conſtan

19: tinopolski niemogąc wytrzymać/ á pomocy ná odſiec znikąd ſie

20: nieſpodziewał/ przeiednał Olechá wielkimi dárámi/ odkupuiąc

21: pokoy/ á proſząc áby od oblężenia odſtąpił: Co teź Olech/ widząc

22: trudne dobycie miáltá/ dárámi vbłágány vczynił/(*marg*) [Olech dárámi Cefárzǎ Greckiego
vbłágan.](#) (–) á dawſzy przy

23: mierze Cefárzowi Greckiemu/ y nárádziwſzy ſie z nim/ zoſtáwił

24: tam (iák Ruſ piſze) Scit ſwoy álbo Herb z Tarczą ná pámiątkę

25: potomną. A ten podobno Herb álbo Scit miedzy inſzymi dǎwno

26: ſciámi tym xtałtem iákiego dziſ Moſkiewſki vżywa iam ſam tymi

27: włafnymi oczymá widział Roku 1575. nád Bramǎ Gálátſką

- 28: przeciw Konstantinopolowi/ po stárofwiecku málowány/ wio
29: zác fie w Bacie profto od hakow szubienice Wifniewieckiego pod
30: mury Galatfkie/ gdzie kletki drzewiáne ftoią/ ále tę Bramę te
31: ras zábudowano/ tylko przedfię Herb ná xtałt Mofkiewfkiej
32: pogoniefy málowány dobrze znác.
33: Potym fie wrocił z Czaryrodá do Kijowá Olech czáfú
34: Iefieni/ y wfpomniał ná onego Koniá fwoiego/ od ktorego mu
35: Wiefzczkowie fmierć podiác praktykowáli/ y kazał go przy
36: wieść do fiebie/ á gdy mu powiedziano/ ífz iufz był zdechl w
37: iego niebytności/ kazał fie prowadzić do kości iego/ áby ie
38: wyźrzał/ á przyfzedwfy ná mieyfce gdzie ony kości leżały/
39: vfiadł ná nich/ á drugie Kroniki pífzą y Herberftein/ ífz no

strona: 121

- 1: gą w on łeb Końki vderzył/ mowiac/ Otofcie mi praktykowáli
2: fmierć podiác od tego Koniá/ á on iufz iáko widźicie zdechl/ nie
3: chciałbych by ták y Praktikarzow potkáło/(*marg*) Olech według Praktiki vmárl. (-) á
gdy to wyrzekł wnet
4: źmijá iádowita z onego łbá kuńkiego wyfkoczyłá y viadłá go w
5: nogę/ y od tego vmárl/ wykonawfy ná Páńftwie Kijowfkim/
6: Nowogrodzkim/ Pfkowfkim/ Izborfkim y Biełoeźierfkim lat
7: trzydzieści y trzy/ pogrzebion ná Scekáwicy gorze obyczáiem
8: Pogáńfkim.
9: Ihor Rurikowic Wielki Kniáz y Jedno
10: władziec Ziem Ruskich.
11: PO smierći Olechowej Ihor álbo Igor Ruri
12: kowicz począł pánowác ná Kijowie/ wielkim Nowogro
13: dzie/ ná Plefkowie álbo ná Pfkowie/ ná Białymiezierze/ y ná
14: wzyftkich Xięftwach y Ziemiach Ruskich/ w zachodnich/ pułno
15: cnych y ná południe leżących/ A iefzcze zá żywotá Olechowego
16: opiekuná fwego poiął łobie w małżeńfki ftan Olchę Práwnuczkę

- 17: Goŝtomiffelowę ze Pfkowá. Ná Drewlany dań wielką á niezno
18: śną włożył/ wiefzłą niŝ Olech iego Opiekun. A zebrawŝy wielkie
19: woŝká/ ciągnął dáley Morzem do Greciey/ gdzie Nicomedią y
20: Heractę Miáftá ŝlawne obległ y opalił/ y kráin wiele Greckiego
21: Cefárzá Romaná ŝplundrował w Bitiniey y w Poncie/ á gdy
22: wielką mocą do Konŝtantinopolá ciągnął/ máiąc s ŝobą po pięt
23: naŝcie kroć tyfiąc okrętow/ y inŝzego naczynia wodnego/ zebrał
24: ŝie przeciw im Romanus Cefarz Grecki z pomocą Rzymŝką/ y in
25: ŝzych Pánow Chrzeŝciáńŝkich/ á ŝtoczywŝy ŝrogą bitwę z Ruŝką
26: Armatą ná Morzu czarnym/ y poráził wielkie woŝká Ruŝkie ná
27: głowę/ ták iŝ Ikor ledwo z trzecią częŝcią Armaty do Kijowá
28: wŝzedł/ y wŝiął potym przymierze z Cefárzem Greckim. O tym
29: porázeniu Ikorowym Látopiŝzcze Ruŝkie wzmianki nieczynią/
30: Ale Luitprandus zacny Hiŝtoryk rerum per Europam geŝtarum lib.
31: 5. cap.6. piŝze/ iŝ Ingerus Ruŝki Krol/ ták go on zowie chcąc rzec
32: Ikorus álbo Igorus/ gdy z wielką Armatą ciągnął do Konŝtan
33: tinopolá wodną bitwą był poráżon od Romaná Cefárzá Kon
34: ŝtantinopolskiego/ y wielką poráŝką był odbity y odpędzony od
35: Czárygradá.
- 36: Zonaras teŝ Grecki Hiŝtorik Annalium Greciae tomo 3. niemiá
37: nuiąc Xiążęciá Igora piŝze/ iŝ Ruŝacy/ ktorych on Roŝŝami zowie/
38: quindecies mille nauium, máiąc ŝobą piętnaŝcie kroćtyfięcy okrętow

strona: 122

- 1: Konŝtantinopolá dobywáli/ gdzie od Grekow tak ŝrogo byli po
2: ráżeni/ iŝ s ták wielkiey liczby Okrętow máło ŝie ich wwozłó/ á
3: ná potym ŝie Ruŝacy od naiázdow do Greciey wŝciągáli. A Ihor
4: Wielki Kniáŝ wroćiwŝy ŝie od Konŝtantinopola do Kijowá wy
5: práwił ŝie ná Drewlany w máłym poczcie ludŝi/ chcąc do nich
6: znowu pobory wybierác. Tedy Drewlánie z Xiążęciem ŝwoim
7: Niŝkinią/ á wedłóg niktorych Malditem názwánym/ poczęli my

- 8: flic/ coby około tych częŝtych poborow y wyderkow/ á iákoby fie s
- 9: ták ciężkiew niewoley wybić/ y mowili miedzy łobą/ kiedy fie
- 10: Wilk wneći w Owce/ tedy wŝyftko ftádo roŝproŝy/ Przeto wi
- 11: dząc Igorá w máley drużynie/ vderzyli nań gwałtem ná vro
- 12: ćifczu v Miáltá Koreŝtená/ y zabił go Xiążę Drewlanŝkie Mal
- 13: dit álbo Niŝkinia/ támże pogrzebion w Korofŝenie pod moglią
- 14: wynioŝto vŝŝutą/ Roku od ŝtworzenia Swiátá 6458. we
- 15: dług rachunku.
- 16: Iáko fie Olha pomŝciła nád Drewlany
- 17: ŝmierći Małżonká ŝwoiego Ihora.
- 18: PO zábiciu od Drewlanow Małżonká ŝwoie
- 19: go Ihorá Rurikowicá Xŝiężná Holha z Synem iedynym
- 20: Swentosławem Páńŝtwá Ruŝkie Wielkonowogrod
- 21: ŝkie y Kijowŝkie wzięła w ŝwoię ŝpráwę/ ktora nieiáko bialey
- 22: głowy mdła pęc/ ále iáko nayporządnieyŝy Monarcha rzá
- 23: dziła y ze wŝyŝtkich ŝtron od naiázdow nieprzyaciélfkich Áŝad
- 24: mowi y Cieltowi Woiewodom krewnym zábitego Małżonká
- 25: ŝwego vkrayne obrony zleciwŝy/ obwárowála.
- 26: Potym Drewlánie zhárdziawŝy w wolnoŝci y vřágáiac Ki
- 27: iowiánom iŝz ich Páná zábili/ poŝáli do Olhy dwádzieŝciá ofob
- 28: zacnych námawiáiac iá łágodnie/ á potym grożąc y chcąc iá do te
- 29: go przymuŝić/ áby zá ich Xiążę Drewlanŝkie Niŝkinię/ á według
- 30: niktorych Maldita w małżeńki ŝtan poŝlá/ ktorych ona wyŝlu
- 31: chwŝy/ kazála doł głęboki we dworze wykopác/ y wŝyŝtkich o
- 32: nych Poŝłow weń żywych wrzućić/ potym lámá náchyliwŝy fie
- 33: nád dołem/ pytała ich/ iáko fie tám macie Pánowie Swátowie y
- 34: kazála ich ziemią żywych záválic. To ŝpráwiwŝy/ zarázem Goń
- 35: cá do Drewlanow wypráwiła/ dziekuiąc im zá to/ iŝz fie o nię iá
- 36: ko o Wdowę ofierociála ŝtáraią/ mowiąc teź/ iŝz ia iuŝz Małżon
- 37: ká ŝwego z martwych wŝkrzeŝić niemogę/ á iżem iefzcze młoda/

strona: 123

- 1: wálzemu fie Xiążęciu w małżeńki łtan niezbraniam. tylko po mię
- 2: według moiego łtanu poľlicie ludzi zacnieyľzych/ y w wietľzych
- 3: pocztach/ nie iáko pierwľzych. Drewłanie to vľlyźawľzy z wiel
- 4: ką rádością wypráwili do Holhy pięćdziefiat łtárfzych Boiárzow
- 5: álbo Pánow rádnych przebránych/ Drudzy kłáda czteridźieci
- 6: łcziolou łwiętnym pocźcie.

strona: 124

- 1: Potym Roku od łtworzenia Swiátá 6463. wypráwiła fie
 - 2: wielkim kofźtem w Okrętach do Konłtantinopolá/ y przyľzedwľzy
 - 3: z dworem łwoim Ruskich Boiar do Cefárzá Greckiego Ianá Ze
 - 4: miľki oddála mu wielkie dáry/ ktory iá wielkim dołtátkiem w
 - 5: Konłtantinopolu czełtował/ y waźył/(*marg*) Holha do Cōłtantinopolá. (–) á pod dobrá
- mył wzru

strona: 125

- 1: łzony/ vrodá y sławá iey zwycięłtw/ tudzieľz łzerokością pańłtwá
- 2: Ruľkiego/ rzekł iey: Godnaś być Xiężno Holha ná Cefárltwie
- 3: Greckim z námi/ w tym náłzym Miełcie łtołecznym Carigro
- 4: dzie/ y námawiał iá w Małżeńki łtan/ bo wdowcem będąc żony
- 5: niemiał. A Holha mu ná to odpowiedziála: Cefarzu ia ieltem
- 6: Pogánká/ á tum przyiáchála/ ábych fie wiáry wálzey Chrzełciáń
- 7: łkiew náuczyła/ A ielłiby mię chćiał poiáć/ ochrzći mię. Náuczył
- 8: iá tedy Patriarcha Konłtantinopolłki w Wierze Chrzełciáń
- 9: łkiew/ A potym iá z wielá Boiar Ruľkich ochrzćił/(*marg*) Olha fie ochrzćiá. (–) A łam Cef
- 10: łar Ian/ iáo go prołiá/ był Oycem iey Chrzełnym/ z inłzemi
- 11: Xiążęty Greckimi/ y dał iey imię Helená/ iáko y pierwľzey Ce
- 12: łárzowey łwoiey/ y błogoláwił iey Pátriarcha/ mowiáć:
- 13: Błogoláwionaś ty między Niewiáłtámi Ruľkimi/ ábowiem
- 14: cie będą błogoláwić Synowie Ruľcy w polłednim rodzái
- 15: wnukow twoich.(*marg*) Błogoláwieniełtwo Holhy. (–)

- 16: A potym wezwał ią do siebie Cefzar po chrzcie ná cześć/ y rzekł
17: iey/ zem ia ciebie Heleno obrał/ iákoś mi lámá obiecálá łobie zá mał
18: żonkę ná Cefárstwo Greckie/ á Helená mu odpowiedziálá/ y iákołz
19: mię małz poiąć ochrzciwłzy mię łam iáko Oćiec/ y názwawłzy mię
20: łobie corką / gdyż w zakonie Chrzefciánłkim/ y v Pogánow to iest
21: rzecz obrzydliwa y niesłychána/ aby miał oćiec corkę poymowác.(*marg*) Olha Cefárzá
ořzukałá. (-)
- 22: Y rzekł iey Cefarz/ przechytrzyłás mię Holha. Dał iey potym dá
23: ry złote/ řrzebrzne/ zavńnice/ y łzáty iedwabne y Złotogłowowe/
24: á Holha mu s Kijowá obiecálá przysłác Wolkow/ łkor y czeládzi
25: niewolney. Szłá zás do Patriarchy profzác go o Błogosłáwień
26: łtwo ná dom łwoy/ mowiac/ Syn moy Swentosław iest Pogá
27: nin/ y ludzie włzyłcy łą Pogáni/ niech mię Pan zbáwi włzyłtkiego
28: złego/ A Patriarchá rzekł do niey: Corko moiá wierna w Chriřtu
29: łie/ żeś łie ochrzciłá/ y w Chriřtułá iesteś obleczona/(*marg*) Drugie błogosłáwieńtwo
Holhy od Patriarchy. (-) Ten cię łam
30: wybáwić ma/ iákołz y zbáwił pierwłzy narod Noego w Korabiu
31: z HVR Chaldehyłkie/go//y od Abimelechá/ Lotá od Sodomczykow/
32: Moizełzá z lude/m/ Ísraelfłkim od Pharaoná y z domu niewoley/ Da
33: vidá od Saula/ Daniela z pałczeki Lwow/ trzech młodzińcow
34: Sidrachá/ Miłacha y Abdenago z piecá ogniłtego/(*marg*) Abrama/Genefis
II.cap.12.15.et 20.Lota/Gen.19 I Per.2.Ełá.13.Hier.50Amos 4. Moizełza/Exodi 14.Dawidá/
Regum 18.19.20 22.Daniela/Dani.cap.6.etc. (-) tak teź y ciebie
35: wybáwi/ á to rzekłzy dał iey błogosłáwieńtwo y Presbitera/ Hol
36: ha teź ze włzyłtkim dworem łwoim wliadłzy w okręty wrociłá łie
37: łzczęłliwie do Kijowá/ O czym Zonaras Grecki Hiłtorik annaliu/m/ to.
38: 3.łzerzey piłze.(*marg*) Zonaras Annal.To.3. (-) A tá olha álbo Helena napirwłza byłá
chrzefcián
39: ka miedzy Rufiá/ y wiele Rufakow do Chriřtułá náwrociłá/ Dla
40: tego iá teź Ruś prziwłazcza ku Słóńcu/ Bo iáko Słóńce Swiát

strona: 126

- 1: ofwieca/ ták teź oná Chrztem świętym/ Rułkie narody naprzod
- 2: ofwieciłá.

strona: 129

- 1: Ták tedy Iaropołk Swadołtowá ráđą podufzczony/ pod
- 2: niośł woynę ná Brátá/ y poráził woýłko iego Drewlanłkie/ á O
- 3: lech łámo Xiążę vćiekáiąc z pogromu ná Zamek łwoy Waraż (we
- 4: dług Miechouiuffa) niemogł łie wćiśnąć przed wielkim tumul

strona: 130

- 1: tem Ludu vćiekáiącego. A ták Zołnierzow Iaropołkowych do
- 2: Zamku łturmuiących/ z mołtu wyłokiego miedzy inłzými zepch
- 3: nion/ á gdy wiele ludu nań vpáđło/ nędznie był zátłoczony y zá
- 4: dułzony/ Roku od łtworzenia Swiátá 6485.(*marg*) Tego Zamku Herberłtein nie miánuie/ áni Kroniká Kijowłka/ tylko Długos/ Miechouiuss/ y niktore Kronicki Rułkie. (–) A Iaropełk vbie
- 5: zawnłzy Zamek Waraż y opánowawnłzy go/ kazał Brátá Olechá
- 6: łzukác/ ktorego pod mołtem miedzy trupámi ledwo trzeciego dnia
- 7: náleżono vmárłego/ zá vćazánim iednego Drewlaniná/ á ka
- 8: zawnłzy go przed łiebie przynieść/ rzekł do Swedołta pátrząc ná
- 9: trup Braterłki: Swadołcie/ otoś tego požádał. Potym go po
- 10: chowano w Owruczey.(*marg*) Owrucza. (–)
- 11: Vśłyżawnłzy to Włodimirz iłz Iaropełk Olhę Brátá zábił/
- 12: zarázem z Nowogrodá wielkiego vćiekł zá Morze do Waregow/
- 13: A Iaropełk przyciągnawnłzy s Kijowá do Nowogrodá/ namie
- 14: łtniká łwoiego ná Xięłtwie Nowogrodzkim przełožył/(*marg*) Włodimirz do Waregow vćiekł/ álbo do Sweciey/ álbo do Dániey. (–) y ták łię
- 15: vđziáłál Iedynowłaidcá włzyłtkiey Ruśi/ opánowawnłzy włzy
- 16: łtkie Xięłtwá Brátow łwoich/ iednego zábiwłzy/ á drugiego wy
- 17: łtráłzywłzy. Ale Włodimirz wziąwłzy ná pomoc Waregow/
- 18: wrocił łie do łwoiego Xięłtwá/ gdzie namiestniká Iaropełkowe

- 19: go z Nowogrodá wypędził/ á fwoiego nijákiego Dobrynię prze
20: łożył/(*marg*) Włodimirz Nowogrod wielki odifkał. (–) á fam zebrałfzy wjętfze woysko
z Ruffakow/ á złączyw
21: fy ie z Waregámi Brátu Iaropołkowi woynę opowiedział/ v
22: przedzáiac go w tym/ bo wiedział/ że teź Iaropełk miał woynę
23: przeciw iemu podnieść.
24: A w tym czálie posłał do Rechwoldá Xiążęciá Pfkowfkie
25: go/ (ktory teź był z Waregow ná to Xięstwo przyfzedł) profząc
26: v niego Corki Rochmidy w małżeńftwo. Ale Rochmidá ifz wie
27: dźiála/ Włodimirzá być niepráwego łożá/ (Bo go Swento
28: sław z Maluffá miłofnicá miał) niechciála ná to pozwolić/ ále
29: zá Iaropełká Brátá iego y nieprzyácielá w małżeńftwo fie brá
30: ła/ od ktorego teź dziewollębow oczekiwála.
31: Potym Włodimirz rozgniewawfzy fie ifz był wzgárdzon/
32: wnet z onym wojfkiem gotowym/ ná Rechwoldá Pfkowfkiego
33: podniosł woynę/ ktorego poráziwfzy dobył Pfkowá/ á fámeo
34: Rechwoldá y dwu Synow zábił przy nim/ Rochmidę teź ponie
35: woli fobie wziął w małżeńftwo.(*marg*) Rechwold Xiążę Pfkowfkie zábity. Pfkow álbo
Plefkow Włodimirz wziął. (–)
36: Potym zaráz fwieżym zwycięftwem y przybáwieniem
37: Pfkowfkiego Xiętwá pośilony do Kijowá przeciw Brátu Ia
38: ropołkowi ciągnął/ á gdy mu Iaropełk niefmiął polá ftá
39: wić/ závárl fie w Kijowie/ Włodimirz teź Kijowá vsil
40: nie dobywał/(*marg*) Włodimirz Kijow oblegl. (–) ále ifz go wyrozumiał trudno mocá
dostáć/

strona: 131

- 1: wypráwił táiemnego Posláncá do Bludá naywiernieyfzego Pá
2: ná rádneho Iaropolkowego/ ktorego zowiác Oycem y obiecuiąc
3: wielkie dáry/ prośil áby mu dodał rády/ ktorymby fpofohem Ia
4: ropelká brátá mogł zábić.

strona: 134

- 1: Wyftąpił tedy on Pereasławiánin zwoyfká Rufkie/go/ / chłopek máły/ ále
 - 2: zawiązály/ ktorego obaczywłzy Piecinig łzydził zniego/ názywáiác
 - 3: go żółwiem/ wżákże gdy ku niemu łmiele Rufin poftępował/ vch
 - 4: wyćili fie obádwa zarko wpálły/ włáfnie iáko Dares z Enteluffem
 - 5: Eneáfowi zápałnicy/ Piecinig gruboścíá ćíáá/ Ruśin záś czerft
 - 6: woścíá nárabíáł/(*marg*) *Virgil.in.AEne.* (-) á iz był chłop wyfoki Piecinig/ Ruffin tym
- fię ni
- 7: żey fchyláł/ rozwiódłzy fie vderzył Piecinigá w tłufty brzuch gło
 - 8: wá/ práwie nád łonem áłz vpadł/ woyfká zobudwu łtron łtały łpo
 - 9: koynie pátrząc ná onę biełiáde/ chłopká máłego z obrzymem/ por

strona: 135

- 1: wáł fie potym Piecinig/ á gniewem wielkim y wftydem záiuřzony/
 - 2: vderzył gwałtownie kułakiem ná Peresławiániná/(*marg*) *Fortel.* (-) ále on chybko
 - 3: ściá nárabíáiác/ vłkoczył mu z rázu přętko y zmieyřcá/ á Piecinig iá
 - 4: ko chłop ciężki od łwoiego popędliwego łtořfu iřz chybił Ruśiná/
 - 5: potknáwřzy fie padł o ziemię/ á Peresławiánin przyřkoczywřzy nie
 - 6: dáł mu fię powtore popráwowác/ ále go záraz ofiodłáwřzy po
 - 7: czáł tłuc wřzczeki áż mu zęby weřpołek ze krwiá pádáły/ záтым go
 - 8: zá gárdło vchwyćiwřzy/ nieináczey iáko Hercules Anteufá ták dłu
 - 9: go duřił/ áłz ná onym plácu duřę z niego wytłoczył. Co obaczyw
 - 10: řzy Włodimirz/ wnet z woyřkiem Ruřkim krzyczác y huczác rzućił
 - 11: fie ná Piecinigi přeciřw łtoiácę/ á oni widząc łwe niełzcześće pierz
 - 12: chnęli po rořnych polach.(*marg*) *Piecinig Obrzym od Rufiná zábity.* (-) Rufacy
- vćiekáiácych bili/ fiekli/ kłoli/ imá
- 13: li/ á drugich w Trubiefie rzece topili/ á odbiwřzy wielkie połony y
 - 14: łupow rořmáitych wobozie Piecinifkim nábráwřzy/ sławne zwy
 - 15: ćięřtwo přes iednego Pereasławiániná (nieináczey iáko řydowie
 - 16: přes Daidá nád Philifćinámi) otrzymáli/(*marg*) *Pienigowie poráżeni.* (-) Y záložyl
- Włodimirz

- 17: ná tym brodzie/ gdzie fię to zwycięstwo sftáło Pereasław drugi/
18: ná pámiątkę tego/ ifz Pereasławiánin nád Bohatirem Piecinińkim
19: zwycięstwo ná onym mieyfcu otrzymał. A onego Młodzieńcá v
20: czynił Rycerzem sławnym/ y Oycá iego człowiekiem zacnym.(*marg*) Pereasław drugi
zálózon. (–)
21: Ták gdy Włodimirz był wielkim y sławnym po wśzytkim
22: íwiecie Monarchą/ álbo Iednowidcą wśzytkich Ziemí Ruńkich/
23: á w Pogánftwie bálwany chwałęc bez zakonu żył/ przyjeżdżáli do
24: niego w pofelltwach od rozmaitych Krolow/ Xiążąt y narodow
25: náuczycielowie rozmaitych wiar/ y zakonow/(*marg*) Posłowie rozmáići do Włodimirzá.
(–) naprzod Machome
26: tani/ Tatarowie/ Egipcycy y Arabowie z infzymi Krolámi Arga
27: wenńkimi/ námawiáli go/ áby ich wiárę y zakon od Machometá
28: podány przyiął/ ktory Włodimirz wzgárdził/ ifz mu fie zdał być
29: plugáwy y lżkárády.(*marg*) Od Machometanow. (–) Potym od Papieżá Cefárzow y Xiążąt
30: Rzymńkich álbo Lácínńkich y Niemieckich był przes częfte posły ná
31: mawian/ áby ich wiárę y zakon Chrzefciánńki przyiął/ Ná co tež
32: niechciał pozwolić/ ifz Ceremonie Lácínńkie máło nabożne/ y Koś
33: ćioły ich niebárdzo ochędożne być mu fie zdály.(*marg*) Od Papieża. (–) Ná oftátek był ná
34: mawian y od Zydow/ áby ich Zakon Moizeńzow przyiął/ ále nie
35: chciał/ bo mu fie Moizeńzowe wftáwy ciężkie być zdály/ Tylko po
36: słowie od Greckich Cefárzow y Patriárchow v niego z wiárą y
37: Ceremoniámi íwoimi nieiákie mieyfce mieli.(*marg*) Od Zydow. Od Grekow. (–)
38: Wśzákke widząc różność rozmaitych wiar y zakonow/ nie
39: chćiał zgołá ná żadną pozwolić/ Ale posłow swoich dziefiáciu wy
40: práwił w dálekie y rozmaíte ftrony fwiátá/ áby fie o porządkach

strona: 136

- 1: wiáry y o Ceremoniách wśzelkich narodow pilnie wywiádowáli.

strona: 140

- 1: Wftąpił potym w małżeńftwo z Anną Cefárzową Gre

- 2: cka/ z wielką radością pośpolitego ludu/ Tãmże w Korffunie zbu
3: dowãł Cerkiew ná gorze świętego Bafilego álbo Wafila/ ná pá
4: miãtkę Chrztu fwoiego/ Y wrocił Korffun/ Kaphe/ y wlyftkë
5: Taurikę Greckim Cefãrzm/ á fam wliãdzy w Okrëty z nowã
6: Mãżonkã Cefãrzonã/ y pożegnãwly fie z Konftantinem y
7: Bafilim Cefãrzãmi/ wrocił fie do vfcia Dniepru/ á potym ziemiã
8: przyiãchał do Kijowã z wielkã radością ludu pośpolitego. Przy
9: prowadził też z sobã kości S.Klimunta/ obrãzy/ kliegi y infze na
10: czynia y aparaty Kościelne/ y Naftãfiuã Protopopã z Korffu
11: nu/ ktory mu ono był przes ftrãlę Rury wodne zepfowãc porã
12: dżil/ Popow tãkże Diakonow/ Spiewakow/ Czerncow/ y roz
13: mãitych rzemieñnikow dla budowãnia Cerkiew álbo Kołciołow/
14: hoynym Iurgeltem náiętych z Greciey s sobã do Kijowã przy
15: wiodł.
16: Y kazał zãrãzem łamac/ tñuc/ y z gruntu wywracãc Bãł
17: wany Charffa/ Stribã/ Mokořã/ á Wlořã Bãłwanã/ ktory był
18: mian zã bydlęcogo y leřnego Bogã Iãko był v Arkãdow Pan
19: Faunus etc) kazał w wychod pośpolity wrzuciã/ y w nieczyřtoř
20: ãiach vtopiã.(*marg*) Wlořus Bog Ruřki bydlęcý. Pan Deus Arcadiae, Sylueřtria numina
Fauni. (–) Piorunã też przednieyřzego Bãłwanã kazał koniowi
21: do ogonã przywiãzãc/ y wlec przez Miãłto do Dniepru/ tãmże go
22: w Dnieprze nãwiãzãwly kãmieni vtopiono.
23: A Lud pośpolity niewierny plãkãli Bogow fwoich z lament
24: liwym nãrzekãniem/(*marg*) Piorun w Dnieprze/ á Wloř w gownach vtopion. (–) Ale
Włodimirz po wlyřtkich pãñtwach
25: fwoich Ruřkich dał wywoãc/ rořkazuiãc aby fie wlyřcy ná wiãrę
26: Chreřciãñfkã chrãcili/ á dzieñ pewny nãznãczył/ ná ktory ktoryby
27: fie nie ochrciãł/ karãnie iãko ná niepořlufnych vřãwiono. Vřly
28: řzãwly to tedy lud pośpolity/ biegli wlyřcy z radořciã do Kijo

29: wá.(*marg*) Ruffacy fie chrzczą. (–) á drudzy ná infze mieyfcá náznáczone/ po ktorých byli Greccy

30: Popowie dla Chrztu fwiętego odprawowaniá rozfádzeni. Y mo

31: wili/ iefliby to niebylá rzecz dobra/ y Kniáz wielki Włodymirz/ y

32: iego Boiáre niechrzciliby fie. Y vbrawfzy fie Popowie y Diakono

33: wie w ornaty fтали ná fáwkách k temu przypráwionych ná Dnie

34: prze rzece/ á ludzie gromádami wchodzili w rzekę/ iedni po pás/

35: drudzy po fzyię/ á Popowie dawáiąc káżdey gromádie z offobná

36: imię/ Timochwiey/ Wasil/ Piotr/ álbo Siemion/ polewáli ich wo

37: dą/ á modlitwy nád niemi zwykłe odpáwuiąc/ chrzcili wfzyfłkich

38: męfczynę y niewiáfny/ w Imię Oycá y Syná y Duchá fwiętego.

strona: 144

1: A ty Bálwochwálftwá Mercurius y Krol Menna Egipcy

2: kom wfáwił/ Meliffus záš ktory Iowiffá wychował Cretenci

3: kom/ Faunus á przednim Ianus fáciinikom Włochom/ Numá

strona: 145

1: Pompilius Rzymiánom/ Orpheus y Cadmus Agenorow Syn

2: Grekom/ etc. Ceremonie y obrzędy rozmáite około chwalenia ro

3: zmáitych Bogow wymyflili.

4: Nád to iefzyczne złodzieyftw/ y cudzofoftw bálwany chwalili/ y

5: w piekle Bogow/ Ditem Plutonem/ Cerberum/ etc. nádowáli

6: Maurowie teź Iubę Krolá fwego mądrego y walecznego zá

7: Bogá wielbili/ Afrikani Neptunufá/ Macedonowie Gabirá/ Ro

8: diyczykowie/ y Mafagetowie Słońce/ Paenowie Vraniufá/ Lá

9: áinnicy Paunufá/ Sabini Sabę/ Rzymiánie Caftora y Poluxá/

10: Iowifzá/ Fortunę/ Febrę álbo Trzáfęcę/ Marfá/ Romulufá/ y

11: Quirinufá etc.(*marg*) *Malae Fortunae ara in Exquilijs, Febri publicum Phatium in palatio.*

(–) nád to bez liczby Bálwanom rozmáitym Kościo

12: łow kofztem wielkim nábudowawfzy/ ná oftátek Florze nierzą

13: dney niewieście/ ifz bylá wielkie fkarby fprofną miłością zgromá

- 14: dzone ná poľpolitey rzeczy pożytek oddáľá/ Kofćioľ z**ubowáli** [!] / y
- 15: vczyniwłzy z niey Boginią raz w rok fwięto iey Floralia názwane
- 16: Miefiącá Maiá obchodzili/ niewłtydliwe rzeczy łprawuiąc iáw
- 17: nie ku iey chwale y wieczney pámiątce.(*marg*) Floralia. (–) Atenensowie zász/ ktorzy
- 18: nauk wyzwolonych w/ Greciey biegłością słynęli/ Mineruę chwa
- 19: lili. Grekowie drudzy ná Samos wyłpie Iunonę/ w Cyrze We
- 20: nerę/ w Delphie Apoliná/ w Lemnie Wolkaná chromego/ włzyt
- 21: kich Bogow zmyłlonego kowalá/ ktorým zbroie przeciw obrzy
- 22: mom/ á Eneáowi przeciw Turnoľowi robił.(*marg*) Despota de Sanos. (–) W Naxos
- wyłpie
- 23: Liberum álbo Bachulá/ w Krecie Iowiá/ Ormiánie Anaitidá/
- 24: Babilonczykowie y Afyriyczycy Belá álbo Beelzebubá/ Berecyn
- 25: towie Rheą Boginią/ inłze teź włzytkie niezliczone kráiny fwiátá
- 26: nieobefzłego Bogow łwoich roznych/ y rozmaitych według łza
- 27: lenłtwá wrodzonego miály/ gdy łobie ták z ludzi iáko z bydłá y
- 28: z Bełtiy Bálwany zmyłłáli.(*marg*) De Bacho vnde Liber dićtus, czytay Franciscum
- Philelphū in conuiuio, etc. (–) Ták ilz włzytkich Bogow Pogánłkich
- 29: (y to tylko Greckich/ Egipłkich/ á Włołkich/ krom tych náłzych
- 30: Sarmatłkich łtron pułnocnych) Hefiodus Poetá kłádzie być w
- 31: liczbie trzydziełci tyłięcy/ Tertulianus teź Doctor S. łámych Io
- 32: wıłzow trzy łtá ráchuie.(*marg*) 30000. Bogow pogánłkich. Iowiłzow 300. (–) A łi
- Iowiłłowie mieli pirwłzego Oycá
- 33: Saturnulłá według Poetow y wiáry obłędliwey Pogánłkiey/
- 34: s ktorých zász rozmaitych łie Bogow/ ále słułzniey mogę rzec ludzi
- 35: włzetecznych národzıło/ Co ia ná ten czás/ iáko rzecz máło Chrze
- 36: łciánom potrzebná opułzczam.(*marg*) O tym teź czytay Xenopho/n/ tem in aequiuocis.
- (–) Aź potym ony ták łprołne Bálwo
- 37: chwálłtwá y łtráłzne łciemnołci łáłká y dobroć Chriłtufá Iełufá
- 38: Bogá y Człowieká prawdziwego/ iáko naiłłnieyłza pochodnia o
- 39: łwieciwłzy rozegnáłá/ gdy po włzytkich okręgach Swiátá Apo

40: Itoły/ Káznodzieie swoie rozefłał/ ktorzy żywotá S. przykładem/

strona: 146

- 1: y rozmaitymi á Bołkimi cudámi/ y od Duchá S. nauką zbáwien
- 2: ną nádchnieni/ narod ludzki w chwale fáłszywych Diabłow ták
- 3: bárdzo záwikłáli/ od błędow ku prawdzie/ od złości ku niewin
- 4: ności/ od łprofnego życia ku świętobliwości/ ná ošťátek od oney
- 5: zmyflonych á kłamliwych Bogow niezliczoney wielkości/ á brzy
- 6: dliwych ich obrzędow ku iednego prawdziwego/ wieczne/go/ wřzech
- 7: mocnego Bogá vznániu/ y ku prawdziwemu á świętemu nabożeń
- 8: řtwu powřzechney wiáry przywiedli.

strona: 149

- 1: Oćiec iego Zemomisław
- 2: **odpráwiwřzj [!]** wefele/ y goście pány rádne y fláchtę pořpolitá hoynie
- 3: vdárowawřzy opućił ich/ á od wieszokow pytał/ cobyfie rozumiało
- 4: to flepe národzenie/ y nierychłe áż wfiedni lat ofwiecenie řyná swo

strona: 150

- 1: iego/ y iákieby powodzenie zá iego żywotá być miało/ ktorzy po
 - 2: wiedzieli/ řiz Polšká w ciemnościách do tych czářow leżáca zá iego
 - 3: pánowánia ofwiecona być miała/ co Pogánie rozumieli/ řiz miała
 - 4: być řzerokością gránic rozmnożona. Przeto ono dziecię zá rořka
 - 5: zánim oycowřkim/ iáko ná Xiążęcy řtan należy było wychowane.
 - 6: Potym gdy Zamomisław Leřkovic Práwnuk Piářtow vmářł/
 - 7: iáko Długořz ráchuie Roku od Chřiřtuřá 964. w Gnieźnie go Po
 - 8: gáńřkim obyczáiem pochowano/ á ná iego mieyřce Miecyszław
 - 9: Syn řleponárodzony dobrowolnie od wřzyřřkich řtanow Monar
 - 10: chą Polřkim piářymnařtym od Lechá ráchuiąc/ wybrány.(*marg*) Mieciszław 15.Monarchá
- Polski. (–) Ten
- 11: pierwřzy řwoy wiek w cnotliwym życiu wykonał/ ále iáko řkoro
 - 12: dorosł lat řwoich y řwowolenřtwá/ rořpuřtnieyřzym zořtał/ bo řon
 - 13: řiedm poganřkim obyczáiem poięł/ s ktorymi wřzetecności řwo

- 14: iey dofyć czyniąc/ iednąk potomstwa niemogł otrzymać/ dla czego
- 15: częłto fie vłkarzał ná niezczęłliwą niepłodność fwoię/(*marg*) Licentia fumus deterioris.
(-) á między
- 16: Polaki iufz byli niktory z wędrowki y kupiectwá z Czech y z Mo
- 17: ráwy/z Śląfká/ y z Oławy wiárę Chrzełciánfká/ wracáiąc fie do
- 18: domu/ zániełli. Było też wiele cudzoziemcow częłciá Xiążęciu
- 19: Polłkiemu ná dworze służących/ częłciá kupiectwá łprawuiá
- 20: cych/ á częłciá pułtelnicy \ywot w dáłekich á głęłokich pułtyniach
- 21: láłow dla łpokoyney chwały Chrıstufowey wiele Chrzełcian mie
- 22: łzkáło/ cí tedy poczęłi Xiążęciu Mieczysławowi rádzić/przepo
- 23: wiádáiąc mu prawdę wiary Chrzełciánfkiey/ á obiecuiąc mu ná
- 24: włzyłtkim łzczęłliwe powodzenie y potomstwa rozmnożenie/ łko
- 25: roby iedno tę wiárę łwiętá łzcererze przyiáł. Opułcił tedy Miecey
- 26: sław ony pirwłze fiedm żon/ s ktorymi Pogánłskim obyczáiem
- 27: długo obcowáł/ á zaráz połłáł w Dziewosłęby do Bolesławá
- 28: Czeskiego Xiążęciá (ktory ono był Wacławá między łwięte
- 29: policzonego Brátá łwoiego w Kołsciele ná modlitwách zdráđá zá
- 30: bił) áby mu łiołtrę fwoię Dąbrowkę w małżełstwo oddáł/ czego
- 31: mu Bolesław nieodmowił.(*marg*) Wacław S. zábity. (-) A skoro przyrzekł wiárę Chrzełci
- 32: áńfká gwoli Małżonce przyiác/ połłáł mu łiołtrę fwoię Dą
- 33: browkę w łwietnych pocztach do Gniezná roku od Chrıstufá Pá
- 34: ná 965. gdzie tegoż dnia lámo Xiążę Miesko áłbo Mieczysław ze
- 35: włzyłtkimi Pány Polskimi przed oblicznołciá Dąbrowki oblu
- 36: bienice łwey/ y przed Czeskimi Pány wiárę Chrzełciánłská przy
- 37: iáł/ y ochrzcił fie.(*marg*) Miecisláw Xiążę Polłkie/ ochrzcił fie g woli żenie. (-)

strona: 154

- 1: Ten Kriwe
- 2: kriweito áłbo Kirie kirieito/ Bıłkup Prufki y Litewłki Pogánłski/
- 3: ták był wielkiey zacnołci/ iłz (iáko tenże Dusburch piłze) nietylko

strona: 155

- 1: Prułowie y Litwá/ ále też Lotwá/ y inŕze narody Lotihálkie/ Ia
- 2: twieżowie y Zmodź/ ná iego rofkazánie byli poŕlufzni(*marg*) Zacność Bifkupá Pogáńfkiego Litewfkiego. (-) á nietylko
- 3: on álbo ktorykolwiek z iego krewnych był w tákiew vczćiwoŕci/
- 4: ále też iego namnieyŕzy poŕlániec/ z iego łáfká álbo iákim ná to dá
- 5: nym znákiem/ idąc od onych kráin Xiążąt y Sláchty y wŕzytkiego
- 6: poŕpolftwá był wielką vćiwoŕciá tráctowan. O zmartwych wŕtániu ná dzien łádnym wierzyli/ wŕzákze nie
- 7: dobrze/ bo iáko kto był Sláhcicem/ álbo Chłópem/ bogáтым álbo
- 8: vbogim/ wielmożnym álbo chudym páchołkiem/ ták też y po zmar
- 9: twych wŕtániu w przyŕŕłym żywocie/ w tymże go łtanie być wie
- 10: rzyli/(*marg*) Wiárá Pogáńfka Litewfka o łádnym Dniu y o zmartwych wŕtániu. (-) A dla tego z Xiążęty z Pány/ y z Sláhcćicámi vmárłymi (iá
- 11: ko tenże Dusbruch piŕze/ co łam zá łwego żywotá widział) Sługi/
- 12: Słúжебnice/ Száty/ Kleynoty/ Konie/ Charty/ Ogáry/ Sokoły/
- 13: Luk z Saydakiem/ Száble/ Włóczniá/ Zbroie/ y inŕze rzeczy w
- 14: ktorych łię on nawięcey kochał/ z Rzęmięfnikami tákze/ y s chłópy
- 15: łielfkimi/ ty naczynia ktorymi oni z robory żywnoŕci nábywáli/ y
- 16: co ku ich łtanowi należało/ palili/ ták wierząc/ iż s tymi rzeczámi
- 17: weŕpoł mieli z martwychwŕtáć/ á iáko ná tym Swiecie/ ták ná
- 18: onym tym łie ćiefzyć y żywić mieli.
- 19: Ryfie też álbo Niedźwiedźie páznogćie palono z vmárłymi/ bo
- 20: wierzyli/ łfz ná gorę wielką á przykrá ku łádnemu dniowi mieli
- 21: wŕtępowáć/ ktory łąd nád wŕzytkim łwiátem ieden iákiŕ Bog ná
- 22: wŕzechmocnieyŕzy miał czynić/ á dla tego łfzby tym łnádniey y be
- 23: łpieczniey tám wleźli/ páznogćiámi Ryfimi myŕlili łobie pomagáć.
- 24: Tenże Duzburch piŕze/ łfz ten Triwe álbo Kriwe Papieź Pru
- 25: fki y Litewfki Pogáńfki/ miał wiadomoŕć wŕzytkich rzeczy z Dia
- 26: belfkiego łnaŕć przepowiadánia/ bo y Rodzicy álbo krewni vmár
- 27: łego/ wierząc łfz káżdá Dufzá imo iego Dom naprzod ná on łwiáť

28: wędrować mułiáá/ pytáli go/ iefliżeby tego dnia álbo tey nocy (to
29: ieft/ kiedy on vmárł) tákowego iákiego człowieká y w takim vbie
30: rze/ w iákim oni vmárłego ípalili/ Dom iego przemijájącego wi
31: dział: Ktory Kriwe zaráz vrodę/ xtał/ vbior/ Familią/ y obyczá
32: ie onego vmárłego bez wátpienia opowiadał/ ácz czáfem był w
33: kilkudziesiát mil od onego mieyfcá/ gdzie on vmárł/ á ku więkźzey
34: pewności vkázował/ ífz nád wrotami domu iego Dufzá w xtał
35: ície onego vmárłego iádác imo/ włocznią álbo fzáblą/ álbo iákim
36: infzym inftrumentem/ z czym go ípalono/ znák vczyniá/ álbo co
37: kolwiek zořtáwiá/ co zás oni iego przyiaciele od Czárta zmamieni
38: prawdziwie poznawáli/ y w tak wielkiew zacności tego Kriwey
39: tá mieli/ ífz teź po káżdym zwycięřtwie álbo przywiezieniu łupow

strona: 156

1: z kráin nieprzyacielfkich trzeciá część wzdoocy iemu oddawáli/
2: ná ofiárę zás Bogom drugá część łupow/ y kilka męźow zacniey
3: ízych więźniow w zbroiách iáko byli poimáni palili/ ále koni na
4: przod biegánim mordowáli/ áź ná nogach ítać niemogły/ teź ich
5: dopiero palili.

strona: 159

To tobie o

strona: 160

1: Ziemienniku Boże náfz ofiáruiemy/ y czynimýć dzięki/ żeś nas Ro
2: ku przelźłego dobrze zdrowych w okwitości wřzech dobr zboża y
3: máiętności záchował y íczycił/ y od ognia/ żelázá/ powietrza mo
4: rowego/ y wřelkich nieprzyaciół náfzych obronić raczył. To íprá
5: wiwřzy onego bydlá ná ofiárę pobitego mięfá/ y ptaki wárzå/ piekå
6: y ímázå/ á fiadfzy zá ftoł iedzå/ ále naprzod káźdey potráwy y ptakå
7: ítuczkę oderznåwřzy/ ich Wiefczek álbo Czårownik miece pod ftoł/
8: ná piec/ pod láwy/ y w káždy kąt domu mowiác/ To tobie o Zie
9: miennik/ Boże náfz rácz ofiáry náfze przyiác/ á łáfkåwie tych potraw

- 10: pożywać/ także iedzą y piją aż do obżárftwá onego Ziemienniká zá
- 11: káżdą potráwą y trunkiem wzywáiąc/ á w tráby długie y żonki y
- 12: mężowie huczą/ także y fpiewáią ieden drugiemu gębę ku gębie
- 13: rozdziwiwłzy/ á ná tych biefiádách/ y fwiétách ich iam częfto by
- 14: wał w Liflanćiech/ w Kurlandach/ w Zmodzi y w Litwie/ koło
- 15: Suwieká/ Abelow/ Sobotnik/ Pořwola/ Ballenborká/ Miáfte
- 16: czek/ zá Sokołwą/ Moifą y indzie/ gdzieś fie dziwnym Pogáń
- 17: fkim gusłom przypátrzył/ bo tám w tych ftronách teraz y do tych
- 18: czáłow práwie o Bogu máło wiedzą.
- 19: W Prufiech záś w Sambiey/ którą Ziemię zowią po Nie
- 20: miecku Sudawen/ Samland/ y około Inřterborku/ Ragnety/ y
- 21: w Kurlandřkiej ziemi chłopřtwo fielfkie/ ktorzy fą wřzyřcy Zmo
- 22: dżinowie/ y Zmoidźkim ięzykiem aż do Krolewcá/ com řam řłyřzał
- 23: y widział/ mowią máią řwoie Święto/ ktore zowią Pergrubri
- 24: ná Wiořnę/ řkoro řniegi zginą/ iřz iuř czás orác/ á trawá fię teź v
- 25: kázuie/ tedy z kilku řioł zřypuią řłody po czwierći álbo beczce ná
- 26: piwo/ řchodzą fie potym w ieden Dom wielki/ tám Wurfchait ich/
- 27: to ieft ofiárnik/ álbo ráczey Czárownik/ weźmie gárniec piwá/ á
- 28: podniowłzy go wzgorę/ proři Bogá Pergrubiufá/ ktory dáie tra
- 29: wę y láto/ mówiąc o Weřpocie Dewe muřu Pergrubios etc.(*marg*) Modlitwy Zmodzi Prufkiej. (-) To
- 30: ieft/ O wřzechmogący Boże nář Pergrubiufie/ ty precz Zimę przy
- 31: krą odganiař/ á raczyř żiołá/ kwiatki y trawę po wřzyřtkiej ziemi
- 32: rozmnażác/ my teraz ćiebie prořimy/ żebyř zboże náře zářiane/ y
- 33: ktore řiac mamy raczył hoynie rozmnożył/ áby kłóřifto rořło/ á
- 34: wřzytek kákol rácz řam podeptác. Potym konewkę álbo kubek po
- 35: řtáwi/ weźmie ią zębámi/ y wypije piwo/ á wypiwłzy rzuca konew
- 36: kę bez dotykania ręku przez głowę/ zá nim řtoi Cziwon álbo řtářzy
- 37: oney wołóřci/ ktory chwyta konewkę/ y co narychley náławłzy pi
- 38: wá/ pořtáwi záś przed Wurfchaitá/ álbo onego Czárowniká/ ktory

39: wziąwszy kufel/ prosi drugiego Bogá Perkunufá/ álbo Pioruná/
40: áby gromy/ grády/ łyfkáwice/ dzdze/ burze/ y chmury szkodliwe po

strona: 161

1: hámowác raczył/ y wypije mu ná ofiárę kufel piwá wżęby viąwży
2: á dopiero zá nim wżyfcy piją. Trzeci raz prosi wielmożne ° Bogá
3: Swaiftixá Bogá światłości/ áby raczył łáfkáwie á pogodnie fwie
4: ćíc/ ná zboże/ ná łąki/ ná kwiecie y dobytki ich. Zás modli fie do cz
5: wartego Bogá Pilwitá/ áby raczył dáć wżytki zboża pięknie pożác
6: y do gumien zgromádzić/ tákże wżytkim Bogom ktorych máią 15.
7: ná chwałę po kuflu piwá wypiją bez dotykánia rak w zębach trzy
8: máiąc/ á zá tym fpiewáią iákoby wilcy wyli pieśń ku ich chwale. A
9: ielli przefzłego roku był zły vrodzay zboża/ tedy wyznawży złości
10: fwoie ífz to dla grzechow záslużyli/ profzą Aufchlawifá Bogá cho
11: rych y niemocnych/ áby fie przyczyniał do ínfzych Bogow/ do Per
12: grubiuáf/ Perkunufá/ Swaiteftixa/ y Pilwitá/ áby im ná przyfzły
13: rok łáfkáwżymi być raczyli. Támże wtey przerzeczonych Prufow
14: nizney ziemicy/ ktorą zowią Sudawen/ Samland/ chłopi Zmo
15: dżinowie z Litewkie° narodu/ byká álbo kozłá tym xtałtem raz do
16: roku fwięcá/ fchodzą fie cztery álbo fześć síoł w iedno wybieráiąc
17: piędzde/ chleb y ínfze rzeczy/ iákoby kolędę/ to przedawży/ iefli
18: wiele piędzdy/ tedy zaráz y Byká y Kozłá zá ony piędzde kupią/
19: y zeydą fie w ieden dom/ gdzie łobie ogień wielki wdziáłáią/ tám też
20: żony ich zfypuią mąkę pżeniczną/ y hreczyną/ z ktorey náczynią
21: pláckow/ Potym Wurschaitos ich Pop według Pogáńfkiego oby
22: czáiu wieniec ná głowę wdziawży/ położy rękę ná Kozłá álbo ná
23: Byká/ y prosi wżytkich Bogow káždego z ofobna/ ktorem wży
24: fzey wyliczył/ áby raczyli od nich miłóściwie przyiác obchod y o
25: fiárę onego Swiętá/ á viąwży Byká álbo Kozłá zá rogi/ wiodą
26: go do gumná/ y podnofzą go wżyfcy chłopi wzgorę/ á Xiądz Wur
27: fchait opáfawży fie ręcznikiem/ wzywa po wtore wżytkich Bo

- 28: gow/ mowiac/ To iest chwalebna ofiara y pamiatka Oycow na
29: lzych/ abyfmy zgladzili gniew Bogow swoich/ potym szepczac/ oby
30: dzie trzy kroc Byka około/ y zarzeza go/ a krwie nierozlewaią na
31: ziemie/ ktora wypuscilczy w wzatek/ czerpiai kauszykiem albo
32: czarka/ Wurfchait kropi ludzi/ a ostatek rozbierza w garnuszki/ y
33: kropla kazdy w Domu swoim bylo/ iako v nas iest obyczay swie
34: cona woda/ zliekawczy zas w ltuki Byka/ warza w kotlech/ a chlo
35: pi fiedza około ognia/ przed ktorych niewialty przyniofa placki nie
36: pieczone/ a oni wialczy kazdy po placku rzuca ieden drugiemu
37: w rece przez plomien/ tak dlugo chwytaiac az sie vpieka/ poty ie
38: dza y pija spiewaiac y graiac na trabach dlugich przez cala
39: noc/ Rano zas ida przez Wies na roftanie drog niofac placek pze
40: niczny/ y co sie zostalo z oney kolaciey/ y klada ty w iedno mieysce/

strona: 162

- 1: a wlyfcy ziemia przyfypuia wzgorę/ ftrzegac pilnie/ aby zwierz
2: albo Pies niemogl tego wykopac/ a sprawilczy to poruczaią sie
3: Bogom/ y ida do Domow swoich.

strona: 165

- 1: Potym Wołodimirz przeftzegaiac aby sie po smierci iego
2: Synowie niewadzili o Panstwa y Ziemie Ruskie/ tak miedzy nich
3: Monarchia Ruska rozdzielil/ Wieszlawowi ftarzemu dal No
4: wogrod wielki pierwszy vdzial swoy/ Iwaslawowi Polocko/
5: Swantopolkowi Turow/ Iaroslawowi Roftow.(marg) **Udzialy Xięzat Ruskich Synow
Włodimirzowych. (-) A gdy Wi**
6: zeslaw vmarl/ dal temuż Iaroslawowi wielki Nowogrod/ a
7: Boriffowi Roftow/ Hlebowi Moron/ Swantoflawowi Drew
8: lany/ Wfewoldowi Włodimirz/ Mfcislawowi Tmutoroka
9: ny albo Timutuchany/ Stanislawowi Smoleńko/ Sudzista
10: wowi Plefkow/ a Pozwizydowi Wołyn/ tymze tez iako mlad
11: szym po smierci swoiey Kijow/ y Bereftow Xięstwa nznaczył.

- 12: Posłał potym po Rzemiełniki do Grecyey/ y zmurował Cer
13: kiew Bohorodzicy/ którą kfięgámi y Obrázámi ozdobiwfy prze
14: łożył nád niam Naftafiullá Korfunianiná Káplaná/ opátrzyw
15: fzy go wielkimi dziefięcínámi/ z miodow y zboża wfelákiego/
16: Spitalow teź bárdzo wiele dla vboftwá y kalekow nábudował
17: y nádał hoynie wielkim doftátkiem.(*marg*) Kościół Bohorodzice w Kijowie. (–)
18: Potym Kroniká Ruśka wfpomina/ iřz Włodimirz ciągnął
19: do ziemie Sudamfkiey/ y opánował główne Miáfto Sudam/ ále
20: coby to byłá won czás zá kráiná niewiemy. Czynią teź wzmiankę
21: Kroniki Polńkie/ zwlászczá Długos y Miechouius fol.27.cap.4.
22: iřz Bolesław Chrobry Mieciślawowić pierwfzy Krol Polńki/
23: Roku 999. od Ottona wtorego Cefárzá w Gnieźnie koronowá
24: ny/ vczynił przymierze z Wolodimirzem Xiążęciem Ruśkim/(*marg*) Włodimirz do
Sudamfkiey Ziemie. (–) á
25: íam ciągnął przeciw Xiążęciu Czełkiemu Bolesławowi Brátu
26: ćiotecznemu/ ktory Polńkie gránice około Klocká náiezdzał/ y do
27: był Bolesław Chrabry Krol Polńki Pragi/ y lámo Xiążę Czełkie
28: z Synem iego ná Wyřzogrodzie poimał.
29: A Iarosław Xiążę wielkiego Nowogrodá nieprzeřtáiąc ná
30: vdziale swoim/ infze kráiny Oycá Włodimirzá y Brátow swoich
31: náiezdzał/(*marg*) Pragá od Polakow dobyta. (–) potym gdy řie v niego Oćiec Włodimirz
vpominał we
32: dług pořtánowienia dwu tyfiácu grzywien/ iřz mu Nowogrod
33: wielki po Wizesławie Bráćie vmárłym řpuřcił/ niechćiał tego v
34: czynić Iarosław/ y owřzem wzgárdźiwřzy vpominánie Oycow
35: řkie/ przyćiągnáwřzy z Nowogrodá Kijow vbieżał y opánował:
36: pod zákryćim řpokoynego wiechánia/ Bo Włodimirz Oćiec wten
37: czás w Berořtowie z dworem swoim mieřzkał.(*marg*) Iarosław řyn pod Oycem Kiiow
vbieżał. (–)

- 1: To Miásto y Zamek Kijowski/ w którym fie było bárzo wiel
- 2: kie mnoftwo ludzi y rycerftwá Iarosławowego zówárło/ Bole
- 3: sław Krol z Swantopelkiem obległ/ á przez dobrowolne podá
- 4: nie/ dla głodu w Mieście pánuiącego zá krotki czás y miásto y za
- 5: mek Kijow wziął/(*marg*) Kijow/ co sprofne szaleńftwo/ ponieważ Troiá bylá nád morzem
- 6: w Aziey gdzie ia sam był roku 1574. (-) który iáko ftolicę Swantopolkowi wcale od
- 7: dał/ tylko fkárby wielkie Iarosławowe po Włodimirzu zostáwio
- 8: ne/ złoto/ frebro/ perły/ y infze kleinoty łobie wziął Krol Bolesław
- 9: zá nakład woieny/ wżákże więtfzáz część łupow między łwoie żołnie
- 10: rze rozdał/(*marg*) Kijow podan Swantopolkowi od Krolá Bolesławá Polkiego. (-) á gdy
- 11: wiezdział przez bramę/ którą zwano Zołota
- 12: álbo Carfka fortá/ dobywfzy mieczá rołciął iá ná znak zwycięft
- 13: wá. Potym rozłóżywfzy żołnierzow łwoich po lezach/ sam vmy
- 14: ślił miefzkác w Kijowie przez Zimę z máłym pocztem dla bełpiecz
- 15: ności Swantopelkowej/ y vtwierdzenia pánowania iego.(*marg*) Złota bramá. (-) Tego
- 16: wżyfłtkiego poftánowienia wywiedzizwfzy fie Iarosław/ ciá
- 17: gnął z woýłkiem do Kijowá/ chcąc bez wieści Bolesławá Krolá
- 18: Polkiego y Swantopelká Brátá obfkoczyć/ á bełpiecznych poi
- 19: máć álbo pobić. Ale Bolesław przez łpiegi wczás ołtrzeżony zá
- 20: ładził fie z Swantopolkiem w ciáłnych mieýłcach/(*marg*) Iarosław wtory raz poráżony.
- 21: (-) gdzie znowu
- 22: Iarosławá ná głowę poráżili/ áż do Nowogrodá mułiał vcie
- 23: kác. Nowogrodzanie iáko byli won czás moźni w fkárby/ y w Lud
- 24: rycerfki/ Xiążę łwoie Iarosławá trzeci kroć y pieniádzmi ná zoł
- 25: nierze Waragi/ y ołobliwie łwoim Rycerftwem Rułkim ráto
- 26: wáli/ nápominaiąc go/ áby nieprzełtawáł dobywác Kijowá/ á
- 27: w ten czás teź práwie Kijanie (iák Kroniki Polkie fwiádczá) nie
- 28: mogác dłużej cierpieć Krolá Bolesławá v łiebie/ y żołnierzow
- 29: iego Polakow ná leżach leżących/ poczłli ich iáwnie zábijác/ y
- 30: mordowác/ gdzie iedno ktorego zálápić mogli/ álbo zá pozwo

- 28: leniem álbo też zá rofkazánim Swantopelkowym.
- 29: Tą krzywdą pobudzony Krol Belesław/ wnet żołnierze fwo
- 30: ie z leży zgromádził/ ktorým dał ná łup Kijow wĺzyftek/ Zamek
- 31: też wziął z ręku Swantopelkowych/ á swoimi ofádził/ fkárby po
- 32: brał/ Pánow y Boiar Rułkich przednieyfzych/ ták Iarosławo
- 33: wych iáko Swantopelkowych pookowywał/(*marg*) Bolesław Kiiow złupił/ y zamek łam ofádził. Znay Páná. (-) á z dwiemá Xięż
- 34: námi Siostrámi Corkámi Włodimirzowymi (s ktorých iednę
- 35: Przedisławę/ iáko Kroniki Rułkie fwiádczą/ zgwałcił) do Pol
- 36: fki záprowadził/ infze Zamki około Kijowá/ gdy Swantopelk v
- 37: ciekł/ Polakámi vtwierdził/(*marg*) To nie ku rzeczy zda mi fie/ bo iufz miał látá wten czás Krol. (-) á ná znák zwycięftwá dwa wielkie
- 38: słupy żelázne w pořzodku Dniepru rzeki/ gdzie Sola weń wpa
- 39: da/ poftáwił/ á potym do Polfki ná początku Wiofny z wielkimi
- 40: łupámi fię wracał.(*marg*) Bolesław słupy żelázne w Dnieprze poftáwił. (-)

strona: 174

Ale Gre

- 1: kowie złykowawfzy fie porządnie wyciągnęli do bitwy wpole/ y

strona: 175

- 1: porázili Rułkie Woyfka/ y Wyfłotę Hetmáná poimáli/ á Włodi
- 2: mirz Syn Iarosławow ledwo z poboyfca vciekł do Oycá ná
- 3: Kijow.(*marg*) Rułfacy od Grekow porázeni v Conftantinopolá. (-)
- 4: Potym we czterzech lat wziął przymierze Iarosław z Celá
- 5: rzem Czarigrodłkim/ y był wypufzczon Wyfłotá Hetman Rułki
- 6: z więżenia Konftantinopolfkiego z infzymi Towárzyfzými y Bo
- 7: iáry.
- 8: Rozdział Trzeci.
- 9: NA drugi záś Rok Iarosław fyná Włó
- 10: dimirzá podniosł ná Xięftwo wielkiego Nowogro
- 11: dá. Hilarioná też Greká Metropolitem w Kijo

- 12: wie v S. Sophie przełożył/ A Brátá ſwoiego
- 13: Sudziſławá Xiążę Płkowſkie poimał/ y ofádził
- 14: go do więzienia w Porubiu/ Tego też czáſu Pieczory w Kijo
- 15: wie kopác poczęto/ dla grobow/ zá powodem iákiegoſ Antonie
- 16: go/ ktorego Ruſ ma zá ſwiętego.(*marg*) Sudziſław X.Płkowſkie od Brátá
poimány.Pieczory Kiiowſkie. (–)
- 17: Potym Iarofiaw Iedynowłaićá Ruſki/ Roku 1018. zebrał
- 18: wielkie woſſko z Ruſi/ z Waregow y Piecinigow/ y ciągnął do
- 19: Polſki bez wieſci/ przeciw Krolowi Boleſławowi Chrobremu.
- 20: Ale Boleſław Krol wywiadziawſzy ſie o nim przez ſpiegi/ vprze
- 21: dził go do Ruſi/ y położył ſie w Ruſkich dzierzawach nád Bu
- 22: giem Rzeką/ nieczekáiąc nieprzyaciela w Domu.(*marg*) Hannibálow fortel ná Włochy/
á Polſki na Ruſki. (–)
- 23: Iarofiaw też przyciągnáwſzy z ogromnymi vſámi/ położył ſie
- 24: obozem z drugá ſtronę Bugá przeciw Polakom/ práwie w dzień
- 25: Niedzielny Páńſki/ dla ktorego Świętá vczciwoſci/ Boleſław
- 26: Krol niemyſlił áni chciał bitwy zwodzić. Też dla tego częſciá/ áby
- 27: ſie wywiadził o wielkoſci liczby nieprzyaciol/ o ich ſpráwie/ po
- 28: ſtępkach/ y vmyſlach.(*marg*) Woſſká Ruſkie y Polſkie przeciw ſobie nád Bugiem z máley
przyczyny bitwę záczęły. (–) Ale ſzczęſcie y fortuná máiąc wielką moc w
- 29: ſkutku woyny/ częſto z ledá máluczkich przyczyn vmyſły y porády
- 30: ludzkie (kieruiąc ich ku lepſzemu álbo gorſzemu ſkutkowi) iná
- 31: czey y opák obraca y odmienia. Bo Maſtálerze/ Woźnice y Kuchá
- 32: rze/ ci konie w Bugu/ ktory obozy Ruſkie y Polſkie dzielił/ nápa
- 33: wáiąc/ á owi mięſo płócząc/ naprzod z Ruſakámi zwádę záczęli/
- 34: kámieniámi z proc poćiſkámi/ y ſłowy vſzczypliwymi/ potym
- 35: gdy ſię ich więcey ná on giełk z obudwu ſtron zbieráło/ ci z Lu
- 36: kow/ drudzy z Kuſz do ſiebie ſtrzeláiąc/ obiedwie Woſſká do

strona: 180

- 1: Wypuścili też potym trzey Iarosławowicy Bráčia Stryiá
- 2: swoiego Sudżisławá z Porubia/ ktory zárás zořtał Cerncem.
- 3: Synowie Iarsosławowi záráz po řmierci Oycowřkiew zá
- 4: baczywřzy iego pobożnego o řpolney zgodzie y miłości Bráterřkiew
- 5: nápominánia: woynynwnętrzne/ y naiázdy ieden ná drugiego v
- 6: działý wzniecác poczęli. Bo Izasław/ ktoremu řie był Kijow do
- 7: řtał/ y Wřfewold/ ktory trzymał Pereasławřkie Xięřtwo/ zbunto
- 8: wáli řie ná Wizesławá Brátá Xiążę Połockie/ y poimáli go chytrze
- 9: z dwiemá Synámi iego/ y ofřádźili do więźienia w Kijowie. Zá
- 10: ktorym gdy řie Sláchtá Kijowřka y Połocka przyczyniáľa/(*marg*) **Niezgody wnątrzne**
Ruřkie. (-) áby
- 11: był z więźienia nieřłufznego z Synámi wypuřczon/ Niechćiał te
- 12: go řlasław żadnym řpořobem ná prořbę ich vczynić/ co oba
- 13: czywřzy Sláchtá Ruřka/ iřz řie tiranřko z Brátem obchodźi/ wnet
- 14: řie wřzyřcy zbuntowáli/ y wydárli mocą y gwałtem Wizesławá
- 15: z więźienia/ y dwu Synow iego/ á wygnawřzy Izasławá wľa
- 16: řnego Páná dla iego okrućienřtwá/ Brátá iego Wizesławá odbi
- 17: tego z więźienia/ ná Kijowřką Stolicę zá Páná řobie przełóżyli/
- 18: á řlasław zwąptiwřzy w mocy řwoiey/ y będac z páńřtwá wy
- 19: gnány/ vćiekł řie do powinowátego řwego Bolesławá Smiá
- 20: řego Kaźimierzowicá Krolá Polřkiego/ prořząc go o pomoc(*marg*) **Wizesław z więźienia**
ná Kijowřką Stolicę pořádzon. (-) To
- 21: o tym ták Długořřus/ Wapowřki/ y Miechouius lib.2.cap.18.fol.
- 22: 44. y Bielřki piřzą/ ále Kroniki Ruřkie tego niewřpomináią/ áni
- 23: o Bolesławie Krolu Polřkim/ iřzby miał ná Kijow řlasławá
- 24: po dwa kroć przyprowadźić/ żadney wzmianki nieczynią. Co
- 25: my tu z wyřłzey miánowaných Hiřtorykow godnych wiáry po
- 26: łóżymy/ ktorzy řie ná to wřzyřcy/ iáko Euangeliřtowie czterzey/
- 27: á k temu piąty Cromer lib.4.in Boleslao fecundo iednořtáynie zga

- 28: dziaią.
- 29: Roku od Chrystufa Pána 1058. gdy po śmierci Kazimirzowej
- 30: Syn Bolesław wtory przezwilkiem śmiały y hojny/ ná Kroleſt
- 31: wo Polſkie był wybrány/ y z małżonką ſwoią Wizeſławą/ Xią
- 32: żęciá Ruſkiego (niewſpomináią ktorego) iedyną Corką w Gnie
- 33: źnie koronowány: Przyiecháli do niego o rátunek troie Xiążąt
- 34: zacnych z Oyczyzn ſwoich wygnáni/ Náprzod Bela rodzony
- 35: Brát Wratiſławá Czelkiego Xiążęciá/ y Izasław Iaro
- 36: ſławowić z dwiemá Synámi/ Mćiſławem y Swantopol
- 37: kiem Wielki Xiądz Kijowſki/ od Bráciey wygnány. Tego tedy
- 38: Bolesław Krol naprzod vmyſlił ná oyczyznę wprowadzić/ iáko
- 39: krewnego. A zebrałzy woſſko wielkie z Rycerſtwá Polſkiego/ y
- 40: wſzyłtki potrzeby woienne zpilnoſciá porządnie zgotowawſzy/ ciá

strona: 181

- 1: gnał proſto do Ruſi gotowá ſpráwą/ z izasławem Xiążęciem y
- 2: z dwiemá Synámi iego/ Mćiſławem y Swantopolkiem.

strona: 184

- 1: A Bráciá iego Iarosiawowicy/ Wſewold y Stoſław prze
- 2: ſtąpili przykazánie Oycá ſwoiego/ y wygnáli Izasławá z ſtołecz

strona: 185

- 1: nego Zamku Kijowá. Stoſław oſiadł w Kijowie/ á Wſe
- 2: wold w Pereasławcy/ y zbudowána bylá Cerkiew S. Boho
- 3: rodzice Piecerſkiej/ y vmárl wielebny Chwiedoſziew Piecerſki/
- 4: á po nim náłtał Stephan Humien. A po máłym czáſie poiednał
- 5: ſie Xiążę Stoſław z Brátem ſwoim Zaſławem/ y vſtąpił wiel
- 6: kiego Xięſtwá Kijowſkiego Brátu ſwoiemu/ á ſam ſiadł ná Cer
- 7: niehowie. Przy ſli do Ziemie Ruſkiej Połowcy/ á przeciwko im
- 8: wyſzedł Zaſław/ Stoſław y Wſewold/(*marg*) Tu ſie zgadza z Kronikarzámi Polſkimi. (–)
- y bylá z nimi bitwá/ y
- 9: zábito Kniáziá wielkiego Zaſławá/ á ná Kijowie vſiadł Swie

10: tośław/ álbo Stosław (drugie Kroniki piśzą iŕz Wŕewold)
11: á dzieći iego Dawid y Olha ná Cerniehowie/ á Stopolk ná Turo
12: wie. Vmárł potym wielki Kniáz Stosław Iarosławowic/ po
13: chowan w Cerniehowie v S. Spaffá/ á Brát iego Wŕewold
14: ŕiadł ná Kijowie. Przyŕzedł z Greciey Metropolit Ioan. A w
15: tym vmárł wielki Kniáz Wŕewold/ pánowawłzy mnoho lat/
16: á ná Kijowie vŕiadł Michael Stopolk Zasławowic/ Olha y Da
17: wid Stosławicy w Cerniehowie/ A Włodimirz Monomach
18: Wŕewoldowic w Pereasławiu.
19: Kniáz wielki Michael Stopolk zbudował Cerkiew kámien
20: ną w Kijowie S. Michála Złotowierŕchego. Ten Stopolk Mi
21: chael wielki Kniáz Kijowŕki czáŕŕu pánowania wiele ŕzkod
22: poddánym bezwinnie poczynił/ y wyniŕzczył imion niemáło/ á
23: inŕzym odiy. A ná ten czás był w Kijowie głod wielki/ á vciŕk
24: ŕrogi po wŕzyŕtkiey Ziemi Ruŕkiey.
25: Chodził Stopolk Michael Kniáz Kijowŕki ná Połowcow
26: á z nim Olha Stosławic/ y Władimir Monomach/ y Dawid
27: Ihorowic/ y porázili niezbożnych Pogánow/ y z korzyŕcią ŕię do
28: domu wroćili. Y była potym potarczká Mŕcisławowi/ y Sto
29: polkowi pod Włodimirzem z Dawidem Ihorowicem ná vro
30: ciŕczu/ y poŕtrzelon był ŕtrzáłá Stopolk y vmárł/ y ŕiadł Wło
31: dimirz Monomach Wŕewoldowic ná Kijowie. Przyŕzedł z Czari
32: grodá Metropolit Nikifor. A Włodimirz Monomach zbudo
33: wał w Smolenŕku Cerkiew władiczá S. Bohorodzice kámien
34: ną.
35: Národził ŕię Włodimirzowi Monomachowi Syn Hreho
36: rey. Vmárł teŕ Dawid Stosławic Kniáz Cernieiwŕki/ á Syn
37: iego Stoŕŕá Dawidowic wŕtąpił w Zakon Cerniecki do Mona
38: ŕtirá Piecerŕkiego/ y názwano go Mikułá. Vmárł záŕ Olha Sto
39: sławowic Xiázę Cerniehowŕkie/ á Syn iego Stosław ŕiadł ná

40: Cerniehowie.

strona: 190

- 1: O rofterkach Ruskich Xią
- 2: żąt o Stolicę Kijowską/ y zábiciu Iaropoł
- 3: ka Zasláwicá Xiążęciá Luckiego y Włodimir
- 4: fkiego od Dworzánina włafnego.
- 5: Wfiewold zá pomocą zábitego Zaslá
- 6: wá odifkawfzy Cerniehow/ dał go ftárfzemu
- 7: Synowi Włodimirzowi Monomachowi/ á
- 8: drugiego Syná ná Xięftwie Turowfkim po
- 9: fádziwfzy fam Wfiewold po brácie rodzonym
- 10: Zasláwie zábitym/ wfłąpił ná Xięftwo Kijowfkie. Dla czego in
- 11: fze Xiążętá Rufkie zazdrością porufzeni/ podniefli przeciw iemu
- 12: woynę/ ábowiem Roman Xiążę Rufkie chcąc ftolicę Kijowfką
- 13: opánowác/ náiał Połowcow zá pieniądze ná pomoc/ y ciągnął
- 14: z nimi przeciw Wfiewoldowi/ gdzie potym v Pereasławia wto
- 15: rego dnia Auguftá/ Zá słuźnym wynálaſkiem/ y iednánim Pánow
- 16: Rufkich pogodźili fię/ Ale Połowcy vczyniwfzy rozruch/ ifz bez ich
- 17: rády pokoy fkończył/ zábili Kniáźiá Romaná.
- 18: Powítał záś przeciw Wfiewoldowi Iaropełk fyn niebofzczy
- 19: ká Zasláwá Kijowfkiego/ dla tego ifz pod nim wzięł y podfzczepił
- 20: dziedzictwo oyczyfte Xięftwá Kijowfkiego/ á gdy Wfiewold trá
- 21: ctował o tym ze wfzytką rádą fwoią/ Ieden Pan Rádny Wfze
- 22: woldá ták náuczył/ mowiąc/(*marg*) Roman Xiążę Rufkie zábít. (–) posli Syná fwego Włodimirzá z
- 23: woyskiem przeciw Iaropołkowi/ ktorego ia vprzedziwfzy/ bez
- 24: ftaczánia bitwy zwalczę/ á moią chytrą porádą ofzukam/ Przyie
- 25: chał tedy on chytry Pan Ruski Rádny do Iaropołká/ mowiąc/ nie
- 26: vfay Pánom fwym rádny/ áni Rycerftwu fwoiemu/ ábowiem
- 27: cię chcą wydác Wfzewoldowi/ ále co rychley iedź do Polski/ iáko

- 28: Zasław twoy Oćiec czynił/ proźąc pomocy o przywrocenie ná
29: Monarchią Kijowską. Ktorey zdrádney mowie zaráz vwierzył
30: Iaropełk/ á zořtáwiwřzy Mátkę/ Zonę/ y Syny ná Zamku Luckim
31: vćiekł do Polfki/ do Krolá Bolesławá řmiálego/ ktore/go/ Bolesław
32: niemogąc ofobą řwoią do Ruři prowadźić/ dla rozruchu miedzy
33: nim y rycerřtwem Polskim wćzętego/ pořłał z nim řołnierze pol
34: skie/ zá ktorych mocą Lucko Zamek odiskał/ ktorego był po iego
35: do Polski odiecháníu Wołodimir řyn Wřewoldow dobył y opá
36: nował/ nád to infze zamki Wołodimir wroćił/ y iefzce wroćić o
37: biecał.(*marg*) Iaropołk Lucko odifkał. (–)

strona: 195

- 1: Zá Połowcámi zász Prufowie/ y Litwá Pogáni/ z Iatwieżá
2: mi (iáko Długoffus y Kadłubcus Vincentius/ tákże Miechouius
3: řwiádczą) do Ruři w wielkiey mocy przyciągnęli/ 28. dnia Au
4: guřtá/ Roku páńřkiego 1089. á wřerz y wzdłuz Xięřtwá Rufkie
5: około Lucká/ Włodimirzá/ y Lwowá řplundrowawřzy z wielki
6: mi řupy wyciągnęli.(*marg*) Litwá y Iatwieżowie do Ruři. (–)
7: Potym zaráz Mániák Xiążę Połowieckie ciągnął pod Kijow/
8: A Tohortkan drugie Połowieckie Xiążę/ Swiekier álbo Cieřć
9: Swatopelkow z řynámi przyřzedł pod Pereasław/ przeciw kto
10: řym Swatopelk/ y Włodimir wyiáchwřzy dáli im bitwę 10. dnia
11: Lipcá/ nád Rzeką Trubořzą/ gdzie poráźili ná głowę Połowcow/
12: y Tohortkan Xiążę ich z řynámi/ ná plácu zábity zořtał.(*marg*) Połowcy poráźeni. (–)
13: Ale Połowcy niebęđąc tą poráźką vřtráźeni/ zebrawřzy wořfko
14: nowe potáiemnie/ przyciągnáwřzy bez máłá Kijowá z Zamkiem
15: nie vbiegli/ A widzác řie w náđziei omyłonymi/ Kořcioły/ Mona
16: řteri/ y Wři okoliczne/ tákże Dwor Xiążęcy w Berořtowie řpalili.(*marg*) Połowcy burzą.
(–)
17: O řrogich á częřtych raz po
18: raz wnąętrzných woynách/ y rořterkách

- 19: szkodliwych Xiążąt Rułkich.
20: Xiążętá Ruskie chcąc zábieżeć/ y ode
21: przeć częłtym naiázdom do fwoich Ziem drapież
22: nych Połowcow/ ziecháli lię ná Siem do Kijo
23: wá/ á wypráwiwfy Połty do Siewierłkiego
24: Xiążęcią [!] Olechá/ prośili áby do nich przyiáchał/
25: dla rády około pośpolitey rzeczy Xięstw y Ziem Rułkich/ Ktory
26: nálmiewáiąc fie s posłow ich rzekł/ Nieprzywiedziecie mię ktemu/
27: ábych ia Władikom/ Cerncom/ y lekkich ofob rofkázowánium miał
28: podledz/ y głowę swoię podać.
29: Tą odpowiedzią ná poselstwo swoie obrázeni Xiążętá Swato
30: pelk y Włodimir Monomach/ pirwey ná Olechá niż ná Połowce
31: woynę podnieśli/ y obegnáli go ná Starodubiu sturmuiąc 32. dni
32: do zamku. Potym Olech głodem wciśniony vprośił od nich pokoy/
33: ofiáruiąc lię przez Krzyżá pocałowanie/ y pod przyięgą rofkazanie
34: ich vczynić/ czego żadnym spofobem nieśpełnił/ Bo gdy był od ob
35: lężenia wolny/ przeftápiwfy przyięgę Xięstwo Moromos/ álbo
36: Moromon náiiáchał/ A s tey przicyny stoczył bitwę z Izasławem

strona: 196

- 1: Synem Wołodimirzowym Xiążęcią Pereasławłkiego nie Ki
2: iowłkiego/ iák Miechouius fol.62. piŕze/ bo ná ten czás był Swa
3: topelk Kijowłkim/ á zábwiwfy Izasławá/ wziął Zamek Mero
4: moż/ y Rołtowłkie Xięstwo w moc swoię podbił.(*marg*) Moromon. (—)

strona: 200

- 1:
2:
3:
4: Wołodimirz też Czerniehowłkie Xiążę/ Dawid y Olech
5: Siewierłkie Xiążętá/ poftápi mu po łtu grzywien plátu roczne
6: go/ przyiął tedy Dawid ty Condicie y opátrzenie/ á w Drohobu

- 7: czu mieŝzkáiąc rychło potym vmárł. Haec ex Dlugofio, Vincentio,
8: Cadlubco, Vapouio, Cricio, Matthia Miechouio, Cromero, & Bielfcio,
9: nec non Rufforum annalibus probabiliter excerpta.(*marg*) O tym Miechouius
lib.3.fol.64.Swantopolk affignauit Daudi Ołtrog, Dubin, Czarterisk, et poŝtea adiecit
Drohobefa, V Vlodimir adiecit 100. marcas etc. (–)
10: O ŝlawnych á ŝczęŝliwych kil
11: ku raz poraz zwyciętwać Ruskich Xiążąt nád Po
12: łowcy/ a o wtárgnieniu Litwy z Prufámi do Rufi/ Roku od Chri
13: ŝtufá Páná 1103. O czym Miechouius lib.3.fol.82.cap.15. Vin
14: centius Cadlubkus, & Bielscius in libro Cronicorum
15: ŝecundae editionis, ex Wapo.fol.245.
16: Roździał VIII.
17: Do Iáńnie Wielmoźnego Pána/ Páná Mikołáią
18: Rádziwiłá Xiążęciá ná Bierzach y Dubindze/ Woiewody
19: Nowogrodzkiego/ Mozerŝkiego/ Mereckiego etc. Staroŝci.
20: Xiążętá Ruskie/ Swatopelk/ Włodimirz/ Dawid/ Olech/ Iaroŝlaw/ vczyniwŝzy
21: ziazd z Połowcámi w Stachowie/ poŝtánowi
22: li pokoy/(*marg*) Stachow. Pokoy Ruŝki z Połowcy. (–) y przymierze miedzy ŝobá/ á ku mo
23: cnieyŝzemu onego poŝtánowienia potwierdze
24: niu/ dáli ŝobie w zakłádzie ludźi zacnych z obu
25: dwu ŝtron/ Wŝákże Połowcy niedługo pokoiu záchowáli/ Bo
26: Ruŝkie páńŝtwá vŝtáwicznymi wtarczkámi náiezdzáli/ łupy y po
27: łony nieprzyacielŝkim obyczáiem wyganiáiąc do ŝwoich namio
28: tow. Dla tego Swatopelk Xiążę Kijowŝkie Dawid Sweto
29: ŝlávowic/ Dawid Wŝeŝlawic/ Mŝciŝlaw wnuk Xiążęciá Hre
30: orego/ Wieceŝlaw Iaropolczyc/ y Iaropolk Włodimirowic Xiá
31: żętá Ruŝkie/ zebrawŝzy ŝię zbroyná ręká/ obeŝláli teź drugich Xiá
32: żąt Czerniehowŝkich/ y Pereaŝlávŝkich/ Dawidá y Olechá/ áby
33: z nimi weŝpolek wypráwę woienną przeciw ŝpolnym nieprzyia

- 1: ciołom Połowcom podieli/ zaráz tedy Xiążę Dawid z swoim lu
- 2: dem do nich zbrojno przyiechał/ á Olech fię zmyfloną niemocą
- 3: wymowił.(*marg*) Ruskie Xiążętá zebráły fie ná Połowcow. (–)

strona: 205

- 1: Długofus zász w fwey Cronice czyni ich pogránicznymi Pruf
 - 2: fom y Litwie/ A mogli też być ci Iatwieżowie z Iázygámi Meta
 - 3: nafti iednego rodu/ ktorých iezcze po części iest w Węgrzech nád
 - 4: Rzeką Ciffá álbo Tibińkiem/ chłopci czyści Hayducy/ á tymże prze
 - 5: zwińkiem Iázygow/ álbo Iatwieżow y dziś fię miánuią.
 - 6: Potym Cromerus fol.145.lib.8.o nich pińze/ laziges uero fiue
 - 7: Iazuingi, eiufdem cum Lituaniſ linguaſ, ut uolunt nonnulli, eorundūq; mo
 - 8: rum, & religionis fuere, &c.
 - 9: A Iazigowie álbo Iazwingowie/ iednego z Litwą ięzyká/ iá
 - 10: ko niktory Hiſtorikowie twierdzą/ y tychże obyczáiw/ y nabo
 - 11: zeńtwa Pogáńſkiego byli/(*marg*) *Secundae editionis.* (–) á mieſzkáli w láfách Litewſkich
- Pola
- 12: kom przyległych/ ktorą kráinę dziś Polefie/ álbo Podláfze/ od przy
 - 13: ległości láfow zową/ álbo też Podláfze/ iákoby pod Lachámi Po
 - 14: lakom kráinę przyległą Ruſacy przezwáli. Narod Iatwieżow
 - 15: był ták bárdzo waleczny/ iſz y o ſmierć y zábicie niedbáli/ y dla te
 - 16: go dla chćiwości woyny y ochoty zbytnie przeważney do bitwy/
 - 17: wyginęli.(*marg*) Iatwieżowie gdzie mieſzkáli. Podláfze ſkąd názwáne. (–)
 - 18: Conradus Xiążę Mázowieckie gdy bitwę miał s tymi Iát
 - 19: wiezám/ z Litwá/ y s Prufámi ſtárymi/ poráził ich/ á niktory Go
 - 20: tardus Grábiá Lukálzowic poimał piáci Xiążąt Iátwiezkich/ y
 - 21: przywiodł związanych do Conrádá Xiążęciá Mázowieckiego/
 - 22: ktorých on potym ná okup wypuſcił/ gdy káždy od ſiebie 700. grzy
 - 23: wien wázonego czyłtego á ſzczerego ſrebrá zápłacił/ á zá tę dziel
 - 24: noſć Gotard Grábiá przodek Vcháńſkich doſtał Służewá álbo
 - 25: Słuchowá ze wſzyłtkimi wolnoſćiami wołoſci okolicznych/ y

- 26: Itąd fię Grábiámi z Służewá piřzą.
- 27: Ná tych Iatwieřow potym Bolesław Pudicus álbo wřtydli
- 28: wy Monarcha Polřki/ zebrał wořko wielkie/ Roku 1264. á gdy
- 29: w ich Zięmię wciągnął 21. dnia Mieřiacá Czerwcá/ Iatwieřowie
- 30: z Xiąięciem swoim Comatem Bárbárfką řmiáłościá y vpornoř
- 31: ciá ták fię ochotnie z weřořym okrzykiem bili z Polaki/ że ich kilko
- 32: kroć nierownym pocztem wřpieráli/ y ácz im Xiąię zábito Coma
- 33: ta/ przedfię oni poty fię męźnie opieráli/ áź ich do iednego ná onym
- 34: plácu Polacy zbili/ z krwáwym zwycięřtwem řwoim.(*marg*) *Bitwá męźna Iatwieřow z Polaki. (-)* A w ten
- 35: czás/ iáko Długofus y Cromerus lib.9.Miechouius lib.3.fol.145.cap.
- 36: 45. Vapouius Bielfcius fol.252.in secunda editone piřzą práwie wygi
- 37: nęli. Ita fortiter dimicantes ad intenentionem usq; caefi řunt, adeó ut ex eo
- 38: tempore nomen quoř Iafygum pene deletum fit, quoniam illa natio pe
- 39: dem referre, nec unquam pugnam etiam iniquam detrectare uoluit.(*marg*) *Miechouius et Cromerus. (-)*

strona: 209

- 1: Wołodor teź Xiąię Przemysłkie zebrałřy fię zinzymi Xiąię
- 2: ty Ruřkami chciał zábronić burzenia řwego páńřtwá/ y dał bitwę
- 3: Bolesławowi ná vrocifczu wilichew rzeřonym/ ále od wielkiego(*marg*) *Bitwá Ruřfakow z Polaki. (-)*

strona: 210

- 1: wořká Polřkiego Ruřkie vřy poráźone po polách fię rořpierzchnęły/
- 2: Obozy ich Polacy zřupili y rozebráli/ Poległo w tey bitwie
- 3: wiele zacnych Pánow Ruřkich/(*marg*) *Ruřfacy od Połowcow poráźeni. (-)* zwałřczá przednieřřy wodzowie
- 4: Nawrotnik/ y Zařczytnik/ y Dimitr zábici/ Wołodor Xiąię do Há
- 5: licza vciekl/ gdzie znowu zbieráiąc wořko drugie vmárl/ á w
- 6: Przemysłu w Kořciele S.Iwaná/ ktory był ám zbudował/ po
- 7: chowan/ zořtáwił po řobie dwu Synu/ Włodimirzá ktoremu fię

8: Swinigrod/ y Podole doftáło/ z vdziału/ y Roćisławá/ ktory ná
9: Xieftwie Przemyłkim zoftał.
10: O Rofterkach Xiążąt Ru
11: skich po śmierci Wołodimirzá Monomáchá
12: Kijowłkiego Iedinowładce.
13: ROku od národzenia Chriftofá Páná
14: 1126. Máiiá dnia 10. á od ftworzenia Swiátá
15: według Rułkich Kronik y Herberfteiná Roku
16: 6633. Wołodimirz Monomach Xiążę Kijow
17: łkie y Iedynowładziec/ Striy Iarosławá pod
18: Kijowem zábitego/ á Syn Wfiewoldow żywot
19: z śmiercią przemienił/ pochowan w Kościele S. Sofie przy Oy
20: cowłkim grobie. Ten Włodimirz Monomach Wfiewoldowic
21: wftąpiwłzy ná ftolicę Kijowłką Rzeczpołpolitą Rułką vpádłá/ y
22: vtrapioną (dla niezgody/ zaboyftw/ y wnétrznych woien fynow/
23: y potomkow Włodimirzá wielkiego Iedinowładce Rułkie/go/ pier
24: wżego Chrzełciániná) wydźwignął práwie fwoimi rámiomy z
25: przepáści/ y wżyftki Xiążętá Rułkie rozerwáne y rozno rozłzár
26: páne z nowu dzielnołcią fwoią w iedno práwie ciáło łpoił/ złá
27: czył/ y w Monarchiá álbo w Iedinowładftwo po ftáremu przy
28: wiodł/ łkrociwłzy nieftworne Xiążętá/ zá czym był potężny wżel
29: kim nieprzyacióloom. Połowcow/ pogánow kilo kroć poráził/ y
30: Genuenłow Włochow/ ktorzy wten czás w Taurice gdzie dziś
31: Prekopłka hordá pánowáli/ y Kaphe álbo Teodofiá Miáfto ftó
32: łeczne sławne pod nimi wziął. Tenże gdy fie miał drugi raz po
33: tykác z Genuenłami nád Morzem/ wyzwał łam á łam ná rękę
34: Hetmáná ich Stároftę Kapheńłkiego/

strona: 215

1: Ktorey wylłuchawłzy inłze Xiążętá Rułkie/ pochwalili ráde
2: Iaropełkowę/ iáko drugiego Demofstenełłá y Ciceroná Rułkiego/

- 3: y wŕyŕcy zaráz obwiázali ŕię ŕpoŕeczną przyŕięgá/ y krzyzá pocáło
- 4: wánim/ według Greckich ceremoniy/ nád to wiárę ŕwoię y ŕtátecz
- 5: noŕć ieden drugiemu zapifámi potwirdzili.(*marg*) Iaropoŕk Xiázę Kijowŕkie/ Demofthenes y Cicero Grecki. (-)
- 6: Rádźili potym o potrzebách/ nakládach/ y poczátku podnie
- 7: ŕienia woyny ná Polaki/ wŕzákże zdáło ŕie im zmyŕláć/ y táic tę rá
- 8: dę/ y poŕtánowanie do czáfu/ áżby pierwey rzeczy przynależące/
- 9: y potrzebne ná ták wielką woynę zgotowáli.
- 10: O Poimániu Iaropełká
- 11: Xiázęciá Kijowskiego y Włodimirskiego chy
- 12: trym fortelem/ y przynieŕieniu iego do Polŕki.
- 13: Rozdział XII.
- 14: TA wieŕć o práktikach Ruŕkich Xiázát/
- 15: gdy ŕe donioŕlá do Bolesławá Krzywouŕtego
- 16: ná ten czás walecznego/ á wŕzytkim ŕáŕiednym
- 17: páńŕtwom ogromnego Monarchy Polŕkiego/ zá
- 18: trwożył ŕobá bárdzo/ zwláŕzczá iŕz w ten czás z
- 19: Czechámi y z Węgrámi zaráz miał woynę/(*marg*) Fama malum quo non aliud valocius vllum etc. (-) á tá
- 20: trzecia z Ruŕkimi Xiázęty trwogá niemnieyŕza/ á ŕnac więklza
- 21: przypádłá.
- 22: Wezwał tedy bez mieŕzkánia Pánow Senatorow Polŕkich ná
- 23: Siem rádząc ŕię coby czynić/ á iákoby zábieżeć temu odrzuceniu
- 24: Xiázát Ruŕkich. Tám gdy Senatorowie według zdánia káždy
- 25: ŕwego wotowáli/ wnet Piotr Włofowicz Grábiá z Xianzá/ Se
- 26: nator mądry w rádzie/ powiedziá/(*marg*) Piotr Włofowicz Grabiá z Xianzá. (-) iŕz niemoże być powciágnion
- 27: ŕrumien wod/ áż pierwey źrzodło iego zátka/ á poki drzewá s ko
- 28: rzenim niewykopa/ poty będzie roŕło/ tákże roŕtyrki Ruŕkie/ y od
- 29: rzucenie ich poczęte/ niemoże być ináczey záhánowáne/ áżby pier

- 30: wey głowá tego wybijánia s posłufzeństwá náfzego/ to iest Iaro
31: pełká Xiążęciá byłą odcięta/ A to fortelem łatwiey może fpráwić
32: niżli iáwną woyną/ gdyż to niezáwádzi namniey/ iefli ich zgwałce
33: nie wiáry przez zdráde będzie od nas pomfczone/ A ku dokazánium
34: tego sam fię Włoftowicz podiá/ y obwiázal Bolesławowi mo
35: wiąc/ áby ná iego fortel ze wízytką Polfką od woyny Ruskiej fpał
36: befpiecznie.(*marg*) *Przeważność.* (–)

strona: 220

- 1:
2: Poczytał iednák mężnie broniąc fię/ y odpieráiąc Ru
3: fakom/ y Węgrom Bolesław Chudziec z máłą družyną fwoich/
4: á tą iufz zránioną/ y fpracowáną/ A gdy zá rzecz fromotną vciekác
5: poczytał/ przedfię niechciał vmrzeć/ nie pomfciwłzy fię nád nie
6: przyiáćioły/ áz z przygody pod nim Koń wielą ran vkłoty/ y vfrze
7: lány/ vpadł.(*marg*) *Męstwo y niebefpieczność Krolá Bolesławá.* (–) Tám ieden profty/
chudy á nieznáczny Zołnierz pod
8: niowfzy Bolesławá z ziemie/ ná koniá go fwego wfádził/ Nápo
9: mináiąc y profząc/ áby więcey Oyczyżnę/ y Krolewftwo Polskie/ á
10: niłz sławę y chwałę fwego zwycięftwá vważał/ á vćieczką do
11: lepfzego fzczeńcia zdrowie záchował.(*marg*) *Lepfzy chłopek y profty Drab niż Woiewodá.*
(–) Tákze Bolesław Krzywo
12: ufty/ ktory przedtym bitew znácznych polnych á wálnych czter
13: dzieści y fiedm z fzczeńliwym zwycięftwem otrzymał/ ná ten czás
14: był w chytre sídlá przywiedziony/ y zwyciężony od Rufakow/ á
15: z więziénia álbo zábićia dzielnością proftego zołnierzá wybáwio
16: ny/(*marg*) *Bolesław zdráde poráżon.* (–) ktorego potym hoynie wielkimi dáry/ y
máiętnościami/ y prze
17: łożeńftwem Senatorfkim opátrzył y vpriiileiował/ y Herb No
18: winę kotłowe vcho z krzyżem ná Sláchectwo nádał/ y potomkom
19: potwierdził. A Woiewodzie/ ktory od niego z bitwy vćiekł/ záię

20: czy kozuch/ y kądziel z wrzećionem w podárek posłał/(*marg*) Nowiná Herb/ to práwy Sláchćic. Ten Herb w Litwie naprzod Dawri iest nádány od Iageła. Podárek Woiewodzie zdraycy. (–) nikczemność

21: iego á płochość záięczą/ y fprawy niewieście nie mężkie tym zná

22: cząc/ ktory Woiewodá potym fię lam z rospáczy ná Dzwonicy v

23: kościoła imienia fwego obieśl.

24: Bolesław też Krzywoufły z fráfunku wielkiego po oney po

25: rażce vmárl/(*marg*) Nielepieyże było Zdraycy mężnie á sławnie vmrzeć. (–) á w Płocku pochowan/ nád ktorym sie Iaropełk Xią

26: żę Kijowfkie tym chytrym fortelem pomfćil/ onego swoiego poi

27: mánia przez Włóftowiczá.

28: Et sic ars deluditur arte, Ták klin klinem/ zdráde zdráda/ wybi

29: iáią/ O czym Vincentius, Cadlubcus, Długofus, Miechouius

30: fol. 81. cap. 14. lib. 3. Cromerus lib. 6. Bielfcius ex Vapouio fol. 245. Herbortus etc.

strona: 225

Kfięgi Szofte

1: Po smierći Iłasławá Xiążęciá Kijowfkiego/ Roćisław Xią

2: żę Smolenfkie przyiechawfzy do Kijowá Stolicę iego ofiadł y

3: opánował/ á zebrawfzy fię z Xiążęty z Swatosławkiem Wfze

4: woldowicem/ y z Mfćisławem Iłasławicem/ ciągnął pod Cer

5: niehow przeciw Iłasławowi Dawidowicu Xiążęciu drugiemu

6: strijecznemu Brátu niedawno zmárłego Xiążęciá Iłasławá Ki

7: iowfkiego/(*marg*) Roćisław Xiążę Kijowfkie. (–) chcąc go z Czerniehowá wygnác/ ále Bog ktory záka

8: zał cudzego prágnąc/ oná fprofná ambitią fkaráł. Bo Iłasław

9: Dawidowic przyzwał ná pomoc Hlebá Iurowicá/ y Połow

10: cow/ ktorzy gdy bez omieszkania przyfzli y złączyli fię z Iłasławem

11: Dáwidowiczem/ záraz Roćisław Xiążę Kijowfkie y Smolen

12: fkie obaczywfzy ich moc wielką włękl fię/ á niechcąc fzcześcia bitwy

13: kofztowác/ posłał ná rokowanie/ poftępując Iłasławowi Da

- 14: widowicu Kijowá/ á Mfcisławowi Synowcowi iego Perea
- 15: sławiá. Co slyfząc Mfcisław Ifasławowic/ rozgniewawfzy
- 16: fię wiáchał z swoim Rycerstwem s polá/ á zá nim wfzytkie drugie
- 17: Xiążętá rozno pierchnęli/ y vćiekli.(*marg*) Przykład gniewu Bożego y odmiennosci
szczęścia/ dla prágnienia cudzego. Et timuerunt ibi, vbi non erat timor. (–) A Połowcy
vdawfzy fię po
- 18: nich/ wiele ich vphow Boiárow Rufkich poliekli y poimáli/ Wsí/
- 19: Kościoły/ y Monastry pałac y burząc z wielkim polonem do swo
- 20: ich ftron vřzli. A Ifasławic Dawidowic będąc bez bitwy zwycięż
- 21: cą/ do Kijowá wiechał/ z ktorego mu Rościśław Smoleńki mu
- 22: liał vřtěpic/ co był tę woynę/ vwiedziony chćiwostí pánowánia/ z
- 23: swoią szkodą zaczął.(*marg*) Pátrzay dziwney Fortuny odmiennosci. (–)
- 24: Ták gdy cudzego prágnał y swoje vtrácił/
- 25: Bo z chćiwą ambicią vpadek sie zbrácił.
- 26: Przyciągnął potym Xiążę Georgi álbo Iurgi z woymkiem do
- 27: Kijowá (on co był Ifasławá/ á Ifasław iego wypędził) á gdy
- 28: do Miástá y do Zamku fturmował/ rokował z nim Ifasław Da
- 29: widowic/ y pořtąpił mu Kijowá/ ktory mu był niedawno řpuścił
- 30: Rościśław Xiążę Smolenkie. Ták tedy Georgi wtory raz vřiadł
- 31: ná Stolicy Kijowfkiey Dziádá swoiego/ A ty kráiny Rufkie mie
- 32: dzy Syny rozdzielił/ Andrzejowi dał Wyřzegrád/ Borifowi Tu
- 33: row/ Hlebowi Pereasław/ á Wafilkowi Porřfy.(*marg*) Georgi odifkał Kijow. (–)
- 34: Potym Georgi Xiążę Kijowfkie nieprzeřtáiac ná tym ifz Mfcí
- 35: řławá Ifasławicá z Pereasławia oyczyřtego Xięřtwá wygnał/
- 36: pošlał přećiw iemu woymko mocne do Przeřopnice/ gdzie ná ten
- 37: czas Xiążę Mfcisław mieřzkał/ ktory přeřtrářzony mocą nieprzy
- 38: iacielfką/ y bacząc fię być nierownym do potkánia/ vćiekł ná Lu
- 39: cko/(*marg*) Przeřopnicá. (–) á řtámtąd do Polski przyiechał/ prošząc o pomoc Xiążąt Pol
- 40: skich/ Bolesławá Kędzierzáwego/ Miećławá/ y Henriká/ ktorzy

- 1: zgromádzíwłzy z Xięftw swoich mocy/ ciągnęli obyczáiem nieprzy
- 2: iácielłkim do Ruśi chcąc Młćisławá nietylko ná Pereasławfką/
- 3: ále y ná Kijowfką Stolicę poładził.(*marg*) Polacy do Ruśi. (–)

strona: 230

- 1: Ruffacy grad żelázný tym śmieley pułzczáią/
- 2: A strzáły z krzywých Lukow śwíłzczące lataíą/
- 3: Lataíą/ á w co ktory Ruśin zmierzy/ áli
- 4: Albo Koń/ álbo śam Mąż/ ná ziemię śie wáli.
- 5: Kozacy záś Wołyńcy z bokow śię zkradáli/
- 6: A śtąd y zowąd Polłkie vphy rozrywáli/
- 7: A iełli rohatiná Mąż w Mężá závádzil/
- 8: Záraz dużę wypłóżył/ y s koniá wyładzil.
- 9: Woiewodá Krákwski ten lewy rog rządžil/
- 10: A iuż przed gwałtem Rułkim pewnieby był zbłádzil/
- 11: Byłby Polakow Włzewold z Wołyńcy potłoczył/
- 12: Gdyby Kázimirz z świeżým vphem nieprzyłkoczył.(*marg*) Mikołay Woiewodá Krákwski.
Dzielność Kázimirzowá. (–)
- 13: Ale przytárwłzy z boku przewážną dzielnością/
- 14: Włpárł Rułakow ácz z wielką śwą nieprzełpiecznością/
- 15: Bo przez vphy Halickie przebił śię śam śmieley/
- 16: A potym y Wołyńcow ná plácu zbił wiele.(*marg*) Vincentius Cadlubcus. Cafimirus magno
vitae suae periculo suis succurrit et inclinatum aciem vix restituit. (–)
- 17: Pośiláiąc śwych krzyczy/ Hey dzieći do śpráwy/
- 18: A to nam Bog łzczęście przywraca łáfkáwy/
- 19: Nietrwożćie śię włpomnićie ná śwych przodkow sławę/
- 20: Ktorzy Rułaki łekli/ iák chłop kółfą trawę.(*marg*) Rzecz Kazimirzowá do zámiełżánego
woifká. (–)
- 21: Ták że ledwo y męłtwem Kázimirz y słowy
- 22: Záhánował rog lewy vciekác gotowy/
- 23: Y przywiodł ich do śpráwy pátrż iák Hetman śpráwny/

- 24: Wiele wázy ná woynie/ mařz tu przykád iáwny.(*marg*) Hetman řpráwny wiele wázy.
Lepřze woýfko Ieleniow gdzie wodz Lew/ niřz woýfko Lwow/ z Ieleniem Hetmánem. (–)
- 25: W tym Polacy iuřz bęđąc pořileni w trwodze/
26: Vderzyli ná Ruřkie vphy gwałtem řrodze/
27: Iřz ich ná řtaie wřpárli bijąc/ fiekąc z hukiem/
28: A niedáli řadnemu rořpořtrzeć řie z łukiem.(*marg*) Crom.Reprimuntur feroces Ruřzi. (–)
29: Iuřz nie řtrzelbą ále wręcz řwoy ná řwego godři/
30: A chęć zwycięřtwá wřzytkich do meřřtwá przywodři/
31: Szczyście zás ktore y tám y řám látác zwykło/
32: Od Ruři do Polakow zdrádnym řkrzydłem znikło.(*marg*) Szczyście od Ruři do Polakow.
(–)
33: Iřz Ruř ktora zwycięřtwo w ręku miáła práwie/
34: Pomieřzáli řię w řzyku y zbłáđzili w řpráwie/
35: Chrzyřt z nowu/ brzyk od zbroie/ á ránni řřękáia/
36: Drudzy Choráwi řwoich/ y Hařlá nieznáia.
37: A Polacy gwałtownie wytchnąc im niedáli/
38: Lecz řpołnie biy/ biy zábiy/ á nieżyw woáli/
39: Ruřkie vphy pierchnęły pierwřze z řřáchem rořno/
40: A Wřewold by do řpráwy przyřzli woáł prořno.(*marg*) Crom: Poloni cohortati řefe mutuo
in fugam Rutenos coniciunt, et mox commutata fortuna pedem referre incipiunt. (–)

strona: 235

- 1: O porázeniu Połowcow/
2: y złupieniu Kijowá/ etc.
3: Roździał IIII.
4: Xiáżętá Ruřkie ziechawřzy řię ná Siem
5: do Kijowá/ vřádzili ná Połowcow spolną mo
6: cą ciágnąc/ á ták dwudzięřtego dnia Czerwcá ro
7: ku páńřkiego 1194. Połowcow hárdzie vřáia
8: cych w řwoiey mocy w wielkich zařřępách porá

- 9: żili/*(marg)* Połowcy porażeni. (-) A Namioty y obozy ich pobrawfzy/ z wielkimi łupy/
z sławą
- 10: y zwycięstwem do Ruśi fię wrocili. Potym Ihor Xiążę Ruskie
- 11: chcąc tákieyże sławy doftać z dwiemá Synámi/ y z Brátem swo
- 12: im Wfelowdem Olhowicem/ y z Rycerftwem Cernieiowfskim
- 13: ciągnął przeciwko Połowcom nieprzeftáiąc ná iednym zwycię
- 14: ftwie/ á przepráwiwfzy fię przez rzekę Don álbo Tanais wymyflif
- 15: wfzytkich Połowcow wygládzic/ Ale Połowcy w wielkim woy
- 16: sku bez wieści nań vderzyli/ y nád Donem go ták frego poráżili/
17: iż żaden z woysk Ruskich żywy niewfzedł/ zá czym Połowcy koń
- 18: cząc zwycięstwo do Ziem Ruskich około Pereadłáwiá wtár
- 19: gnáwfzy/ wfzytki Zamki nád Rzeką Sulą pobráli/*(marg)* Ruffacy od Połowcow poráżeni.
(-) y łupy wielkie do
- 20: fwych kráin wywiedli/ O czym Miechouius fol.114.lib.3.cap.
- 21: 29.
- 22: Potym Roku Páńskiego 1198. gdy vmárł Swietosław Xią
- 23: że Kijowskie/ y w Kościele S. Cirila Cernieiowskiego był po
- 24: grzebiony/ Xiążę Rurik Mfcisławic Xięstwo Kijowskie mocą
- 25: opánował. Ale gdy zá poftępkim czáfu od Kijowiánow był wy
- 26: gnánym/ do Połowcow fię vciekł/ od ktorých doftawfzy pomocy/
27: y máiąc z fobą Synow Olhowych w niezliczoney wielkości/ wto
- 28: rego dnia Stycznia Zamek Kijowski bez odporu wziął/ gdzie
- 29: Pogáni Połowcy Kościół ftołeczny świętey Zophiey/ y wfzytkie
- 30: infze Cerkwie y Monaftery frego połupili/*(marg)* Cudzoziemfka pomoc fzkodliwa. Srogie
zburzenie Kijowá od Połowcow. (-) ftarych y niemocnych
- 31: część pofiekwfzy/ część poflepiewfzy/ Popy/ Czernce y Czernice/
32: Boiáry/ Miefzczány/ y Połpoltwo z żonámi/ y z Dziatkámi/ do
- 33: swoich Ziem w niewolą odwiedli/ Poimáni teź byli wten czás
- 34: Mfcisław Włodimirowic/ y Rołcisław Xiążętá z fwoim Ry
- 35: cerftwem/ A Rurik ná ftolcu Kijowskim ácz zburzonym ofiadł.

strona: 240

- 1: O Bitwie pod Zawichwo
- 2: Ítem z Xiążęciami Romanem Wołodimirskim/
- 3: y Halickim/ y o Zábiciu iego/ Roku 1205. Mie
- 4: fiącá Czerwcá/ Dniá 13.
- 5: ROman Xiążę vpháiac hárdzie w fwoiey mocy/
- 6: Y w Ízczęściu ktore dziwnie ludzkie Ípráwy toczy/
- 7: Pod ZawichwoÍtem leżác beÍpiecznie woiował/
- 8: W Polfcze przez Íwe zagony lud Íiekł y mordował.
- 9: Polacy zás vpadek widzác ten Íwych włoÍci/
- 10: Zebráli Íię chcác odbić gwałt RuÍkiey ÍrogoÍci/
- 11: Z Leskiem/ z Conrádem Bráty swoimi Xiążęty/
- 12: Ktorych moc lekko ważył Kniáź Roman náđęty.(*marg*) Lefko y Conrad Xiążętá PolÍkie.
Neque tamen credebat pugnandi copiam facturos Polonos. (–)
- 13: Niewiedzác áby z nim zwieÍć bitwę polná mieli/
- 14: Nietrzebá ważyć lekko mdłych nieprzyiacieli/
- 15: Bo y mdła Czápłá czáfem ÍáÍtržábá vbije/
- 16: Y Wąź rychley vkáÍi/ kiedy Íię wkłáb zwije.(*marg*) Przykłád íź Íobie žadnego niemamy
lekce ważyć. (–)
- 17: Ták y Polacy wten czás biedni vlegáli/
- 18: A vyžrzawÍzy pogodę wnet znák bitwy dáli/
- 19: OdoÍlawÍzy Xiążętá ná mieyÍce obronne/
- 20: Wywiedli ná RuÍaki Poczty Íwe ogromne.
- 21: A Kniáź Roman dopiero Íwych w vphy Ípráwuie/
- 22: PolÍkie woýÍko gwałtownym pędem przyÍtępuie/
- 23: Niedáli mu Íię Ípráwić/ ták zmieÍzánym Ízykiem/
- 24: Vderzył iednák Roman w Polaki z okrzykiem.(*marg*) Neque recte explicare ordines
poterat. (–)
- 25: Sam Hetmáná dobrego vržád wypełniáiac/
- 26: Y Íwą ręká RycerÍtwo PolÍkie odbijáiac/

- 27: Wiele ich łam ná on Swiát posłał pirwłzym rázem/
28: Huczy Niebo y Ziemiá przed brzmiącym żelázem.(*marg*) Romanus inter primas acies uerfabatur boni ac ftrenui Ducis fungens officio. (–)
29: Huczą chrapliwie trąby/ krzyk łmiáltych rycerzow/
30: Rżą konie/ łwifzczą łtrzáły/ grzmot y chrzęft páncierzow/
31: Kniáz Roman zgoła łzábłá ogromnymi słowy/
32: Pošila łwych triumph im łlubuiąc gotowy/
33: Toż Hetman Polłki czyni łwych nápomináiąc/
34: Obietnicámi/ sławá/ ćciá w nich chęć wzbudzáiąc/
35: Ták łię obiedwie łtronie łieká zápalczywie/
36: Mars temu y owemu los miece wątpliwe.(*marg*) Chriftinus Comes gente Gozdouius Palatinus Plocenſis, cuius Lilium inſigne est, vir acer, et rei mili (–)

strona: 241

(*marg*) taris peritus. (–)

strona: 244

- 1: Ták Długofus/ Vapouius/ Miechouius/ y Cromerus w
2: łwych Kronikach Litewskiego narodu łeśnego/ y ich dzielności
3: woienny pierwszej obiáśnienie y oznáczenie opifuią/ Roku od zbá
4: wiennego národzenia Chriftuła Pána 1205. Nie iżby łię Litwá
5: od tego czáfu niedawnego poczáć miála/ ktory narod łtárodaw
6: nych lat w tych mieyfcách gdzie y dziś mieżkał/ ták dawno iáko

strona: 245

- 1: Rułacy/ álbo Polacy/ Ale iż ich Ruscy Monarchowie po dłu
2: gich á częłtych z nimi woynách/ iáko możnieyłzy ták frogo byli zwy
3: ciężyli/ zniewolili/ zhołdowáli/ y łciłnęli/ że w łesiech Litwiná z
4: Zmodźinem do tych czáłow áni słychác było/ Bo łię łeszczé grun
5: townie nierozkrzewili byli/ A Rułka Monarchia nietylko Lit
6: wie/ ále y Greckim Cefárzom/ Połowcom/ Piecinigom/ Bulga
7: rom/ Serbom/ Węgrom/ Polakom/ y inłzym też przyległym/
8: iáko postronnym páńłtwom/ ile w zgodzie w połtrách byłá z daw

9: nych lat/ zwłaszcza Látá od Chrystułowego zbáwiennego náro
10: dzenia 861. czáfu Holgá/ Igorá/ Ruriká Xiążąt/ także zá Swen
11: tosławá/ Włodimirzá y Iarosláwá. O czym się już wyżej z
12: dowodu pewnych Hiŝtorikow powiedziało/ Zá ktorých też Mo
13: narchow Ruŝkich już Litwá była znaczna/ ále Ruŝi dla przyle
14: głóŝci poddána być musiała. Wŝákże gdy wpatrzyli czas/ do Ru
15: ŝkich Xięstw nájezdzáli/ O czym Ruŝkie dzieie/ y Vincentius Cá
16: dŝubkus pierwszy Hiŝtoryk Polŝki ŝwiádczy/ iż Litewŝkie imie od
17: 700. Lat ieŝt sławne/ y Miechouius ŝam przeciw ŝobie opiŝuie
18: woyny Litewŝkie z Ruŝiá od 500. lat ná niektorych mieyŝcách/ bo
19: v niego káždyy rzeczy iáko w Labirinćie ŝukáć/ gdyż wŝytko con
20: ŝufé nápiŝal/ á jednę rzec w czworgu y w pięciorgu Capitulum
21: położył/ dzieláć iá/ co mógł w jednym iáko przyŝtoi odpráwić/
22: także ŝeriem & ordinem temporum & nationum confundował/ Cze
23: go ieŝli komu potrzebá/ ia to z iego Kroniki pokażę. Tu też opiŝu
24: ie Roku 1205. piŝwsze objaŝnienie y wŝlyŝzenie imienia Litew
25: ŝkiego/ Cap.29.fol 114. á wyżej záŝ ŝam przeciw ŝobie Cap.15.
26: fol.83.Roku 1103.ták mowi. Eodem tamen Anno Pruteni & Litua
27: ni terras Ruŝsiae ualŝtarunt &c. Wŝákże tegoż Roku Pruffowie y Li
28: twá Ziemie Ruŝkie burzyli/ to się tu okázuie sławne męŝtwo Li
29: tawow/ ktorzy to Ruŝ burzyli od lat 477.nie od 372. Czego też
30: Vapouius/ y Bielŝcius z niego in libro Cronicorum ŝecundae editio
31: nis fol.245.dowodzą. Tenże Miechouius wyżej fol.40.lib.2.
32: cap.14. czyni wzmiankę Litwy/ Zmodzi/ y Lotihálow/ od Roku
33: Páńŝkiego 1041. ŝtąd się znáczy Litwá być sławna od Lat
34: 576. Tenże też ŝam niżej z Włochow ich narod
35: wywodzi ŝtárodawnych czáŝow ieŝzcze przed
36: Chrystuŝem/ o czym się wyżej
37: doŝtátecznie opiŝáło.

- 1:
- 2: A iufz nie ták dla łupow iák dla rozłzerzenia
- 3: Páńftwá/ y gránic łpolną mocą przymnożenia/
- 4: Náieżdzáli do Ruśi porządnieyfzą łpráwą/
- 5: Y zwodzili z Rułkimi Kniázmi woynę krwáwą.(*marg*) Litwá dla żywności pierwey tylko walczyłá. (–)
- 6: Krwáwą bo fię częfto krwią łwoią oblewáli/
- 7: Gdy przełtrzeńftwo łwym wnukom łzábłá vprzátáli/
- 8: Obaczywfzy fię ludźmi być żyli iák ludzie/
- 9: Co pierwey káždy iák Wilk leżał w leśney budzie.
- 10: Iufz y Namioty/ iufz y woienne obozy
- 11: Zmyłlili/ y fortelne przez rzeki przewozy/
- 12: Lodzie/ Czołny z Zubrowych łkor dziwnie łzywáli/
- 13: A łzwy dla przełcia wody/ łoiem nácieráli.
- 14: Więc gdy gdzie mieli ciągnąc/ dwa łodź iedną nieśli/
- 15: A skoro iufz ná mieyfćá rzek głębokich wefzli/
- 16: W tych fię Batách woźili/ á Konie w pław wiedli/
- 17: Aż ná nieprzyacielłki brzeg w zdrowiu wyłiedli.(*marg*) Przemylne łtárey Litwy przewozy. (–)
- 18: Bo won czás gdy w tych mieyfćách leśnych pułto łtało/
- 19: Iełzcze przewozow bárdzo rzecznych náłazł máło/
- 20: Przeto Litwá ty lekkie zmyłliłá przepráwy/
- 21: Co Potomkom pomoże do Rycerłkiew łpráwy.
- 22: Bo y Dmistr Wiśniewiecki tey łtuki kółztował/
- 23: Gdy fię przez Don/ Dniełstr/ Dunay częfto przepráwował/
- 24: Nólzác z łobą ty Baty/ ktore lekcey dźwigác/
- 25: Nifz drzewiáne/ y łatwiey wćiec y dołćigác.
- 26: Ták Zywiłbund pánując w Litwie ná Kiernowie/
- 27: Vłtáwicznie fię łtárał by iego Wnukowie/
- 28: Mogli záżyć oyczyżny Litewłkiew łpokoinie/

29: Przeto ich łprawy włzytki prołtował ku woynie.

30: Ku woynie/ bo przez dobrą woynę pokoy bywa/

31: Oracz rplnych owocow po pracy vzywa/

32: Ták po woynie Rycerze bywáli wefeli/

33: Gdy odpędzą naiázdy łwych nieprzyiaćieli.

strona: 254

1: Toż też Coloman czyni toż też y Polacy/

2: A wtym rowem z Dąbrowy przytárli Rufacy/

strona: 255

1: Z krzykiem z hukiem ogromnym z Węgry łię potkáli/

2: A Połowcy Polłki rog práwy náiecháli.(*marg*) Potkanie ogromne Ruffakow z Polaki y z Węgry. (–)

3: Stárly łię woylká łpolną łmiálółciá chrzęłt łtráłzny/

4: Aż od łtrzał záchmurzył łię Słonecny woz iáłny/

5: Ci z kufz bełty/ cí z łukow/ cí łię zász wręcz łieka/

6: A z drugich łię iułz trzewá od długich drzew wleka.

7: Słyłałby był tám ránnych pod kołmi łtékánie/

8: Obaczyłby y łzykow roznych nácieránie/

9: Ano iák kiedy owo płzchoły podkurzone/

10: Roiá łię/ álbo wáły Morskie záburzone.

11: Pieniłte woły pędzá/ Nawy skaczá rozno/

12: Sternik łię/ y Bołmani z wiátry biedzá próžno/

13: Ták y w tey bitwie gdy Mars pułcił koty z głowy/

14: Rowne były Zołnierzom gory/ rowne rowy.(*marg*) Bitwá froga. (–)

15: Iułz łię ná ołlep dárlí ieden ná drugiego/

16: S krotką bronią niemierzył oręza długiego/

17: Zápalczywy ná meża muž vpornie bieżał/

18: Zgínać niedba tylko by z nim przeciwnik leżał.

19: A Charon z czarną łodziá tułz ná porcie łtoi/

20: A iułz łię y łam wiecey Dułz przewozić boi/

- 21: Gdy tyliąc zá tyliącem cieniow mu przybywa/
22: A Echo ná powietrzu z trwogi fię odzywá.
23: Fortelu Młcisław pátrząc krzycząc ieździ wkoło/
24: A potężnieyłych Mężow wywodzi ná czoło/
25: Ták fię fięka ná vmor/ Coloman też ciefzy
26: Węgrow/ Fortuná rownym lofem wżytkich śmieży.(*marg*) Młcisławow Fortel ná Polaki.

(-)

- 27: Polacy iufz práwy rog byli obronili/
28: Y Rufakow z pierwżego mieyscá rozgromili/
29: Do Węgrow też zwycięstwo iufz fwoy los skłaniáło/
30: Ale śczęście odmienne wnet ich okłamało.
31: Bo Młcisław Chrobry fwieżych Połowcow przebrawży
32: A Polakom y Węgrom s tyłu záiechawży/
33: Skąd fię nie śpodziewáli vderzył w nich pędem/
34: Kilko vphow iák trawę kołą pociął rzędem.
35: Drugich łatwo pogromił gdy fię pomieszáli/
36: A bez śprawy tám y lám rožno vciekáli/
37: Rufacy goniąc fieką/ kołą/ wiązą/ krzycząc/
38: Węgrowie w gory bieżą tarczami fię śzczycząc.(*marg*) łaciński (-)
39: Rufacy zaś Chorągiew Polakom wydárli/
40: Koronną z białym Orłem/ wnet ią rośpoftárli/

strona: 256

- 1: W fwey załadce: Polacy z rozných mieyfc pátrzáiąc/
2: Szli do oney Chorągwiefwoich być mnímáiąc.(*marg*) Fortel w odjęciu Chorągwie Polakom. (-)

strona: 260

- 1: Itámtąd
2: potym zá dwánaście dni iázdy ná Kalkę Rzekę przyfzli/ gdzie fię
3: iufz byli Tátárowie z namiotami swoimi położyli. Tám zaráz
4: niedopusćiwłzy im wythnienia Tátárowie fwieży ná śpracowá

- 5: nych y drogą zemdlonych vderzyli/ á pogromiwfzy/ y rofprofzyw
- 6: lzy Połowcow/ potym Rułkie woýfká łatwo porázili/(*marg*) Kalka Rzeká. Połowcy y Rułacy od Tátárov poráženi. (–) dwoie Xią
- 7: żąt według Miechouiufá Mfćisławá Kijowfkiego/ y Czernie
- 8: iowfkiego poimáli/ á Bielłki piłze zábili/ á infzych rofprofzonych
- 9: (rzecz hániebną y niewłufzną ku wypowiedzeniu) łámiłz Połow
- 10: cowie zdraycy/ przez ktorych Ziemię vćiekáli/ towarzýłzow woý
- 11: ny y pomocnikow fwoich iezdnych z koni/ piefzych z łzat łupiąc zá
- 12: bijáli/ drugich w Rzekách topili. Sam Mfćisław Mfćisławic
- 13: Chrobry Xiążę Hálickie/ ktory ono Colomaná Węgierfkiego/ y
- 14: Polakow porážil/ gdy vćiekáiąc do łodzi fwoich przyłzedł/ prze
- 15: práwiwłzy fię przez Rzeki/ á boiąc fię pogoniei Tátárfkiej/ włzyt
- 16: kie nawy potopić/ połiec/ drugie popalić kazał/ á ták pełen łtrá
- 17: chu do Halicza piechotą przywędrował.(*marg*) Xiążę Mfćisław piechotą wędruie. (–)
Włodimirz też Ruri
- 18: kowic vćieczką zdrowie záchował/ do Kijowá przyłzedwłzy Sto
- 19: lec Xięłtwá Kijowfkiego opánował. A druga wielkość Rułkich
- 20: vphow gdy vćiekáiąc do fwoich łodzi przyłzli/ obaczywłzy być po
- 21: palone/ y w niwecz obrocone z fráfunku/ z nędze/ y z głodu niemo
- 22: gąc Rzek przebyć/ tám pomárli y poginęli/ krom kilku Xiążąt y
- 23: niktorego ich Rycerłtwá/(*marg*) Bo Xiążę Mfćisław Romanowic włáfný Dziedzic y pan Kijowfki był od Tátárov poimány. (–) ktorzy ná łnopkách z Tawołhowych
- 24: rozg vplecionych (ktorych tám iákom z Turek iádac widział y džiś
- 25: pełno) Rzeki przepłynęli.
- 26: A Tátárowie po tym zwycięstwie Twierdze/ Zamki/ y Miá
- 27: łtá Połowcow poburzyli/ ták iż włzytkie kráiny około Tanaim y
- 28: Meotis wielkiego Ieziorá/ y Cherzonezem Tauriki/ co džiś Prze
- 29: kopem od przekopánia łftmu náłzy zową/(*marg*) W Multánfkiey Ziemi około Buzowá Tawołhowych łáłfow pełno. (–) y wkoło Pontum Euzi
- 30: num Czarnego Morzá Tátárowie opánowáli y ofiedli/ gdzie y

- 31: dziś w támtych polách Miałt/ Zamkow/ y wież dawnych muro
32: wánych/ ktore Włofzy Genuenfes z Połowcámi w towarzyftwie
33: budowáli/ Itáre opádłe mury/ zwłafzczá w Tarhowicy etc. fwiad
34: kámi fą. W polách tákże ktore Mádzierfkimi zowią/ fkąd też Wę
35: growie wyfzli/ wiele ftoi po dziś dzień murow/ Zamkow y Miałt
36: zburzonych. A groby fwiadczą/ iż tám kiedyś Chrześciánie miefz
37: káli/ Bo ná mogiłách fą słupy wryte Marmurowe/ Mężow za
38: cnych we zbroiách á krzyżyki ná nich/ ále iufz niktore z dawności
39: mchem porośły/ drugie fię pobalály/ fkąd znác/ iż tám kiedyś
40: Grekowie/ Włofzy/ y Genuenfes z Połowcámi pobrátynámi Li

strona: 261

- 1: tewfkimi miefzkáli/ Bo też Połowcowie/ iákom wyfzley powie
2: dział/ z Gotow narod wiedli.

strona: 265

- 1: A potym iáko Cromerus/ Długoffus y Miechouius fol.131.
2: cap.38.lib.3. piżą/ Roku 1241.ćifz Cárzowie Batti y Kaidan/
3: Trucidatis principibus & tyrannis Rutenorum, Pobiwłzy Kniáziow
4: Rufkich do Polski przez Rufkie kráiny przyfzli etc.
5: Ale Montwil Gimbutowic Xiążę Zmodźkie zaráz gdy Tá
6: tárowie Rufkie páńftwá burzyć poczęli roku 1212. wnet też po
7: czął o fobie przemyflác/ iákoby fię mogł z niewoley Xiążąt Rufkich
8: z Litwą y z Zmodzią wyłomić/ y z płácenia onych łyk y winnikow
9: do Kijowá wyfwobodzić.(*marg*) Pewne doráchowanie náfze Lat Kroniki Litewfkiej. (-)
Náfylał tedy zázwdy Kozackimi dro
10: gámi z Ziwibundetem Litewfkim Xiążęciem ná plundrowanie krá
11: in Rufkich/ Roku 1213. tákże 1214. 15. y 16. kiedy ich Ruffacy
12: porázili pod Połockiem/ iáko fię o tym troché nízey powiedziáło.
13: Ale roku 1217. lepiej fię ná Ruffaki opátrzył/ Bo słyfząc iż Ru
14: fka ftroná fpuftofzáłá/ y Xiążętá Rufkie (iáko Látopifzyczne fwiad
15: czą) rozegnáne były/ zebrał woylko z Litwy zá fpólnym fprzyfię

- 16: żenim/ ktore był vczynił z Ziwiwundem Dorfprungowiczem Li
- 17: tewłkim Zawiliyfkim Xiążęciem/ y z Zmodzi/ także z Kurlandow
- 18: álbo Kurfow. Nád którym woýfkem przełóżył Erdziwiłá Sy
- 19: ná ftárfzego/ Męza w dzielności Rycerłkiey dofwiaǳzonego/
- 20: przydawłzy mu dla porády y woienney łprawy/ Męzow y Pániat
- 21: przednieyłzych/ z Herbu Kolumnow Grumpia álbo Strumpia/
- 22: Drugiego z Vrfynow imięniem Eixiłłá/ Trzeciego z Herbu Ro
- 23: zey Grawzá. A ták Erdziwił Xiążę łpráwiwłzy fię z Zmodzłkim
- 24: Kurfowłkim/ y Litewłkim woýfkem/(*marg*) Stárodawne Fámilie Litewłkie. (–)
- złzykował włzyłtkich y ro
- 25: łpráwił w vphy porzádnie/ Chorągwie y Trębáčzow z długimi
- 26: Zmodzłkimi trąbámi/ ná łwych mieyłcach/ á ołobno oboz z kolas
- 27: łkrzypiącyh połtáwiwłzy. Rycerłtwo włzyłtko zá zbroie y pán
- 28: cerze (Bo tego iefzcze riłtunku w on czás Zmodzł nieznáłá) iedni
- 29: Zubrze/ drudzy Łofie łkory/ Niedźwiedzie/ y Wilcze/ ácz nie włziłt
- 30: ko wypráwne nołili.(*marg*) Porzádek wypráwy Litewłkiey do Rułi. (–) Broń záś łuk
- prołty/ łzábłá ledwo v Hetmá
- 31: ná/ włoczniá/ kiy opalony/ proce kręcone/ łiodłá z dębu bez náslá
- 32: niá/ munłtuki z łyká/ etc. ták iáko ony láłá ludowi grubemu á leł
- 33: nemu łtroie y naczynie dawáły. A gdy fię nád Wiliá włzyłcy łciá
- 34: gnełli/ wnet z wielkích kłodzin poczynili płoty/(*marg*) Zbroię y broń Litewłka pierwłza.
- (–) ná ktorych koláłfy
- 35: y włzyłtko woienne narzédzie/ nie długo tráctuiąc/ przepráwili/
- 36: y łámi w łpráwionych vphach ná Rułká łtronę przebyli. Tám
- 37: dopiero Erdziwił będąc w Rułkim brzegu łam z wáłnym vphem
- 38: ciágnął pozad/ á Hetmánow dwu ná czołó/ trzeciego z trzemá
- 39: vphcámi w zagony wypráwił.

strona: 269

- 1: A gdy Połowie Cárzowi Kaidanowi onę zu
- 2: pháłą odpowięđ Erdziwiłowę y vpominki parę łtrzał oddáli/

- 3: wnet się z oney lekkości hołdowniká swego (iáko mniemał) roz
4: gniewawłzy/ woýlko Hordy Zawolŕkiewy przez Dniepr przeprá
5: wił/ á przyciągnáwłzy pod Mozer y Zagony ná burzenie Ruŕkiewy

strona: 270

Ziemie

- 1: Ziemie rołpuściwłzy/(*marg*) Tátárowie Ruś woiią Mozerŕką. (–) łam się kofsem położył
nád Dnieprem ná
2: włciu Perepiecy. A w tym Erdziwił w Ruŕią z Nowogrodzany/
3: Słonimŕczany/ Pinŕczany/ y z Zmodźkim y Litewskim poŕziłecz
4: nym woyskiem puŕzczámi bez wieŕci przyciągnáwłzy/ vderzył ná
5: ŕwitániu z wielkim okrzykiem ná kofz Tátárski/ gdzie łam Carz
6: głową leżał. Tátárowie teź ácz się męźnie zá zdrowie Cárskie y
7: z zuchfálŕwá wrodzonego bronili/ wŕzákże niegotowi á beŕpiecz
8: ni od gotowych Ruŕfakow/ ktorým ŕzłó o przywrocenie wolności
9: vtráconych/ y od bitwy przełomieni/ ták iż roźno y tám y łam po
10: lálŕfach/ po błotach y ŕtárynach się rołpierzchnęli/(*marg*) Bitwá Erdziwilowá z Kaidanem
Cárzem. (–) ná plácu ich teź
11: wielkość poległá/ á łam Carz ledwo w máley druźynie vciekł/ in
12: ŕzy w Dnieprze y w Perepiecy potonęli/ drugich po roźnych zago
13: nach ŕnádnie/ gdy głową zŕánkowálá/ Ruŕfacy pogromili/ y łupy
14: wŕzyłtki z więźniámi wyŕwobodziwłzy/ wroćili się do Nowogrod
15: ká z Xiążęciem ŕwoim Erdziwilém/ który to pirwŕze zwycięstwo
16: z Litwá nád Tátáry otrzymał. Rychłó potym w zefłzey ŕtároŕci
17: łat y sławy pełen vmárł w Nowogrodku/ A Mingaiłá
18: Syná ná tych páńŕtwach/ ktore mu ŕzczeńcie w Ruŕkich Xięŕtwach po
19: dáłó/ Dziedzicem po łobie zoŕtáwił.(*marg*) Erdziwił vmárł. Mingaiłó iego Syn. (–)
20: Máłó teź co przed tym Wikint Montwiłowic Brát rodzony
21: Erdziwilow/ Xiążę Zmodźkie y Kurskie vmárł/ álbo iáko nikto
22: re Látopifŕcze ŕwiádczá/ ná woynie Ruŕkiej był zábity/ A Xięŕt
23: wo było przyŕzłó ŕłuznie przyrodzonym ŕpadkiem ná Erdziwiłá

- 24: Brátá Xiążę Ruskie Nowogrodzkie/(*marg*) Wikint Montwiłowic vmárl. (-) Ale iż y ten
po onym zwy
- 25: cięſtwie nád Tátary otrzymánym muſiał ſię wyłczyć ſmierci w
- 26: długu ktory był winien z ciála. Tedy Xięſtwo Zmodźkie ſpádło
- 27: ná Zywibundá Dorſprungowicá Xiążę Litewskie Zięciá Kier
- 28: nuffowego po Poiácie/ z Herbu Kitauruffá/ álbo Hypocentauruf
- 29: íá. A tu iuſz z Herbu Kolumnow Xięſtwo Zmodźkie y Litewskie
- 30: przenioſło ſię po mieczu do Kitauruffow/ áczkolwiek po kądzieli/
- 31: to ieft/ po Poiacie Kiernuffownie trwały Kolumny przy Kitau
- 32: rufie/ áż do Romuntowych Synow Narimuntá/ Dowmantá/
- 33: Giedruffá/ Holſze/ y Troydená. Ale przedſię Kolumny począw
- 34: ſzy od Palemoná idą po mieczu ſwoim torem y genealogią niero
- 35: zerwaną przez wſzytłki Xiążętá Litewskie/ y z nich idące Ru
- 36: skie/ áż do Witená álbo Wiczienia Erraigolcyká/ y áż
- 37: do oſtátniego pokolenia Iágełowego/ iáko to w
- 38: náſzey Tablicy/ álbo zwierciedle
- 39: Kroniki káždy snádniew
- 40: obaczyć może.

strona: 274

- 1: Po nim ná Xięſtwie Połockim zoſtał HLEB Syn/ y Cor
- 2: ká POROSkawia/ A tá poſlubiwſzy Pánu Bogu dziewicy ítan
- 3: w czyſtości chowác/ poſtrzygłá ſię w Cernice w Monaſterze S.

strona: 275

- 1: Spaffá nád rzeką Połotą/ w ktorym mieſzkáłá ſiedm lat Pánu
- 2: Bogu ſłużąc/ y kłięgi do Kołciołow piſząc.(*marg*) Porofkawia Xiężná Połocka Czernicá.
(-) To po ty ku rzeczy o
- 3: tey Porofkawi piſzą Látopiſzcze Litewſkie y Ruſkie. Ale dáley cóſ
- 4: dziwnego o niey powiedáią/ w ty ſłowá: Y potym dzie ſwiętaia
- 5: Porofkawia wezbráłá ſię do Rymá/ y w Rymie kilka lat mieſzká
- 6: iąc Bogu pilnie ſłużyłá/ y táńże vmierłá/ y potym dzie ſię oſwięci

7: ła/ którą zowią świętą Praxidis/ á po Ruſku Praſkowiea.(*marg*) Látopifzce o Porofkáwi nie ku rzeczy. (-) Ktorey

8: że dzie to w Rymie y Cerkiew zbudowano/ ná imię ieie świętoie/

9: y táżme ieie cieło pohrebli. To poty wſzyftki Látopifzce iednáko

10: o tey Porofkáwi Xiężnie Połockiey fwiádczą. Ale iż fię ia z wielkam

11: pilnością ftáram/ y ná tom ſiedmiolętną pracą podiał/ ábych Li

12: tewſką y Ruſką/ táżme Polſką Hiſtórią nie z domniemánia/ ále z

13: pewnych dowodow ná fwiát pokazał. Tedym też o tey Porofká

14: wi niemáło kfiąg Koſcielnych zwártował/ ktoraby to z Xiężny

15: Połockiey świętą Práxedą w Rzymie zoſtác miáła/ álem tego

16: nigdziey náleſć áni fię dopytác mogł. Tylko tá poſpolita ieſt Hiſto

17: ria o S. Práxedzie w Legendach ſwiętych/ y w ledá wiatiku Pra

18: xedis uirgo uenerabilis Prudentis Romani filia, amiſſis parentibus etc.(*marg*) Zbytnie mniemánia Látopifzcow. (-)

19: Praxedis Pánná wielebna Prudentiuſſa Rzymiániná (nie mowi

20: Rechwoldá Waſziá Kniáziá Połockoho) Corká/ pozbywſzy ro

21: dźicow/ s ták wielkim ftáránim/ pracą/ y s ſtałofcią/ pożytkom

22: Chrzeſciáńſkim wſługowála/ iż wiele ſwiętych vbogich ſwoimi

23: máiętnoſciámi żywiła/ etc. (*marg*) A też fię to dźiało roku 140. od Chriſtuſá zá Antoniná

13. Celfárzá Piufſá rzeczonego/ y zá Papieżá Piufſá 10. á Połocko w ten czás niewiem ieſli było ieſzcze/ o czym Volateranus in Anthropologia lib. 18. etc. et Carion lib. 3. etc. (-)

vmárła potym/ ktorey ciála Paſtor

24: Kapłan wedle oycá y ſioſtry Potientiany ná Cmintarzu Prifcilae S.

25: in uia Salaria &c. pochował/ á Rechwold ociec Porofkawie nie w

26: Rzymie ále w \połocku leży/ nie in Ciminterie Prifcillae/ ále v S. Sophiae.

27: A tey Praxidy Rzymianki/ nie Połoczanki Koſciół náſz Rzymſki

28: obchodzi dzień S. Lipcá 26. dniá. O ktorey też czytay Volatera

29: num in Antropologia w kfięgach 18. etc.

30: Potym Brát tey Porofkawy HLEB nie dłuſo Połoczánom

31: pánował/ Bo w młodym wieku zá oycem Rechwoldem Waſzi

- 32: lem y zá lioftrą Porofkawią (świętą ták iáko chcą Látopifzyczne) mu
33: liał ná on Swiát wędrować. Pochowan podle oycá w iednym
34: grobie v S. Sophie ná Zamku Połockim.
35: A Połoczanie (gdy fię w tym Hlebie oftáteczny potomek Xią
36: żąt Połockich z Litwy zámknął/ bo bez potomftwá v
37: márł) poczęli fobie po ftáremu wolno żyć/ y
38: wieczáni fię fądzić/ á Páná
39: nád fobą niemieli.

strona: 279

- 1:
2:
3: Ták nie dla fiebie w Iármie robią woły/
4: Nie fobie biedne miód zbieráią pćzoły
5: Nie fobie ptafzek miłych dziattek rodzi
6: Y owcá w wełnie nie dla fiebie chodzi/
7: Nie fobie Iábłoń wdzięczny owoc dawa/
8: Nie sam dla fiebie Człek w pracą fię wdawa/
9: Myfmy pifáli/ Myfmy tám robili/
10: Infzy fię sławą náfzą przyozdobili/
11: Ták w Pawie piorá Wronká fie vbrała/
12: Y mniema biedna by zakład wygrála/
13: Ano poznano zaráz co nieczyie/
14: Paw fię w fwym fzerzy/ Wroná wkął twarz kryie.
15: Vmie Miłtrz o fwym Rzemieśle powiedzieć/
16: A Pártacz w kącie ząwždy muśi liedzieć.

strona: 280

- 1: O Kukowoycie Zywibun
2: dowicu Zmodźkim y Litewskim Xiążęciu.
3: Rozdział XIII.
4: KUKowoitos álbo Kukowoiczis Ziwi

- 5: bundow Syn z Herbu Kitauruffá po Rodzi
- 6: cach zmárlych Zywibundzie Oycu y po Mátce
- 7: Poiácie Kiernufownie/ Zmodźką Stolicę w
- 8: Iurborku/ w Konaŕfowie álbo Kownie/ á Li
- 9: tewfką w Kiernowie iáko dziedźiczne opáno
- 10: wał. Niemcom ktorzy byli w ten czás do Lifland Zakon Rycer
- 11: ŕki dla wiáry Chrześciáńskiey/ nowe wniefli/ mężnie odpierał/ gdy
- 12: do Kurlandŕkiey y Zmodźkiey Ziemie/ iáko ná Pogány náieźdzáli.
- 13: Zá żywotá ŕwoiego Vtenuŕŕá álbo Vćianuŕŕá Syná ná páńŕtwo
- 14: náznáczył/ ktorego Petrus á Dusburch ŕtárodawny Hiŕtoryk Prufki/
- 15: Vtinuerum Regem Lituaniae piŕze.(*marg*) Vtenus wel Vtinuerus. (-)
- 16: O porázeniu Bałaklaia Ca
- 17: rza Zawolskiego przez Skirmuntá/
- 18: Roku 1221.
- 19: Rozdział XV.
- 20: Bałakłai Soltan Cárz Hordy Zawol
- 21: ŕkiey/ ktora byłą wten czás namoźnieyŕza miedzy
- 22: infzymi Tátáry/ zhołdowawłzy zá wnątrzney nie
- 23: zgody powodem Ruŕkie Xiáźętá/ nád ktorymi dźiŕ
- 24: ieŕt Monárchą wielki Xiádz Moŕkiewski/ roŕcią
- 25: gnął moc ŕwoię od Morzá Káŕpiyŕkiego álbo Perŕkiego/ ktore
- 26: Moŕkwá Chwalenskoie more zowie/ áź do morzá Czarnego Tu
- 27: reckiego/ gdzie rzeká Dniepr in Pontum Euxinum wpada/ gdzie teź
- 28: Zamek od ŕwego imienia záložyl/ ktory y dźiŕ Bałaklay zowią/ kto
- 29: bywał w dźikich polach y ná nizie/ tego moźe być dobrze ŕwiádom/ Bo tám ieŕzcze ŕtoię
- Horodźiŕczá Bałaklay/ czapczakłay/ oŕlam/
- 30: etć.

strona: 284

Acz miał trochę zátarczki z Dawidem

- 1: Mŕciŕlawowicem Xiáźęciem Luckim/ y Bełskim o gránice Pod

2: láskie/ Brzeskie/ potym się rychło pośpieżył s tego Swiátá zá oy

strona: 285

-cem Troy-

1: cem Troináta/ á ná iego miéyfce y ná wżiftki Rułkie páńftwá Rin

2: golt Syn zá fpolnym wřzech ftanow zezwolenim wftąpił.(*marg*) Ringolt. (-)

3: Tegoż też czáffu Vtenus álbo Vtinuerus Xiążę Zmodźkie y

4: Litwy Zawiliyfskiej vmárl/ ktorego Duzburch Krolem zowie Li

5: tewfkim/ á zá żywotá fwoiego zlecił w opiekę Ringoltowi/ Syná

6: iedynaká Swintoroħa w dziećinnych lećiech/ Xięftwá też Zmodź

7: kie/ Litewfskie y Kurfskie/ polecił mu w obronę weřpołek z Sy

8: nem. A ták Ringolt gdy się wwiązał w Zmodźką y Litewfká

9: Ziemię/ iáko Opiekun/ á k temu miał oyczyřtych Xięftw Rułkich

10: kilko/ zwláczzá Nowogrodzkie/ Siewierfskie/ Stárodubfskie/

11: Karaczowfskie/ Turowfskie/ Cernihowfskie/ y Podláfskie/ dopie

12: ro się poczáł piřáć Wielkim Xiędzem Litewfkim/ Zmodźkim/

13: y Rułkim/(*marg*) Kiedy się poczáł tytuł wielkiego Xięftwá Litewfskiego. (-) ktorego tytułu przedtym iego przodkowie nie vży

14: wáli/ áni vżywáć mogli/ bo ty páńftwá záwždy ofobne Pány

15: miewáły.

16: Ringolt Algimuntowic pir

17: wřzy wielki Xiądz Litewski/ Zmodźki/ y Ru

18: fki/ Roku 1219. od národzenia Chriřtuřá Páná wybrá

19: ny y podnieřiony. A iáko Rułkich Xiążąt poráził

20: nád Niemnem ná głowę.

21: Rozdział XVI.

22: RIngolt Algimuntowic wnuk Troy

23: náćin/ á prářczur Erdźiwilow/ ktory ono był

24: naprzod z Zmodźkich Iáfkiń wyřzedwřzy w

25: Ruři moc řwoię rozmnożył/ po řmierći Oycá

26: Algimuntá/ w Nowogrodku ná Xięftwo Ru

- 27: Ńkie/ Podlǃskie/ y SiewierŃkie podnieŃion/ á
- 28: z Ńrony opieki Swintroha VtenuŃŃowicǃ w Kiernowie/ w
- 29: KunǃŃŃowie/ y w Iurborku/ wielkim Xiędzem Zmodźkim y Li
- 30: tewŃkim byŃ wybrǃny/ y Ńpolnymi oboiego poŃpolŃtwǃ gŃŃŃy zǃ
- 31: Pǃnǃ potwierdzony. Ktory naprzod RuŃkie/ Zmodźkie/ KurŃkie/
- 32: LitewŃkie/ y Podlǃskie pańŃtwǃ/ ktore mu ŃzczęŃcie y prǃwo oyczy
- 33: Ńte podǃŃo zŃczywŃy/ poczǃŃ Ńię piŃǃc Wielkim Xiędzem Litew
- 34: Ńkim/ Zmodźkim/ y RuŃkim/ w czym inŃze przodki Ńwoie wŃzystki
- 35: przewyzŃzŃŃ.

strona: 288

- 1: Przeto ia widzǃc proŃtotę y leniwy dochćip onych Ńtǃrych Pi
- 2: Ńǃrzow albo Diakow/ to zńǃczne ácz PogǃńŃkie Xiǃżę/ wŃŃnego
- 3: Ńynǃ Ringolowego/ z dowodu Miechowity/ DŃugolǃǃ/ Wapow
- 4: Ńkiego/ Cromerǃ/ z PruŃkich y z LiflandŃkich Kronik/ tudziez ze
- 5: dwu dowodnych LǃtopiŃczow/ ktory kǃżdy nǃleŃc może w Grod
- 6: ku w Ńkǃrbie ŃŃwney pǃmięci Pǃnǃ Chodkiewiczǃ Alexandrǃ
- 7: StǃroŃty Grodzienskiego/ y ktorego ielzcie v mnie ielŃ Exem
- 8: plarz. Ale Ńię tu iuŃz teras porzǃdek HiŃtoriey LitewŃkiey czyteln
- 9: ku miŃy dla ŃŃŃznych przyczyn przerwǃc muŃi/ ácz iednǃk dzieie y
- 10: Ńprǃwy LitewŃkie poydǃ Ńwym torem/ ále nie wedŃug porzǃdku
- 11: Xiǃżǃt/ ktory potym w ŃwoieŃ klobę przyydzie/ y tym przerwǃnim
- 12: lepŃzy/ iǃŃnieyŃzy/ dowodnieyŃzy y pewnieyŃzy Ńię porzǃdek Ńprǃwy
- 13: HiŃtoriey LitewŃkich vgruntuie/ á bez tego wŃzyŃtkoby Ńię pomieŃzǃ
- 14: Ńo. Bo tu iuŃz poczńǃ Ńię woyny LitewŃkie/ Zmodźkie/ y RuŃkie/
- 15: z Krzyżakǃmi LiflandŃkimi/ y PruŃkimi/ w ktorych nawięcey Hi
- 16: Ńtoria nǃŃzǃ przedŃiewzięta zależy. Przetoż tu po Ringolcie Algi
- 17: muntowicu wielkim Xiędzu LitewŃkim/ Zmodźkim/ y RuŃkim/
- 18: muŃimy poŃŃyżc Kronikę PruŃkǃ ŃtǃroŃwieckǃ/ ktorǃ nǃpiŃŃ ni
- 19: iǃki KǃpŃan Niemiec Zakonu Krzyżǃckiego w PruŃiech Brǃt/
- 20: imieŃnim Petrus á Dusburch, lǃcĩnŃkim proŃtym ięzykiem/ Roku od

- 21: Chrystufa Pána 1326.zá pánování Wittenowego y Gedimino
22: wego/ á przypisał iá Wernerowi de Orzelle wielkiemu Mistrzowi
23: Zakonu Bráciey Domu Niemieckiego w Prufiech/ który nawiętlze
24: woyny z Zmodziá y z Litwá vstáwicznie wiodl/ iák się to niżej z
25: Długoflá/ Miechowiuffá/ y Cromerá pokaże. A tę przerzeczoná
26: Kronikę Prufká stárofwieckimi literámi ku wycytániu trudnymi
27: píffaná/ nálażł sławney pámięci Pan Ian Chodkiewicz ná Zamku
28: Rumborku w Kofciele/ ktorey ku przeyrzeniu vžyczyl naprzod Ie°
29: miłości pánu Woytowi Wilenkiemu Auguftino Ro: iáko
30: wielkicy nauki y/ głebokiego dochćipu Doctorowi/ Secretarzowi
31: Kro:I.M. A ten potym mnie vžyczyl/ ktorá prawdziwie przeło
32: żoná ná Polfki ięzyk tu maż czytelniku miły od nas przypiffaná.
33: Aczem też z przodku muřiał przydáć infze dowody o przyłciu Krzyżakow wty
34: strony Prufkie/ y Liflandfkie/ zwłafzczá z Długofzá/ Miechowiuffá/ Cromerá/
35: Bredenbachá/ Tilmanná/ etc. Czego ten Duzburch won czás dořtápic niemogł/
36: gdyž się zá czáfow pořtěpkiem/ rozumy y dochćipy ludzkie mnożą/ wřáckze po kil
37: ku kart iuř się łamá Hiftoria Duzburchowá pocznie. A tu iuř Appellaciá weř
38: miemy od Ringoltá Wielkiego Xiędzá Litewfkiego/ áž do Mendoga przerze
39: czonego Syná iego/ ktorego řpráwy/ y iáko był ná Kroleřtwo Litewfkie
40: koronowan/ poczná się po tey Kronice/ á od niego zář iuř pro
41: łtá Genealogiá y wywodem poydá Xiáżetá Litew
42: fkie/ y Krolowie Polfcy. Vale.

strona: 290

- 1:
2:
3: Przeto Krol Baldui
4: nus od Papieřá y od Cefářzá/ y od infzych Pánow Chřeřciáńfkich
5: žádał pomocy. Ták tedy Włochow/ Longobárdow/ y Wenetow
6: z infzymi/ łžeřdziesiáť się Galer wypráwiło/ w ktorych było pięć
7: dzieřáť tyřięcy meřow godnych do bitwy.

- 8: Z Fránciey też y z infzych kráin Chrześciáńfkich/ ná świętą
9: woynę wiele Xiążąt y Pánow wodą ý ziemią ciągnęło/(*marg*) 60. Gáler Włochow do Hierufalem. (–) tákże z
10: Niemieckich Ziem ielgrzymow z rozmaitych Miaft zebráło fię
11: pięć let/ ktorzy wżyfcy w ieden okręt wfiadwży/ przyżeglowáli áż
12: do Ptolomaidi álbo Akony Miáftá/ ktorego gdy vfilną mocą
13: Chrześciáni cáły rok dobywáli/ bárdzo ich wiele v fturmow było
14: pobitych y poránionych/ ftrzáłami Pogáńfkimi. A potym fię chorzy
15: Chrześciáni y tám y lám z rozmaitey nędze y niewczáłow/ iák to
16: w woýfku ile wálnym bywa/ tuáli/ á w cudzey Ziemi żadnego
17: ktoby fię nád nimi zlitował náleść niemogli/ zá czym ich wiele od
18: głodu/ y bez opátrzenia ran pomárło/ co widząc Niemcy/ kto
19: rych przednieyzych pobożnych było ósm Pielgrzymow z Lubká y
20: z Bremá/(*marg*) Początek Spitalá Niemieckiego. (–) miłofierdżim przychyleni wnet z żaglow okrętu fwoie
21: go namiot vczynili/ do ktorego chorych y ránnych Chrześcián przy
22: muiąc/ wielkie ftáránie y pilność o nich mieli/ potym gdy Chrze
23: ściáni Akonę pod Saráceny wzięli/ záłożyli w Mieście Niemcy
24: Spital pod Titulem Pánnny Mariey/ Roku 1190.(*marg*) Niemiecki Spital Pánnny Mariey w Akonie y w Hierufalem. (–)

strona: 294

A iefliby co s tych condiciy

- 1: przestąpili/ áby winę y karánie pobránia dobr nádanych/ dla nie

strona: 295

- 1: wdzięczności podlegli. Táka była ugodá y poftánowienie miedzy
2: Konradem Xiążęciem Mázowieckim y przerwczonymi Brácią
3: Krzyżakámi/ ktorych był ná ten czás Miłtrzem Hermannus z
4: Salce/ co też Grzegorz dziewiąty Papież Rzymfki uchwálił y po
5: twierdził/(*marg*) Pierwfzy Miłtrz Krzyżakow Prułkich/ Hermannus z Salce. (–) ktorego poftánowienia fá świádkiem kłięgi ftáre/ Nie

- 6: mieckim ięzykiem pińane/ w skárbie ná Zamku Lubáwfkim chowá
- 7: ne/ przydał im też Xiążę Konrad Dobrzyńfką ziemię y Nelfowę
- 8: Zamek w Kuiáwfkiey ziemi/ też Biskup Płocki Gedeon dał im
- 9: dziefięciny niktore od swego Biskupstwa/ y Wieś z wyfpą wielką.(marg) Gregorius 9. potwierdził cōdicie Krzyżakow. Nieffowa. (-)
- 10: Tego poştánowienia Krzyżacy táili/ ále przywiley z Bułą
- 11: złotą Fridericá wtorego Cefárzá pilnie chowáli/ y vkázowáli/ w
- 12: ktorým im potwierdził dzierzáwę Kulmienfkiey Zięmie s Pomor
- 13: fką nádanie/ ktorých im nigdy Konradus niedawał/(marg) Frideriká wtorego nickszemne potwierzenie Krzyżakow. (-) Dla tego po
- 14: twierzenie Frideriká Cefárzá (z ktorey przyczyny potym miedzy
- 15: Zakonem á Polaki wielkie woyny były) máło ważyło/ gdyż tu za
- 16: dney mocy w rozdawániu tych pańftw niemiał.
- 17: Ták tedy fiedm przednieyfzych Krzyżakow álbo Contorow/
- 18: máiąc pod sobą 2000. Zołnierzow Domu Niemieckiego/ naprzod
- 19: w Dobrzyńfkiey Zięmi z Xiążęciem Konradem Landiberfkim
- 20: Landgraffem y Turingenfkim/ ktorego im był Herman z Salce
- 21: do Rzymu odiezdziąc Miłtrzem przełożył/ ofiedli/ wziąwfzy ná
- 22: fię obronę Mázowfzan y Polakow przeciwko Prufakom.
- 23: Potym napirwfzy Zamek nád Wisłą w Kulmienfkiey Zięmi
- 24: Roku Páńfkiego 1231. poştáwili/ ktory Fogelgefang Niemieckim
- 25: ięzykiem od fpiewánia ptakow przezwáli/ á z tego Zamku z Má
- 26: zurámi y z pomocą Niemiecką/ ktorzy dobrowolnie ná świętą
- 27: woynę przychodzili/ Prufom y Litwie Pogánom odpieráli/ y ich
- 28: ziemię y wołóci częfto náiezdzić poczęli.(marg) Fogelgefang pirwfzy zamek Krzyżácki w Prufiech. (-) Potym Toruń/ Rifem
- 29: berk/ y wiele infzych Zamkow z Miáfteczkámí za krotki czas zbu
- 30: dowáli/ y murem obwiedli.
- 31: Prufowie też poştáwili dwa przeciwko Krzyżakom/
- 32: ieden nád Wisłą/ wyfzvey Toruniá/ ktorzy názwáli Rogow/ drugi

- 33: podle Toruniá/ ná tym mieyfcu/ gdzie teraz Bifkupá Kulmienfkie
34: go ftołeczny Kościoł ftoi.
35: Pipinus też Xiążę Prufkie Chrzefciánfki wielki mordercá zbu
36: dowál trzeciá twierdzę ná Iezierze/ ktore do tych czáfow Pipino
37: wo Iezioro názywáiá. Ale ty wżyfłtkie Pogánfkie Zamecki pobráli
38: Krzyżacy w krotkim czáfie/ á Pipiná Xiążę poimawłzy rołproli
39: mu brzuch/ y przywiązawłzy kifzkę iedną do drzewá/ ták go długo
40: wodzili wkoło/ áż fię wżyfłtkie ielitá obwiły/ y wynátrzyły.(*marg*) Pipinus Xiążę Prufkie
Pogánfkie. (–)

strona: 300

- 1: O woynie Krzyżakow z
2: Sudowity y Zmodziá y Litwą
3: EXpugnatis Deo fauente cunctis gentibus
4: Prufsiae &c. iák tenże Dusburch piłze/ Zwalczywłzy
5: zá pomocá Bożá wżyfłtki narody Pogánfkie Pru
6: fkie Krzyżacy/ zoftálá im ielzce byłá iedná y oftá
7: tnia/ á tá wietłza y możnieyfa Sudowitfka Zię
8: miá/ ná ktorą się też Brácia oborzylif/ nie w fwey
9: ále w Bożey obronie vpháiác. A Poiezánowie/ Sudowitowie/
10: ieden to narod ieft.
11: Brácia Krzyżacy naprzod z tyfiácem y piáciá fet iezdnych zię
12: micę Sudowfká Kimenow názwáná łplundrowáli/ krom pobi
13: tych tyfiác więźniow wywiedli/ Názáiutrz Krzyżacy wracáiác
14: fię przyfli do láłfu Winłze rzeczonego/ gdzie ich Sudowitow trzy
15: tyfiáce dogonili/ ále y tych Brácia poráziwłzy mężnie rozgromili/
16: z Krzyżakow ftárlfzych łześć poległó.
17: Tegoż czáfu roku 1275. Litewfkie woýfko wielkie do Polfki
18: wciágnełó/ á zburzywłzy Kuiáwłskie brzełcie/ Dobrzynfká y Lę
19: czycká wołóści/ ták wielki pogrom zábijáiác y w niewolá pędzác
20: vczynili/ iż żaden prawdziwie tego niemogł ołzácowác.

- 21: Rychło potym ośm let mężow z Litwy iezdnych łplundrowá
- 22: li część Polkiewy ziemię/ którą nazywáią Kerfzow/ wsi dzieięć
- 23: łpalili/ á z wielkim vphem precz vfli/ w tenże czas nabożne Xiążę
- 24: Lefcelinus Krákowfkie (má być Lefko czarny) poráził ich/ y z ośmi
- 25: let ledwo ich dzieięć vbiegło.
- 26: Konrad też Miftrz Prufki z wielkim woyskiem iezdnych y
- 27: piefzych woiował ziemię Sudáwfká gdzie wołość miruniłki/ y
- 28: zábił pánow tey ziēmice sławnych ośmnaście/ á ludu póspolitego
- 29: łżeść fet/ á drugich w niewolá wywiodł.
- 30: Roku záś 1279. Ernestus Miftrz Liflandfki od Litwy ieft
- 31: zábity/ á ná iego łtolec Konrad Wuchlwagen wftápił.
- 32: Sudowitowie záś z Litwá w Prufiech Sambiyfká Ziemię
- 33: woiowáli/ roku 1280.
- 34: Tegoż czálfu Brát Henrik Banuarus Kontor z Tapiowá z
- 35: dwunaściá Brátow y z dwudziestá piąciá iezdnych Sudowfká
- 36: Ziemię woiowáli/ ktorego potym Sudowitowie zádawłzy mu
- 37: pięć ran zábili.

strona: 305

- 1: Tegoż roku Litwá zbudowáli w tey ziēmicy zamek Iunigedę/
- 2: ktore budowanie Kontor Krolewiecki Bertold chciał im przeká
- 3: źić/ máiąc z łobá tyfiác Reiterow/ ále fię wielkości Litewfkiewy nie
- 4: mógł łprzećiwić/ włzákże Mederabę zamek/ s ktorego Chrzefciá
- 5: nom Litwá wielkie łzkody czyniá łpalił.
- 6: Tegoż czálfu Meneho Miftrz z tyfiácem Bráćiewy/ y z wiel
- 7: kim iezdnych woyskiem Poštáwfká y Geftowfká ziēmice w Litwie
- 8: zburzył/ á gdy fię z łupem wracáli/ dogoniá ich Litwá/ tám na
- 9: przod Iezbuto Pan Litewfki Henriká Sutsfertá w práwá rękę
- 10: ránił/ ktorego potym Henrik włoczniá przebił/ á Iezbuto iufz le
- 11: żác á niemogąc fię obroćić/ iednák przez fię ná Hanriká vderzył/ y
- 12: vciął mu pálec mieczem.

- 13: Potym o świętym Pietrze y Páwle/ Henrik Sutŵwert Kon
14: tor z Balgi/ z dwudzieftą Bráćiey/ y tyfiácem piącią let iezdnych
15: do Iunigedy zamku przyciągnął/ tám rozśádziwŵzy záfadki/ Brá
16: ćia z Rágnety/ miedzy ktorými byli Rycerze przychodni y gościnni
17: z chorągwią profto do zamku biegli/ co obaczywŵzy Litwá wnet
18: z zamku wyŵkoczyli/ gdzie ich bárdzo wiele od Niemcow poległo
19: zbitych/ y zamek Onkaim Krzyżacy ŵpalili.
20: Tegoż roku Vtinuerus Krol Litewŵki Syná ŵwego Witene
21: ná posłał do Polŵki z wielkim woŵŵkiem/ ktorego/ gdy fię z wiel
22: kim łupem wracał/ dogoniel Lokietek y Kázimierz/ Xiążętá Pol
23: ŵkie/ miŵtrzá teŵ Pruŵkiego ná pomoc przyzwáli/ A gdy fię Krzy
24: żacy z wielkim woŵŵkiem Litewŵkim podkáli/ ále gdy Polacy
25: zŵankowáli/ y Krzyżacy tył podáli/ gdzie Niemcow bárdzo wie
26: le poległo. Wŵzákze tey bitwy áni Długofz áni Miechouius wŵpo
27: mináią.
28: Tegoż roku Witen Syn Krolá Litewŵskiego/ z oŵmiá let iezd
29: nych wtárgnął do Polŵki/ gdzie Lęczycká ziemię zburzył/ Kano
30: niki y Prełaty z Sacramentámi y z Koŵciołem ŵpalił/ á vczyniw
31: ŵzy wielki pogrom y porážkę w Polakach ná dziale káżdemu Li
32: twinowi doŵtáło fię po dwudzieftu Chrzeŵćian/ Kázimirzá teŵ
33: Xiążę/ ktory ich gonił/ zábili ze wŵzyŵtkim Rycerŵtwem iego/
34: krom iednego Rycerzá/ ktory vciekł/ á to inŵzym opowie
35: dział.
36: Tegoż czáŵŵfu Konrad Stanga Kontor z Rágnety/ pod In
37: gedinem zamkiem ná woŵŵko Litewŵkie vderzył/ y wiele ich pobil.
38: Roku zás 1293. Miŵtrz ŵam/ dwoie przedmiesćie/ iedno ná go
39: rze/ drugie wdole pod zamkiem Iunigedá ŵpalił. Z tego woŵŵká ni
40: ktory Pruŵak vciekł do Krolá Litewŵskiego/ y obwiázał mu się pod

strona: 306

- 1: ŵtráccenim gárdłá/ iz mu miał podáć Zamek Skalowitŵki ktorego

- 2: słowom Krol vwierzywŷzy/ dał mu woŷko/ ták przyciągnąw
- 3: ŷzy pod Zamek/ zábili Brátá Ludowiká Ofŷe/ á gdy do bramy bez
- 4: wieŷci bliŷko przyfli/ wnet Konrad y Albricht z Indagine z ŷwoimi
- 5: Knechtámi zástáwili ŷię im mężnie/ y ledwo Zamku obronili/ A
- 6: Litwá ŷpaliwŷzy Przedmieŷcie precz odciągnęli.

strona: 308

- 1: Tegoż roku y czáŷŷu ktorego Krolowie zwykli ná woynę ież
- 2: dźić Witenus z wielką wielkoŷciá Litwy wciągnął do ziemie Li
- 3: flandŷkiej/ co vsłyŷzawŷzy Bertoldus Kontor Krolowiecki/ iż ŷam
- 4: Krol z Litwy wyiechał/ wnet też z woŷkiem ná burżenie Litwy
- 5: Konrádá Sutsfertá wypráwił/ ktory Garty Zamku dobywał/
- 6: ále wiele ŷwoich Chrzeŷcian ŷtráciwŷzy/ á niewŷkorawŷzy precz
- 7: odciągnął.
- 8: Roku 1297.wielka niezgodá y nieznaŷki záczeły ŷię miedzy
- 9: mieŷczány Rigenŷkimi z iedney ŷtrony/ á miedzy Miŷtrzem y Brá
- 10: ciá Domu Niemieckiego z drugiey ŷtrony w Liflanciech/ y ták mie
- 11: dzy ŷobá przes cále dwie lecie frogá woynę toczyli.
- 12: Przeto roku 1298.Krol Litewŷki Witenus ná proźbę od Ry
- 13: żan przyzwány/ Karkuŷŷá zamku dobył/ gdzie czterech zacnych
- 14: Brátow y ich vphy poimał/ drugich pobiwŷzy ziemicę ŷpułtoŷzył.
- 15: Támże z Witenenem Bruno Miŷtrz Liflandŷki bitwę ŷtoczył 11.
- 16: dnia Czerwcá Mieŷiácá/ nád Morzem przy rzece Treider/ á gdy
- 17: iuŷz był odbił y wybáwił z ręku Litewŷkich trzy tyŷiáce więźniow/
- 18: y oŷmŷet Litwy vbił/ ná oŷtátek Krol Litewŷki zwycięŷtwo otrzy
- 19: mał/ gdzie Miŷtrz ŷam z tyŷiácem piáćá ŷet Reiterow/ y z dwu
- 20: dzieŷtá dwiemá Bráciey poległ zábity.
- 21: Tegoż roku Bertoldus Bruhane Kontor z Krolewcá ná po
- 22: moc Krzyżákom Liflandŷkim poŷlány/ Rizanow y Litwy ktorzy
- 23: dobywáli zamku Nowego młyná cztery tyŷiáce ná głowę poráził.
- 24: Tegoż roku Litwy ŷto y czterdzieŷci w dzień S.Michála do

- 25: Strasburgu miáftá náiecháli/ lud wżyſtek/ y iednego Xiędzǎ zǎbi
26: li/ niewiǎfty y dziatki powiǎzáli/ á imo infze zelżenie Swiǎtoſci/
27: ieden łotr w Chrzćilnicę náproſzył/ Ktorych Konrad Sak Pro
28: winciał Ziemię Chełmienſkiej dogoniwſzy porǎził/ y Chrzeſćiány
29: wybáwił.
30: Tegoż czǎſu Kunno Kontor z Brandenburgu z wielkim woy
31: ſkiem pod Iunigedę y Piſtę Zamki przyciǎgnǎwſzy przedmioſcia
32: ſpalił. A gdy mu ná pomoc w wićinach przyciǎgnǎł drugi Brát
33: Niemnem z Rǎgnety/ ſtoczyli wodnǎ bitwę z Litwǎ/ gdzie tylko
34: ieden proſty Litwin był zǎbit/ ále wiele rǎnnych.
35: Tegoż roku ſzeſć ſet Litewſkich Kozakow/ Nátańſkǎ ziemię
36: w Prufiech zwoiowáli/ dwie ſcie czterdzieſci więźniow wywie
37: dli.
38: Tegoż roku Waćlaw Krol Czeſki był ná Kroleſtwo Polſkie
39: koronowány/ á Litwy zebraſzy ſię ſzeſć tyſięcy/ Dobrznynkǎ zię
40: mię zwoiowáli/ s tego woyſkǎ ſto mężow przebrǎnych y przewa

strona: 309

- 1: źnie dzielnych ważyli ſię przebyć przez rzekę Drwiǎcǎ/ y woiowǎ
2: li wołoſci w Chełmienſkiej ziemi/ ktorzych Krzyżacy porǎżili/ iż
3: ich 79. ná plǎcu zoſtǎło/ á 30. vbiegło/ ktorzy gdy powiedzieli o
4: ſwoiey przygodzie w woyſku potrożyli ſię/ á tǎk dniem y nocǎ
5: vbiegáli/ y wiele ich potonęło w Narwi.
6: Roku 1301.nijǎki Litwin Draiko álbo Draikolit nǎzwány
7: Horodnicy Onkaimſki/ prágnǎc Chrztu ſwiętego/ poſłǎł potǎ
8: iemnie Synǎ ſwego Pinnonǎ/ do Wolradǎ Kontorǎ Ragnet
9: ſkiego/ ſlubuiǎc mu Zamek Onkaim podǎć. Wnet tedy Kontor
10: porǎdziwſzy ſię Miſtrzǎ z woyſkiem pod Onkaim ciǎgnǎł/ á wten
11: czǎs práwie ſtraż zamkowǎ ná Draikonǎ przyſzłǎ/ ktory ſkoro
12: Niemcy przyciǎgnęli/ wnet bramę otworzył/ y poſiekli wżyſtkę
13: Litwę wpadwſzy w Zamek bez wieſci/ krom ſynǎ Sudagowe

- 14: go iednego wielkiego Páná Litewského/ y to łzkodliwie ránnego/
- 15: ták pobrawłzy niewiáfty y dziatki Zamek łpalili/ á Draiko ze włził
- 16: ká Fámiliá łwoiá ochrzcił łię w Ragnecie.
- 17: Tegoż roku Konrad Miłtrz z wielkim wołkiem do Zmodži
- 18: w Karłzowłką ziémicę wciágnął/ ktorą łplundrował/ ále Zmodž
- 19: y Litwą włzylcy łię byli w łáfy pokryli.
- 20: Tegoż Roku piędziefiát Litwinow bez wiełci w Prufkiey
- 21: ziemi Lubáwłki powiát zburzyli/ á pobiwłzy wielkosć Chrzełcian/
- 22: z wieźniámi vchodžili/ ktorych dognawłzy Krzyżacy/ piętnałcie ich
- 23: zábili/ á czterdziełci Chrzełcian wybáwili.
- 24: Tegoż roku łzoftegonáłtego dnia Augułtá łtráźliwe drżenie
- 25: ziemi po włzyltkiey Prufkiey ziemi byłó/ trzy kroć łię chwiałá zię
- 26: miá z budowánim/ iż ledwo ludzie ná nogach łię otrzymawáli/ A
- 27: co to znáczyłó/ to łię nízey pokaże.
- 28: Roku 1304. Eberhardus z Wirneburgu Kontor Krolewie
- 29: cki/ z dwiemá tyfiácámi Reiterow do Litwy wciágnął. Konrad
- 30: teź de Lichtenhagen Kontor Brandeburłki z wielkim wołkiem
- 31: łzedł przed nim do Zamku Garty/ ziémicę okołó łpułtołzył ogniem
- 32: y mieczem/ Eberhardus zás bez wiełci przypadwłzy Pogranden
- 33: łką ziémicę łpułtołzył/ Litwy tyfiác vbili y poimáli.
- 34: Tegoż roku połcie tenże Eberhardus Kontor z Krolewćá z
- 35: wiełkzym wołkiem przyciágnął/ pod Zamek Onkaim/ ktory iułz
- 36: byłá Litwą znowu zábudowálá/ y podał go Krzyżakom nijáki
- 37: Swirtilo Stárołtá/ á Krzyżacy połiekwłzy męźczyznę włzyltkę/
- 38: Dziatki y Niewiáfty pobráli/ á Zamek powtore z gruntu wywro
- 39: ćili/ Ołtátek wołká ziémicę plundrowáło/ gdzie Litwą trzydziełci
- 40: Niemcow/ y Brátá Henriká de Wolwerłtorph zábili.

strona: 310

- 1: Roku zás 1305. Philip z Holandiey Woit Biłkupá Sambiy
- 2: łkiego/ máiąc z łobá iedennałcie Brátow/ y dwie łcie Reyterow

- 3: trzy wsi Krolá Litewskiego ípalili/ á Krol wten czás miał koło
- 4: íiebie wízytki Pány Rádne Kroleítwá íwego ná Seymie/ co gdy
- 5: vslyízał z pułtorá tyliácem iezdnych gonił Krzyżakow/ á Krzyża
- 6: cy ná takie mieyíce vbiegli/ gdzie íię beípiecznymi być rozumieli/ á
- 7: złożywízy z íiębie zbroie/ gdy dwie ície Reiterow z iednym Brá
- 8: tem przed nimi ízło/ oni w máley drużynie zá nimi ciągnęli/ Tám
- 9: Krol Litewíki bez wieíci ná nich vderzył/ á ná pírwízym potkániu
- 10: Brát Bollandus od iednego Ruíiná włoczniá był przebity/ co
- 11: obaczywízy Woyt Sambiyíki Krzyżák/wnet Tarcz zá plecá ná
- 12: grzbiet zárzucił/ á obiemá rękómá miecz viąwízy íciął onego Rusiná iednym zámáchem/

strona: 315

- 1:
- 2:
- 3: Krol Litewíki vslyízfawízy slawę tey nawy/ bárdzo íię zá
- 4: fráfował/ y wízytka Litwá z nim/ á potym po dlúgich namowach
- 5: y porádach/ ktore tráctowáli około zepílowánia tey Nawy/ posłał
- 6: mężá zacnego y walecznego Surminá/ ze ítem wíciu y łodzi/(*marg*) Ták pííze po łácinie/
Turbatus est Rex et tota Letouia cum eo. (–) w
- 7: ktorych było ízeíć íet mężow píelzych/ á íto iezdnych/ á gdy ták do
- 8: oney Galery íturmowála Litwá/ bronili íię im mężnie czterey
- 9: strzelcy/ ktorzy byli z ítrzelbá záííádzeni we wnątrz/ potym Litwá
- 10: przecięła powroz/ ná ktorým Gálerá byía wviázána z kotwicá/ íż
- 11: po wodzie ná doł píynęła/(*marg*) Surmin íákis zacny Sláhcic Litewski. (–) y rozbiła
íię o brzeg gwałtownie idąc/
- 12: ták Litwá oney Gálery doítála/ y ípalili íá zarázem/ y Strzel
- 13: cow Krzyżáckich pobili/ wízákże y Litwy wiele poległo/ y porá
- 14: niono/ Stoldon álbo Gastołdon Brát rodzony Surminá Het
- 15: máná był w ten czás zábity.(*marg*) Litwá Galerę ípaliá. Gastołdá Stoldonem zowie. (–)
- 16: Tegoż roku Wieíieni Brát Henrik Márfzałek Zamku Bíííe
- 17: ny dobywał/ á opaliwízy poííády odítapił.

- 18: Roku zaś 1314. po Nowym Lecie tenże Henrik Marżałek
- 19: z Bracją/ Miednicką ziemicę woiował/ á w ten czas pięć Litwi
- 20: now wpádli do ich obozu w nocy/(*marg*) Miednicki powiát gdzie dziś Wornie woiiuą.
(-) y zábili w namieciech czterech
- 21: Niemcow/ y dwu Koniu vwiedli/ dla czego fię Krzyżacy przez
- 22: wżyftkę noc byli ftrwożyli/ á potym fplundrowawfzy wołość/
- 23: fiedm fet więzniow wzięli.(*marg*) Przeważność Litewfka podobna Lacedemę/n/skiey ad Termopilas y Vlifeffowey z Diomedeffem gdy Refuffá Krolá w namieciech zábili/ y Konie iego vwiedli. (-)
- 24: Tegoż roku o Gromnicach/ tenże Henrik Marżałek ze wżyft
- 25: ką mocą woifk fwoich Miednicką ziemicę woiował/ y Zamku
- 26: Sisditen rzeczzonego dobywał/ ále fię też Litwá mężnie broniał/
- 27: y trwála tá bitwá długo/ w ktorey rodzony Brát Mafiniow Pá
- 28: ná Litewfkiego/ y infzych dwadzieściá y trzy Litewfkich Sláhcí
- 29: cow było zábitych/ A z Krzyżakow Brát Henrik Ruthenus/ Vl
- 30: rik Tetinge/ y czterzey mężnych Reiterow/ Spagerot/ Quirun
- 31: da/ y Waldow/ y Michel Mindotá/ Ták tedy zamku niedobryw
- 32: fzy/ wołość fpuftofzyli/ y odciągnęli do Prus.(*marg*) Znáczni Krzyżacy od Litwy pod Zamkiem Sisditen pobici. (-)
- 33: Tegoż roku Miefiacá Wrzefniá tenże Márżałek ze wżyftką mo
- 34: cą fwoią/ przyciągnął do Krziwiczánfkiey ziemie/ wktorey miałte
- 35: czko Nowogrod wziął/ y z gruntu wywrocił/ á ziemicę fpuftofzył/
- 36: Názaiutrz zaś położywfy fię obozem zamku fáme/go/ Nowogrodká
- 37: dobywał/(*marg*) Krzywiczánska Ziemiá kiedyś w Litwie. (-) ále gdy fię Litwá y Rufacy mężnie bronili/ wiele ich z o
- 38: budwu ftron było pobitych/ y ránnych/ przeto Krzyżacy muřieli od
- 39: ciągnąć. A gdy przyřzli ná mieyfce gdzie byli ftraż fwoię przy łupach
- 40: y infzych ciężarach zořtawili/ náleřli 30 mężow fwoich przez Da
- strona: 316
- 1: widá ftárořtę Gartinfkiego pobitych/ y puřorá tyfiacá koni/ chleb/

2: żywność rozmaítą ze wżyftkim obozem od Litwy pobráne.

strona: 319

1: Ale tegoż czáffu Dawid Stároftá álbo Kaftellan Gartenfki

2: nielęnieiác źimie/ z wielkim woyskiem Litewfkim wtárgnął

strona: 320

1: do zięmie Krolá Duńfkiego/ gdzie okrom inżnych fzkod ktorymi Chrze

2: ściány udręczył/ pięć tyfięcy Pánien y Pánienek Slácheckich y in

3: fzego poľpolftwá poimał/(*marg*) Bitwá do zięmie Krola Dunfkiego ná Ozel wyfpę morfką po ledzie. (–) Káplány teź y mnichy/ także męźczyznę

4: Niemcow poſiekł/ y bez odporu do Litwy z wielkim łupem vřzedł.

5: Tegoż czáffu trzeciego dnia po S.Ierzym/ Litwá z Zmodzią/

6: dobyli Miáltá Memele pod Krzyżaki/ iednego Brátá zakonnego

7: Káplaná zábili/ á 700. ludzi poimáli/ y opalili wżyftki Przed

8: mieſcia krom Zamku.(*marg*) Memel dziś zowiá Kłoipedá. (–)

9: W Wigiliá zás S. Piotrá w okowách/ Litwá zwoiowála

10: Sambią/ y w powiecie Wiłowfkim ſzeſć wſi ſpalili/ y Brátá

11: Frideriká Owiczá ſmiálego y męźnie dzielnego Ricerzá/ á przy

12: nim trzydzieſci y ſzeſci Reyterow zábili/ Niewiáfty y Dziateczki

13: iáko trzodę do Litwy z łupámi wygnáli.(*marg*) Wielowa od Krolewcá 7. mil miáfto murowáne. (–)

14: Tegoż roku Litwá widzac iż fię im ſzczęſliwie powodziło/ ze

15: brawſzy wielkie woýfko/ wtárgnęli do zięmie ſláchetney Pániey

16: Xięźny Dobrzyńfkiey/ gdzie ſzeſć tyfięcy ludzi oboiey płci/ iednych

17: wiążąc/ drugich ſiekąc pomordowáli/ nád to ſiedmi Plebanow/ y

18: dwu Zakonnikow S. Benedictá/ á przy nich ſiedmđziefiąt Ká

19: płanow/ y inżnych w ſkołách náleżionych pobili.(*marg*) Litwá Dobrzyń zwoiowála. (–)

Teź dziefięć Ko

20: ſciołow Plebáńfkich wielkich/ y główne Miáfto Dobrzyń/ pobiw

21: ſzy y poimawſzy w nim dwa tyfiácá ludzi ſpalili/ y wżyftko ono

22: Xięſtwo zburzyli. Ták iż przez ty lat pułtorá dwádzieſciá tyfiąc

- 23: Niemcow/ Mázurów/ y Polaków od Litwy niewierney było po
24: imánych/ y pobitych/ y Miast z Zámkami bárdzo wiele z gruntów
25: wywroconych.
- 26: Roku zaś 1324. Hanus y Philippus Grofowie de Span
27: heim/ á z Czech Piotr Pan z Rozenberku/ y Herman Wuy iego/
28: z wielkością Sláchćicow y Rycerstwá/ y wiele inšzych Sláchći
29: cow z Renu/ y z Alfaciey przyciągnęli do Prus/ wżákże nic nie
30: íprawili przeciw Litwie dla słábey zimy/ y miękkiego lodu.
31: Tegoż roku w wielki Poft/ trzy Bráćia máiąc s sobą sześć let
32: Reyterow/ náiecháli ná Folwárk Dawidá Stárofty Gartenfkie
33: go/ ktory z gruntu ípalili/trzydzieści y ośm Litwy vbili/ y íto koni
34: z wielkością bydłá zágnałi. Potym Brát Teodorik z Aldenburgu
35: máiąc z sobą 44. Brátow/ y 400. Reyterow/ bez wieści gdy słoń
36: ce wřhodziło/ przyřzedł pod zamek Gedimin/(*marg*) Krzyżacy pod Gediminem
Zamkiem. (–) y zaráz przedmieś
37: cie ípalil/ Litwę którą tám nálażł pobił/ krom tych co do Zamku
38: vciekli/ Z Krzyżaków też pięć Rycerzów zábito/ y Brátá Oherá
39: do Zamku poimano/ Który potym dziwnie vćiekl/ y był ná drodze
40: dziefięc dni bez pokármu.(*marg*) Dziefięc dni Oher Niemiec chlebá nieiadł. (–)

strona: 325

- 1: Dniá 4. Ianurij Almerikus Márřzałek Zakonu ná Memlu z siedmnaćciá
2: Brátów od Litwy zábit.
- 3: Oítátneho dniá Ianurij Brát Bernardus Contor z siedmiá Brátów ná
4: Welinie zábit.
- 5: Alexander Biskup Derpteńki w Liflanciech zábit od Litwy.
- 6: Miřtr Zakonu Otto ze czterdzieściá dziewięćciá Brátów zábit.(*marg*) Memel álbo Kloipedá.
Weliná álbo Welawá od Krolewcá 7. mil. (–)
- 7: Miřtr Herneřtus ze czterdzieściá siedmiá Brátów zábit.
- 8: Brát Hunterus Comendator z Ařcherodu z dwánáćciá Brátów zábit.
- 9: Y potym Brát Hanus Stouen Hafen Contor w Márcu zábity od Litwy.

- 10: Brat Henrik Dughe z iedennaścią Bráciey.
- 11: Sofridus Contor z Aschirádu z iedennaścią Bráciey.
- 12: Schenus Lesche z siedmią Bráciey w Kwietniu pobići.
- 13: Frifo Conter z dziewięcią Bráciey.
- 14: Miŕtrz Wilkinus z trzydzieŕcią trzemá Bráciey.
- 15: Bruno Miŕtrz z dziewięćanaŕcią Bráciey. w Cerwcu pobići.
- 16: Brát Buer Arcibiskupá Rigenskiego Woyt z siedmią Bráciey.
- 17: Reinfridus Phlen z trzynaŕcią Bráciey.
- 18: Dehlenus ze dwudzieŕcią dwiemá Bráciey. w Lipcu pobići.
- 19: Miŕtrz Burchardus ze trzydzieŕcią dwiemá Bráciey.
- 20: Henricus Sazendob Comendator Mieŕchowŕki ze dwunaŕcią Bráciey.
- 21: Burchardus Haren Miŕtrz Zakonu ze trzydzieŕcią piącią Bráciey.
- 22: Andrlich Namieŕtnik Miŕtrzowŕki ze dwudzieŕtą trzemá Bráciey.
- 23: Wolcher z siedmią Bráciey
- 24: Miŕtrz Wolquinus s pięćdzieŕcią dwiema Bráciey.
- 25: Brát Hanus z Hortenhazu z oŕmią Bráciey zakonnych od Litwy pobići.
- 26: Tym porządkiem Miŕtrzow Contorow y Bráciey zakonnych od Litawow
- 27: iák oni zową pobityh/ w Metrikę Koŕcielną wpiliŕywáli. A tu nie mienili
- 28: liczby woŕk áni vphow ŕtraconych/ tylko ŕtrárŕzych Brátow zakonnych Krzy
- 29: żakow/ ktorzy bywáli Hetmánámi/ Wodzám/ Tákże Rotmiŕtrzám vŕow y
- 30: woŕk Niemieckich/ ták Pruŕkich/ iáko Liflandŕkich/ Bo Miŕtrz v nich był iá
- 31: ko Krol álbo Xiążę/ Comendator álbo Contor iako Woiewodá Przełožo
- 32: ny nád Powiátem/ Brácia teŕ zakonni miewáli Zamki ŕwoie y wo
- 33: łóci/ iáko v nas Caŕtellanowie y Pánowie wolni álbo Slách
- 34: ćiey znáczni. O czymby ŕię mogło ŕzerzey piŕáć/ ále
- 35: teraz piro do porządku Xiążąt Li
- 36: tewŕkich obroćimy.

strona: 330

1: O Koronáciey dwoiakiey ná

2: Kroleŕstwo Ruŕkie Daniá Romanowicá/ Ki

- 3: iowfkiego/ Halickiego/ Włodimirfkiego/ Drohiczkie
- 4: go/ etc. Xiążęciá/ Roku od Chriftofá 1246.
- 5: á potym 1253.
- 6: Roździał III.
- 7: GDY była część Ruffkich Xiążąt/ po śmierci Roma
- 8: ná Monárchy/ od Polakow pod Zawichwoftem zábitego/ ná
- 9: Monarchią Ruffką przyzwála Colomana Syna Węgierfkiego
- 10: Krolá Andrzeiá/ Zarázem go koronowali Bifkupi Węgierfcy
- 11: ná Kroleftwo Halickie álbo Galatfkie/ y ná Włodimirfkie. Ale
- 12: Mfciflaw Chrobry Xiążę ruffkie/ Mąż wielkiey dzielności/ nie
- 13: mogąc Cudzoziemcá Węgrzyná długo fcierpieć w Ruffkich
- 14: Páńftwach/ zebrał fię ná Kolomaná/ y poráził go ná głowę/(*marg*) Stąd Krolowie Węgierfci długo fię potym piáli Ladomerfкими y Galatfкими Krolámi. (-) á przy nim Wę
- 15: gierfkie y Polfkie woýfká wielkie práwie do gruntu pod Haliczem pobił/ y po
- 16: gromił/ Sámeo potym Kolomaná ná Haliczu obległ/ á dobywfzy Zamku/
- 17: poimał go z żoną Salomką Xiężną Polfká/ y trzymał cały rok obudwu w wię
- 18: zięniu zá ftrażá/ áż potym od Andrzeiá Krolá Węgierfkiego/ Oycá/ przes pofty
- 19: był wybáwion z więzienia Ruffkiego/ zá pewnymi Condiáciámi. A gdy potym
- 20: trzeciego latá Koloman Hálicza doftáł/ wygnał go z niego wtory raz Dániło
- 21: Romanowic/ iáko włafny Ruffkiey Monarchiey Dziedzic.(*marg*) Rofterki w Ruffkich páńftwach. (-) A gdy był trzeci raz
- 22: wprowadzon tenże Koloman ná Kroleftwo Halickie przez Oycá Andrzeiá/ nie
- 23: długo ná nim pánował/ bo ledwo trzy látá w fpokoynym Kroleftwie wyko
- 24: nawfzy vmárł/ z podeyrzeniem trucizny/ á Halickie Kroleftwo/ y przyczynę wnę
- 25: trzney woyny Ruffkim Xiążętom po sobie zoftáwił/ Od ktorego czáfú/ to ieft
- 26: roku 1225. Węgierfcy Krolowie z Ruśi gruntownie wypádli/ wżákże fię Gá
- 27: latfкими y Lodomerfкими/ to ieft/ Halickimi y Włodimirfкими Krolámi długo
- 28: ich potomkowie piáli.
- 29: A Dániło Románowic y infze Xiążętá Ruffkie będąc częftymi zwycięftwy
- 30: nád Węgry y Polaki otrzymánymi podniefieni/ złączywfzy fię z Litwą Polfkę

- 31: vřtáwicznymi naiázdámi trapili/ Wřzákže im potym Polacy dáli odpor przez
32: Sulisláwa Hetmáná/ iáko fię to wyřzeczy wierřzem nápiřało.
33: A Xiáżę Daniło Románowic/ będąc y z rodu Ruřkich Monarchow/ y
34: przybycim Hálickiey Zięmie potężnieyřzym/ inřzych Kniáziow Ruřkich przeciw
35: nych łobie/ częřciá woyná zhołdował y do pořluřzeńřtwá przywiodł/ á niktorych
36: teź w wiáre řwoię przyiáwřzy przychylnych łobie ziednał/ zá czym wielką mocá
37: będąc Monárchą práwie wřzyřtkiey Ruři ná południe leżącey pánował y rořká
38: zował. A iźby łobie tym więřtře záwołánie/ moc/ sławę/ y mniemánie ziednał/
39: vmyřlił odnowić Kroleřtwo Ruřkie/ nie tylko pod Halickim y Włodimirřkim
40: tytułem/ ktorych tylko Koloman Węgrzyn vżywał/ ále wřzyřtkiey Ruři Kro
41: lem álbo Cárzem (iáko fię dziř Mořkiewřki tytułue) prágnąc być/ wypráwił
42: Pořřzy ná Concilium do Lugdunu Roku 1240. iáko Długořz y Miechouius lib.
43: 3.cap. 62.fol.142. y Cromerus lib. 9. piřzą/

strona: 335

- 1: O zburzeniu raz po raz Má
2: zowřza przez Litwę y Ruřřaki roku 1262. y
3: o řcięciu Semowitá Xiáżęciá.
4: Roździał IIII.
5: DANIŁO Krol Ruřki wziáwřzy przymierze y zie
6: dnoczenie z Mendogiem Krolem Litewřkim/ pořłał z nim
7: Sieftrzeńcá řwoiego Swarna álbo Swarmira ná burzę
8: nie Mazowřza/ á ták Mendog z Litwą/ á Swárno z Ru
9: řiá złączywřzy řpolne woynka przez lálřy y řtáryzyny wtár
10: gnęli milczkiem do Mázwowřza/ roku 1262. á w Wigiliá S.
11: Ianá Chrzćicielá zdybáli nieřpodzianego Semowitá Xiá
12: żę Mázwowieckie z řynem Konradem y ze wřzyřřtkim dworem iego w Folwárku Iá
13: řzowřku álbo w Iazdowie beřpiecznie mieřzkáiącego.(*marg*) Swarno okrutny řciáł
Semowitá. (–) tám Swarno Sieftrzeńiec
14: Daniłá Krolá Ruřkiego okrutny řam řwoiá řeká řciáł Xiáżę Semowitá Mázo
15: wieckiego/ ktory řię był dořtał z butinku ná iego řtronę/ á řyná ie/go/ Konradá Men

16: dog Krol Litewłki łáłkáwíey fię obchodząc zdrowe/go/ záchował/ y potym go dał
17: ná odkup tegoż roku. Ták Ruffacy y Litwá wřerz y wzdłuż zagony rořpułciwřzy
18: Mázowřze biedne bez Xiążęciá ofierociáłe okrutnie plundrowáli. Czego niemogąc
19: řcierpieć Sláchtá Mázowiecka zebráli fię z chłopřtwem we wři Długofiedli/ y
20: tám řmiele ná Litwę y Ruffaki vderzyli/ ále gdy fię mężnie potykáli y przewaźnie
21: nieprzyaciółom odpieráli/ od wielkořci fá przemożeni y pobići. A vżywáiąc zwy
22: cięřtwá Ruffacy z Litwá/ wřzyřtki kráiny Mázowieckie/ y częřć więřřzú Kwiáw
23: řkiey zięmie zburzyli/ potym z wielkořciá niezliczoná więźniow/ dobytku/ řtad/
24: y inřzych rozmáitych łupow wzdobyczá obciáżeni/ popaliwřzy Miáłteczká y
25: řziołá z folwárkámi/ wroćili fię bez odporu do řwych řtron.(*marg*) Bitwá Mázurów z Litwá
y z Ruffaki. (-)

26: Ták gdy Litwá z Ruffaki z Mázowřza wyciągnęli/ przyiáchał ná pogorze
27: liřká Boleřław Pius Xiążę Káliřkie wdzień S. Michála zwyciężony będąc proř
28: bámi Xiężny Gertrudy pozostáley Wdowy po Xiążęciu Semowicie Mázowie
29: ckim od Swarná řcięty/ y zaráz miáłto y zamek Płock od Litwy řpalony zno
30: wu opráwił/ przekopámi y wáłámi otoczył y obwárował/ y podał w ręce Bole
31: řławowi y Konradowi řynom Semowitowym. A Litwá z Ruffaki nie prze
32: řtáwiáiąc ná łupach y pirwřzym zburzeniu Mázowřza/ znowu ná drugi rok do
33: Mázowřza oplákánego wtárgnęli/ w ktorým gdy nic dla pierwřzego zburzenia
34: nie náleźli/ dáley w zięmie ciągnęli/(*marg*) Płocko znowu opráwione. (-) á
przepráwiwřzy fię przez Wiřłę/ zięmicę Lo

35: wická do Arcybřřkupřtwá Gnezneńskiego należácá/ ogniem y mieczem plundro
36: wáli y burzyli/ á z wielkimi łupámi/ gdy fię im żaden nieřmiał zářtáwić do kráin
37: řwoich pyřniąc fię odciágnęli.(*marg*) Cromer. Graues aute/m/ iam admodu/m/ non
modo Mařouiae řed et Boleslai Pudici ditionibus Litwani eřře caeperant, nidiuinitus auxilium
affulřifřet etc. intestini etenim motus řęspiranci řpacium nobis dederunt. (-) Iuřz bárdzo
duřzno y cięřzko Iiáko Cromer y Dłu

38: gořz piřzú) nietylko Mázowřzu/ ále y Boleřławá Wřtydliwego Xiążęciá Krá
39: kowřkiego y Sendomirřkiego Monarchy ná ten czás Polřkiego Kráinom od Li
40: twy był/ by był Pan Bog řam pomocy y rátkunku z niebá zeřłáć nieraczył. Abo

- 41: wiem on zmiłowawfzy fię nád biednym Mázowfzem wrzucił wnętrzne niezgody
42: y domowe nieznałzki (áč Pan Bog nieiełt przyczyńcą rołterkow/ iák tu Miecho
43: uius piŕze) miedzy Litwę y Rufaki/ Bo Mendolphá álbo Mendogá przerzeczo
44: nego Krolá Litewłkiego Synowiec iego Stroinát álbo Troinátá ładząc fię ná
45: opánowánie Litewłkiey zięmie/ we łpiączki zábił/

strona: 340

- 1:
2: Co obaczywfzy Bolesław/ wywiodł Polłkie vphy przeciw
3: im łzykowáne/ potkáli fię zobudwu łtron ogromnie/ iedni ná drugich łlepą á zá
4: palczywie vporną chęcią dárli fię/ ták iż kilka godzin wåtpliwym zwycięłtwem
5: y łpolnym męłtwem bitwá trwála.(*marg*) *Smiałóć łatwieżow y Bitwá ich z Polaki. (-)*
Potym gdy Polacy wielkofcią przemagáli/
6: y Xiążę łatwieżkie Komatá vkłoli (ktory fię przodkiem łam potykał) poczęli
7: łatwieżowie dopiero vłtáwác/ włzákże z nich żaden z mieyłcá niewłtápił/ aż
8: włzyłcy do iednego męźnie fię z Polaki bijąc/ y nierowny odpor vporną łmiáło
9: łcią dawáiąc ná plácu poległi/ nie bez pomłty łmierci łwoiey.(*marg*) *Comat Xiążę zabity. łatwieżowie poráżeni. (-)* W czym Sabi
10: nom/ Samnitow/ Weientom/ Equom/ Campanom/ Kartaginencykom/ Spar
11: tenom ad Termopillas, y łńszym rozmáitym narodom/ ktorych Liuius z Rzymiány
12: y Trogus/ etł/ męźne o wolnoć bitwy wypifłali/ przyrownáni á łnać y łowito
13: w Rycerłkich dzielnołciach nád nich przełżeni być máią. Bo wždy oni czálłem
14: á máło niewłzyłcy łub iugum miłłi Rzymiány zwycięłce nád łobą wyznawáli/ á czál
15: łem przegráne bitwy (záchowawłzy vćieczką zdrowia łwoie) nápráwowáli/ y
16: łdnawáli/ á łatwieżowie Litewłcy/ wolnołci łwoie y oyczyźny łwobodę/ zárá
17: zem łmiercią męźną męźni Mężowie zápieczętowáli. Bo iáko Długółz y Mie
18: chouius lib.3.cap.45.fol.145. y Cromerus lib.9. łwiádczą/ nec pedem referre in bel
19: lo, nec unquam pugnam etiam iniquam detrectare confueuerant, nec nouerant quidem
terga uertere, iż
20: áni vćiekác/ álbo nogi vmknąc ná wojnie/ áni teź bitwy/ choc przegráną widzie
21: li/ zwłoczyć álbo wzbrániác byli zwykłi. Dla ktorego vporu ná tey wojnie od

- 22: Polákw práwie byli zgruntu wygładzeni/ zwłázczá Boiáre álbo Sláchtá/ iż
- 23: tylko máło co chłopótwá z nich zoftáło/ ktorzy fię potym z Litwą zmiefzáli/ ták
- 24: iż dziś imię Iatwieżow nie bárdzo znáioime ieft/ Oftátki ich Boleśław mieczem
- 25: do wiáry Chrzefciáńfkiey przymuśił/ bo ktory fię chrzćić wzbraniał/ káždego
- 26: fcięto. A iżby ták pufta ich kráiná nie zoftálá/ Mázurámi y Polaki z ktorymi fię
- 27: potym Ruśfacy dla przylegóśli pomiefzáli/ Podláfze offadíł. Wypráwił teź
- 28: Boleśław Pudicus v Alexandra Papieža czwartego Priuilegia/ áby nowy Bi
- 29: fkup Iatwieżom Nowochrzceńcom był wítáwiony/(*marg*) Ná Podláfzu nowe ossády. (–)
- wfzákże to do fkutku nie
- 30: przyfzło/ ácz Papiež piśáł do Arcybifkupá Gnezneńfkiego około tego/ ktory lift
- 31: Długóř w fwoiey Kronice nápiśáł. Oftátek o tych Iatwieżach iákomći powie
- 32: dział/ czytay wyfzey w Dzieiach Ruśkich.
- 33: Tegoź roku Kometá ftráfzna przez trzy Mięfiáce trwálá w Polfzcze/ zá
- 34: ktorą potym mor ná bydło wfzelákie przyfzedł.(*marg*) Cometá. (–) W Prufiech teź
- Krzyżacy od
- 35: Pogan Prufów/ Zmodzi/ Kurlandow y Litwy práwie wfzyfcy byli porá
- 36: żeni/ á máło z gruntu nie wygładzeni. Bo y Miřtrzá Helmeryká/
- 37: y Teodriká Máfzałká wielkiego/ w bitwie przegrá
- 38: ney/ gdzie przednieyfze woýfká Rześze Nie
- 39: mieckiey poległy/ ftráćili.(*marg*) Helmeryk Miřtrz Prufki zábity. (–)

strona: 345

- 1: A potym ná drugi rok 1270. dwudzieftego dnia Stycznjá w zięmi Krákwfkiey
- 2: we wśi Nakiel/ trzydzięści y fześć dzieci żywych iednym porodzenim/ Sláchetna
- 3: Margaretá Mażonká Grośfa Wirobotławá vrodziłá/ ktore tegoź dnia po
- 4: mářly.(*marg*) 36.Dzieći iednym porodzenim. (–)
- 5: Potym teź druga Cechná imieniem fześćdziefiát dzieci tákże iednym rodze
- 6: nim porodziłá. Wfzákże y Auicenná piśze w kfęgach o Zwierzętach/ iż iedná Nie
- 7: wiáfłá fiedmđziefiát y ośm dzieci miáłá iednym porodzenim. Tákże Albertus
- 8: Magnus lib.9.de hiftorijs Animalium piśze/ iż iedná Niewiáfłá pułtorá ftá dzieci w

- 9: Niemieckiey ziemi iednym porozenim miála/(*marg*) 60.Dzieci rázem. 78.dzieci rázem. 150.Dzieci rázem. (-) ále niedofozonych y martwych/ á
- 10: kázde nie było wiatfze iedno iáko pálec máły v ręki męfkiey.
- 11: Iulius teź Solinus Polihiftor cap.3.pifze/ iż w Rzymie zá pánowánia
- 12: Auguftá Cefarzá/ iedná Sielanká Faufta imięnim/ czworo Bliźniąt żywych
- 13: iednym rázem porodziła/ dwoie mężczyzny/ á dwie dziewce.(*marg*) Iulius Solin.Pol.cap.3. (-)
- 14: Tegoż roku 1270. v Kalifzá vrodził fię Cielec o siedmi nogach/ o dwu
- 15: głowach z pięmi zębomá/ s ktorých iedná głowá ná włafnym przyrodzonym
- 16: mieyfcu/ á druga v ogoná byłá: Sczierwu iego áni pfi/ y ptacy niefmieli fię
- 17: dotknąć.(*marg*) Cielec dziwny. (-)
- 18: Tegoż Roku w rzekach Słáfkich w Odrze y w Ofie/ przez trzy dni wodá
- 19: krwáwa płynęła/ á we wfi Michálowie krwáwy defzcz fzedł przez trzy dni.
- 20: Teź od dwudzieftego dnia Czerwcá poczáfzy/ áż do pułfierpiá Miefiá
- 21: cá/ defzcz gwałtowny/ w nocy y we dzie bez przeftanku fzedł/(*marg*) Wodá y defzcz krwáwy. (-) á gdy rzeki wezbrá
- 22: ły/ Siołá/ Dwory y Miáfteczká w niłkich polach leżące/ zátopiły/ iż tylko
- 23: wierzchy budowánia z wody wygládály.
- 24: Willá zás y Narew wfyłtko cokokolwiek nád nimi było powywracály/
- 25: y gwałtownym potopem role popfowály/ fkąd potym drogość wielka y głody
- 26: náftąpiły/ ále fię do Litewfkich rzeczy wroćimy.(*marg*) O tym Długoffus y Miechouius lib.3.cap.56 fol.170 Cromerus lib.9.etc. (-)
- 27: Swinterog Vtenuffowic Wielki Xiądz Litewfki w zefzłych lećiech ftáru
- 28: fzek/ máiąc pokoy od Krzyżakow Prufkich/ ktorzy w ten czás mieli co czynić
- 29: z Prufy Pogány/ fpokoynie w Litwie pánował/ á potym Syná Germontá
- 30: Xiążę Zmodźkie zá żywotá fwego/ ná Xięftwo Wielkie Litewfkie Pánom y Bo
- 31: iárom zálecił y náznaczył/ áby go fobie zá Páná wczás wybráli. A gdy z trá
- 32: funku z Germuntem przerzeczoným fynem fwoim Wielki Xiądz Litewfki Swin
- 33: torog iáchał w łowy/ podobáło mu fię mieyfce w pułczy bárdzo ozdobne mie
- 34: dzy gorámi/ gdzie rzeká Wilná w pada w Wiliá/ y profił Syná fwego Ger

- 35: montá przykázuiąc mu/ áby ná tym mieyfcu y miedzy tymi rzekámi po ímierci
- 36: ciálo iego według obyczáiu pogrzebu Pogáńfkiego ípalił/ y áby iufz potym nie
- 37: gdzie indzie/ iedno ná tymże mieyfcu iednym/ ciáła infzych Xiążát Litewfkich/
- 38: tákże Pánow y Boiar zacnieyfzych palono/ y pogrzeby odpráwowano: Bo
- 39: przedtym palili trupy martwe ná tym mieyfcu gdzie kto vmarł.(*marg*) Palenie Trupow zacnieyfzych náznáczone. (–) Po
- 40: tym też Swintorog Vtenuśłowic rychło dokonał żywotá íwe
- 41: go w Nowogrodku/ zoftáwiwízy Syná Germontá
- 42: ná páńftwo Litewskie/ á wykonał wieku
- 43: íwego lat 98. A ná Xięftwie Li
- 44: tewfkim tylko 2. Lećie.

strona: 350

- 1:
- 2: Támże zárázem widząc Giliná y Trabuffá Xiążát dziedzicznych być náfládown
- 3: cow mężnych Oycowfkich y Dziadowfkich dzielności/ Litwá Giliginá ítárlzego
- 4: ná Wielkie Xiętwo Litewskie/ á Zmodź Trabuffá młodziego ná Zmodźkie Xię
- 5: ftwo wybrali/ y ná Stolicę Xiążęcá według zwyczáiu onego wieku podniefli/
- 6: oddawáiąc obiemá miecz y laskę oycowfká w ręce/(*marg*) Inauguratio Xiążát Litewfkich.
(–) áby w domu poddáných íprá
- 7: wiedliwie íądzili/ á mieczem gránic Wielkiego Xięftwá Litewfkiego y Zmodź
- 8: kiego od Prádziádow tymże orężym nábytych/ y vgruntowáných czuynie broni
- 9: li/ y ípolná Bráterfká iednością y miłościá godnie rozmnažáli.
- 10: Tegoż roku 1275. dwoie cudá tráfiły íię w ziemi Krákówfkiey:(*marg*) Cudá w Polfcze.
(–) Dziecię zę
- 11: báte tegoż dnia ktorego íię vrodziło głośno y porządnie wymownymi fłowý/
- 12: ták dobrze iáko dorofły mąż mowiło/ á íkoro go ochrzczono/ y zęby y mowę ítrá
- 13: ciólo/ O czym Dłogofz y Cromerus lib 9 fecundae editionis, fol. 165. Tegoż roku drugie
- 14: dziecię pod Krákowem ledwo puł Miefiácá máiąc od národzenia/ wymownym
- 15: głośffem nád przyrodzenie/ przyfcie Tátarfkie do Polfki przepowiadáło/(*marg*) Dziecię puł Miefiácá wieku máiąc prorokuie o Tátarach. (–) á gdy

- 16: wżycy zdumiawży fię z boiáźnią dziećięciá onego pytáli/ ielliby fię też y ono
- 17: Tátárow boiáło/ odpowiedziáło dziećię/ y owżżem/ gdyż y moię głowę miedzy
- 18: infżymi zetną. Co fię potym sftáło roku 1287. iż Tátárowie w iedennaście lat
- 19: temu Proroctwu dofić vczynili/ gdy Polfkę wżerz y wzdłuz zwoiowáli/ iák
- 20: o tym fzerzey w Kronice Polfkiey.
- 21: Niegodzi fię też milczeniem opuścić trzećiego dziwu/ ktory fię tegoż czállu
- 22: przy iáwnym y oczywiftym ſwiádectwie wiela ludzi tráfił. Ieden Sláchćic za
- 23: cny/ máiętny y bogáty w Polfće bárdzo gwałtowny y drapieżny ták ſwoim pod
- 24: dánym iáko cudzym przykry y ciężki/ gdy bárdzo chorował/ był nápominan od
- 25: Mnichow y Káplanow niktorych/ áby vćiekwży fię do miłofierdzia Bożego/
- 26: duży ſwoiey zbáwieniu porádził: ále on powiádał/ iże niemiał zostáwionego
- 27: mieyfcá przepużczenia grzechow/ ábowiem iuż z ſádu Bożego być fię podánego
- 28: Diabelfkiey mocy wyznawał. A zátym wnet od około ſtoiących były ſłyżáne
- 29: gwałtownych rázow y bicia trzaſki/ y kołátánia/ y częſte niewiedzieć od kogo
- 30: ięki/ pęki/ ſteki/(*marg*) Ięk/ pęk/ ſték/ męk/ bek/ ſłowá Mázoweckie. (–) vkazały fię
- potym ná ciele chorego/ ſzkáráde ſiniowizny y dęgi
- 31: álbo blizny/ ták iż fię wżycy zdumieli/ a wten czás on człowiek nieſzczęſliwy za
- 32: dnego ſłowá niemowiác: áni ſtékánia pokázuiác/ po trzy kroć ziewáiác nie
- 33: ſzczęſliwą Dużę wyduchnął.(*marg*) Cud wielki o iednym roſpaczáiącym Bogaczu. (–)
- 34: Roku záś 1277. iáko Dłogofz y Cromer lib.9.fol.167. ſecundae editionis, Mie
- 35: chouius lib.3.cap.53.fol.123. piſzą: Litwá z Pruſſami Pogány Mázowiecká/
- 36: Chełmienfká y Kuiáwſká ziemię zburzyli: A potym Wieſięni tegoż roku ná dzień
- 37: S. Lukáſza Litwy kilka vphow ludu Kozáckiego/ przez Mázowſze do Łaczy
- 38: ckiey ziemię wtárgnęli/(*marg*) Litwá Mázowſze y Kuiáwy woiuie. (–) ktorá okrutnie
- zburzywży/ Dwory/ Wſi/ y Miáſteczká
- 39: popaliwży/ á dziatki máłe/ y ſtárych ludzi poſiekwży/ bez odporu gdy fię im za
- 40: den niezáftáwił/ wielkie łupy y czterdzieści tyfięcy ludzi/ z rozmáitymi dobyt
- 41: kámi w nędzná niewolá wywiedli/ á Łeczycká ziemię w ten czás Kázimierz brát
- 42: rodzony Leſka Czarnego trzymał.(*marg*) Cromerus, Ad 40000.hominum abigerum.
Miechouius, et quaſi ad 40000 animatorum áltimando etc. (–)

- 43: Tegoż czálfu iáko Długofz y tenże Cromer piřzã/ vkazał fię cud v Kráková:
44: Abowiem w pułnocy/ ktorey początek był nowego roku/ niebo iáfnã y wdzięcznã
45: ſwiátłofciã przez krotki czás iáfnie ſwieciło/ znacząc ſmierć Xiążęciã Bołeřlãwã
46: Wřtydliwego Monãrchy Polřkiego/ co fię wnet pokazało ſamã rzeczą.(*marg*) Z Lęczyckiey
zięmię Litwa wielkie lupy wywiodłã. (–)
47: Vkażálã fię teř y wziãwiłã pokuřlã iákař w teyře Krákovřkiey zięmi/ abo
48: wiem iezioro niktore bãrdo ſzerokie/ przenãgãbãnim Diabelřkim od vřzywãnia
49: y łowienia ryb ludziom było odięte: A gdy zimie lodem vmãrřzłõ/ zebrãli fię do
50: niego ſãfiedři/ z proceřliã Kãpłanow/ Chorãgwie/ z Krzyřãmi/ y reliqiãmi

strona: 351

- 1: ſwiętymi/ chcãc tym gwałt Diabelřki odpędzić/ niořãc/ y Letãnie ſpiewãiãc/
2: przywieřli teř s ſobã niewody y ſieći/ y wody ſwięconey ná opętanã. A gdy nie
3: wod zápuřcili w przerębli/ zá pierwřzym rázem gdy ciãgnęli Rybitwowie/ trzy
4: mãle Rybki wywlekli/ drugim ciãgnięnim nic/ tylko niewod zwiniony y powi
5: klãny/ zá trzeciã zář rázem Pokuřę álbo cudo iákieř okrutnie ſtrãřzliwe z koziã
6: głowã/ á ná xtãłt ognã z pałãiãcymi oczymã wyciãgnęli.(*marg*) Cud Pokuřy Diabelřkiey.
(–)

strona: 355

- 1: A potym
2: Giedrus álbo Giedros/ co fię rozumie z Zmodřkiego ięzykã Słõnce/ chcãc vgrun
3: towãc Xięřtwã ſwoiego vdzielonego Stolicę/ zbudowãł Zãmek nád Ieziorem
4: Kiemont rzeczonym ſzeřć mil zá Wiliã rzekã od vřcia Wilny/ ktory Giedroty
5: od ſwego imięnia miãnowãł/ do ktorego wřzyřtki wołõci okoliczne przyřlu
6: chãły/ y powinne pořluřzeńřtwo czynili y oddawãli.(*marg*) Kiemont Iezioro ſzeřć mil od
Wilnã. (–) Ten Zamek zawiřna řtãro
7: řytnõć dawnych czãłow zniřczyłã/ iř dziř ledwo Horodziřcze znãc/ bo w on
8: czás iáko y dziř v Litwy był obyczãj Zamki y Miãřtã z drzewã budowãc/ dla
9: czego znãkow dawnořci řtãrořytnych mãło co w tych krãinach pułnocnych wi
10: dzimy/ iãkom fię ia ſam nápãtrzył w Greciey álbo we Włõřzech onych od lat
11: pułtrzećiu tyřięcu mchem obrořlych řtãrořytnych murow álbo řłupow z mãr

- 12: murow ćiofánych.
- 13: Od tego tedy Giedrufa Xiążęćią z Xiążąt ftárożytnych Rzymfkich/ z Herbu
- 14: Kitaurufa/ Syna Romuntowego/ Wielkiego Xiędzǎ Litewfkiego począł fię y
- 15: fzeroko rozmnożył/ iáko widzimy narod Xiążąt Giedrockich/ iż począwfiy od
- 16: Wiliey we dwu milach áż do Liflandfkich grǎnic tego domu płodna winnicǎ
- 17: hoynie fię rozkrzewiǎ.
- 18: Gynwił Giedruffowic roku 1283. po zábitym Troydenie Stryiu fwo
- 19: im/ miał wfǎpić ná wielkie Xięstwo Litewfkie právem dziedzicznym/ ále mu
- 20: w tym młodość wieku przefzkodziǎ/ iż zá porádǎ Lawrafzǎ Czerncǎ Synǎ
- 21: Troydenowego był wywyzłzon ná Stolicę Litewfkǎ Witenes Eraigolczyk/ á
- 22: Gynwił wyfzedwfiy z opieki zá Gediminǎ wfpokoynym vdziale Gedrockim fpo
- 23: koynie pánował/ Roku 1315. A potym trzech fynow fpłodził/ Hurde/ Binoi
- 24: ne y Bubete/ imiony pogǎńfkimi nǎzwánych.(*marg*) Hurdǎ. (–)
- 25: Hurdǎ Gynwiłowie wnuk Gedruffow był sławny Roku 1362. w fprǎ
- 26: wach rycerfkich zá Kieyftutǎ/ Ten zǎs miał Synǎ Dowmantǎ wielkiej dziel
- 27: ności Mezǎ/ ktory z Kieyftutem przewǎżnie á częłto dokǎzował przeciw Krzy
- 28: żakom/ y zbudował był twierdzǎ nád Rzekǎ Seffarkǎ ná Gorze przyrodze
- 29: nim mieyfcǎ obronney/ s ktorey Liflantow częłtymi wycieczkǎmi trapił/ y bił/(*marg*)
Dowmant. Seffarkǎ rzekǎ. (–)
- 30: Bo w ten czǎs Krzyżacy Liflandfcy po Swiętǎ Rzekę á Prufcy po Kowno
- 31: Litewfkie grunty pofiadǎli.
- 32: Potym gdy Liflanći z Niemieckim woyskiem do Litwy náíáchǎli/ zwiodł
- 33: z nimi bitwę Dowmant ná polu dziedzicznym Widzinifkim/ we dwu milach
- 34: od Ieziorǎ Kiamenti/ gdzie wfzyłtkę moc Liflandfkǎ ná głowę porǎził/(*marg*) Widziniški
8. mil od Wilnǎ. (–) stǎd
- 35: tǎmto pole y dziś zowiǎ po Litewfku Kaulis/ to iełt/ bitwǎ/ á oracze y te
- 36: ras wyorywǎiǎ ná tym vroćilczu/ ftárofwieckich oręża żelǎzǎ/ włomki fzǎbel/
- 37: groty od drzew y włoczni/ ftrzǎły oftrogi/ etc.
- 38: Potym gdy Witołd był podniefion ná Wielkie Xięstwo Roku 1392.

- 39: Bráty rodzone y Stryieczne/ iednych pobił/(marg) Kaulis pole. (-) drugich z ich oyczyfitych vdziałów/
- 40: iáko Skirgoylá z Trokow etc. Swidrygaylá z Witebská/ y z Horfzey/ Dimitrá
- 41: Koributá Zbáráwfkich y Wińniewieckich Xiążąt przodká z Siewierfkiego Xię
- 42: łtwá/ Włodimirzá z Kijowá etc. Olgerdowicow Słuckich Xiążąt przodká/
- 43: złupił/ y wyzuł Roku 1396. Tedy też w ten czás Dowmant Hurdowic Kniáz
- 44: Gedrocki wolno łobie miefzkáiąc ná vdzielnym Xięftwie/ y czuiąc fię być Xią
- 45: żęciem z Xiążąt/ niezábiegał Witołtowi/ áni ná iego Dwor vczáfczał/ ále
- 46: przełtáwáiąc ná fwoim/ á hoynoścíą łtan fwoy zdobiąc práwie wšyftkę
- 47: Sláchtę Zawiliyfką chlebem był zhołdował/ iż fię przy nim iedząc y pijąc
- 48: wšyfcy báwili/ Nam ubi fuerit cadauer, ibi congregabuntur et aquilae, á zá chlebem Lu
- 49: dzie idą.(marg) Matt.24.Mar.13.Luce 21 (-)

strona: 360

- 1: Troiden Romanowicz Ia
- 2: twieskie/ Podláskie y Doynowskie Xiążę ná
- 3: Wielkie Xięftwo Litewskie/ Zmodźkie/ y Ru
- 4: fkie podniefiony.
- 5: Róździał III.
- 6: ROku 1281. fkoró Marimuntowi wielkiemu Xię
- 7: dzu fwoiemu Pánowie y Boiárze Litewfcy/ y Zmodźfcy
- 8: oštátnią cześć y poślugę pogrzebu ná zgliłkach Wilnien
- 9: fkich odpráwili/ ziecháli fię do Kiernowá/ gdzie według
- 10: zwyczáiu rádzili/ ktoregoby z trzech Brátow Dziedzicow
- 11: Wielkiego Xięftwá Litewfkiego ná Monarchią wybrác
- 12: mieli. A po długich namowách zgodzili fię wšyftcy iedno
- 13: łtáynymi głófy/ ná Troydená Iatwieźkie Xiążę y Podlá
- 14: fkie młodźzego Brátá Giedruřfowego/ Holfzowego/ y Narimunta zmárłego/
- 15: ktory iefzcze w młodych lećiech zá pánowánia Oycá Romuntá/ y potym będąc
- 16: ná fwoim Xięftwie vdzielnym Iatwieřkim wielkie znáki w rodzoney Rycerfkiej
- 17: dzielności z fiebie pokázował/ gdy z Rufiá z Polaki/ z Mazury/ y Krzyżaká

18: mi Pruskimi wstawnie woyny wodł/ czętymi zwyciętwy granic Litewskich
19: przymnażając.
20: A Kniąz Giedrus y Holza stary Bracia iuz byli w leciech zeszi/ y więcey
21: do rady domowey niż do zwady woienney/ w ktorey sie Litwa zawnzdy kochala
22: spolobni. Tak tedy Troydena iednomylnie wybranego/ y od Holze/ y Gedruffa
23: Bratow za dobrowolnym spuszczeniem praw pierworodnych potwierdzonego/
24: podnieśli na Wielkie Xięstwo Litewskie/ Nowogrodskie/ Zmodskie/ Podlaskie/
25: y Iatwieskie/ z wielka radością y klesktaniem (wedlug zwyczajiu) wzytkiego
26: polpoltwa.
27: Co wlyzawzy Dowmant (ktory byl ono z Vciany do Pskowa zbiezal/
28: gdzie na Pskowskie Xięstwo byl wybrany) iz Troyden Brat mlodzy Wielkie
29: Xięstwo Litewskie niewciwzy w tym onego starzego opanowal/ zebrał woyn
30: sko z Pskowskiej/ y Nowogrodskiej Rusi/ chcąc woyną dochodzić praw swę
31: go pierworodnego pod mlodzym Bratem/ a przyciagnawzy ze Pskowa do Po
32: locka/ oblegl go y dobył Zamku y Miata Polockiego/ za zyczliwością Ruffa
33: kow/ inze mu sie tez twierdze/ y wzytko Rycerstwo Ruskie y polpoltwo Po
34: lockiego Xięstwa dobrowolnie podali/ tak na Pskowie/ y na Polocku Dow
35: mant szyroko panuiąc woynko ropuscil/ nieiawną woyną/ ale forte
36: lem tajemnym myląc Brata Troydena zabic/ a potym
37: oczystej Stolicy Litewskiej dotać inadnie
38: mu sie zdalo/ gdy iuz Polocko
39: mial w mocy.(*marg*) Polocko Dowmant wziął. (-)

strona: 365

1:

2:

3:

4: Bo Troyden Niebędąc iezcze na Xięstwie/ tylko Hetmanem v Oycá Ro
5: munta/ iadąc s Pruskiej woyny przez Eiragole (ktore iest Miateczko w Zmo
6: dzi nad Dubia rzeka) obaczył tego Witenna z dziećmi na piasku igraiącego/ a
7: iz bylo pacholatko vrodziwe/ y oblicza pięknością także czlonkow subtylnością

8: ozdobne/ wziął go ku sobie/ á gdy podrofl/ był Komornikiem stárzym ná dwo
9: rze Wielkiego Xiędzá Troydená w loznicy y w komorze/ á wšelką rzecz Xiążęcá
10: porządnie y chędogo chował y spráwował/ potym zá godnością y postępkim
11: lat był Márzalkiem nawyższym/ áz go záś po smierci Troydenowey szczęfcie
12: ná Wielkie Xięstwo Litewskie wynioflo. Lawras teź álbo Romunt Syn Troy
13: denow w Monafterze Lawraszowie swego záłożenia/ nád Niemnem w No
14: wogrodskiej ziemi/ żywota Czerncem będąc szczęśliwie dokonał. A Siostrá iego
15: Corká Troydenowá/ iáko długosz/ Miechouius/ y Cromerus lib.10.przypomi
16: náią/ Bolesławowi Xiążęciu Mázowieckiemu (Synowi onego Xiążęciá Semo
17: witá/ ktorego Swarno Rułki Kniáz ściął) w Mażeństwo była oddána/(*marg*) Lawras Xiążę
w Monafterze dokonał żywota. (-) iá
18: koź potym było kilka Xiążąt Mázowieckich Troydenow/ tym imieniem Litew
19: skiego Xiążęciá Troydená názwanych. Bo Mázurowie onych czásów częfte
20: przes spólne Mażeństwa powinowáctwá z Litwą potwierdzáli/ áby od ich
21: przyległych nájazdow wolnieyżymi byli.
22: A tu śię iusz dokończył rod Xiążąt Litewskich z Herbu Kitauruffá/ á tylko
23: przy vdzielnych Xiążętach Ginwiłu Giedrockim/ á przy Algimuntu y Mindo
24: wie Bráciey Holzankich Dziedzicach został. A poczęła śie z nowu Genelogia
25: y Narod Wielkich Xiędzow Litewskich i Zmodźkich z Herbu Columnow/ y od
26: Pogoniei Mężá ná koniu z mieczem zbroynego/ ktorych Herbow od Nari
27: muntá y Mendogá Krolá podanych/ Witen y iego potomkowie áz do
28: Alexandrá y Sigmuntá pierwszego Kazimirzowicow/ Wnu
29: kow Iagełowych vzywáli/ y dziś Krolowie Polfczy
30: Wielcy Xiędzowie Litewfczy przy
31: Orle koronnym vzywáią.

strona: 370

1: Z tymi tedy Lefko puściwfy
2: wieść do Litewskiej ziemi ciągnąc/ á nád nimi śie Dobrzyńskiego niedawnego
3: zburzenia pomścić/ obrocił ono woýfko do Mázowśa Cirnenkiego/ ktore bylo
4: w dzierzawie Xiążęciá Konradá. A tak dawfy Litwie pokoy/ wśyftkę ziemię

- 5: Mázowiecką ná troie zagony roľpuściwľzy/ ogniem y mieczem powoiowaľ. Zá
- 6: co Pan Bog Lefká zárázem fkarala/ iż woľfko krzyżowe nie ná Litwę/ ná kto
- 7: rych był wziął od Papieża Krzyż/ ále ná űwoich obrociľ. Bo Tátarowie teyże
- 8: Iefieni 13. Dnia Grudniá z Carzykámí Nagay y Telubuga/ w wielkiej wiel
- 9: kości iáko űzaráncza przes Ruľkie kráiny pierwey y Lubelľká y w Mázowiecká
- 10: ziemię wtárgnęli/ potym do Sendomierľkiej/ Siradľkiej/ Krákowľkiej ziem
- 11: zagony roľpuścili/ gdzie Miáľteczek/ Zamkow/ Kláľztorow/ Folwarkow/ Wśi
- 12: bez liczby popalili/ y zburzyli/ tylko od Kláľztorá Krzyżá ná łyfey gorze zá porá
- 13: dá Ruľfakow/ ręku drapieżnych powľciágnęli/(*marg*) Tátarowie Polľkę y Mázowľze okrutnie woiiuá. (–) A Lefko Czarny zwátpiwľzy
- 14: w űile Rycerľtwá űwego/ vćiekľ do Węgiar z Grifiná maľżonká űwoiá/ zá czym
- 15: Tátarowie bez odporu Polľkie ziemię aż po űame Tatry Węgiarľkie űwowolnie
- 16: burzyli/ plundrowáli/ y palili.(*marg*) Lefko drugi raz z Polľki vćiekľ. (–) A ták wielká liczbę ludzi w ten czás z Polľki wy
- 17: wiedli/ iż kiedy űię pod Włodimirzem ná Woľyniu butinkowáli y dzielili/ dwádzie
- 18: űciá tyľięcy y ieden űamych dzieweczek áľbo pánienek bez mężnych náliczyli/
- 19: Ale y Ruľacy choć towarzyľzámí y hoľdownikámí Tátarľkimi byli/ niewľzli
- 20: od nich űzkody.(*marg*) 21000 Pánienek z Polľki poimánych. (–) Bo Tátarowie łotrowľtwo/ z Ruśi do Hordy wychodząc/ wyimu
- 21: iác űercá z pobitych Polakow/ á w iádowitey trućiznie ich námoczywľzy wtyká
- 22: li ná rożenki czáruiác ich ku temu náukámí Czárnoxięľkimi/ y űtáwiáli w rzeki y
- 23: w űtáwy/ űkąd potym bárdzo wiele ludzi s pićia y vżywánia zákázone/ tru
- 24: cizná wody w nieuleczone choroby wpaďáli/ y okrutnie márli/(*marg*) Czary y trućizny Tatarľkie. (–) gdy rychľo y nie
- 25: wczás onę trućiznę/ y łotrowľtwo pogáńľkie Ruľacy obaczyli/ O czym Dľu
- 26: goľz y Miech.lib.3.cap.60.Cromerus lib.9.etc.
- 27: O częľtich wtarczkach/ y űpol
- 28: nych Woynach Litewľkich y Zmodźkich z Krzyża
- 29: kámí Pruľkimi Roku 1289. etc. wedľug Kronik Pru
- 30: ľkich/ Liflandľkich/ Dľugofzá/ Wapowľkiego Mie

- 31: chouiufa y Cromerá.
- 32: Rozdział III. ROku 1289. woýlko Litewfkie w ómi tyfięcy ry
- 33: cerftwá iezdne/go/ do zięmie Sambiyfkiey w Prufiech wtárgnę
- 34: ło/ którą ogniem y mieczem zwoiowáło/ á rofciągnáwfy
- 35: wózerz y wzdłuż zagony fwoie/ wielkimi łupámi obciążeni
- 36: z więźniámi y trzodámi y rozmáitým dobytkiem do Litwy
- 37: bez odporu odciągnęli/(*marg*) Sambiyfka zięmiá/ gdzie Krolewiec od Litwy zwoiowáne.
(-) bo Krzyżacy niefmieli s nimi bitwy
- 38: łtoczyć/ tylko pięćdziesiąt Kozakow Litewfkich w picowániu poimáli.
- 39: Roku zás 1291. Bertold Brunhanim Kontor Krolewiecki chcąc fie po
- 40: mścić tey wtarczki nád Litwą/ zebrał fie z woýlkiem Krzyżáckim/ á wtárgnąw
- 41: fzy do Litwy/ zamku Koleiná dobył y fpalił/ y pobiwfy wiele ludzi Litewfkich y
- 42: łiedm łet ich poimawfy/ wrocili fie Krzyżacy do Prus.

strona: 375

- 1: Tegoż też roku 1300. Witen álbo Wićien Eiragolczyk Wielki Xiądz Li
- 2: tewfki y Zmodźki/ ktorego Petrus Dusburch Krolew Litewfkim/ á Synem
- 3: Vtinnerá Krolá Litewfkiego w fwoiey Kronice piłze/ Ryzanom y Arcybifku
- 4: powi ich/ przeciw Krzyzakom ná pomoc kilko tyfięcy Litewfkich y Zmodźkich
- 5: Kozakow zá piędádze pošł.
- 6: Drugie też woýlko Litewfkie, gdy z łupámi s Prufkiey zięmie do Litwy v
- 7: chodziło/ dogonił ich Kontor Brandenburfki w ćiafnościách leśnych/ ktorých
- 8: ominąć niemogli. A ták wšyfłkich Kozakow Litewfkich pobił/ iż tylko trzy
- 9: z onego wfczá wciekli.(*marg*) Litwą w Prufiech porážona. (-)
- 10: A Draikolik álbo Dracolit Pan Litewfki/ podawfy Krzyżakom Zamek
- 11: Onkaim w Litwie/ ná którym był Stároftą/ ze wšyfłką Litwą ktorzy przy
- 12: nim w Zamku byli/ wiárę Chrześciáńfką przeniozwfy fie do Prus/ przyjął.
- 13: Tegoż też roku 1300. Bonifacius ómy Papież według zwyczáiu y Cere
- 14: moniy Zydowfkich iubileus álbo miłóściwe Láto naprzod wftáwił obchodzić.(*marg*)
Iubileus kiedy fie począł. (-)
- 15: Tegoż roku Ottoman niktory z narodu Tatarfkiego s prostých á podłych

- 16: y vboгих rodzicow vrodzony/ dla przeważney Rycerſkiej dzielności od Tur
17: kow ná ten czás ſie w Aziey y ſam y tám tułaiących/ pierwſzym Xiążęciem álbo
18: Cárzem Tureckim był wybrány/(*marg*) Turcy kiedy sławni być poczęli. (–) który potym
przyjąwszy Machometow zakon
19: z Turkámi od Sarácenow/ wielkie rzeczy w Azyey czynił/ y częſte zwycięſtwá
20: nád okolicznymi y przyległymi narody/ y Krolámi ich otrzymawał/ zá czym
21: potomkom ſwoim y vmocnione páńſtwo/ y wieczne imię zoſtáwił/ iż ſie od nie
22: go wſzyłtcy Cefarzowie Tureccy Otomany piſzą.
23: Tychże czállow/ iák Długofz y Cromer lib.II. y Miechouius lib.4. cap. 5.
24: wſpominaią/ Lituáni cum reliquijs Pruſſorum aſziduis excuſſionibus Crucigeros in Pruſzia,
et Li
25: uonia affligebant etc. Litwá z oſtankámi Pruſſow pogánow vſtáwicznymi wy
26: tarczákámi/ y naiázdami/ Krzyżakow/ w Pruſiech y w Liflanćiech dręczyli y
27: trapiłi. Ktore naiázdy y ſpolne s Krzyżakámi Litewſkie bitwy/ izem wyſzſzey
28: w Kronice Pruſkiej/ Petri a Duzburch z łáćinſkiego przełożoney/ nápiſał/ tu ich
29: powtarzáć nie chcę/ gdyż tám ſpráwy inſze Witennowe porządkiem wzrázone
30: naydziełz/ álboſ iuſz nálaſzł/ ieſliſ s pilnością czytał.(*marg*) Litwá Pruſy y Liflanty woiuie.
(–)
31: Tegoż czáſu Xiążętá Ruſkie widząc wnétrzne bitwy/ naiázdy/ y rozerwá
32: nie Kroleſtwá Polſkiego/ miedzy Waclawem Kroleſem Czeſkim/ y Władiſłá
33: wem Lokietkiem wygnánym/ z mocą woýſk ſwoich do Ziémie Sendomir
34: ſkiej na xtałt byſtrej Rzeki powodziá co ſie náwinie pobieraiący
35: wtárgnęli/ gdzie wielkie ſzkody poczyniwſzy/ ludzi y bydłá
36: z inſzymi łupami nábrawſzy/ do ſwoich
37: ſie Ziēm wrocili.

strona: 380

- 1: Ale gdyby tego roku był Gedimin zábity/ iák Miechouius piſze/ tedyćby iego
2: Kronika muſiała być ſobie przeciwna/ álboſy Gedymin muſiał po ſmierci wal
3: czyć w wlaſney ſwey oſobie zmartwych wſtawſzy/ ále Gedimin nie był Piotro
4: winem/ Bo ná drugim mieýſcu lib.4.cap.10.fol.209. tenże Miechouius piſze/

- 5: z czym sie wżysłtkie infze Kroniki zgadzaią.
- 6: Wladislaus Rex Poloniae, qui toto illo tempore, id est anno 1329. exercitum cum magna dili
- 7: gentia comparabat, cum suis gentibus, cum auxilio Hungarorum, á Carolo Rege Hungariae miffo, cui
- 8: Vilhelmus Dux Auftriae praeerat. Cum exercitu Lituatorum, et Samogitarum, cui Princeps Gedimi
- 9: nus personaliter praeerat, etc. Wladiflaw powiada Lokietek Krol Polski/ ktory przes
- 10: wżysłtek czas on/ to iest roku 1329. z wielką pilnością woýtko przeciw Krzyża
- 11: kom zbierał z swoimi ludźmi/ y pomocą Węgrow/ od Karoluffa Krolá Węger
- 12: fkiego przyflaná/ nád ktorými był przełożony Wilhelm Xiążę Rákuſkie/ y z
- 13: woýtkiem Litewfkim y Zmodźkim/ nád ktorým był w ofobie swoiey Gedymin
- 14: Xiążę (personaliter mowi w swoiey á nie Hetmánowey poftáwie) przełożony. Ták
- 15: wżysłtcy wciágnáwſzy do ziemi Chełmfkiey/ wżysłtki włości co sie náwinęło
- 16: wżędzie poburzyli/ y wypalili etc. y potym aż do Rzeki Drwiácey przeszli etc. A
- 17: ták zá tą pomocą Gedyminową z Litwą y z Zmodzią/ y z Węgrámi/ Władi
- 18: fław Lokietek przymusił Krzyżakow/ iż musieli vgody proſić/ ktorey potym
- 19: niestrzymáli/ iáko o tym ſzerzey Polfkie y Prufkie Kroniki ſwiádczą. Przetom te
- 20: dy to czytelniku miły dowodnie ácz s pracą wywiodł/ ábyś wiedziál/ gdyćby sie
- 21: Miechouiuſa czytać tráfiło o tym/ iż sie drukarz álbo iego piſarz omylił/ zá czym
- 22: bych był tego nieobaczył/ y wżysłtkiey iego Kroniki nie konkordował/ á infzych
- 23: Hiſtorikow dla wybadania prawdy Hiſtoriey niezniósł w iedno/ tedyby sie Hi
- 24: ſtoria tá Litewfka pomieſzác/ y opacznie powikłác wielkim błędem musiáł/ á
- 25: Witen musiáłby ſtać po Gedyminie/ potym záś Gedymin iákoby z martwych
- 26: xtałtem Piotrowiná wkrzeſzony/ po Witenie/ przeciw Ruſkim y Litewfkim
- 27: wżysłtkim Latopifzcom/ y przeciw infzym Hiſtorykom y Kronikarzom/ ná oſtá
- 28: tekby sie y ſam Miechouius/ iako w niewywikłányim labirynćie/ wwikłál. Ztąd
- 29: teź będziefz wiedziál według prawdziwego porządku Hiſtoriey Litewfkiey Czy
- 30: telniku miły/ iż Gedimin Wielki Ziádz Litewfki áż Roku 1316. po Witenie
- 31: Oycu ná Wielkie Xięſtwo Litewfkie był wybrány/ á zábity pod Fridburgiem

- 32: Roku 1328. nie roku 1307. iáko fie tu Drukarz w Kronice Miechowiufowey
- 33: omylił lat dwudzieftą y trzemá. Przeto gdy będziefz czytał v Miechouiufa to
- 34: mieſce: Gediminus autem ſupremus dux Lituaniae imminens periculum depulfurus noua caſtra (id est
- 35: Fridburg et Beier) forti exercitu circumdedit, áz do drugiey kárty/ Magiſter uerc Pruffiae Teo
- 36: dricus eodem anno: ktory fie v Miechouiufa według drukárſkiey omyłki rozumie
- 37: 1308. á ma być 1328. A gdzie potym nápiſał ſequenti autem anno, ktory fie tám 1309
- 38: omylnie rozumie/ bo ma być według porządku Hiſtoriey/ y wſzytkich Kronik
- 39: Pruſkich Miſtrzew 1329: Olgerd Lituatoru/m/ Dux/ necem Gedimini Patrus ſui, et patriae uafari
- 40: onem ulturus in forti exercitu Pruffia/m/ ingreſſus, eam cadibus et ignibus uaftauit, etc. Tá¿e potym/
- 41: Quem Henricus Pruffiae Marſalcus 14 Auguſti etc confecutus: áz do końcá tey ſentenciey/
- 42: captiuosq. et pecora relinquere coacti (Lituani ſcilicet) ſunt Tedy w tym Czytelniku miły nie
- 43: Miechouiufſowi ſławnemu y ſtatecznemu Hiſtorikowi/ ále Drukárzowi/ álbo
- 44: piſarzowi iego tę omyłkę lat przyczytay/ á nam dziękuy żeſmy porząd
- 45: ku pewnieyſzego tego mieyſcá z konkordowánia kilkunaſcie Kronik/ Polſkich/ Pruſkich/
- 46: Liſlandſkich/ y Látopiſzców Ruſkich y Litewſkich zá káſką Bożą prawdziwie
- 47: doſtąpili/ Bo fie iuſz potym z Długoſzem Cromerem/ Wapowiufzem/ Piotrem
- 48: a Duzburk/ y z inſzymi Hiſtoryki/ Miechouius porządkiem lat/ (Tylko go trze
- 49: bá s pilnoſciá y opátrznie czytác) tá¿e ſamą prawdziwą rzeczą Hiſtoriey na
- 50: leżącą zgadza. Dla tego iuſz ten węzeł rozwiázány opuſciwſzy do pierwſzego po
- 51: rządku Hiſtoriey przyſtępuię.

strona: 385

1:

2:

3: Tá¿e te¿ áby miał Páná ſwego zábić/ á po nim

4: Wielkim Xiędzem być/ tego by z pochodniá u nich ſzukał/ iáko żywo nienaydziefz/

5: wyjąwszy iżby tá rzecz Miechouiuſſa álbo pierwszego Hiſtoryká/ ktorego on zá
6: przewodniká brał uwiodłá/ Gedimin po Oycu Witenie będąc ná Wielkie Xię
7: ſtwo wybrány y podnieſiony/ zábił Peluſzę Syná Troynatowego/ (Ktory teſz ono
8: Troinata Mendoga Krolá Litewſkiego zábił/ roku 1264) á Wnuká Dowman
9: towego/ ktory Peluſza/ iák o tym Długofz y ſam Miechuius fol. 183. cap.62.
10: lib.3. y Petrus Dusburch ſwiádczy/ będąc teſz Dziedzicem z Xiążąt Litewſkich/
11: iż niebył ná Wielkie Xięſtwo Litewſkie po Troydenie zábitym wybrány/ á Wi
12: ten Eraigolczyk Marſzałek Troidenow imo Przerzeczonego Peluſzę Troinato
13: wiczá/ y Gynwila Gedruſowicá był podnieſiony/ y dobrowolnie wybrány ná
14: Wielkie Xięſtwo Litewſkie od Rimunta álbo Lawrálzá/ Czerncá Syná Troy
15: denowego y od wſzyſtkich ſtanow Litewſkich/ iákoſmyć to wyſzley ſzeroko poka
16: záli z pewnymi dowody. Tedy Kniáź Peluſa Troynátowic zálem wiedziony
17: wćiekł był do Krzyżakow Pruſkich/ á wziąwſzy pomoc od Albrichtá de Miſſen
18: Kontorá Krolewieckiego z Martinem Golinem/ y Konradem Tuwilem/ Rot
19: miſtrzámi Krzyżáckimi náiachał był bez wieſci Xiążąt y Pánow Litewſkich ná
20: małżeńſkim weſelu goduiących/ y poimał przednieyſzych Xiążąt álbo Pánow
21: ſiedmđzieſiát y Páná młodego małżonká/ z goſciámi y wſzyſtkim Fraucimerem
22: ſwádziebnym/ á do Krolewca ich z wielkimi łupámi wiodł/ częſte potym wtar
23: czki do Litwy czynił/ y inſzych Stároſtow vkráynnych buntował/ zwłáſzczá
24: Draykolitá y Switrylá dwuch Pánow Litewſkich ku temu przywiodł/ iż On
25: kaim y drugie dwa zamki Krzyżakom podáli/ ktorych potym Gedimin Roku
26: 1315. gdy tákſze ná nowym iego páńſtwie do Litwy z Krzyżákámi náiezdzáli
27: iáko zmiennikow y zdraycow oyczynny poráziwſzy y poimawſzy/ dał potrącić. A
28: iż Peluſſa był principál/ y piſał ſie teſz Wielkim Xiędzem Litewſkim/ ácz nim nie
29: był (iáko dziſ Henrik Francuſki Krolem Polſkim/ álbo Bochdan do Moſkwy
30: wćiekwſzy Woiewodá Wołoſkim etc.) tedy Gedymin gdy poimał Æmulum impe
31: rij, á dał go ſciáć/ inſzy Hiſtorikowie mniemáli/ ktorych Polſczy Kronikarze ná
32: ſládowáli/ iżby Pána ſwego/ co ieſt Witená/ miał Gedimin zábić/ ktorego on
33: był włádnym Synem nierozerwáná Genealogiá z narodu y potomſtwá Xiążąt
34: Rzymſkich od Palemoná álbo Publiuſzá Liboná z Herbu Kolumnow y od Dor

35: Íprungá z Herbu Kitaurus idący.
36: Sámá też rzecz w tym zda fie być fobie przeciwna/ Gdyż w Litwie y w Zmo
37: dzi ná on czás było iuż wiele domow zacnych możnych y rodowitych/ iáko byli
38: Gałtołtowie Butrimowie/ Rombowdowie/ Moniwidowie etc. Także Kniá
39: ziów oddzielnych Giedrockich/ Holfzańfkich/ Nowogrodfkich/ Dziewałtow
40: fkich/ Vcianfkich etc. potomkow Wielkich Xiążąt/ ktorzy iedno Wielkiemu
41: Xiędzu Litewfkemu na Kiernowfkiey ftolicy (dziś zá czáfow poftępkiem to by
42: wa dawnością zniŝczáley) fiedzącemu poftużenftwo czynili/ o kilkonałcie by
43: ło/ Zmodź też wŝyftká dla vftáwicznych woien z Krzyżakámi ná ten czás iáko
44: Słáchćic ták chłop iednákiey wolności vżywáli/ Ruŝfacy záfię Nowogrodŝcy y
45: Połoccy/ tákże Podláfcy/ ácz Litwie ná ten czás poddáni byli/ iednak iákich tá
46: kich wolności vżywáli. Pewna tedy ífta gdyby Gedymin álbo Gyzdimin będąc
47: Koniufzym miał Páná ŝwego Wielkiego Xiążdzą Litewŝkiego Wićienia zabić/ á
48: po nim człowiekiem proftym będąc á nierodowitym Xięftwo Wielkie ták ŝzero
49: kie á moźne páńftwo ŝwowlonie ofieść/ vtárliby mu záraz rogi inŝy Kniázio
50: wie/ Pánowie/ y wŝyftko poŝpolftwo/ á poimánego zárazby iáko zdraycę ŝkará

strona: 386

1: li/ poniewáźby tych s Koniufzego íftało/ ktorzy Ruŝakom/ Krzyżakom Pru
2: ŝkim y Liflandfkim/ Polakom y Mazurom ná ten czás ogromnymi byli/ pew
3: nieby niegodnemu nád ŝobą zwierzchności niedopuŝćili.

strona: 389

1: Gedimin záfię Tátáry z łukámi ná czoło wŝykwował/

strona: 390

1: á Litwę w wálny wielki vff w ktorym ŝam ŝtał ŝpráwił/ Ruŝfaki záŝ Nowo
2: grodce y Połoczány z bokow y ná zádzie rozładził. A gdy ŝie obiedwie woýfká
3: iáko ná dwoim ŝtrzelbiŝczu złuku nád Zeimilę rzekę ku bitwie ŝciągåły/ wnet z
4: wielkim á ogromnym wołanim/ krzykiem/ hukiem y wrzáłkiem/ obiedwie ŝtronie
5: zápalczywie do ŝiebie ŝkoczyły/ rozne głófy miedzy roznymi narody ŝtychác było/
6: Niemcy z drzewámi/ álbo kopiámi droźonymi/ wyŝtrzeliwŝy kilka ruŝznic/ (ktore
7: tego czáfu prawie były wymyŝlone) do Tátárow przytárli/ Tátárowie záŝ zwy

- 8: kłym tańcem/ á ná xtałt połmiefiącá zákrzywionym łzykiem rozno fie rozłtrze
- 9: lili/ vćieczkę iáko ich iest obyczay zmyflaiąc/ á nieprzyaściołom goniącym vmy
- 10: łlnie łzyki miefzáiąc. *(marg)* Bitwá Niemcow z Litwá. (–) Ták gdy Niemcy zá Tátárámi/ mniemáiąc by vćiekáli/ ro
- 11: żno á ochotnie fkoczyli/ wnet Tátarowie do nich fie z nowu obroćili/ hoynie
- 12: Frezy łtrzáłámi częłtymi płuiąc. Gedymin záś z Litwá wielkim pędem vderzył
- 13: ná wálny vf Niemiecki/ wręcz fie włyłtcy z obudwu łtron łcięli/ Niemcy zbroiá/
- 14: Litwá chybkością przemagála/ włoczniámi/ mieczámi/ poćilkámi frogá bitwę
- 15: zwiedli/ Henryk Máfzalek Niemieckie/ Gedymin z Gałztołtem Hetmánem łwo
- 16: im Litewłkie woylká y vfy nápráwuie/ krzyk mężow/ grzmot zbroy/ rżanie ko
- 17: ni/ dźwięk trąb y bębnow/ chrzęłt zbroy y páncerczow miedzy łciłńionymi vfami.
- 18: Ták z obudwu łtron długo ná dzien z rowná nádzieię zwycięłstwa bitwá trwałá/
- 19: áż potym Zmodź/ ktorey było o kilka tyłięcy w woylku Niemieckim/ włpom
- 20: niawfzy ná pirwłze wolności łwoie/ á maiąc czás y pogodę do zrzucenia iármá
- 21: Niemieckiego/ widząc teź potężność/ ktorey dawno czekáli Litwy łwoich po
- 22: brátinow: Práwie gdy fie bárdziej bitwá z obudwu łtron zápalilá/ iednomył
- 23: nie ná Niemce Pány łwoie vderzyli/ á iź we łrzodku woylká Niemieckiego łtali/
- 24: á namniey fie woyná byli niesprácowáli/ łnádnie w łpracowáných y niełpodzie
- 25: wáięcych fie w ten czás tákiey chytrey odmienności/ wielką porážkę vczynili. *(marg)*
- Zmodź fie do Litwy przekinęłá. (–)
- 26: Zámiełzáli fie wnet Niemcy nowá rzeczą łtrwożeni/ pierwłze teź vfy co fie z Li
- 27: twá ná czele potykály/ vłłyłzawfzy nowy gielk/ krzyk/ huk zá łobá ogládáiąc fie
- 28: pytáli/ coby tám było/ ná ołtátek Zmodź vczynilá łobie drogę żelázem przez łrzo
- 29: dek woylká Niemieckiego do Litwy/ á Niemcy obaczywłzy niełpodziewáná
- 30: zdráde/ y gwałtowná nieprzełpieczność/ tym leniwiemy náćieráli/ Litwá záś
- 31: z Zmodziá złączona/ y nowá pomocá połilona/ z Rułaki y z Tátáry wálnym á
- 32: łciłńionym vfem rozerwáli Niemieckie Reytery iezdne/ w ktorych włyłtká ná
- 33: dzieiá Krzyżacká byłá/ wnet zátym gdy czoło porázili/ łrzodek teź vfow Zmodź
- 34: pierwey przerázilá y zámiełzáłá/ podáli tył Niemcy/ Litwá zá niemi z Zmodziá y
- 35: z Rułaki tym łmieley y łpiełzniey połtepowála/ Tátarowie teź zewłżąd ich tra

- 36: pili/ z bokow y w czoło wćiekáiącym/ á zbroią obćiążonym/ ná lekkich koniach
37: záchodząc/ á Litwie iáko do fieći náganiaiác/ y więcey ich poległo w wćiekaniu
38: niź ná plácu/ gdzie bitwę łtoczyli/ bo wćiekájących Litwá áż do Okmieny rzeki
39: goniłá/ bijác/ kolác/ fiekác/ topiác/ y imáiąc/ ták iż ná kilkonásćie mil po dro
40: gach/ po rolach/ y rożnych polach/ trupow Niemieckich wielkości náydowano/
41: kryjących fie też po láfach y záległych łtáryznach/ chłopci ze pły wynáydowali y
42: bili/ álbo złupionych ná drzewach wiešili.
43: Roku záś 1320. Władifław Lokietek z Iadwigá Małżonką łwoią ná
44: Krolełtwo Polłkie iełt koronowány w Krákwie/ przeniozwłzy zá zezwoleniem
45: włzech łtanow Polłkich Koronę y Stolicę Krolewską do Krákwá z Gniezná/
46: gdzie przedtym poczáwłzy od Boełławá Chabrego Roku 999. áż do Roku
47: 1306. Krole Polłkie koronowano/(*marg*) [Koroná z Gniezná do Krákwá.](#) (–) áták od
koronácyey Lokietkowej áż do dzi
48: łieyłzych czáfow w Krákwie Krolow Polłkich kononuią. Tegoż roku Władi
49: łław Lokietek Krol Polłki Corkę łwoię Helźbietę połłá do Budzyniá w mał
50: żeńłtwo Krolowi Węgiérłkiemu Károlufowi.

strona: 395

- 1:
2:
3: A Rezańłkie Xięłtwo byłó z dawná możne miedzy inłzemi Xięłtwy Rułkie
4: mu/ iák o tym rzecz łamá kto łwiádom y Kroniki Rułkie/ tákże Sigismundus
5: ab Herberłtein, in Commentarijs ac Chorographia regionum Mołchouiae Duci łubiectarum
6: łwiádczą/ fol.65. 66. etc. Leży Rezańłkie wielkie Xięłtwo miedzy Oką y Donem
7: álbo Tanais rzekámi wielkimi/ y łławnymi/(*marg*) [Rezańłkie Xięłtwo co iełt.](#) (–) z
ktorych iedná Tanais/ álbo Don
8: po Mołkiewłku rzeczona/ Azią y Europę dzieli/ á wpada w martwe morze/ ál
9: bo czarne Iezioro/ ktore zowią Cosmographi Pallus Meotis v Azophu Miá
10: łtá Tureckiego/ Skąd potym Kupcy Donem z Mołkwy y z Rezanu zágluiác/
11: áż do Kaphy/ Prekopu/ Konłstantinopolá/ y do włzyłtkiey Greciey/ Włoch/
12: Hieruzálem/ Siriey/ y do Afriki Morzem Miedzyziemłkim przez Pontum Eu

13: xinum/ y Helespontum przychodzą/ iákom sam własná experientią y bytnością
14: poczęści tego żeglowánia skofztował Roku 1574.
15: Wszytkie infze kráiny Moskiewkie Rezańskie Xięstwo hoynością żywno
16: ści y vrodzáiem Zboża/ Miodow/ Zwierzu/ Bydła/ y Ryb rzecznych y iezior
17: nych przewyzsza/ y ludzi czerstwością/ y przyrodzoną fmiáłością woieniá vflách
18: ćionych. Bo Tátárom Przekopfkim/ y Kazańskim fą przylegli/ z ktorými sie mu
19: szą vftáwicznie ćwiczyć. Rezan zaś zamek y miásto ftołeczne drzewiáne/ niedále
20: ko od Oki rzeki wielkiej/ od Moskwy miáftá 36 mil leży przyrodzenim miejscá o
21: bronny Y zázwdy sie Kniáz Rezański piśał wielkim Xiędze/m/ iáko dziś Moskiewski.(*margin*)

Rezan Zamek y Miásto. (-)

22: Potomek tego Stániłławá Monarchy Kijowfkiego od Gedimina wygná
23: nego/ Wafiley Wielki Xiędz Rezański/ poiął Siostrę v Wafilá Wielkiego Xię
24: dzá Moskiewfkiego/ z ktorą miał Iwaná y Fiedora/ Synow. A gdy Wielki
25: Kniáz Wafiley vmárl/ pánował po nim Iwan Syn/ Ten potym zoftawił po
26: fwey fmierci trzech Synow/ Wáfilá/ Fiedorá/ y Iwaná/ s ktorých dwa ftárfzy
27: wádzác sie o zwierzchność pánowania/ ftoczyli bitwę wálná w polach Rezań
28: fkich/ támże ieden porázon y zábit ná placu/ a drugi otrzymawfszy zwycięstwo
29: zarázem ná tychże polach vmárl.(*margin*) Przygodá dwu Brátow. (-) Trzeći który zoftał
młódzy dowiedziawfszy sie
30: o fmierci ftárfzych dwu Brátow/ zebrał sie z Tátáry/ y opánował mocą wielkie
31: Xięstwo Rzezańskie oyczyfte/ ktore iefzcze Mátka iego rządziłá. Tego potym
32: (ácż przodkowie iego w wolnym páńftwie wolno z dawná pánowáli/ á żadne
33: mu infzemu Monárfze niebyli powinni) wnet Wafił Wielki Kniáz Moskiewfki
34: który sie iedynowłaycá wszytkiej Ruśi piśał/ pozwał przed fwoy Máieftat/ y o
35: fadził do więziénia/ á poftawfszy woyská fwoie Rezan zamek wziął/ y wszytko
36: Xięstwo opánował/ á mátkę przereczzone^o młodego á oftáteczne^o Kniáziá wiel
37: kiego Rezańskiego Wdowę podftrzygł w czernice/ y do Monáfterá przyftroiwfszy
38: iá wegnał.(*margin*) Iako Moskwa Rezan opánowálá. (-)A izby ná potym Xięstwo Rezańskie
od Moskiewfkiego Xięstwá nie
39: odstąpiło/ wielką część Rezańcow Wafił Kniáz Moskiewfki/ po rózných krái

40: nach swoich rosprowadzil/ y porozladzal. Za czym zupelną moc y władzą nád
41: moznym y stározynym Rezanfkim Xięstwem otrzymał. Bo áczkolwiek ten o
42: státni Kniáz Iwan Rezański vciekl był z więzienia do Litwy roku 1525 gdy Tá
43: tarowie pod Moskwą Miastem tuż sie byli položyli/ wżákże bez potomstwa w
44: Litwie iáko zbieg vmarł.(*marg*) Iwan Kniáz Rezański do Litwy zbiegl. (-)A tum sie dla
tego czytelniku miły szerezey o tym sław
45: nym á wielkim Xięstwem Rezańskim zabáwił/ áby obaczył iáko páństwa wielkie
46: przętko á nagle przez wewnętrzne niezgody vpadáią/ ták sie to tu okazáło/ iż dwá
47: Bráčia wadzác sie o iedyną oyczyznę márníe iá stráćili/ fami zginęli/ y trzeciego
48: Brátá vporem swoim y Mátkę w kaleki obroćili/ tak iż wżyftek narod wielkich
49: Kniáziow Rezańskich/ ktory trwał y kwitnął przez kilka set lat z gruntu zniśz
50: czał y zginął. Przeto sie iusz do rzeczy przedsięwziętey spraw Gediminowych
51: zwroćimy.

strona: 400

1:

2:

3:

4:

5: Niezániedbał też Gedimin chwały Bogow swoich wvgruntowánym stó
6: łącznym mieście swoim potwierdzić/ bo ácz pierwey od Swintorohá y Germon
7: ta Syná iego Xiążąt Litewfkich wieczny ogień iáko w Rzymie v Vesty był fun
8: dowány/ ná tym mieyfcu gdzie dziś pużkárnia/ y Káplani/ ktorzy pod gárdłem
9: áby ogień nie zgálł swięty pilnowáli/ byli hoynie nádáni/ wżákże Gedimin nád
10: to Lás ciemny Bogom poświęcił/ (co zwano v łáćinfkich pogan y infzych náro
11: dow Lucus, á Litwá y dziś Lás zowie Laukos) y Káplany pogańfkim obyczá
12: iem w nim vstáwił/ ktorzy tám zá dułze zmártych Xiążąt ná onych mieyfcach
13: álbo zglifkach spalonych modły czynili/ támże y węże Gywoitos y Ziemiennikos
14: názwane karmili/ y hodowáli/ iáko Bożki domowe. A ten lás był nád Wilią
15: podle pużkárniey áż do Lukifzek.

16: Poftáwił iefzcze Gedimin Báłwan Perkunowi álbo Piorunowi/ Kámień

- 17: krzemienifty wielki/ z ktorego ogień Kápłani krzoffali w ręku trzymający/ temu
- 18: też ná ofiárę vftáwicznie ogień wieczny z dębiny we dnie y w nocy palono/ ná tym
- 19: mieyfcu gdzie dziś Kościoł (od Iagełá Wnuká Gediminowego fundowány)
- 20: fwiętego Stániłławá w zamku.
- 21: Byłá iefzcze wielka Salá álbo Bożnicá ná Antokoli wŷyftkim Bogom/
- 22: ktorych Litwá zmamiona gułty czártowfkimi chwaliłá/ tám fwiecę woŷkową
- 23: po wieczerach we czwartki Kapłani záwždy ftáwiáli/ y palili. Alefmy o tych
- 24: Bálwánach y zabobonach pogánfkich wyŷfzey fzeroko z pewnych dowodow y
- 25: vprzeyeego dawności Litewfkich wybádania/ w Ruŷkiej Kronice opiŷfali/
- 26: przeto o záłożeniu Trok y Wilná ná ten czás Czytelniku miły bądź content/ bo
- 27: do infzych ŷpraw y dzieiow zá Gediminá ŷie toczących przyŷtępujemy.
- 28: O woiowaniu Litewfkich y
- 29: Zmodźkich Ziem przez Xiążętá Rzeskie/ y Krzyża
- 30: ki/ á o zburzeniu Lifland áż do Rewlá y Derptu/ przez Litwę/
- 31: o ŷplundrowaniu Mázowŷa y Dobrzyńiá Roku 1322. O czym Petrus
- 32: Dusburch/ Kroniki Pruŷkie/ Liflandŷkie/ Długofz y Mie
- 33: chouius lib. 4. fol. 220. cap. 15. etc.
- 34: Roździał V.
- 35: ROku 1322. Krzyżacy Pruŷcy iákoŷz byli poráżeni
- 36: od Gedyminá nád Zeymilá rzeká y nad Okmiená 1319. nie
- 37: nácieráli potym do Litwy áni do Zmodzi wálnym woy
- 38: fkiem/ tylko Kozáckimi vtarczkámi/ á ŷłyŷzac iż ŷie Gedi
- 39: min Ruŷkimi woykami/ tudziez budowaním Wilná był zá
- 40: báwił/ iákoŷmy wyŷfzey powiedzieli/ zbieráli wielkie woyfká
- 41: ták z Prus iako z Lifland/ y z infzych Xiéŷtw Niemieckich.

strona: 405

- 1: Ná drugi záś rok 1326. Władifław Lokietek wziáwŷzy ná pomoc tyfiác
- 2: dwieŷcie Litewŷkiego Rycerŷtwá od Gediminá/ nád ktorymi był Hetmánem

strona: 406

- 1: Dawid on sławny Starośtá Grodzieńki/ Z Wołoch też y z Ruśi pośliłék má
- 2: iąc/ á z Polfki k temu wziętłze woýfko zebrałzy/ łam swoią offobą wypráwił fię
- 3: do Sáfkiey ziemie y Márgrábfkiey przeciw Woldemárowi Márgrábi Bran
- 4: denburfkiemu po świętym Ianie Chrzćicielu/ á ták gdy żadnego odporu przeciw
- 5: łobie nie miał/ od Odry rzeki y od Brandenburgu/ áż do Frankfortu co nałzerzey
- 6: y nadłuzey mogł/ wśyftki kráiny Márgrábfstwa Brandenburfkiego zwoiował/
- 7: potárł/ y w niwecz práwie ogniem/ żelázem/ łupieftwem obrocił/(*marg*) Ten Woldemar
Margraf przedał był Krzyżakom Pomorfką ziemię/ do Polfki należącą. (–) Miáftá obron
- 8: ne y Zamki mijáiąc/ z ktorych tylko ledwie Niemcy wyrzeć/ nie iżby ná odlicz
- 9: wyniść łmieli/ gdzie wielkie okrucieństwa Litwá pogáni nád Kościołami/ kto
- 10: rych łto czterdzieści zburzyli/ y dwa Kláftzory Mnichow łzarych y Mnifzek łpa
- 11: lili/ okazowálá/ młode dziatki/ y łtarych mężow/ y báby pośiekli/(*marg*) Lokietek
Margrąbfstwo woiuie. (–) á godnych do
- 12: roboty y pośług iáko bydłá/ więcey niż łsześć tyfięcy duż Niemieckich w nędzná
- 13: niewolá wywiedli/ z wielką okrutnościá y wzdobyciá wśelákiego dobytku/ y
- 14: inłzych łupow/á ták do Polfki Krol Władifław Lokietek ze wśytkim połonem
- 15: bez odporu wćále odćiągnął.(*marg*) 142. Kościołow Litwá zburzyłá. 6000. więzniow
Nemieckich. (–) Ná tey woynie tráfił fię ieden pámięci godny vczy
- 16: nek Mnifzki niktorey/ ktora poimána będąc od iednego Litwiná/ gdy iey chciał
- 17: gwałt vczynić/ prośiá go áby iey tey zelżywości nieczynił/ obiecuiąc go miáfto
- 18: zapłaty y okupu/ tákiego fortelu náuczyc/ iż żadnym łpořobem żelazem niemiał
- 19: być obráżon/(*marg*) Fortel Mnifzki ná Litwiná. (–) Czego gdy fię Litwin chciał chętliwie
náuczyc/ podálá mu łzyię
- 20: łwoię wyciągnioná/ mowiąc/ ielli niewierzyłz/ łkofztuy te^o pierwey łzábłá swoią
- 21: ná moiey łzyi. Litwin vwierzywłzy á wnet dobywłzy łzábłę/ zá iednym rázem gło
- 22: wę iey vćiął/ ták oná pánná słała łzkárádego gwałtu vćiawá łmierciá wśzłá/(*marg*) Idem
uide aput cureum in Annalibus Silesia, fol.9S. (–) Po
- 23: gánin też ołzukány wyrozumiał/ iż w więtfzey wadze v niey vcźciwość Pánienfka
- 24: byłá/ niż żywot doczeřny. Potym Litwá od Władifławá Lokietká do łwey zie
- 25: mie odpulzczona/ ćiągnęli przez Mázowize z Dawidem Stárośtá Grodzienfkim

26: Hetmánem swoim/ burząc/ wojując/ y łupiąc co się im nawinęło.(*marg*) Litwa przez Mázowfze ciągnąc plundruie. (–)

27: Niemogł ścierpieć onego plundrowania á okrucieństwa Litewfkiego nijáki

28: Śláhcć Mázowiecki Andrzej imieniem/ ále gniewem wielkim zápalony/ ważył

29: się pámięci godnego vczynku dokazać/ Bo gdy się między wfy Litewfkie vmieřzał/

30: Dawidá Stárořtę Grodzieńfkiego mężá wielcę w Litwie ślawnego/ y Páná ná

31: ten czás po Wielkim Xiędzu Gediminie pierwřzego (ktorego teř zá łobá w Mał

32: żeńřtwie Corkę włáfná miał) Hetmáná onego wořfká zábił/(*marg*) Scewola Mázowiecki.

(–) w pořzodku obo

33: zu/ á dodawřzy přetkiemu Koniowi ořtroę/ przez řtrwořzone wfy Litewfkie/ ácz

34: go kilka řet Litwy gonił/ vbieřzał. A Dawid Hetman ślawny/ ktory ono Pru

35: fkie ziemie y Liflandfkie ář do Rewlá y Derptu woiował/ iákořmy wyřřzey nápi

36: řáli/ od iednego Mázowieckiego zámachu wiecznym řnem záraz vřnáł.(*marg*) Andrzej Mázur Hetmáná Litewfkiego zábił. (–)

37: Potym ná drugi rok 1327. Gedimin Wielki Xiędz Litewfki/ gdy się iego

38: lud ná pierwřzey wyřřawie z Lokietkiem zápráwił/ y wzdobył/ zebrawřzy woř

39: řko z Litwy y Zmodři/ táiemnymi y niezwyřzáynymi drogámi/ dziewiętego

40: dnia Márcá/ do Márgřábfřtwá Brándenburfkiego znowu wćiągnął/ á połó

41: żywřzy się obozem pod Frankfortem Miářtem głównym/ nád Odrá rzeká ořtátki

42: wřzyřřtkiey ziemie Márgřábfřkiey zburzył/ zwoiował/ złupił y řpuřřořzył/ ludzi tá

43: meřznych řiekąc/ zábijájąc/ á drugich wniewolá biorąc/ á nábráwřzy okwitoř ro

44: zmáitych łupow/ dobytku y więźniow řřzodkiem gránic Pruřkich y Mázowieckich

45: przez mil dziewięćdzieřiat y więcey bez namnieyřzego odporu do Litwy się wroćił.(*marg*)

Gedimin řam z nowu do Márgřábfřtwá. (–)

46: Miechouius přřze iż Olger řyn Gediminow wtey wtorey wyřřawie do Bran

47: denburfkiego Márgřábfřtwá był wodzem y Hetmánem od Oyca nád Litwą.

48: Tegoř roku 1322. Xiąęřtá Ślářkie Opolřkie/ Iaworowřkie/ Teřřynřkie/ Głó

49: gowřkie/ Zegáńřkie/ Namyřłowřkie/ Oleřnickie/ Sprotáwřkie/ Kozuchowřkie/

50: Stynawřkie/ Brzeřkie/ Legnickie/ Swidnickie y Falkenberřkie/ z narodu Krolow(*marg*)

100 mil y więcey Litwą złupem vřřłá. Idem řentu et Cursus in hiřřoria Sileřica. (–)

strona: 407

//Macieia Striykowskiego//

- 1: y Xiążąt Polskich idące/ zapomniawszy swoiey prześlawney Fámiliey Krolew
- 2: Źkiew/ zapomniawszy też wolności/ ktorey do onego czásfu przy Krolestwie Pol
- 3: Źkim vżywáli/ gruntownie się przekinęli do Ianá Krolá Czelkiego/ głównego nie
- 4: przyaciela Władisławá Lokietká Krolá Polskiego/ á co byli przed tym wolni/
- 5: to wtem czás muŹieli doŹąpić hołd y posłuszeństwo Czechom.(*marg*) Xiążętá wŹizftki infze Słáskie od PolŹki do Czechow. (-)

strona: 410

- 1: Tę gwałtowną niebezpieczność y naiędzy Niemieckie/ Gedimin wielki Xiądz
- 2: chcąc odbić á rycerstwo Źwoie z oblężenia ciężkie^o wybáwić/zebrał woŹfko wiel
- 3: kie z Litwy y Zmodzi z Olgerdem/ Iawnućiem/ y KieŹstutem Synámi/ á obe
- 4: gnawŹy mocnym woŹfkiem ony dwa Zamki nowe/ Fridburg y Beier/ dobywał
- 5: ich przez dwádzieściá y dwa dni vŹtáwicznymi Źturmámi/ podkopy/ Źtrzelbá y
- 6: táranámi/(*marg*) Litwá Beieru y Fridburgu dobywa. (-) -den z błankow (*marg*) RuŹnice. (-)(Strykowski,411)lecz gdy Źie Niemcy ruŹniczná Źtrzelbá iefzcze Litwie nieprzywyklá

strona: 411

//Macieia StriykowŹkiego//

- 1: mężnie bronili/ y wiele Gediminowi ludu pobili/ fan Gedimin dodawáiąc Ry
- 2: cerŹtwu Źwoiemu ochoty/ bliżey pod Źcianę przyáchawŹy/ vkázował Źzańcom
- 3: y Táranam mieyŹce ŹłuznieyŹa do tłuczenia/ y rozwalánia báŹty iedney tám
- 4: gdy się ochotnie ŹtáruŹek vwijał/ poŹtrzeŹił go w grzbiet z RuŹnice Niemiec ie
- 5: iáko Prufkie Kroniki Źwiádczá/ a Miechouius piŹze/ iż go ignea
- 6: Źagitta per dorŹum trasfixit, ogniŹtá Źtrzáłá/ ále podobno rychley ogniŹtá kulká z Ru
- 7: Źnice/ bo tego czásfu ruŹnice Niemcy wymyŹláć poczęli/ wŹákże iefzcze bez krzof
- 8: Źow/ iáko owych kilká ná Zamku Wilenskim w Źkárbie widzimy/ tákże w Rydze/
- 9: w Dunamunćie y w Prufkich zamkach infzych tych Źtárodawnych ruŹnic wielem
- 10: widział.(*marg*) Niebezpieczna rzecz łámemu Xiążęćiu pod Zámek chodzić. (-)(*marg*) Gedimin zábity z RuŹnice. (-) Gedimin od onego poŹtrzelenia nátychmiał duŹę wyduchnął/ y Źko

- 11: nał/ á zá iego śmiercią Woyfko Litewkie od oblężenia Zamkow odstąpiło/ z
12: wielkim smutkiem/ płaczem y nárzekánim synow iego Olgerdá/ Kieyftutá/ Iá
13: wnuciá/ y inšzych/ y poſpolitego ludu y Rycerſtwá z zwykłym ná xtátt ſpiewá
14: nia lámentowánim/ y wyliczánim cnot y dzielności iego/ iáko ieſt obyczay v
15: Litwy oplákiwánia vmártych.
- 16: Prowadzili potym do Wilná ciało iego Synowie y wſzytko Rycerſtwo/
17: á tám obyczáiem Xiążęcym według obchodow y obrzędow pogáńfkich/ zło
18: żywſzy wielki ſtos ſmolney ſoſniny w tym mieyſcu gdzie Wilná do Wiliey wpa
19: da grob mu nágotowáli/ potym gdy ſię wſzyſcy ſiedm Synow Montiwid/
20: Narimunt/ Olgerd/ Kieyftut/ Lubart/ Iawnucz/ Koriat ná oſtáteczny ob
21: chod pogrzebu Oycowſkiego ziecháli/ vbráli go w odzienie y w ſzáty Xiążęce
22: ſwietne/ w ktorych ſię zá żywotá ſam nawięcey kochał/ Száblę/ Włóczniá/ Sai
23: dak z łukiem/ Sokołow/ y Chartow parę/ Koniá z ſiodłem żywotnego/ y Sługę
24: nawiernieyſzego iego Kochánká zwiázawſzy z nim/ ná ſtos drew położyli z
25: wielką żałoſcią zgromádzzonego Rycerſtwá/ potym wkoło drwá zápaliwſzy/
26: páznogćie Ryſie/ y Niedźwiedzie ná ogień miotáli/ iáko był v nich zwyczaj ſtá
27: rodawny/ zbroię teź y częſć łupow Nieprzyiácielſkich/ y trzech więźniow Niem
28: cow zbroynych/ żywych z nim ſpalili/ Potym gdy ciała zgorzáły oſobno popioł
29: y koſtki Xiążęce/ Sługi/ Koniá/ y Chártow etc. zebrawſzy y w trunę zálpunto
30: wawſzy w ziemię ná onymże mieyſcu pochowáli.(*marg*) Pogrzeb. Gediminow podobny
Protocleſſowemu/ y Hectorowemu/ O czym Homerus. (-) A tu ſię iuſz pánowanie y
31: ſpráwy woienne/ y domowe/ tudzieź śmierć y pogrzeb Wielkiego Xię
32: dzá Gediminá Witenefſowicá dowodnie z rozmaitych Hiſtori
33: kow Polſkich/ Prufkich/ Liſlandſkich/ Ruſkich y Látopiſz
34: czow Litewſkich z wielką pracą czytelniku miły
35: zebráne/ y porządnie ſpiſſáne dokoń
36: czyły Roku 1329.

strona: 416

1:

2:

- 3:
- 4:
- 5: Działo się to roku od Chrystusa Pana 1330. za Ludwika 33. Cesarza/ a za
- 6: Papieża Jana 22. za Teodrika albo Ditricha z Aldemburgu Vicemistrza Pru
- 7: skiego szesnastego/ za Władysława Lokietka Króla Polskiego/ a za Dimitra
- 8: Semieczycą Książą wielkiego Moskiewskiego panowania/ według dowodu
- 9: kilkunastu Kronik Ruskich/ Pruskich y Liflandzkich któreśmy tu dla pewności
- 10: lat znofili z pilnością.
- 11: Potym Roku od stworzenia Świata według Ruskiego rachunku 6365.
- 12: gdy Zanabek Carz Tatarski wielki/ Syn Azbekow/ a Wnuk Battego (ktory ono
- 13: Baty był Polkę y Rus w szesćciu set tyśiąc Tatarow zburzył) w Zawolskiej/ w
- 14: Prekopskiej y Krymskiej Hordzie panował.(*marg*) [O Tatarow Zawolskich powodzeniu.](#)
- (-)Bratów innych dla chciwości pa
- 15: nowania pobit/ y moc swoją szeroko w Ruskich państwach/ zniewolili ich
- 16: Xiążętą rozszerzył. Został na Cárstwie Tatarskim Syna Berdebeka/ ktory
- 17: także dwanaście Bratów rodzonych zamordował/ aby mu w państwie nie prze
- 18: szkadzali/ ale y sam ledwo dwie lecie na Cárstwie wykonawszy umarł/ syna też ie^o
- 19: Askulpe Narus drugi Cárzyk iż ledwo Miesiąc panował zabił. Narusza zaś
- 20: w rok potym Chidir zabił/ roku od stworzenia Świata 6868. według Kronik
- 21: Ruskich/ a Chidira Syn własny Tamerbocha zdradą zamordował/ ale y ten
- 22: na państwie złośliwie nabytym ledwo siedm dni wykonawszy/ od Carza Temni
- 23: ka Mamaiá był wygnany i zabity/ Roku 6869.(*marg*) [Srogie wewnętrzne zaboystwa](#)
- [Cárzykow Zawolskich. O tym czytaj Herbersteina/ etc.](#) (-)O czym naydzieisz w Kroni
- 24: kach Moskiewskich y v Herbersteiná folio 5. et folio 58. in commentarijs Moschouiticis
- 25: niedaleko chodząc.
- 26: Dla tych tedy rosterkow y zaboystw wewnętrznych poganskich Tatarskich/ gdy
- 27: się famo złe było/ wiele Xiążąt Ruskich zwłaszcza Simeon Iwanowic Twierki/ y
- 28: Dimitr Wielki Książ Moskiewski/ iárzmo Tatarskie ktorým byli ich przodko
- 29: wie Roku od stworzenia Świata 6745. przez Bateia Cárza zniewoleni z łziy
- 30: swoich zrzucili/ y w pierwszą się wolność wzrobowali Tatarskie woyska kilka ra

31: zow pogromiwszy. A iż też Tátárowie Prekopłcy y Krymlcy wten czas wśyftki
32: polá dzikie zá Kijowe/m/ fzeroko leżące/ y Podole wśyftko Litewłkim ziemiám przy
33: ległe trzymáli/ y Balkaki álbo Otomany fwoie nád Ruślakámi w támtych krái
34: nach miefzkáiącymi chowali/ iákoby Stároftow/(*marg*) Ruśkie Xiążętá/ y Kniáz
Moskiewłki iá rzmo Tátárłkie zrzucili. Tátárowie Podole trzymáli. (–) ktorzy od nich zówždy
dań wy

35: bieráli/ y według fwego zdánia Ruślakom Chrześciánom iáko poddánym rofká
36: zowáli/ y częftymi naiázdámi do Litewłkich dzierzaw wielkie krzywdy Olgerdo
37: wi wyrządzáli. Przeto roku od Chriftofá Páná 1331. Olgerd vmocniwśy przy
38: mierze ná dwie lecie z Krzyżakámi Pruśkimi/ y z Liflandłkimi/ wypráwił fię prze
39: cíw Tátárom w dzikie polá/(*marg*) Olgerd ná Tátáry z Litwą. (–) ciągnęli też znim
czterzey Synowcy Koriato

40: wicy Xiążętá/ Alexander/ Konftanti/ Iurgi/ y Fiedor Synowie Koriato
41: wi Xiążęciá Nowogrodzkiego/ A gdy przyfzli ná vroćicza do Siney wo
42: dy mináwśy Kániow y Cirkálly/ vkazała fie im w polu wielka Hordá Tá
43: tárow z trzemá Cárzykámi ná trzy vfce rozdzieleni/ ieden vf wiodł Kutłu
44: bách Soltan/ drugi fpráwował Kaczybeykierey/ á trzeci rządził Dimeiter
45: Soltan/ co obaczywśy Olgerd iż fię do bitwy mieli Tátárowie/ zśzykował
46: fwoich ná fześć vfcowc zákrzywionych/ rožno ich z bokow y ná czoło roz
47: fádziwśy/ áby ich Tátárowie iáko myflili tańcámi zwykłymi ogárnąć y
48: ftrzáłami fzkodzić nie mogli.(*marg*) Kutłubach/ Kacibeykerem/ y Dimeiter Cárzowie.
(–) (*marg*) Potkánie Litwy z Tátáry. (–)A potym zápalczywą chęciá Tátárowie

49: grad żelázny z łukow ná Litwę gęfto puścili/ zátoczywśy tańce po kilo
50: kroć/ ále im máło Strzelbá zafzkodzili/ dla porządneho zśzykowania/

strona: 417

//Macieia Striykowłkiego//

1: y prętkiego rozftápienia.

strona: 420

Też chce Kopijá Litewłką

1: pod Zamek Moskiewłki przyftáwić/ áby wiedział Kniáz Moskiewłki/ iż

strona: 421

//Macieia Striykowfkiego//

1: nie to woiennik co do roku odkłáda/ y co pogody pátrza/ ále ten ktory záráz y

2: w niepogodzie myfli/ iákoby mógł ftrátę nágradzić/ omieľzkánia powetowác/

3: y zábieżeć swoiey ľzkodzie.

4: Z tym poľelłtwem y z ogniem w żagwi ledwo Poľłowie Moľkiewcy má

5: ło co pierwey do ľwego Kniázia przyiecháli/ ktorego podkáli w dzień Wielko

6: nocny do Cerkwie idącego ná iutrznjá: Ali iufz gdy ielzcie świtáło Wielki

7: Xiádz Litewłki Olgerd ze włyľtkim Woylem ľwoim pod Miáľto przyćią

8: gnął/ y poľożył ľię obozem ná Pokłonney gorze/ iáko włyľtcy Látopiľzce

9: ľwiádczá/ by ich chciał ná to tyľiąc znośić/ Aczkolwiek tego Ruľkie Kroniki

10: niewľpomináią/ áni inľzy Hiľtorikowie/ okrom Herberľteiná.

11: Dimitr Wielki Xiádz Moľkiewłki wylľuchawľzy poľelłtwá hárdzie wet zá

12: wet oddánego/ á nieprzyiácielá tuż nád Miáľtem do woyny zgotowánego/ y w

13: vľzykowánych vfach ľpráwnie ku bitwie ľtoiącego/ niewfaiąc obronie zamkowej

14: y mieľckiey myľlił ľię z Litwą w polu potkác/ ále iż ľię ná přetce do bitwy y do

15: odporu ták wielkiemu nieprzyiácielowi niemógł zgotowác/ vdał ľię w rokowá

16: nie y poľláł do Olgerdá o vgodę/ y záľtánowanie przymierza/ poľtěpuiąc ná

17: kłáďow woiennych nagrodę/ záchowanie ľtátecznego pokoiu raz potwierdzone

18: go/ y gránice z Litwą tákie iákieby ľľufzne być miáły/ y ná ktorych Olgerd z ry

19: cerľtwem ľwoim přeľtánie. Po dľugich tedy námowach dał ľię Olgerd do ľľufz

20: nego iednánia y przymierza náklónić/ vważáiąc w cudzey ziemi zwáľzczá wát

21: pliiwy ľkutek zwycięľtwá/ wľzakże pod tymi kondiciámi/ áby mu wolno byľo do

22: Zamku Moľkiewfkiego z częśćią Rycerľtwá Litewfkiego y z Boiárámi przed

23: nieyľzymi zbrojno wiechác/ á kopijá do ľciány Zamkowej przyľtáwić/ á zá be

24: ľpieczność y zá ľtáteczne záchowanie poľtánowanego przymierza y gránic Li

25: tewłkich z Moľkwá po Vhrę rzekę/ áby ľám Kniáz wielki Dimitr z Metropoli

26: tem y z Boiáry ľwoimi pochrzeľtnym cáłowániu przyľięę vczynił. Co gdy

27: włyľtko Moľkiewłki ľpełnił y potwierdził/ vchodząc czego gorľzego.(marg) Drugie

Látopiľzce ľwiádczá po Mozayfk/ y po Vhrę rzekę. (-)Olgerd

28: też przestawiając na kondycjach przymierza poftawionego dobrowolnie podą
29: nych/ bez kofztowania fzkutku wątpliwego woyny/ według poftánowienia wie
30: chał w Zamek Moškiewfki dobrowolnie otworzony/ tám w Cerkwi Dimitrá
31: Wielkiego Xiędzám Moškiewfkiego przywitał/ y oddał mu kraśne álbo Wielko
32: nocne iáie/ mowiąc: Widziłf teraz Kniázie Wielki Dimitrze/ kto z nas rániey
33: ná woynę wftáie. A potym fam Olgerd kopiją o fciánę zamkową fkrużył/ á
34: drugie Látopifzyczne fwiadczą/ iż tylko przyftáwił/ áby Moškwą pámiętáł/
35: iż Litwám z Olgerdem kopije fwoie pod Zamek Moškiewfki przyftáwowáł.
36: Odłóżył tedy Olgerdowi Moškiewfki wżyftki nakłady woienne/ y infzymi v
37: pominkámí rozmaitymi w Złócie/ w Szátach/ w Koniach/ y drogich Kámie
38: niach ták fámeo iáo iego Rycerftwo vdárował/ gránice z Litwám po Mo
39: zayfk ziednę ftronę ośmnaście mil od Moškwy/ á zdrugą ftronę po Vgrę ál
40: bo Iuhre Rzekę głęboką y błotną/(*marg*) Máłe nakłady woienne w on czás były/
bo nie żołnierzámí/ tylko włáwnymi Litewfkimi Boiáry w on czás woiny Xiążetám Litewfkie
odpráwowáło. (–) ktora fię poczyna nie dáleko od Dorohu
41: buza w lefie zá Smolenfkim mil ośmnaście/ á miedzy Kolugám y Woroti
42: nem do Oki Rzeki wielkiej wpada: Po tę byłá gránicá z Moškwą z drugiey
43: ftrony/ O czym też Herberftein wfpomina fol.70.in Commentarijs Moſchouiticis.(*marg*)
O tym też czytáy Herberfteiná fol.71. (–)
44: Ták wten czás Olgerd Gediminowic Wielki Xiądz Litewfki y Witebfki/ to
45: fławne zwycięftwo y rozfzerzenie páńftwám fwego bez zwodzenia bitwy y róž
46: lania krwie otrzymał: A potym fię z wefelim ná Witebfk do żony Vliany/ po
47: ktorey trzymał Xięftwo Witebfkie/ wrocił/ á ftamtąd woýfko rofpuścił/
48: Rycerftwo dobrze záfłuzone vdárowawfzy.(*marg*) Gránice Litewfkie zá Olgerdám od
Moškwy Miáftám 18 mil y zá Witoltám. (–)

strona: 426

1: Roku záś 1339. Teodricus z Aldemburgu Miſtrz Prufki/ máiąc z sobám ná
2: pomoc w towarzýftwie Pfalcgrafám Renfkiego y infze Xiążetám/ z wielkim á mo
3: cnym á wielkim woýfkiem Niemieckim wciágnął do Litwy Ziemie/ gdzie nád

strona: 427

//Księgi Dwanaście//

- 1: Niemnem Zamek Wielonę obegnał/ ktorego przeważnymi szturmami dobywał/
- 2: ale gdy się Litwa y Zmodź itale broniła/(*marg*) Krzyżacy pod Wieloną. (-) obaczywszy
próżną pracą/ y vsiłowá
- 3: nie swoie daremne/ także vtrátę w ludziach pod często przegránymi szturmami/
- 4: musiał się do Prus wrocić. A ná lato zaś z wielkością Rycerstwa pielgrzym
- 5: skiego z dalekich tron zebránego do Litwy y do Zmodzi się wrocił/ kráiny y
- 6: wołości Litewskie zwoiował/ y więźniow bardo wiele wywiodł do Prus.
- 7: Trzy też groble y wały wrypał/ y trzy przekopy albo rowy głębokie przywiod
- 8: ży w nie wodę wykopać dał wten czas/ chcąc tymi zástawami/ chytrych á czę
- 9: stych vkradkiem wtarczek/ y naiázdow do Ziemi Prufkich Litwie y Zmodzi zá
- 10: bronić.
- 11: Tegoż roku 1339. Kázimierzowi Krolowi Polfkiemu Małzonką vmárlá
- 12: Krolowa Anna Litewská Corká Gediminová/ á Siostrá Olgerdová y Kiey
- 13: itutowá. (*marg*) Tymże xtałem Anafalius Cefarz Grecki zámurował się był i od Tatarów/
y Bulgarów Gławaków wywiodwży mur od czarnego morza aż do Silibryey nád Helespont/
gdziem ia sam był Roku 1575 y o czym też Cromerus cap. 8. et Pomponius aelius lib. 2.
in Hist. Rom. Imper: Temu też podobne votum było iednego nášego Biskupa/ od Tatarów
sięzámurować. (-) Ta iáko Długosz/ Miechouius y Cromerus lib. 12. piszą/ tak się bardzo
- 14: kochála w tańcach wtawicznych y w muzyce/ iż y w drodze gdziekolwiek iáchá
- 15: lá/ záwždy rotami wkoło siebie taneczników y rozmaitych muzyków wodziła/
- 16: ktorzy iá spiewáním/ gránim ná dudach/ multánkach/ surmach/ ná skrzypicach
- 17: y bębnach gráiąc cieszyli/ Potomká żadnego męskiego Kázimierz Krol z nią nie
- 18: miał/ tylko iedną Corkę Helzbię która była potym wydana w małzeństwo zá
- 19: Boguławá Xiążę Stetyńskie. Przeto Krol Kázimierz tegoż roku 1339. Maiá
- 20: dnia 8. złożył Siem w Kráowie/ ná którym o wybránium/ y náznáczeniu pew
- 21: nego potomká y succesorá po sobie ná Krolestwo Polfkie z Pány y Sláchtą rá
- 22: dził/ Ponieważ nie miał tylko iedną Corkę z Litewki vrodzoną/ Tým niktory
- 23: ná Iánufzá/ drudzy ná Semowitá/ Xiążętá Mázowieckie/ á drudzy ná Xiążę
- 24: Władisławá Opolfkie wotowali/ iż ci wżycy z stárodawná z pokolenia y z

25: narodu Krolow Polfkich genealogią wiedli. Ale Kázimierz Krol ty wżyŃtki
26: wotá Pánow Polfkich w niwecz obrocił/ powiádáiąc iż Xiążę OpolŃkie y infze
27: Xiążętá SłáŃkie/ poniewaź się od Korony PolŃkiesy odłáczyli/ á do Czechow (iá
28: ko sie wylŃzey nápiŃáło) przyŃtáli/ nie byli godni tey wczćiwoŃci/(*marg*) PomorŃkie Xiążętá
Stetinfkie potym sie fzeroko rozmnożyły z tey wnuczki Gediminowey. (–) z Xiążąt zás
29: Mázowieckich máło godnoŃci y rozŃszerzenia KroleŃtwu PolŃkiemu przybyć mu
30: się zdáło/ gdyź oni hołdownikámi Krolow Polfkich byli/ á w oboich ták w
31: Słężakach/ iáko w MázowŃzánach bárdzo flábą potęźnoŃć/ y obronę przeciw
32: nieprzyaciódom być powiádał/ Przeto ná Károluffá Krolá WęgieŃskiego Swa
33: grá Ńwoiego/ ktory miał SioŃtrę iego Annę Krolewnę PolŃká zá sobá/(*marg*) Eleccia
SuccesŃforá ná KroleŃtwo PolŃkie. (–) wżyŃt
34: kich wotá y zdánia záráz Kázimierz obrocił/ y ná Syny iego Ludowiká/ y Ste
35: phaná.
36: RoŃpuŃciwŃzy potym Siem iáchał Ńam Kázimierz do WęgieŃ zwielkimi á
37: Ńwietnymi pocztámi Pánow Polfkich/ á tám w WylŃzegrodzie ná KroleŃtwo
38: PolŃkie Ludowiká Sieftrzeńcá Ńwoiego wnuká Lokietkowego/ á Syná Karo
39: luffowego Krolewicá WęgieŃskiego imo dwu inŃzych Brátow náznáczył/ y po
40: twierdził zá przyzwolenim Pánow Polfkich.(*marg*) Crom lib. 12. Ludwik ná KroleŃtwo
PolŃkie náznáczon. (–)
41: Pifzú teź y Ńwiádczú LátopiŃzche RuŃkie/ y LitewŃkie/ iż Kázimierz Krol y
42: Pánowie koronni/ ná tymźe Seymie KrákovŃskim dla Electiey wylŃzey miáno
43: wáney zebránym/ miedzy inŃzymi Kandidaty żádáli y chćieli wybráć ná Krole
44: Ńtwo PolŃkie Constantiná Koriátowicá Wnuká Gediminowego/ á Synowcá
45: Olgerdowego/ Xiążę ná ten czás LitewŃkie w ziemiach PodolŃkich.(*marg*) Tego PolŃkie
Kroniki nie wŃpomináią. (–) A gdy przy
46: iáchał do Kráková námawiał go Kázimierz Krol/ áby się ochrzćił z RuŃkiesy w
47: RzymŃkú wiáre/ chćiałiby być po nim SuccesŃforem ná KroleŃtwo PolŃkie wy
48: bránym/ Czego gdy Xiążę Constantin Koriátowic niechćiał wczynić/ áni ná to
49: pozwolić/ áby miał wiáre odmieniáć/ wzgárdził (powiádáią LátopiŃzche) Ńuc

50: cełlią ná Krolestwo Polskie/ á do Podola się wroćiwszy rychło potym vmárł.(*marg*)

Constantin Koriatowic ná Krolestwo Polskie żądan. (–)

strona: 432

1:

2:

3:

4:

5: Krolowie zaś Ludwig Węgierki/ y Ian Czeski/ y Márgrabiá Moráwki

6: Carolus/ y ony wżysťkie woýłká Rzełze Niemieckiej/gdy w ták ogromnych

7: woýłk wielkości do Zmodzi y do Litwy wćiągnęli/ á łpułtołzone/ y bez

8: wżelkiej żywności wyglądzone náleżli/ bić się też z kim nie było/ bo co Ludzie

9: godnieýszy z Kieýłtutem w Prufiech/ á drudzy z Olgerdem w Liflanćiech wzaiem/

10: y wet zá wet woyną woynę oddawáli/ Ná ołtátek z wielkim ludem dáley w

11: ziemię Litewłką ćiągnąc/ gdy żywności żadney dołtác niemogli (bo wżysťko

12: przed niewdzięcznymi gołćiami dobrze było łprzątniono) poczęli od głodu zdy

13: cháć/ zwłázczá Niemcy/ Angelczycy/ Fráncuzowie/ Holandrowie/ co się w

14: łwoich ziemiach rołkołźnie żyć/ miękkó legác/ á winá pić byli náuczylí/ Węgro

15: wie tákże/ Czechowie/ Moráwcy/ Śłężacy/ Sáłłowie/ Pomorczycy/ Duńczy

16: cy nędzą y niewczáłłámi Litewłkimi/ y ledá zielełkámi/ ktore głód łmierzác iełć

17: mułieli/ zemdleni y zárażeni ná drogach wftawáli/ drudzy biegunkámi/ y czerwó

18: nymi niemocámi márli/ á niktórzy Konie łwoie tákże z głodu wftawáiące ie

19: dli. Olgerd zaś w Liflanćiech/ á Kieýłtut w Prufiech kráinách okwitych/ y

20: wżysťkimi dołtátkámi ołpywáiących łobie wolno tym czáłłsem buiáli/ iáko by

21: nijáki frimark/ álbo zamiánę páńłtwá zá páńłtwo czyniąć. Co obaczywższy

22: Ludwik Krol Węgierki/ y Ian Czeski/ y wżysťkie inłze Xiążętá y Hetmáno

23: wie woýłk Niemieckich/ poczęli Miłtrzá Prufkiego Henriká Dufumerá łro

24: moćić/ łáiąc go y háńbiąc/(*marg*) Wy w náłzych/ my w wáłzych. (–) iż ich ták nikczemnie
záwiódl/ zwłóczył/ y znędził/

25: nie opowiedziawższy im pierwey iáko nie łwiádomym/ y gołćiom przychodnim/

26: łpołłfóbu y zwyczáiu nieprzyiáćielełłkiego/ y połóżenia/ tákże niedołtátkow zie

27: mie Litewſkiej/ y Zmodźkiej/ A ták náfwárzywſzy ię/ á nieprzyaóiółá w oczy
28: nie widziwſzy/ ítátkow woiennych bárdzo wiele/ á próżno pomiotawſzy/ Ko
29: ni i dobytkow/ tákże Ludzi głodem y nędzą zmorzonych potráciwſzy/ muſieli
30: wyciągnąć náзад do Prus z Litwy y z Zmodzi/ z nienágradzoną ízkodą y nie
31: íławą wieczną/ ták gwaltowney y wielkiej/ á próżney y dáremney dwu Kro
32: low/ y kilkudzieſiát Xiążąt y wſzytkiey Rzeſze Niemieckiey wyprawy/ Dufu
33: mer teź Miſtrz Sambiyſką wſzytkę ziemię/ y kilkonaſćie zamkow w Pruſiech
34: przez Kieyftutá zburzonych ku tey ízkodzie nálazł/ tákże Burchardus Haren w
35: Liflanćiech przez Olgerdá z Litwą nálazł puſtki vczynione/ począwſzy od
36: Dźwiny do Abfalſkiego/ y Derptſkiego Biſkupſtwá/ O czym Kroniki Pruſkie
37: y Liflandkie ítare ſwiádczą doſtáteczniey/ y Długofz náſz z Miechouiuffem
38: lib. 4. cap. 24. folio 23. wſpomináią w ty ſłowá:(*marg*) *Woyſká wielkie Czeſkie/*
Węgierſkie/ Rzeſkie/ Pruſkie/ etc głodem w Litwie porázone. (-) Eodem anno 1343.

Ludouicus

39: Hungariae Ioannes Lucemburgenſis Bohemiae, Reges, Carolus filius eius Marchic
Morauiae, Item Co

40: mes de Halles et alij quam plures illuſtres uiri in Pruſiam cum eorum potentijs
aduenerunt, atq. cum

41: Magiſtro Pruſiae in Lituaniam deſcenderunt: Lituani autem inteum quo eorum terra
uaſtabatur, cum

42: omni potentia in terram Sambienſem, et in Liunion perrexerunt, et eas graſſabant,
Magiſtro Liuo

43: niae abſente, et Samagitias oppugnante, Quae uarietas adeo Reges affixit, ut Magiſtrum
conuiciarentur

44: tanquam huius peſſimi euentus auctorem. (*marg*) Tym teź fortelem Agatocles
Cartageniſow porobił/ ktorzy gdy w iego Kroleſtwie Siciliyſkim miáſtá ítołecznego
Siracufas dobywáli/ on z dwiemá ſynámi/ y co mogł ludu ná prętcę zebráć/ przewiozł
ię do ich ziemie Afriki morze/m// ktorą wſzerz y wzdłuź zwoiował/ y woyſká wielkie
Cartageniſkie z Hetmány poráził/ etc. O czym czytay Iuſtinum lib.22. (-)

45: Cromerus tákże lib. 12. ták krotko o tey woynie wſpomina: Contra Li

46: tuanos quidem expeditionem Ioannes Boemorum rex cum Carolo filio Marchione Morauiae, et. Ludo

47: uicus Vngarorum hyberno huius anni tempore magnis uiribus, sed successu non satis pari apparatui

48: Crucigeris opem ferentes fecisse memorantur.

strona: 437

1:

2:

3:

4:

5: Tymi tak tedy wielkimi szkodami Kazimierz Krol poruzony roku Pan

6: skiego 1351. zebrałszy wielkie wojska wspolek z Ludowikiem Krolem Węgerkim/

7: ciągnął do Ruśi przeciw Litwie/ gdzie poraziłszy ieden zagon Litewski/ Kiew

8: tutaj w zamieszanej bitwie Polacy poimáli/ także wszystkie Włodimirską zie

9: mię zwoiowali.(*marg*) Kiewstut od Polakow poiman w bitwie. (-) Krolowie potym Kazimierz Polski y Ludwig Węgerki teyże

10: zimy wojsko rozpusćili. Kiewstut też był chowan w wczciwej strazy/ a gdy się

11: slubował ochrzcić rychło potym w nocy z więzienia wciekł oszukawszy Krolow/

12: y strażą.

13: A zarazem zebrałszy wojska Litewskie z Bracia/ z nowu do Ruśi przeciw

14: Polakom ciągnął/ tam Włodimirski Zamek pod Polaki bez wieści vbieżawszy

15: y złupiwszy spalil/(*marg*) Kiewstut z więzienia wciekł. (-) y wszystkie ony krajny sobie y swym bratom przez Kazimierza

16: wydarte odykał/ y do Litwy przywrocił/ także y Halickie wołości acz daleko

17: od Litwy na Węgerkich granicach y Wołoskich położone z Lubartem Brá

18: tem poburzył.(*marg*) Kiewstut Włodimirz odiał wtory raz/ y Halicz zburzył. (-)

19: Cromerus miałto Kiewstutá/ Lubarta być poimánego od Polakow w

20: przegranej bitwie kładzie/ ale Długofus y Miechouius Kiewstutá položyli/ co

21: podobnie/ bo Lubart iusz się był przed tym dawno ochrzcił w Ruska wiare

22: gwoli żenie Xiężnie Włodimirskiej/ po ktorej y Wołyńskie Xięstwo ielzche za

- 23: Oycá Gediminá wziął w vdział/ prožno fię tedy miał flubowác ochrzćić/ ponie
24: waż iuz był Chrześciáninem/ ále Kieyftut był Pogáninem záwždy/ y ták vmárł/
25: Kieyftut tedy á nie Lubárt był poimány wten czas/ á obietnicá ochrzczenia z
26: więzienia fię wykręcił.
27: Bonfinus záś Kronikarz Węgiérki piŕze/ iż tá woyná nie w Ruśi/ ále w
28: Litwie byłá/ gdy kałuże/ ieziorá/ y rzeki vmárzły/ á ná roftoku zimy Węgrowie
29: y Polacy z Litwy wyciągnęli.(*marg*) O tym czytay/ Miechouium lib. 4. cap. 19. fol. 227.
Etiam Kieiftutonem duce Lituaniae in quodam particulari certamine coepit et c. sid Reges
deludens, nocte effugit. (–)
30: A Kieyftut z Lubártem zá nimi śládem idąc/ trzećią wypráwą Sendo
31: mirfká ziemię trzeći kroć áż do Zawichwoftá z Litewfkimi kozaki zawoiowáli/
32: máiąc ku temu wodze/ ktorzy pogány ku burzeniu oyczyzny ŕwoiey wláfney przy
33: wodzili/ miedzy tymi zacnieyŕzych Długofz/ y Cromer w ŕwoich Kronikach po
34: wiádáią być Piotrá Pfonkę z Herbu Ianiny/ y Otoná z Czechárowic Herbu To
35: porow/(*marg*) Długofz etc Cromerus lib. 12. (–) ktorzy będąc wiádomi iáko oyczycy
położenia mieyć/ y ŕpraw polfkich/
36: potaiemnie naiázdy Litewfkie przywodzili/ y porády ŕwoich onym wydawá
37: li. Tráfiło fię tedy z przygody/ iż gdy Litwá w ŕzodek Polŕki z ŕwoimi Xiążęty
38: ćiągnąc vmyłlili/ Piotrá Pfonkę przerzeczonego dla przeŕpiegowánia brodu
39: ná Wiflę poŕłáli/(*marg*) Przywodcze Litwy do Polŕki Pfonká y Tárło. (–) ktory náłázwŕzy
brod przez Wiflę/ długie łafki dla proŕtego
40: przeiáchánia w Rzece od brzegu do brzegu wtykał/ á ŕpráwiwŕzy to/ Litwę w
41: poŕludze ŕey vbęŕpieczył. Máło potym Rybitwowie ná ono mieyŕce w czoł
42: nach przyplýnávŕzy/ ony łafki obaczyli/ á domyŕliwŕzy fię zdrády/ co ná na
43: głębfzym y naprzykrzeyŕzym wirze Wifły ony łafki álbo źerdzi powtykáli.(*marg*) Et fic
ars deluditur arte. (–)

strona: 441

- 1: Krzyżacy teź z łupámi y z zwycięŕstwem wroćili fię do Prus/

strona: 442

- 1: wiodąc z łobą poimánego Kieyftutá Xiążę Trockie y Zmodźkie/ ktorego przy
- 2: wiozwłzy do Málborku/ łańcuchem y pętámi zwiázáli/ y wádźili go do mo
- 3: cnego fklepu ná więzienie/ wízákże tę nędzę onego więzienia tylko dwa dni ćier
- 4: piał/(*marg*) Miecho. Kieyftut in Castrum Marienburg delatus, illic in testudine forti
vinctus catenatus etc. (–) Bo ieden Litwin ktory niedawno ochrzćiwłzy fię w Málborku
mieszkał/
- 5: dodał mu rády/ y naczynia/ iż fię y z pętá/ y z łańcuchá y z fklepu zámuirowáne
- 6: go wyłamał/ nád to pomagáiąc mu wiernie/ dodał mu płázczá białego/ we
- 7: dług Krzyżáckiego Habitu álbo nofzenia z krzyżem czarnym/ tákże łzpady y ko
- 8: niá/(*marg*) Miłóści przyrodzoney ku swoim przykład. (–) A ták z Zamku we dnie łobie
wyiáchał przez Miáłto w Krzyżáckim vbierze/
- 9: y ofzukał włzyftkich/ Miłtrzá/ Krzyżákow/ Kontorow y Miefzczány Málbor
- 10: fkie/ iż kto go iedno podkał iádącego łobie drogá/ włzyfcy mu fię iáko Krzyża
- 11: kowi klániali/ potym gdy do wielkiej á gęftey pułzeczy wiáchał/ porzuciwłzy ko
- 12: niá w iedney błotney káluży/ krył fię przez kilka dni w lefie/ łtrzegąc fię Niem
- 13: cow/(*marg*) Kieiftut z więzienia vćiekl w Krzyżáckim vbierze. (–) ktorzy go z Malborku
gonili/ obaczywłzy iż z więzienia vćiekl/ á nie łmie
- 14: iąc dla pogoniei we dnie iść/ włzyftko nocá wędrował przez gęfte láłfy piecho
- 15: tą/ Potym chudziná mniemáiąc iżby do Litwy łzedł/ álbo do Zmodźi/ zbłędził
- 16: w lefiech/ bo nie drogá łzedł/ ále známionuiąc fię po Słóńcu przez gęfte láłfy/ y
- 17: błotne łtárzyny dárł fię gdzie mogł/ áż tráfił do Mázowłza/ y przyłzedł vbło
- 18: ćiwłzy fię y wízárgawłzy á iáko łotr ofzárpawłzy łzáty po chroście y zgłodzony do
- 19: Corki łwoiei Ciężny Mázowieckiei Anny álbo Danuty/ ktora była w małżeń
- 20: łtwie zá Ianuřem Xiążęćiem Mázowieckim. Od tey tedy woney nędzy pozná
- 21: ny/ był z wielką rádością y wefelim wdziecznie przyięty/(*marg*) Kieiftut do corki
przyłzedł. (–) á odpocznałzy z one
- 22: go trudu kilka dni/ y wychwołtawłzy fię w láźni/ á połiliwłzy pićim y potráwá
- 23: mi przypráwnymi żywot zemdlony/ odprowádzon był do Litwy vććiwie/ ná
- 24: koniech z wozámi y poczem dworzan Xiążęćią Mázowieckiego/ z ktorego iego

25: iuż zwątpionego zwrocenia/ wżyftká Litwá y Brácia wielce byli počiefzeni.(*marg*) Magno folatio tam fratribus quám genti fuit. (–)

26: Zárázem tedy chcąc fię pomścić fwoiego więzienia/ zebrał woýfko wielkie

27: z Litwy y z Zmodzi/ y wtárgnął do Prus/ gdzie naprzod Zamek fwiętego Ianá

28: obległ/ á fzturmuiąc vfilnie dobył go/ gdzie wziął fkárby wielkie/ Niemcow

29: pobił/ drugich powiázał/ á Zamek zburzył y fpalił.(*marg*) Popráwił fię Kieiftut po więzieniu. Castrum S. Ioannis conquifuit et incendit. Miech: Ab inde ad castrum Dancik venit. (–) Ztámtąd zás ogniem y mie

30: czem wżyftki wołości burząc/ do Gdańfká przyciągnął/ tám też Zamku Gdań

31: fkiego dobywży/ fpalił go/ y Komendatorá zacnego Ianá Kolliná ná nim z wie

32: lą infzych Krzyżaków poimáł. Przyciągnął potym do trzeciego zamku Hekhers

33: berg rzeczonego (ktory trzymał on Rycerz Henryk Heckerberg co go był z koniá

34: wybił y w przefzłey bitwie poimáł) przypuścił tedy do fzturmu Litwę y Zmodź

35: z drábinámi/(*marg*) Kieiftut w Prufiech trzy Zamki wziął. (–) ták iż Zamek vbiegli y bramy wyfiekli/ ktory wybrawży/ á Niem

36: cow w nim poiekawży/ fpalili ich z Zamkiem zaráz. A gdy fię iuż Kieýftut z lu

37: pámi y z więźniámi do Litwy zwracał/ dogonili go dwá Komendatorowie z

38: woýfkiem Krzyżáckim/ ieden z Ráfttembergu/ á drugi z Bartenfteinu/ y vderzyli

39: ná woýfko Litewfkie z wielkim okrzykiem/(*marg*) Multisqu/e/ fpolijs onuftus redibat.

(–) podkáli fię mężnie zobudwu ftron

40: zápálczywie/ Niemcow fzło áby łupy odbili/ Litwie zás áby ich y fámi fiebie

41: w ziemi nieprzyaciélfkicy obronili/ ále iż pofpolicie pies ná fwych fmieciach fmiel

42: fzy bywa/ otrzymáli gorę Krzyżacy nád Litwą/ y łupy y więźniow odbili/ tám

43: trzeci kroć iáko Długofz y Miechouius lib. 4. cap. 26. fol. 243. y Kroniki Pru

44: fkie tymi fłowy fwiádczą:(*marg*) Bitwá Litwy z Niemcy. (–) Dux ipfe Kieiftut equo á Wenero de Windeken deiectus pedefer

45: audacifsimé pugnans, deiectoris sui equo interfecto, per Commendatorem de Nieffowa uulneratus. á Cō

46: mendatore de Bartenftein capitur. et Kieýftut fám Xiążę Zmodźkie/ gdy y tám y fám

47: vfy Niemieckie przebijájąc ieżdżił/ y lud fwoy przywodził ku bitwie/ od iednego

48: Rycerzá Wernerá z Windekien był z konia wyfádzony drzewem/ ále gdy fię pie
49: fzo bárdzo mężnie y fmieie bronił/ y pod Windekenem Wernerem co go zbił ko
50: niá zabił/ od Komendatorá z Nieśłowy ránion/(*marg*) Kieiftut z koniá wybity piefzo fię
broni. Kieiftut w bitwie ránion y poiman trzeći raz. (-)á od drugiego Comendatorá

strona: 443

//Kfięgi Dwánaftę.//

1: z Bartenfteinu poiman trzeći raz/ wfzákże rychło potym gdy go mało opatrnie
2: ftrzeżono w więzieniu/ po trzeći kroć Krzyżakow ofzukawfzy vćiekł z więzienia
3: do Litwy piechotą/ dla czego wielkie pořwarki/ y podeyrzenia v Krzyżakow by
4: fy vrořły/ gdy ieden ná drugiego wkłádał winę niepilnowania Kieiftuta w
5: więzieniu.

strona: 447

//Kfięgi Dwánaftę.//

1: O Wypráwie Kázimierzá
2: wielkiego Krolá Polfkego przeciw Litewfkim
3: Xiążętom niktorym ná Wolyń/ zburzeniu Mázowfza
4: przez Kieyfzutá/ y o fpolnych Woynach Litewfkich
5: z Krzyżakámi/ Roku 1366. etc.
6: Roździał IX.
7: KRol Polki Kázimierz/ wielki rzeczony/ pořtáno
8: wiwfzy przymierze wieczne y krewność z Cefárzem Karoluř
9: fem Krolem Czeřkim/ vmyřlił ofřátká Ruřkich ziem dochodzić
10: á do Polfki przyłęczyć/ zwłafzczá Lucká/ Belzá/ Chełmá/ Ole
11: fká/ y Włodimirzá/ ktore ziemie z zamkámi Litewfkie Xiążętá
12: od lat czterechnáście álbo piąćinařcie iáko kłádzie Miecho
13: uiuř/ y Cromer/ trzymáli/ zá życzliwořciá Ruřfakow. A ták
14: roku 1366. po řwięty m Ianie Chrzćicielu zebrał wielkie wořfka ze wfzyřtkiego
15: Kroleřtwá Polfkiego/ y przyćiągnął naprzod do Beřfkiey ziemie/ tám do niego
16: przyiáchał Iorgi Narimuntowic Xiążę Litewfkie/ Beřfkiego kráiu dzierżaw
17: cá/ á vbłágawfzy Krolá łagodná przemowá/ nie nieprzyiácielem ále hořdow

- 18: nikiem Polkim być się wyznawiając/ otrzymał w pokoju Belką ziemię/
19: ofydzliwy chytrym fortelem Krola/ iako Miechouius pifze/ iz Polacy nic nieprzy
20: iacielskiego w ziemi jego niepoczynali/ nad to ielzche przydal mu Krol Kazimirz
21: Chełmski powiat y zamek Chełmo Litwie wydarty. A Lubart Fiedor na chrzcie
22: rzeczoney Xiążę Włodimirskie gdy prosił łaski/ niechciał na to pozwolić Krol/
23: ale zaraz na Wołyń w dzierzawy jego z woyskiem się ruszył/ ciągnął dalej do
24: Włodimirskiego kraju/ gdzie gdy żadnego odporu niemał/ Lucka/ Włodimirza/
25: y Oleka zamkow mocą dobył/ a drugich przygrodkow śnądnie przez podanie
26: dostał.(*marg*) Zamki na Wołyniu Polacy pobrali. (–) A tak Lubarta Gediminowica Brata
Olgerdowego/ y Kieftutowego
27: z Wołynia wygnawczy/ y on wzyftek kraj podbiwzy y zholdowawczy/ podal
28: go z łaski Alexandrowi Xiążęciu Podolskiemu Koriata Michaila Xiążęcia No
29: wogrodzkiego Synowi/ Wnukowi Gediminowemu/ iako Cromer lib. 12. świad
30: czy/ aczkolwiek Miechouius lib. 4. cap. 12. fol. 231. tego Alexandra synem Kiey
31: ftutowym mężem doświadczoney y szczerey wiary być świadczy. Ale tenże Ale
32: xander był Koriatow Syn nie Kieftutow/ tak według Długosza y Cromera/
33: iako według infzych Kronik y Látopiszcow Ruskich: A izby tego to Alexandra
34: Koriatowica Kazimirz do chowania śtateczney wiary y przyiazni przywiold/
35: ofadził Polakami Lucko/ y Włodimirz/ potym zamek Włodimirski/ ktory
36: był przedtym drzewiany/ murem ceglany chędogo zbudował/ y wiezami ob
37: warował/ y trwał napotym Alexander Koriatowic w wierze y w przyiazni z
38: Krolem Kazimirzem/ Ale Iurgi Narimuntowic Wnuk Gediminow/ a Syno
39: wiec Olgerdow Xiążę Belkie nie strzymał wiary/(*marg*) Alexandra Koriatowica z Polaki
zachowanie. (–) a na ofatek kuśił się kilo kroc
40: mocą Krolowi Kazimirzowi y Polakom odpierac/ y do Polskich krain często
41: naiezdzał z Belza/ z drugimi Xiążęty Litewskimi/ iako o tym będzie niżej.(*marg*) Iurgi
Narimuntowic przeciw Polakom. (–)
42: Tegoż czafu roku 1367. Skarb niemaly Krolestwu Polskiemu zginął/ Bo
43: Mieszczanie Bitomscy gdy gwałtowną popędliwością Plebana swego/ Piotra

44: y Mikołaiá Káznodzieie vtopili/ wnet ná nich pomítá Boža przyśzlá/ (*marg*) Kruńiec Srebrzny zginął w Bitomiu. (-)iż Sre

strona: 448

//Macieia Striykowŕkiego//

1: bro y Ołow/ ktore kruńce przed tym w gorach Bitomŕkich hoynie kopano/ zázraz

2: zginęły y przepádły/ O czym Długosz y Miechouius lib.4.fol.246.cap.28. Cro

3: mer.lib.12. Herbertus et eodem cap.10.lib.10. etc.

strona: 451

1: A gdy fię długo Ludowik z tego wymawiał/ mowiac/ iż

2: niepożyteczno dwiemá trzodom álbo ítádom mieć iednego páłterzá/ ták też(*marg*) Mádra odpowiedz Ludowiká Krolá/ Regná plura no/n/ bene ab vno administrari. (-)

strona: 452

//Macieia Striykowŕkiego//

1: dwie rzeczy póspolite/ iedná bez drugiey ízkody álbo bez vtráty obudwu/ od iednego

2: trudno mogá być rządzone y ípráwowáne/ ná oítátek prósbámi zwyciężony

3: przyzwolił# y przyiáchał naprzod do Sądecza/ á ítámtąd od Pánow Litew

4: íkich do Kráková przyprowadzon/ támże koronowan od Iárośławá Arcibi

5: íkupá Gnezneńkiego ná zamku w Kościele S. Stániśławá. A ták poczáwŕzy

6: od Lechá pierwŕzego Xiążęciá y fundatorá narodu Polŕkiego/ áż do tego Kázi

7: mierzá Lokietkowicá wtorego ímierci/ ínaść przes dziewięć íet lat álbo więcey

8: zázwdy Polŕká miáła Xiążętá y Krolá z íwoiego włáfnego Polŕkiego narodu/(*marg*) Ludwig Węgerski ná Kroleŕtwo Polŕkie. (-)

9: okrom iednego Wacláwá Czeŕkiego Krolá/ ktory też był przed Lokietkem nie

10: długo ná Kroleŕtwie Polŕkim. Ale ten Kázimierz wtory/ gdy bez potomŕtwá

11: męŕkiego vmárł/ íkończył fuccesŕiá álbo náślednictwo Krolow Polŕkich z na

12: rodu Polŕkiego od Lechá.(*marg*) Wapowŕki roku od Chriŕtuŕŕk 550 á Hagecus 650 poczátek Lechowego pánowánie kłádá/ áczkolwiek dáwnieíŕzy czás ínfzy kłádá. (-) Bo od

Ludwiká Węgrzyná y od Iagełá Olgerdowi

13: czá Litwiná Zięciá íego/ póstronni íeŕcze w polŕcze pánuia/ ktorego potom

14: ítwá íeŕcze teraz mámy Krolowá Annę drugiemu Węgrzynowi Stephanowi

- 15: Siedmiogrodzkiemu Woiewodzie z Krolestwem Polskim oddaną/ Ktory tego
- 16: roku ktorego tę nálezę Kronikę kończymy 1579. z Krolową Anną prawnuczką
- 17: Iágełową Corką Sigmuntá Krolá/ á Siostrą Sigmuntá Auguftá ízczeńliwie
- 18: pánuie.(*marg*) *Poltronni Krolowie w Polfcze. (-)*
- 19: Wielką żáłość śmierci swoiey Kazimierz Krol wten czas Polákom vtra
- 20: pionym po łobie zořáwił/ Bo Krol nowy Ludwik iáko Cudzoziemiec żadnego
- 21: do łiebie Polaká niepufzczał/ á wřzyřtki rzeczy przez tłumáczce odpráwował/ k te
- 22: mu co miał kráiny oderwane do Polfki przybáwić/ to íeřcze zárázem po koro
- 23: náciey kilka powiátow od Polfki oddáł Władifłáwowi Xiążęćiu Opofłkiemu
- 24: Węgierskiemu Woiewodzie/ iáko Wieluńską ziemię y Oftrzeřfowką/(*marg*) *Dziř teř v*
nas niewiem iáko. (-) nád to
- 25: Olřzynfki/ Krzepicki/ Bobolicenfki powiáty z zamkámi/ y Brezniceńską ziemię
- 26: w Sierádzkim Woiewodztwie íemu dárowáł.(*marg*) *Polfkich powiátow álbo ziemic fzeć*
Ludwik Krol od Polfki oddáł. (-)Potym vczyniřwřzy pogrzeb Ká
- 27: zimierzowi Krolowi wielkim kofztem w Krákwie/ iáchał do wielkiej Polfki/
- 28: ztámtąd zás zmieřzkáwřzy w Gnieřnie dwá dni á w Poznánium tákře/ rychło do
- 29: Krákwá przyiáchał/ á z Krákwá zárázem íeř do Węger wroćił/ Mátkę swoię
- 30: Helźbietę Polkę/ Siořtrę niebořczyká Kázimierzá Krolá/ Gubernátorká ná
- 31: řwym mieřřcu w Polfcze zořáwiřwřzy/ y wřzyřtkę íey řpráwę koronná zlećiřwřzy.(*marg*)
Gubernátorká w Polfcze. (-)
- 32: Tá tedy Elźbietá řtára Krolowa Węgerřka/ rozumem íeř niewieřćim řpráwu
- 33: iáć/ młodych y nikczemnych ludzi do Rady Senatořskiej w Polfcze wybráá y
- 34: podwyzřzyłá/ á godnych/ powáжных/ y řtátecznych męřow z vrzędow zložyłá/
- 35: á ná ich mieřřcá pochlebcow y nikczemnikow polřádziłá.(*marg*) *Ták teř był vczinił*
Roboam. 2. Paralip. 10. 3. Reg. 12. 3. Regū 14. et 2. Paralip. 12. (-)
- 36: Corki dwie Kázimierzá Krolá włáfne dziedziczki/ y Krolewny Polfkie/ ze
- 37: wřzyřtkimi řkárbámi/ ktore im był Oćiec Krol Kázimierz bárdzo bogáte w zło
- 38: ćie/ w řrzebrze/ w perlách/ y w rozmáitych kleinotach y vbiorach zořáwił/ Hel
- 39: źbietá řtára Krolowa do Węger zálłáá/ A tám Ludowik ofřádziřwřzy práwo
- 40: odřádził ich od dziedzictwá y ſuccesřfíey Kroleřtwá Polfkiego/ twierdząc to nie

41: Íprawiedliwie/ iż nie z włáfnego łóżá Krolewfkiego były vrodzone/ á w tym te
42: mu zábiegał/ áby potym mężow iákich Xiążąt potężnych niedoftály/ którzyby
43: ż nimi dziedzictwá w KroleŃtwie PolŃkim dochodzili.(marg) Krolewny PolŃkie
nieŃprawiedliwie ofromocone/ y z dziedzictwá złupione/ od Ludwiká. (-) A ták ofátteczne
ty dwie
44: PolŃkie Krolewnie Lechowego y Piałtowego potomŃtwá/ od Ludwiká Krolá
45: powinowátiego Ńwego/ nie tylko były z Ńkárbow y z KroleŃtwá dziedzicznego
46: złupione/ ále y nieŃlufznie ofławione. Wydáne potym były w małżeńŃtwo/ An
47: ná zá Guilhelmá Grábię CyliyŃskiego/ á Iádwigá zá Xiążę Romerá StiryŃkie
48: go/ Hołdownikow WęgerŃkich.

strona: 456

1: Tegoż roku 1376. po Ńmierci Grzegorzá iedennaŃtego Papieżá/ ktory z Frán
2: ciey z Auinium Miáłtá Ńtolec PapieŃski/ gdzie trwał przez 70. lat z wielkim vpad
3: kiem/m/ ChrzeŃciáńŃkim/ po wtoro do Rzymá przenioŃł/ zá czym Ńię znowu záŃ nowe á

strona: 457

//Kłęgi DwánaŃte.//

1: Ńzkodliwe rozerwánie Ńtáło/ o PapieŃstwo/ Bo Włofzy wybráli PapieŃzem Vr
2: baná ŃzoŃtego/ á ten w Rzymie mieŃzkał/ przy ktorym teŃ Włofkie/ Niemieckie/
3: WęgierŃká y PolŃka zięmiá przeŃstawáá/ Fráncuzowie záŃ wybráli Ńobie dru
4: giego Papieżá/ ktorego Clementem Ńiodnym názwáli/ á ten mieŃzkał Ńtolica
5: w Awinium/ przy ktorym Fráncia/ HiŃpánia/ y Anglia przeŃstawáá. A ták ci
6: dwa PapieŃzowie z wielkim vpadkiem wzyŃŃtkiego ChrzeŃciáńŃtwá/ ieden dru
7: giego kłáł/ y przeŃládował.(marg) Dwa PapieŃzowie iednym rázem. (-) Aż potym zá tym
rozerwániem we dwie lecie/ to
8: ieŃt Roku 1378. Ian Hus w Prádze Stolicy CzeŃskiej/ przećiw OdpuŃtom y
9: inŃzym wyŃŃpkom PapieŃskim iáwnie poczáł kázác/ zá ktorym powodem prze
10: Ńládowánie Mnichow y DuchowienŃtwá w Czechach/ y wnećtrzne woyny vro
11: Ńły. A trwał ten błáđ około Stolicy PapieŃskiej lat trzydzieći y dziewięć/
12: do Concilium ConŃtancienŃkiego/ ná ktorym Roku 1414. Ian Hus y Hiero

- 13: nim Káznodzieie Czełcy łpaleni są.(*marg*) Ian Hus y Hieronim łpaleni. Trzey Papiężowie zrzuceni. (–)A trzey Papiężowie Ian 23. Grzegorz y
- 14: Benedict/ z Stolcow Papięskich na ktore się vpornie wdzieráli/ byli zrzuceni/
- 15: á ná ich mieyłce wybran Papiężem Otto Columná/ ktory był názwan Marćin
- 16: piąty/ á pierwłzy trzey Papiężowie przerzeczeni razem będąc/ ieden we Włó
- 17: łzech miełzkał w Bononiei/ Ian 23. (*marg*) Węgrowie Rzym opánowali. (–)Bo Rzym byli w ten czás Węgrowie opá
- 18: nowáli/ Grzegorz w Ariminie w Franciei/ bo był w Auinium Páłac Papię
- 19: łki zgorzał/ á Benedict w Hispániei miełzkáli/ á miedzy narody różnymi/ różno
- 20: rołkazuiąc/ różne różnice/ y rołterki rołpułtne rozłiewáli.
- 21: Roku zás Pánłkiego 1377. Ludwik Krol Węgięłki y Polłki/ chcąc się pom
- 22: ścić nád Litwą ták łrogiego zburzenia Polłkiego Krolełtwá łwoiego/ zebrawłzy
- 23: woylká Węgięłskie/ y włzyłtkiei Polłzce połpolite rułzenie rołkazawłzy/ łam z Wę
- 24: gier do Polłki przez gory Sanockie prołto ku Sendomirzowi przyćiągnął/ gdzie
- 25: teł do niego Krákwłskie y Sendomirłkie y ziemie/ y inłzych powiátow Polłkich
- 26: Rycerłtwo przybył/ nád tymi przełżywłzy Hetmánem Sandiwoiá z Subi
- 27: ná/ połłáł ich dobywáć Zamku Chełmłkiego/(*marg*) Wypráwá Ludwikowá ná Litwę. (–) ktorego zá krotki czás Polacy
- 28: dołłáli pod Rułłakámi/ á Ludwig łam z Węgięł do Belzá się rułzył/ á przy nim
- 29: Krákwoiáne z Sendomirzány/ á drudzy Polacy po wzięciu Chełmienłkim/
- 30: Grábowcza/ Horodłá/ y Sewolofá/ Zamkow Litewłkich dobywłzy/ do Ludwi
- 31: ká Krolá pod Belzem ležącego/ z Sendiwoiem Hetmánem przyćiągnęli.(*marg*) Polacy Zamkow Rułkich dobyli. (–) Tám
- 32: Kiełłtut Xiążę Zmodłkie vczyiniwłzy się z nieprzyaciéłá iednaczem/ zá gleitem
- 33: Ludwikowym przyiáchał do woylká Polłkiego/ y Węgięłskiego/ y pogodził Kro
- 34: lá z Iurgim Nárimuntowicem Belłkim Xiążęciem/ Synowcem łwoim/ tym
- 35: łpołobem/ Aby Litwá wroćiwłzy więźnie z Polłki pobráne/ Iurgi Xiążę áby za
- 36: mek Belłki Krolowi podał/(*marg*) Kiełłtut iáko Vliłłes/ chytry iednacz. Vgodá Litwy z Ludwikiem. (–) ále Krol Kniáziá Iuriowymi obietnicámi y łágo
- 37: dnymi łłowy vbłágány będąc/ nie tylko mu Belz wroćił/ ále teł y Lubáczow za

- 38: mek wziawłzy od niego wierności przyięę przydał/ nád to mu z Bochinłkiew żu
39: py ná koždy rok łto grzywien żołdu poftąpił y zápifał/ á tak fię dokonála vgodá
40: Polakow z Litwą przez Kieiftutá iednaczą/ á Chełmłka y Bełłka ziemiá przy
41: Litwie zoftáły.(*marg*) Lubáczow do Belzá przydány Nárimumtowicowi/ y Zołd z Bochnie.
(-) A do tego im pomogło/ iáko Cromerus lib. 13. piłze/ zátárgnienie
42: między Węgrámi y Polakámi/ dla ránienia wtwarz Piotrá Száfráncá/ ktoremu
43: zá nagrodę dał zarázem Krol Zamek Piełkowá skáłę/ z ktorey fię dziś Száfrán
44: cowie piłzą/ á woyłká Węgierłkie/ y Polłkie (obawiáiac fię gorłzego rołterku)
45: ktore był ná Litwę zebrał/ rołpuścił. Sámych Toporczykow/ ktorych łą w
46: Polłzce głowá Tęczyńłcy Grábiowie/ było wten czás łiedm Chorągwi. Piłze też
47: Bonfinus/ iż dwa kroć potym Xiążę Litewłkie/ ktorego nie miánuie/ Rułkie zie
48: mie pod Węgrámi náieždzało/ Bo Ludwik Krol chcąc Rułkie ziemie od Polłki
49: oderwáć/ á do Węgier przyłaczyć/ rozdał był wiele zamkow Rułkich Pánom
50: Węgerłkim/ zwłázczá Emerikowi Agrienłkiemu Biłkupowi/ Iurgemu Zudere

strona: 458

//Macieia Striykowłkiego//

- 1: mu z brácią/ Emerikowi Bebekowi/ y Ianowi Zapolemu/ ktorzy ze włyłtká
2: władzá imieniem Krolá Ludwiká/ z łtrony Krolełtwá Węgerłkiego w Rułkich
3: kráinách rołkázowáli/ o ktorá krzywde nieznołną wten czás Polacy zewłząd v
4: trapieni áni łzeptáć łmieli.(*marg*) Arcibiłkup Agrienłki/ Emerik Dziurdzi/ Zuderi Bebek/
y Zapoli ofłady w Rułi Polłkiew wzięli. (-)(*marg*) Polacy biedni zá Ludwiká. (-)

strona: 462

- 1:
2:
3: Też łam Cromerus ná teyże kárcie wyłłzey tego połwiad
4: czáiac piłze/ Obuenerat etiam Olgerdo in Rułsia Witebłcenłis Dominatus cum unicom
ducis eius
5: orae filiam uxorem accepisset etc.
6: Toż też łam przeciw łobie Bielłki włpomináiac krotko národ łágełow pi
7: łze/ iż fię Olgerdowi dołtało Krewo: ále po żenie wzięł Witebłk/ etc. Tegoż y

- 8: Miechouius lib.4.cap.36.fol.265. poświadczają/ Olgerdo (obuenit) Creua cui Dux
- 9: Rufsiae de Witebŕko unica, quam reliquerat filia, in matrimonium tradita, Ducatus quoque
sui ŕuccessionem
- 10: tradiderat etc. Ale tá rzecz iż ieŕt przez ŕię łámá iáŕnie dowodná/ ták dłuŕgiwy zabáwki
- 11: niepotrzebnie/ tylkom to przytoczył potwierdzájąc prawdę Látopiszców Ru
- 12: ŕkich/ á dla okazánia iŕtotney prawdy.
- 13: Kieiftut zás z iedney żony Biruty Zmodki Połonganŕkiej/ miał łzeŕci Sy
- 14: now Witołtá/ Pátriká/ Totwiłá/ Sigisda álbo Sigmuntá/ y Woidatá/ y dwie
- 15: Corce/ Ringalę ktora byłá dána w małżeńŕtwo Xiążęciu Mázowieckiemu okru
- 16: tnemu/ drugá Danutę álbo Annę/ ktora był poiął Ianus Xiążę Mázowieckie/ y
- 17: do ktorey ono był przyŕzedł Ociec Kieyftut wciekájąc z Malborku/ y Witołt
- 18: Brát tákże z Krewŕkiego więzienia.(*marg*) Synowie y corki Kieyftutowe. (–) Pátrych miał
wdział/ Branŕko/ Zuráŕz/ y
- 19: Strámelę. A ten wykonawŕzy wielkie woyny z Krzyżakámi Pruŕkimi/ zábit ieŕt
- 20: od Tátárow roku 1398. Woydat od Krzyżaków gdy wzięli Kowno z trzy
- 21: dzieŕciá Pánów poimány/ Totwił gdy z brátem Witołtem zamku wyłznego
- 22: Wilenŕkiego dobywał/ z Dziálá ieŕt zábity/ O czym Cro.lib.15. A Sigmunt
- 23: májąc pirwey w Stárodubiu wdział/ potym zoŕtawŕzy w X: Litewŕkim/ w
- 24: Trokach zárzezány.
- 25: A iáko Olgerd y Kieyftut záwždy ŕię łzcerze y vprzeymie áz do ŕmierci mimo
- 26: inŕzych Brátów miłowáli/ ták teŕz y Synowie ich Iágeło z Witołtem/ áczkol
- 27: wiek łrzodek ich miłóŕci był rozerwány/ wŕzákże poczátek ich bráterŕtwá ŕkut
- 28: kiem był potwierdzony. Olgerd Iagełá nád inŕze Syny miłował/ y náznáczył
- 29: go zá przyzwolenim Brátá Kieyftutá po ŕmierci ŕwoiey ná Wielkie Xięŕstwo
- 30: Litewŕkie. Kieiftut ŕię tákże w Witołcie iwo inŕzych Synów kochał/ iż iego
- 31: obyczáiw iáko włáŕny Ociec náłłádował/ ktewu Oycá twarzá/ poŕtáwá/
- 32: ryceŕŕká dzielnoŕciá/ chybkóŕciá/ w sercu y w ręku ŕmiáloŕciá (iák
- 33: go Miechuius ná kilku mieyŕcach máluie) włáŕnie w łobie
- 34: zá życzliwoŕciá náŕury łáŕkáwey wyŕráził etc.
- 35: A tu niechay będzie Czytelniku miły

36: Xiąg dokończenie.

strona: 466

Zdało się im potem/ aby y łamego Kieytutá do

strona: 467

//Księgi Trzynaste.//

1: oney vgody przyzwáli/ bo powiádał Iágeło/ iż się to bez niego łtátecznie łkoń
2: czyć nie mogło/ á tak y Kieiftut łtárułzek zá porádą Witołtową/ y zá przyrzecze
3: nim dla bełpieczności zdrowia Skirgáyłowym/ przyiachał do woyleká Iágeło
4: wego/ tám dopiero gdy obaczył/ iż go woyleko Iágełowe/ y Niemieckie wkoło
5: iáko wieńcem obłtąpiło/ wyrozumiał iż nieopátrznie wpadł w Sámołowkę/ á
6: gdy się iuż Słóńce ku zachodu miáło/ poczył Iágeło mowić/ iż się czas do skoń
7: czenia vgody łkrocił/ á iż po temu mieylece nie było/ przeto powiáda lepiej jutro
8: ty rzeczy y vgodę w Wilnie miedzy łobą łkończymy/ y zámkniemy.(*marg*) Tákteż włafnie
Bolełławá Krzywoułtego Ruffacy pod Haliczem máło nie włowili. (–)

9: A tak Kieiftut z Synem Witołdem trwoząc łobą mułieli do Wilná iáchác/
10: á woyleká obiedwie tak Kieiftutowe iáko Iágełowe/ bez namnieylezego bitwy zá
11: tárgnienia roziechály się z polá/ mniemaiąc iż się Xiążętá pogodziły. Ale Iágeło
12: złamawłzy przyięę łwoię/ Kieytutá łtryiá teyże nocy łáncuchámi y pętámi
13: okowác kazał/ y połłał go do Krewá/ á tám był nád wodą do łmrodliwey wie
14: że/ ktorą iefzcze y dziś widzimy murowáną/ wrzucony y ofádzony mocną łtrażą/
15: á Witołt Syn iego tákte w Wilnie pod łtrażą był chowan. Piątey potym nocy
16: Kieiftut Gediminowic Xiążę przefławne dzielne/ męzne/ w fortelach y w łtaczá
17: niu rozmáitych bitew przewážne/ przemyłne(*marg*) Iágeło drugi raz przyięę złamał
Kieytutowi. Kieytut łtárułzek w Krewie ofádzony y okowány. (–) bo y z więzienia
Niemieckiego trzy

18: kroć poimány w roznych bitwach/ trzy kroć fortelem włzedł/ á czwarty raz z
19: Polłkiego więzienia wbiegł/ murem Litewłkim nieprzebitym/ y bálztą mocną
20: przeciw naiázdom Niemieckim będąc/ drugi Achilles/ Hector/ Aiax/ Vliłfes y
21: Hercules Litewłki/ y Zmodźki wdawion iefł ná Krewłkim zamku w wieży mu

- 22: rowáney/ z rofkazánia Iágełowego/ przez Proxę nijákiego/(*marg*) Kieiftut w Krewie
vdawion. (-) ktory był Podczá
- 23: fzym v Wielkiego Xiędzá Iágełá/ y przez Brátá iego Bilgená/ y Moftewá Get
- 24: ká/ Krewlaniná/ y przez Kifzycę ktory miał vrząd v Iágełá Swiece zápalác/
- 25: y ogieñ ná kominie fkládác/ zwano go Zibinta/ y przez Kuczuká/ y infzych kto
- 26: rym to był Iágeło zlecił/ złamawfzy przyfięgę y práwo ludzkie/ nieprzyftoynie
- 27: był z Swiátá Kieiftut miły ták gwałtowná fmierciá zgłádzony. Ciáło iego
- 28: Skirygayło Synowiec/ Brát Iágełow do Wilná vczíwíe obyczáiem Xiążęcym
- 29: przyprowádził/ á vczyniwfzy wielki ftos z drew fuchych ná zglifkach Wilenskich
- 30: według zwyczáiu oyczyftego pogáñskiego/ zgotowáli wfzyftki potrzeby do fpa
- 31: lenia ciáłá/ támże vbrawfzy go we zbroię y w fzáty Xiążęce z fzáblá/ z włóczniá
- 32: y z fáydakiem/ połóżyli go ná ftos drew/ á przy nim flugę wiernego żywego/ ko
- 33: niá nalepfzego żywotnego vbránego/ parę chártow/ fokołow/ y wyżłow/ páz
- 34: nogcie Rylie y Niedźwiedzie/ y trąbę myfliwcá/ potym vczyniwfzy Bogom
- 35: modlitwy y ofiáry/ y wyfpiewawfzy dzielności iego co zá żywotá czynił/ zápalili
- 36: on ftos drew fmołny/ y ták wfzytko ciáło zgorzáło/ popioł potym y koftki wy
- 37: pałone zebrawfzy w trunie pochowáli/ á to było dokonánie y pogrzeb flawnego
- 38: Xiążęciá Kieiftutá.(*marg*) Pogrzeb Kieiftutow pogáñfki. (-)
- 39: Potym Iágeło mfczac fię fmierci Woydiłá Zięciá fwoiego/ ktorego ono był
- 40: Kieiftut dał obiecić/ kazał teź wpleść wkoło Wuiá Mátki Witołtowej Bie
- 41: ruty/ Widimontá Páná Zmodźkiego zacnego z Połongi/ Cieściá Kieiftutowe
- 42: go w leciech zefzłego/ á iego máiętności y wfzyftki imioná w Zmodzi y w Li
- 43: twie oddał Iágeło y dárował Moniwidowi álbo Montwidowi Pánu Litew
- 44: fkiemu/(*marg*) Widimunt w koło wplecion. (-) ná ktorego był láfkaw/ iáko Látopifzce
- fwiádczá. Zoná teź tego Wi
- 45: dimontá Vlianá ze wfzyfkiego dzierzánia Mężá fwoiego była gwałtownie
- 46: wybita ná defpect Witołtowi.
- 47: Witołtá záś fámeo Syná Kieiftutowego ná ono mieyfce gdzie był vda
- 48: wion Kieiftut iego Oćiec/ Iágeło pośláł do Krewá z Wilná/ y tám był pod

49: vczciwą ále bárdzo twárdą ftrażą chowan/ bo żadnego Sługi niemogł mieć/(*marg*) Witołd
w Krewie ofládzon. (–)

strona: 472

1:

2: A ták gdy Sigmunt chćiał do

3: Krákowá przyiáchác/ nie chćieli go puścić/ zwłázczá Dobek z Kurozwak Ká

4: ftelan Krákowfki/ Przeto ftámntąd do Bochni/ potym do Sącza/ á ftámntąd

5: zász do Węgier Polfkim nakładem odprowadzon.(*marg*) Polacy Sigmūta dáfwszy mu ná
ftrawę wygnáli. (–)

6: A drudzy Polacy ná Seimie Siradzkiem Semowitá Mázowieckie Xiążę zá

7: Krolá chćieli wziác/ Ale tę rzecz do przyiazdu Edwigi odłóżyli. Przeto Semo

8: wit vczyniwfzy potáiemnie zmowę z Bodzętą Arcybifkupem iácháli do Kráko

9: wá/ áby fię iáko w Krákowfki zamek pierwey w więzác/ á potym Krolewnę z

10: Kroleftwem ofięgnác mogli. Ale go obaczono w Krákowie: Przeto záfwarto

11: miáfto y zamek/ ták iż mufiál ná Kleparzu zoftác w dworze Bodzenty/ ktory on

12: dał zmurowác ná Proboftwo S. Florianá/ do ktorego Krákowiánie połáli/

13: áby ftámntąd wyciągnął dła nieiákiego podeyrzenia/ y mufiál to vczynić/ miefz

14: kał potym w Korczynie piętnaście dni/ czekáiąc przyiazdu Krolewny/ ktorą

15: miał wolą gwałtem/ iefliby z dobrą wolą niechćiáć/ pochwycić.

16: Ale gdy krolowa Węgerfka przyflánim Krolewny Iádwiki czász zwłó

17: czyłá/ Bodzentá Arcybifkup ná Seymie Siradzkiem ná ktory zaden niechćiał iá

18: chác/ tylko drobna Sláchtá/ Semowitá Xiążę Mázowieckie ná Kroleftwo Pol

19: fkie podniofl y flufznie wybranym być Krolem obwołá. A dowiedziawfzy fię te

20: go Krolowa Węgerfka/ połála wnet Zięciá fwoiego Sigmuntá Márgrábię

21: Moráfkiego y Brándenburfkiego we dwánaście tyfięcy Węgrow przez Są

22: decz do Mázowfza przeciw Semowitowi/(*marg*) Semowit Krolem Polfkim wybrány. (–)

á k temu też Polacy z Ziemie Krá

23: kowfkiey y Sędomirfkiey przyiecháli do Sigmuntá z niemálym woýfkiem/ A ták

24: ziemię Mázowiecką Semowitowę część okrutnie palili/ y puftofzyli przez miecz

25: y ogień. Potym Brzeście Kuiáfkie obegnał Sigmunt (bo ná ten czász byli

26: Kuiáwcy pod mocą Semowitową) tám leżąc przez dwánaście dni wżyftkę
27: ziemię Kuiáwfką pogáńfkim obyczáiem/ okrutnie Węgrzy woiowali/(*marg*) Węgrowie y
Polacy Mázowfze burzą. Kuiáwy Węgrzy burzą. (–) aż Włádi
28: ław Xiążę Opolfkie między Sigmuntem á Semowitem do czáfu wobyczay zied
29: nánia roział/ to iest do Wielkiej nocy. Domárat zás z Pierchná/ wielkiej Pol
30: fki Stároftá/ przywiodłzy lud z Salkiey/ y z Pomorfkiey ziemie/ tákież Kuiáwy
31: woiował/ chcąc fię w tym Sigmuntowi záchowác/ Ale iego płon/ y ludzi odbił
32: Włádiław Xiążę Opolfkie/ ktory ná ten czás miefzkał w Inowłocławiu/ bo
33: fię też to tykáło y iego dzierzaw.(*marg*) Domárat Pierfchlinfki porázon. (–)
34: Tymi wnętrznymi woynámi czáfu niezfzczęśliwego Interregnum Polacy wćisnie
35: ni/ roku Páńfkiego 1384. pośláli do Krolowey Helżbiety/ áby ich więcey ná łowie
36: nie trzymála/ á Krolewnę przyślála/ grożąc iey ielliby dáley odwłaczała łobie in
37: łzego Pána obmyfliwác. Krolowa tedy tym pośelstwem porużzona/ poślála zá
38: raz Krolewnę Iádwigę z Zięciem fwym Sigmuntem Márgrábią Moráwfkim y
39: Brándenburfkim/ áby iey był do czáfu opiekunem/ y Gubernatorem Kroleftwá
40: Polfkiego/ poki ku látem nieprzydzie. Tego gdy fię dowiedzieli Polacy/ iż ich ták
41: krolowa lekce waży/ á niewiáftá im Gubernatory podana/ zebrałzy fię z ludem
42: niemałym fciągnęli fię do Sąca/ y pośláli do Sigmuntá Márgábie/ ktory iuż
43: był w Lubowli/ áby nie ieździł do Polfki/(*marg*) Polacy przeciw Sigmuntowi. (–) bo
go áni zá Krolá áni zá Gubernatorá
44: niechcą mieć/ á powiedzieli nie ináczey iáko z nieprzyacielem będziemy czynić/ iellif
45: fię będzie ważył do Polfki wiáchác. Przeto Sigmunt muíal ná zad/ wízákże Kro
46: lowa czyniąc dofyć obietnicy/ poślála z inżyymi Pány Krolewnę Edwigę do
47: Polfki/ zwłázczá Demetriufem Strigonfkim Arcibifkupem Kárdinałem/ z Ia
48: nem Bifkupem Wárádinfkim/ y z inymi Pány Swieckimi.(*marg*) Krolewná Iádwiga
Ludwikowná do Polfki. (–) dáwłzy iey fkárbow od
49: złotá y frebrá dofyć/ y wżytek aparat krolewfki/ ku ktorey wiele Pánow y Ry
50: cerftwá wyiezdzało/ y proceffie wychodziły z wielką rádością ná dzień S. Edwi

1: gi z Kraków. Tam zarazem przyiachawfzy pomázana ieft za Krolowá Polfká
2: przez Bodzentę Arcybiskupá Gnefneńskiego przy tychże Poflech Węgerfkich y
3: przy inych Biskupiech Polfki y Słáfkich/ ktorey dano moc fprawowác Krole
4: ftwo Polfkie do tego czáfu/ poki małżeńftwu nie będzie podána.(*marg*) Iádwigá
Ludwikowná Krolowá Polfká. (–)

strona: 477

1:
2: Skirgáyło zaś y Witołt vfáiąc w fwoiey fprawie
3: dliwości/ tym mężniey odpieráli/ tam Swántośław íam gdy fzyki náprawował
4: włoczną od iednego Litwiná ná wylot przebity fpadł z koniá/ y wziął zaplátę
5: okrucieńftwá fwoiego/ Co obaczywfzy woýfko iego iż im Xiążęciá nie sftáło/ wnet
6: do blifkich láfów pierchnęli/(*marg*) Swantosław Smolenfki zábity. (–) Litwá ich z Polaki
goniá/ więźnie/ połon/ łupy/ y
7: obozy wfzyftkie nieprzyacielſkie wzięli/ Tamże Iurgi Syn Swántośławow me
8: źnie fię broniąc był rániony/ y poimány/ á do Skirgáyłá przywiedziony/ ále gdy
9: przyiął polufzeńftwo/ wiárę/ hołd/ y poddánftwo Krolowi Iágołowi/ y brá
10: tu iego Skirgáyłowi/ y potomkom ich wielkim Xiędzom Litewfkim ftátecznie y
11: sftále chowác/ był odprowadzon przez Skirgáyłá do Smolenfká/(*marg*) Iurgi
Swántośławowic poiman. (–) á ná mieýfce
12: oycá zábitego Swántośławá Xiążęciem Smolenfkim był podniesiony. Ciągnęli
13: potym do Połocká Skirgáiło z Witołtem/ ktorego zá krotki czás dobywfzy fwo
14: wolnych/ y tych ktorzy byli przyczyná woyny y zdrády/ álbo odftánia y przkinie
15: nia od Iágełá do Andrzeiá/ mieczem ná gárdło y ná máiętnościach fkaráli/ á olfá
16: dziwzy Połocko zamek ryceřftwem Litewfkim/ wfzyftkę Ruś/ Połocká/ Lukom
17: fká/ Witebfká/ Orfzeńfká/ Smoleńfká/ Mfciślawfká/ z onych burd vfpokoiłi/ y
18: do polufzeńftwá Iágełowego y wielkiego Xięřtwá Litewfkiego przywiedli. An
19: drzeiá teź Olgerdowicá Brátá Iágełowego y Skirgayłowe/go//ktorzy tych wfzyft
20: kich rořtyrkow był nábroil/ poimáli/(*marg*) Połocko odifkáne. Kniáz Andrzej poiman y
ofádzon. (–) odefłan potym do Polfki Iágełowi/ á tam
21: fkarány zá vpor swoy trzy látá cále ná zamku Chęćinſkim w ciemney wieży pod

- 22: Itrażą siedział w więzieniu. Potym był czwartego roku ná przyczynę infzych brá
- 23: tow wypufzczony. A Skirgáyło y Witołd y Swidrigáyło po cnym zwycięstwie
- 24: woýłká Litewłkie y Zmodźkie rofpułćili/ íami fię teź do zamkow fwoich ípokoynie
- 25: roziecháli/ Skirgaiło do Trok/ Witołt do Grodná/ á Swidrigaiło w Połocku
- 26: zołtał.
- 27: O wyprawie Iágełowey
- 28: do Wielkiew Polłki.
- 29: POítánowiwfzy Krol wfzyłtko porządnie w Krákowie w
- 30: máłey Polłfcze y w oyczyłtey Litwie/ íiągnął w Srodopoście do wiel
- 31: kiew Polłki z Krolową Iádwigą/ y z woýłkiem dla wípokoienia rofter
- 32: kow przez Domáratá Pierfchlinłkiego Stároftę/ y Vincentego Woiewodę wzbu
- 33: rzonych/ ktore zaráz fwoim przyjazdem włkromił/ dobrá Kościelne gwałtownie
- 34: w Interregnum rozerwane co komu należało przywrócił/ Bártołzá Kołminłkie
- 35: go fwowolnie łotrowftwem y łupiełtwem żywiącego z Krolełtwá wywołał/
- 36: á Odalenow zamek iego wziął.(*marg*) Imiona Kościelne wrocne. Czafły podobne názym 1576 y roku 1577. (–)A gdy do Gniezná przyiachał/ á tám kilko nie
- 37: dziel miefzkał/ kmieciow wołóci duchownych/ ktorzy niechcieli ítácyeý dawác
- 38: kazał grábic obyczáiem Litewłkim/ á gdy go Krolowa Proíłá/ áby tego oby
- 39: czáiu do Polłki niewnoíł/ á poddánym vbogim gwałtem dobytkow niebrał/
- 40: rzekł Iágeło/ á teź máią fwoie Bydło/ niech ie łobie wezmą ná zad.(*marg*) Grábiefz po Litewłku. (–) Krolowa.
- 41: ná to odpowiedziála/ Bydło im wroćic moźemy/ ále łłozy y płác ich kto im
- 42: wroćic y nágrodzić moźe? Záprawdę íwięte á pámięci godne Krolowey Bogo
- 43: boyney przyłłowie. Ták tedy Krol ná ten czás wfzyłtki fzkodliwe rofterki y zá
- 44: burzenie wnétrzne w wielkiew Polłfcze nadobnie/ á łágodnie włkromił/ y wípo
- 45: koil/ ná czym Láto wfzyłtko y Ielień ítrawił.(*marg*) Przysłowie poboźne Krolowey Iádwiki. (–)

strona: 482

1:

2:

- 3:
- 4: Krolowa tedy wywodem Ochmiftrzá/ y Fraucimeru swoiego fwiáde
- 5: ctwem/ tudzież cielefną przyięgą/ z tego fię Krolowi oczyściłá/ y wywodłá/ á
- 6: Pan Gniewoś/ iż fię powieści swoiey niemogł záprzeć/ áni iey dowieść/ tedy w
- 7: Willicy ná Seymie z wynálezenia Senatu Koronnego/ zá taki wyftępek/ mu
- 8: fiał pod ławą iáwnie głóffem wielkim iáko pies fczekác á odwoływác/ y wy
- 9: znawác/(*marg*) Krolowa przyięga. (-) iż łgał y fczekał niecnotliwie iáko pies/ o cnotliwey Krolowey Pá
- 10: niey swoiey. Ták potym miłość małżeńfka/ miedzy Krolową y Krolem była
- 11: vgruntowána.
- 12: Skirgáiło Olgerdowic wiel
- 13: ki Xiądz Litewski/ Zmodźki y Ruski.
- 14: Rozdział VI.(*marg*) Gniewoż pod ławą fczeka. Długofz et Cromerus lib.15.etc. Mendacis obtrectatoris poena apud Polonos. (-)
- 15: SKirgáiło Olgerdowic będąc podniefiony w
- 16: Wilnie ná Wielkie Xięftwo Litewskie oyczyfte Ruſkie/ y
- 17: Zmodźkie roku 1387. zá dobrowolną zyczliwością Krolá
- 18: Iágełá Władifławá Brátá/ więcey był przychylny do
- 19: rozmnożenia modł Ruſkich Zakonu Greckiego/ niż do
- 20: fczepienia y vgruntowánia powfzechney wiáry Chrześci
- 21: áńfkiey Kościołá Rzymfkiego/ bo fię miedzy Ruſią zmło
- 22: du vchował.
- 23: Ná nowym páńftwie udał fię do uftawicznych bieſiad y pijańftwá/ ftátecz
- 24: ności Xiążęcemu ſtanowi należącey namniey nieprzeſtrzegáiąc/ dla czego po
- 25: odiáchaniu Krolá Iágełá do Polfki nie długo trwały w pokoju ſprawy Litew
- 26: ſkie/ Bo Witołt Kieyftutowic będąc mężem wielkiego ſercá/ y wyfokiey mylli/
- 27: fádził fie też ná wielkie Xięftwo Litewfkie/(*marg*) Nieftateczność Skirgáiłowá. (-) zá niegodną y nieſłufzną rzecz poczy
- 28: táiąc/ Skirgáyłowi nikczemnemu y ſobie w dzielności nierownemu podlegác
- 29: (iáko on ſobie według wyfokiey dumy rozumiał) Fráffował fię też ná Krolá Iá

- 30: gełá/ iż ná iego zaślugi/ y godność niedbał/ á w słowie mu fię nieżyłcił/ ktorým
- 31: mu obiecował ípuścić Wielkie Xięstwo Litewkie y Wilno/ íkoroby fię íam ná
- 32: Kroleństwie Polńkim vgruntował/(*marg*) Witołdowe rozmysły. (–) y tą go obietnicą z Prus (gdy ono był do
- 33: Krzyżakow ziąchał z Krewá vćiekwłzy) przywabił. Obawiał fię też Witołd
- 34: áby go Skirgáyło bez wieści nieípodzianego kiedy nie zábił/ bo to do niego wie
- 35: dział/ iż był ięzyká y ręki do zwády prętkiey/ k temu był okrutny/ á nieńtáteczny/
- 36: y nie vńtáwiczny/ á tylko z nim było do obiádá fiedzieć/(*marg*) Popędliwość pijánego Skirgayłá. (–) bo íkoro íobie podpíl ná
- 37: kogo gniew trzeźwi chował/ tego po pijánu zábił/ y poípolicie ná ty ktorzy z nimi
- 38: pijáli z bronią fię tárgał/ y wiele przyiáćioł ták pobił nieináczey iáko Alexander
- 39: Wielki w Perfiey.(*marg*) O tym czytay Q: Curtium et Iuſtinum etc. (–)

strona: 487

//Kfięgi Trzynańte//

- 1: O Burzeniu Litwy przez
- 2: Witołtá z Krzyżáki/ O ípáleniu Trokow y do
- 3: bywániu Wilná/ y o ímierci Narimuntá/ Korigelá/ To
- 4: twiłá/ Xiążąt/ y o przyieździe Iágełowym do Wilná.
- 5: TEgoż roku 1390. gdy fię iuż zboża ná polach do
- 6: ítawály/ á żniwá fię przybliżály/ Lankafter Henriká Krolá
- 7: Angelfkiego Syn/ z wielką mocą Anglikow/ Skotow/ Frán
- 8: cuzow/ Niemcow/ ná íwá ízkodę dla íwiętey woyny prze
- 9: ćiw Pogánom Litwie zebránych/ do Prus przyćiągnął/ á zá
- 10: nim Algardus Grof Hohenńteínski z drugim woyskiem Nie
- 11: mieckim przyńzedł/ mniimáiąc iż Litwá íeńcze w Pogáńńtwie
- 12: żyłá.(*marg*) Krolewic Angelfki ná Litwę. (–) Przeto Mińtrz Pruńki Conradus Valenrodus/ ktoremu nie o wiáreń/ ále o pá
- 13: nowánie wielkiego Xięńtwá Litewńkiego y Zmodzi/ pod pokrywką wprowádze
- 14: nia Witołtá ná ítolec páńńtá oycowńkiego/ grá byłá/ Zebrał też woyská Pru
- 15: íkie z íwoimi Krzyżáki/ przyzwawłzy ná pomoc Mińtrzá Liflandńkiego/ ták tedy

- 16: trzemi zagonámi/ y z trzemi ogromnymi wojskami do Litwy z Witołtem cią
17: gnęli/(*marg*) Chytróść Mistrza Pruskiego. (-) jedno wojsko Witołd wiodł/ drugie sam
Conradus Valenrodus Mistrz
- 18: Pruski/ Trzecie Mistrz Liflandzki z Landkaptrem Krolewiczem Angielskim/ y z
19: Algárdem Grabią Hohensteinskim/ a ścignęli się wszyscy w Kowná/ gdzie Wiliá
20: w Niemen wpada. Ztamtąd prosto pod Troki ciągnęli/ które z Zamkiem czę
21: śtym śzturmowaniem zburzyli y spalili.(*marg*) Trzy wojska wielkie na Litwę do Kowná.
Troki zburzone. (-)
- 22: Potym do Wilná obozy toczyli/ tam ich Żołnierze Krolewicy Polacy nád
23: Wilią z Skirgáyłem/ który też miał wojsko niemałe Litewskie potkali/ gdzie za
24: razem śtoczyli bitwę z obudwu śtron ogromną zapalczywością/ nie dáleko od
25: Wilná nád rzeką Wilią/ w tych polách gdzie dziś dwór Soltanow/ które Siski
26: niámi won czas zwano/ Vganiáli się potym aż pod górę gdzie dziś Werki Biskup
27: pie/ Litwá y Ruffacy śmiałością/ bo im na domowych śmieciach było/ Niemcy
28: zaś zbroią y wielością przemagáli/ bili się od poránku aż do południá/ tak iż
29: trupow y rannych pełne owe polá rowne za Wilią z obudwu śtron leżały/(*marg*) Bitwá
Skirgáilowá y Polakow/ z Witołtem y z Niemcami. (-) na o
- 30: śtátek żołnierze Krolewicy y wojsko Skirgayłowe Litewskie/ także Xiążętá Ru
31: śkie Litwie pomagájące/ od wielości Niemcow y Anglikow przemożeni/ musieli
32: názd ku Wilnowi wśtępowác y gdzie kto mógł/ ále wiele zacnych mężow w bit
33: wie z śtrony Litewskiej na plácu poległo/(*marg*) Skirgáilo z Polaki porázon. (-) między
którymi znáczniejszy byli/ Kniáz
- 34: Hleb Śwątóślawowic Xiążę Smoleńskie/ Xiążę Siemon Iawnuczewic Zaślaw
35: śki/ Kniáz Hleb Constantinowic Czártoriyski/ Kniáz Iwan Lwowic/ y infzych
36: niemało paniąt Litewskich wielkiego rodu/ śkad się pokázuie/ iż tam nie lada bi
37: twá była/ poniewáz tak wiele zacnych Xiążąt poległo.(*marg*) Xiążętá przez Witołtá y
krzyżaki poimáne. O tym też czytaj Długóśsum et Cromeru/m/ lib.15. Mie.lib.4.cap.40.etc.
(-)
- 38: Dziś iefzcze tam w tych polach nádwiá Ruńnice śtároświeckie/ śpady/ przy
39: łbice/ y miecze/ także ostrogi zárdzewiałe/ y w Werkach w dworze Biskupim wi

- 40: śi zowiąfionych kilko bronii/ co chłopi wyoráli.
41: A Xiążę Skirgayło z oštátkiem ludu ná ftóre Troki z poboyfcza obronną rę
42: ką wřzedł Potym zebrawłszy fię z więtfzym ludem/ Niemieckie obozy wřtawicznie
43: pod Wilnem náieżdzał/

strona: 492

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Iáko Witołd od Krziżakow
2: ziednawłszy fię z Iágełem wiáchał/ trzy Zamki ich
3: řpalił/ á Niemcow pobił/ O czym Długofz Kroniki Pru
4: skie y Miechouius lib.4.cap.40.fol.273. Wapo
5: uius et Cromerus lib..15.etc.
6: Roździał IX.
7: WItold mieřzkawłszy v Krzyżakow Prufkich zá
8: trzećim zióchánim z Litwy do Prus dwie lecie cáte/ á
9: zwoiowawłszy z nimi práwie do gruntu biedną oycyznę
10: Xięftwo Litewřkie/ y Zmodźkie długo fię w wąpliwey
11: nádziei dořtąpienia zá pomocą Krzyżakow Xięftwá
12: wielkiego Litewřkiego wieřziáiąc/ řkoro fię przez Henri
13: ká Biřkupá Płockiego Swagrá řwoiego ziednał z Iá
14: gełem Krolem/ y pořtánowił z nim według myřli rzeczy řwoie/ zaráz przemyřł
15: nym fortelem/ táiemnie á nieznácznie wyřłał z Prus żonę naprzod z řkárbámi/ y
16: řprzętem domowym do Zmodzi ná pewne mieyřce. Sam záś zmowiřłszy fię z
17: przyiácioły y z Boiáry řwoimi Litewřkimi/ á zwieryřłszy fię im rády řwey/ iż
18: miał do Litwy ná wielkie Xięftwo ziócháć/ iáchał z Márienborku do Riterwer
19: deru Zamku řwego pod Kowno. Tám Kupcow Niemieckich/ Krzyżakow y
20: Reyterow/ ktorzy z nim w Riterwerderze Zamku mieřzkáli/ bez wieřci obřko
21: czonych pobił/ pofiekl/ y w Niemen wrzucić kazał/ á drugich co zacnieyřlych
22: powięzawłszy/ á zápaliřłszy Zamek Ritterwerder do Wilná z nimi wieřdzał/ Co
23: obaczyřłszy drudzy Krzyżacy y żołnierze Niemieccy/ ktorzy w Metenburgu/ y
24: w Nauwerderze Zamkach byli/ zaráz fię w pogonią zá Witołdem iáko zá zdry

25: całą swoimi (Szelmem go nazywając) wdali/ a gdy go dalej w Litwę ku Wilno
26: wi gonili/ wnet Witołd więźniów pierwszych Niemieckich w Ritterwerderze
27: poimanych na pewnym miejscu pod strażą zostawił/ a sam się z swoimi na
28: Niemców goniących w ciastym miejscu zafadził/ których spracowanych go
29: nieniem gdy w zafadkę przyzli śnadnie do iednego pobit/ poiekł/ a drugich po
30: wiązał/ y do Litwy odesłał. Potym wyrozumiałwy iako świadomy z liczby
31: pobitych y poimanych/ iż nie wiele Niemców na Metemburgu/ y Neuwerde
32: rze Zamkach zostało/ wrocił się dobywać onych Zamkow/(*marg*) Witołd od Krzyżaków
vcieka trzeci raz. (-) których mocą do
33: bywsi spalił/ a Niemców ostatek pobit/ drugich powiązał/ a tak ony trzy Li
34: twie bardzo szkodliwe około Kowna Zamki Niemieckie spaliwszy y vprzątąw
35: szy/ wrocił się do pierwszych więźniów/ których rzędem długim związanych/ z
36: strzelbą/ z rinfunkiem woennym/ y z wielkimi łupami z Krzyżaków nabrany
37: mi prowadząc/ do Wilna szczęśliwie z wielką radością wsiytkiej Litwy poko
38: iu długo pożądane pragnęcy przyjechał:(*marg*) Witołd vciekając trzy Zamki spalił
Krzyżackie. (-) Gdzie od Iana Clefnickiego Na
39: mieśniká Iágełowego Stárofty Wilenskiego był vczciwie przyięty/ iako mu był
40: Krol Iágeło przez Lity rozkazał/ Zamki mu też Wilenskie obadwa iako Pánu
41: dziedzicznemu podał/ z strzelbą y z rinfunkiem wśelkim/ y cokolwiek należało
42: do skárbu Wielkich Xiędzów Litewskich.(*marg*) Witołd od Wilna przyjechał od
Krzyżaków. (-)

strona: 496

1: A gdy się obiedwie wojska ściągnęły/ v Niedokudowa podkáli się wstę

strona: 497

//Kfięgi Czternafte//

1: pnym boiem na szerokich polach ogromną zapalczywością/ Koribut z swoimi
2: Ruffaki śmiałością/ Witołd zaś z Litwą y z Zmodzią/ y śmiałość
3: cią y wielkością wojska iego przewyższał/ na ostatek gdy bitwa kilka godzin w wątpliwym
4: szczęściu zobudwu stron trwała/(*marg*) Bitwa Koributowa z Witołtem. (-) poczęły się
vfy Koributowe trwożyć/ mieścić/

- 5: y z plácu vřtępowáć/ á Witołd tym řmieley z Litwą nácieráiąc pomieřzánych
- 6: rozerwał/ y rozgromił/ co obaczywřly Koribut dodał Koniowi ořtrog/ chcąc
- 7: řię záchowáć ná drugi raz do lepřzego řzcześcia/ á ták w máley družynie z pogromu
- 8: vbieżał do Nowogrodka Siewierkiego głownego Zamku vdziału swoiego/ ná
- 9: ktorym řię z żoną y z dziećmi závářł/ błanki y wieże Rycerřtwem y řtrzelbą po
- 10: rządnie opátrzywřly. A Witołd vřyváiąc zwycięřtwá/ máło co vytchnąw
- 11: řzy poki řupy z pobitych żołnierze/ y rycerřtwo iego zebráli/ á swoich pochowá
- 12: li/ ciągnął zá nim do Nowogrodka Siewierkiego/(*marg*) Koribut zbitwy przegráney vciekł. Fugiensiterum pugnabit. (–) á obegnawřly go ze wřzyřł
- 13: řzich řtron ná wieże y ná błanki vřtáwicznie řzturmował/ řciány podkopuiąc/ y
- 14: ognie podkládaiąc/ ták długo aż Zamek mocą wziął/ gdzie Koributá z żoną/
- 15: y z dziećmi poimał/ á pobawřly řkárby/ máiętność/ y ryřtunki iego/ Zamek
- 16: řwoimi ořládził/ y w kráinách iego Siewierkich Stárořty/ y namięřtniki swoie
- 17: vřtáwił/(*marg*) Koribut z żoną y z dziećmi poiman. (–) á řámego Koributá z żoną Corką Xiążęciá Rezáńkiego y z dziećmi
- 18: do Wilná ná więzienie odesřłał/ gdzie długi czas pod řtrażą ná Zamku wyřznym
- 19: Wilenřkim řiedział/ aż go potym Alexander Xiążę Rezáńkie álbo Holhá Cieść
- 20: iego v Krolá Iágełá/ y v Witołdá wyręczył/ y wyprořł řlubuiąc im od niego
- 21: zá pokoy/ iż řię mřćić tey krzywdy niemiał/ iákož tego Xiążęciá Rezáńkiego řą
- 22: y dziś zapiffy około tego pořtánowienia w Skárbie Krolewřkim ná zámku
- 23: Krakowřkim/ zá ktorymi Iágeło/ y Witołd Dimitrá Koributá z więzienia Wi
- 24: lenřkiego wypuřćili. O ktorych zapiffách Cromerus lib.15. wřpomina.(*marg*) Holhá Kniáź Rezáńki cieść Koributow. (–)
- 25: W tenże czas Siewierkie Xięřtwo Koributow vdział y Nowogrodek z
- 26: Branřkiem Witołd řobie do wielkiego Xięřtwá Litewřkiego przywřłařczył/ á
- 27: Koributowi dał z řáski w odmianę ná Podolu y ná Wołyniu ty Zamki/ Brářłá
- 28: wiec/ Winnicę/ Sokolec/ y Krzemieniec/ potym řam Dimitr Koribut/ Wiřnie
- 29: wiec/ y Zbáraz Zamki zbudował. Iego potym Syn Sigmunt Koribut był ná
- 30: Kroleřtwo Czelkie wybrány/ á potym w przegráney bitwie/ ktorey pomagáł
- 31: Swidrygáýłowi wroćiwřly řię z Czech/ był poimány y vřtopiony w Świętey rzece

- 32: pod Wilkomerią/ od Kniáziá Micháilá syná Sigmuntá Keiftutowicá wiel
33: kiego Xiędzá Litewfkiego zábitego w Trokach.(*marg*) Przeniefienie práwie Bábilonfkie
Koributowo/ z Siewierskiego Xiętwá ná Wołyń. (-) Drugi zaś Syn Koributow Fie
34: dor álbo Fiedko máiąc pomoc od Wołochow y Tátárow/ chciał Iagełowi
35: Krolowi Polfkiemu Stryiowi woynę odpierác/ potym porážony mufiáł Kro
36: lowi podác Krzemieniec/ y Bráńław/ Roku 1430. iáko o tym będzie niżej/ á
37: łam ná Zbárázu/ Wifniowcu/ ná Kołodnie y Snuliźniczach przełtał/(*marg*) Genealogia
Xiążąt Zbáráfkich y Wifniowieckich. (-) Z tego po
38: tym y iego syná Xiążęciá Dániłá álbo Dáfká y Rycerfkich fprawach dofiáđ
39: czonego/ Xiążętá Zbáráfkie y Wifniewieckie etc. łą rozmnożone.
40: Potym Witołd czyniác łobie przełtrzeńłtwo/ y wone pánowanie w Li
41: twie/ y w Rułi/ á práwie wmiátáiác y wpatrziác zawády łobie przeciwne z
42: wielkiego Xiętwá Litewfkiego/ y z Rułkiego/ łkarawłzy Koributá/ náłazł
43: przyczynę ácz niełufzná y ná Włodimirzá Olgerdowicá Xiążę Kijowfkie v
44: dzielnie/ przodká Xiążąt Słuckich/ á zádawłzy mu winę niepołufzeńłtwá/ iáko
45: by fię miał wybijiác z zwierzchnołci Wielkiego Xiętwá Litewfkiego/ wyprá
46: wił fię z woylkiem do Kijowá wdziálu iego włáfnego/(*marg*) Báranie nie máć wodá. (-)
máiác z łobá w towá
47: rzyłtwie Skirgáyłá Xiążę Brátá Włodzimierzowego rodzonego/ á łobie łtryie
48: cznego/ ktoremu był Witołd obiecał y obwiázáł fię Kijow podác/ iż mu Stoli
49: cę wielkiego Xiętwá Litewfkiego w Wilnie połtápił/ iákołmy wylłzey o tym ná
50: piłłáli.

strona: 502

//Macieia Strykowskiego//

- 1: O ziednániu Iagełowym z
2: Swidrygayłem/ á iáko pod nim zaś Witołd wziął
3: Witebłk y Horłzá/ dla iego rofterkow/ o poddániu y hołdzie Xiążąt
4: Odruckich/ y Iuriá Swentosłáwowicá Smolenfkiego/ o wzięciu Smolenfká
5: iemu/ y iego Brátu Hlebowi/ o zwoiowániu Xiętwá Rezánskiego/ porá
6: źeniu Tátárow/ y o przyjezdzie Wasilá W: Kniáziá Moskiew

- 7: skiego do Witołdą ná Smolensk/ Roku 1396.
- 8: Roździał IIII.
- 9: ROku 1396. Władisław Iágeło Krol Polski pod
- 10: niołł fłufzną woynę ná Władisławá Xiążę Opołskie/ ktory
- 11: bárdzo wiele Imion y Zamkow w Polźcze od Ludwiká
- 12: Krolá Węgerskiego y Polkiego nádanych trzymał/ á Iáge
- 13: łá gánić łobie ważył/ y zwierzchności iego niechciał znác/
- 14: przeto go Iágeło prętko fkaral/ iáko y Witołd Brátow/ y
- 15: wziął mu Iágeło tylko zá siedm dni siedm Zamkow przed
- 16: nieyfzych/ Holstein ná fkalé/ Krzepicę/ Wieluń/ Bobolice/ Brzeźnicę/ Ostrze
- 17: fów/ y Grábów/ Ale pod Zamkiem Bolesławcem nád rzeką Profzną w mo
- 18: cnym mieyfcu leżącym/ siedm lat Polacy leżeli/ aż fię ná ómy rok obleżeńcy po
- 19: dáli.(*marg*) Polacy 7.lat Bolesławcá dobywáli. (–)
- 20: A Władisław Xiążę Opolkie wetuiąc fzkod fwoich y Zamkow pobráných/
- 21: Polkie vkráinne wołóci vtarczkámi częfłymi drapieżył/ do czego mu pomagá
- 22: ło wiele Polakow wywołáncow/ y tych ktorzy máiętności fwoie potráćili.
- 23: Przeto Krol Iágeło ciągnął z woýłkiem do iego oyczyfłtego Xięftwá/ Opole Za
- 24: mek y Miáfto przednieyfzy obległ/ Olefzno/ Strzelec/ y Lubliniec Zamki mocą
- 25: wziął/ ktore Spitkowi Melstínskiemu w dzierzáwę dárował/ aż potym Włádi
- 26: fław Xiążę Opolkie/ widząc iż trudno przeciw ónowi wierzgác/ v Krolá Iá
- 27: gełá łáłki prośić mufiał/ ktorą otrzymał zá przyczyną Krolá Czelkiego/ y zá
- 28: reikomią Wenclawá Bifkupá Wrátflawfkiego/ tákże Ludwiká Breskiego/
- 29: Konradá Pleńnickiego/ y Rozlenfkiego/ y Przemyflawá Opáwskiego Xiążąt/
- 30: O czym Długofz/ Miechouius y Cromer lib.15. aeditionis fecundae fol.250. et 251. fze
- 31: rzey piřzą.
- 32: Tegoż czálfu Fiedor Tanguřzko Xiążę Włodomirskie v Krolá Iágełá y v
- 33: Witołdą z łáłki otrzymał Xięftwo Siewierfkie/ dawfzy ná fię lifty y mocne za
- 34: piřfy/ iż miał nápotym záwždy być pod mocą Krolewfką/ iák Cromer piřze.(*marg*) Fiedor
- Sanguřko Siewierfką Ziemię otrzymał. (–)
- 35: A Xiążę Bolesław Swidrigayło Brát Iágełow będąc zbiegiem w Pru

- 36: liech/ zebrał się z nowu ná Witołdá/ A ták roku 1403. iáko Długofz y Miecho
37: uius lib.4.cap.42.etc. piżą/ w Miŕtrze Prufkim Conradem Iungingen/ y z
38: wielkim wojskiem Niemieckim ná dzień S. Doroty do ziem oyczytych Litew
39: ũkich przyciągnął/ ktore ogniem y mieczem zwoiowawŕzy y połupiwŕzy/ wrocił
40: się z Miŕtrze do Rágnety. A skoro Miŕtr Prufki odciągnął z łupámi/ wnet
41: zarázem zdrugiey ũtrony Miŕtrá Liflantũkiego wojsko do Zmodŕi wtárgnęło/ á
42: nábrawŕzy bárdzo wiele łupow y więźniow/ do Lifland się bez odporu wroćili.(*marg*)
Swidrigáyo z Niemcy Litwę burzy. (–)

strona: 507

//Kŕięgi Czternaŕte//

- 1: Táŕ Nahayũkich/ Zawoũkich dwie Hordy poráził/
2: Y do vtarcek Ruũkich drogę im przekáził.
3: Don/ Worũchlá/ Siná wodá/ Wolgá krwiá pŕynęły/
4: Czym Litwy z Ruŕiá męzne dzielnoŕci sŕynęły.
5: Hordę iednę do Litwy Witołd przyprowádził/
6: Ktorá nád Waká rzeká ná rolach poŕádził/
7: Gdzie y dziŕs nád táž Waká ŕzeroko mieŕzkáią/
8: A powinnoŕ Rycerũk z vchwały dziáŕiáią.
9: Drugá częŕć oney Hordy poŕláł Iágełowi/
10: A ĩ przez Chrzest imioná dáli Chriŕtuŕowi/
11: Acz mowiá iž ich Witołd nie przymuŕił woyná/
12: Ale przeĕiw Krzyŕakom namowá przyŕtoyná.
13: Długofz y Miechouius ták o tym Hord Tátarũkich do Litwy przyprowá
14: dzeniu piżá/ iž Witołd Alexander Wielki Xiáđ Litewũki/ vŕpokoiwŕzy ná ten
15: czás Litwę roku 1397. wypráwił się ŕam ná Táтары z znácznym wojskiem/ á
16: przebywŕzy rzekę Tanais/ ktorá Táтары y Moŕkwá Don názywáią/ y ná
17: ŕzedwŕzy wielkoŕ Tátarow/ vderzył ná nich/(*marg*) Miechouius lib.4.cap.41.fol.275. (–)
gdzie ich wiele tyŕięcy z ŕonámi/
18: dziatkámi y z dobytákámi poimał/ y przywiodł ich áž do Litwy/ ktorých iednę
19: częŕć Brátu Iágełowi Krolowi do Polŕki poŕláł/ á ĩ ochrzĕiwŕzy się/ ŕtáli się

- 20: iednym ludem z Polaki/ á drugą ich część w Litwie ołłádził nad Waką rzeką y
- 21: indzie.(*marg*) Litwá áz zá Tanais woiowałá. (-)
- 22: Cormerus záś według Látopiłzczow Litewłkich lib.10. piłze: iż całą Hor
- 23: dę Tátárow Witołd do Litwy w ten czás przygnał/ áczkolwiek się onin tego
- 24: przą/ powiádáiác iż nie przymułzeni żadną woyną/ ále dobrowolnie dla wnętrz
- 25: nych woien/ w Hordach swoich/ y od Witołdá przeciw Krzyżakom przyzwáni/
- 26: do Litwy przyłzli/ Co máło nie ku rzeczy/ poniewáz y dziś iednákich praw y
- 27: wolności z Sláchtą Litewłką wzywáią/ Ale iákokolwiek było/ przedię Witołd
- 28: otrzymał zwyciełstwo wten czás nád Tátáry/ y z triumphem się do Litwy wro
- 29: cíł.
- 30: O wtorey wypráwie Witoł
- 31: dowey przeciw Tátárom niefortunney/ Roku
- 32: Páńłkiego 1399. á od łtworzenia Swiátá 6906. y
- 33: o Cárzu Támełlanie/ álbo Timirkuciu.
- 34: Witołd będąc zwyciełstwem pierwłzim záiułzony
- 35: Niełmiertelney pochodniá łławy zápalony/
- 36: Zbierał woýłko cały rok/ ácz Krol y Krolowa/
- 37: Tego mu odradzáli y woyná domowa.
- 38: Domowa ktorą hárdzi Krzyżacy wzniecáli/
- 39: Lecz Witołdowey chęci nie vhamowáli/

strona: 508

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Bo iednák przedięwzięciu czyniác łwemu dołć/
- 2: Nie dał się ni Krolowi/ ni Niemcom vnołć.

strona: 511

- 1: A Krol łágeło tym czásem Roku Páńłkiego 1401. do Litwy iechawłzy z
- 2: Witołdem/ y z Pány Litewłkimi połtánowanie vmowy/ y przymierze pierwłze
- 3: imieniem Rad Koronnych odnowił/ Támełze iáko Cromer piłze/ lib.16. o

strona: 512

//Macieia Stiykowskiego//

- 1: poştánowieniu Ípolnymi zapiŝfami obwárował/ iż iesliby Witołd bez potom
- 2: ítwá ŝczedł/ áby wŝytko cobykolwiek on trzymał/ w moc Krolewŝká y koron
- 3: ná przyŝzło/ weŝpołek y z wielkim Xięŝtwem Litewŝkim/ wyiáwŝy połowicę No
- 4: wogrodzkiego Xięŝtwá/ y czterzy Folwárki/ ktore miały przyŝdź Ípadkiem ná
- 5: Zydká/ álbo Sigmuntá Brátá Witołtowego/ pod tą Condiá/ áby y on był
- 6: Kroleŝtwu poddány(*marg*) Litwá biedna práwie włowiona. (-) wyiáwŝy teŝ dobrá wiáná
Anny Zony Witołtowej/ ktore
- 7: teŝ iednák po iey ŝmierci ná Krolá y ná Koronę przyŝć miały/ ták tedy biedna Li
- 8: twá ná ten čás nie máiac potężnych á mádrych Senatorow w niewoli práwie
- 9: wwichłána była/ iák Długoŝz y Cromer piŝzą.
- 10: Ale Látopiŝzce Ruŝkie y Litewŝkie to poŝtánowienie ináczey opiŝuią/ ácz
- 11: Íproŝtá ále ku rzeczy w ty ŝłowá.
- 12: A po onym czáfie ná ŝimę ziechał ŝię Witołd z Iágiełem Kroleŝm Polŝkim
- 13: w Przemyŝlu/ y tamŝe ŝtánowienie z ŝobá wczynili tym obyczáiem/ Iesliby Wi
- 14: tołd dzieci nie miał/ á Iágieło miał/ tedy Dzieci iego ná Koronie Polŝkiej/ y w
- 15: wielkim Xięŝtwie Litewŝkim pánowác miały/ tymŝe Ípoŝobem iesliby Iágieło
- 16: dzieci nie miał/ á Witołd miał/ tedy w Koronie Polŝkiej y wŝytkich ku niey ná
- 17: leŝących páńŝtwach/ Witołtowe Dzieci/ Wielkie Xiáŝetá Litewŝkie/ páno
- 18: wác miały/ iákoŝz y zapiŝy miedzy ŝobá wczynili/ y Pánowie Koronni tákŝe/ y
- 19: Litewŝcy przyŝięę miedzy ŝobá ná tym wdziááli/ iż inŝzych Pánow ŝobie nieobie
- 20: ráć/ tylko z Potomŝtwá Iágiełowego/ álbo Witołtowego. A ták to zda ŝię po
- 21: dobnieŝza być rzecz/ poniewáŝ oni nieboŝetá ŝtárzy Litewŝcy piŝarze ták Íproŝtá
- 22: prawdy przeŝtrzegáiac brnęli. A potym Witołd z Xięŝną Anná Małŝonká ŝwo
- 23: iá był ná weŝelu v Iágiełá/ gdy brał ŝlub z przerzeconá ŝwoiá wtorá Małŝonká
- 24: Grofowná Cyliŝká Anná.
- 25: O záłoŝeniu Academey
- 26: Krákowskiej/ y poŝtronnych bur
- 27: dách/ Roku/ 1401.
- 28: TEgoŝ roku Krol Iágeło Akádemjá Krákowŝká
- 29: wedłóg Teŝtámentu Krolowej Iádwiŝi fundowál y hoy

- 30: nie nádał przyzwawfzy do niey Doktorow y Miřtrzow
- 31: wfzytkich nauk wyzwolonych z Prági.
- 32: W Litwie y w Polřzce ná ten czás wfzytko fię fpokoynie
- 33: powodziło/ ále w Niemczech/ y w Czechach ináczey/ Bo
- 34: Wencláw Cefarz od Korfirftow y od włafnych Miefzczan
- 35: Wiedeńfkich był poimány/ y w Wiedniu w więzieniu chowan/ ktory był ták wiel
- 36: ki pijanicá/ y rořpuřtny/ iż gdy mu powiedziano o zgorzeniu iednego Zamku bár
- 37: dzo bogátego/ tylko fię o piwnicę winną iefliby iefzcze niezgorzáłá pytał.(*marg*) Wencláw Cefarz pijanicá od fwoich poiman. (-) Ro
- 38: bertus potym Woiewodá Renfki ná iego mieyfce był wybrány.
- 39: Węgrowie teř Sigmuntá Krolá fwoiego Szwagrá Iágiełowego ná ten
- 40: czás poimawřzy w więzieniu chowáli.
- 41: A we Włofzech Xiążę Mediolanfkie Galeacius przećiw Florentinom wal
- 42: cząc wfzyřtkę Włofką ziemię do woyny wzburzył/ y Robertá Cefárzá poráził.(*marg*) Sigmunt od fwych poiman. (-)

strona: 517

- 1:
- 2: Lecz iż przyrodzoná złoć trudno vkroćić/ vciekł
- 3: do Mořkwy fpaliwřzy Branfko/ y Stárodub/ á Nowogrodek Siewierfki Mo
- 4: fkiewfkiemu podał/ dla czego Witołd tę wtorá woynę muřiał ná Mořkiew
- 5: fkiego Kniáziá Zięciá fwoiego podnieć. O czym Długofz y Miechouius lib.4.
- 6: cap.42.fol.277. Crom.lib.16. et Miechouius fol.317.cap.41.etc.
- 7: O wtorey Woynie Witołdo
- 8: wey z Zięciem Bářilim Moskiewskim/ á o
- 9: złoćci Swidrigiełowej/ 1407. & 1408.
- 10: SWidrigiel ktory wicherzyć zwykł w oyczyřnie záwřdy/
- 11: Gárdząc w Polřzce/ w Podolu/ w Siewierze dział káždy/
- 12: Widziáł iż mieyfce w Prufiech v Krzyřakow řtráćił/
- 13: Kręcząc fię y támy y lám z Mořkiewfkim fię zbráćił.
- 14: Profząc go by mu pomogł oyczyřny dochodzić/

- 15: Aby iuż więcey Witołd wniewy nie mógł przewodzić/
16: Zbiegł do Moskwy Stárodub y Branfko spaliwŷzy/
17: Nowgrodek Wafilewi Siewierfki spuściwŷzy.(*marg*) Swidrigieł zbiegł do Moskwy. (–)
18: Witołd zaráz z wojkámi poczał fię gotowác/
19: Chcąc fię despectu pomścić y szkod powetowác/
20: Krol mu Iágieł ná pomoc Márzalká z Polaki
21: Przysłał/ á Miłtrz teź Pruŷki Landsknechtow z Krzyżaki.(*marg*) Zbigniew z Brezia Márzalek Koronny/ Hetman nád Polaki/ ktorých było 1000. z włoczniámi/ á Niemcow iedná chorągiew. (–)
22: Wojsko Litewskie z Ruŷkim zlecił Rumbowdowi/
23: A dworne vffy rzádzić kazał Mońwidowi/
24: Zás Iwan Boreikowic prowadził Smolniany/
25: Oelko Włodmirowic wiodł swoje Kijany.(*marg*) Xiążę Oelko Włodmirowic Xiążąt Słuckich przodek/ Wnuk Olgerdow. (–)
26: Ták wŷzytkich v Smoleńská Witołd zŷykowawŷzy/
27: Y zagony plundrowác w Moskwę rozesałwŷzy/
28: Sam z Niemcámi/ z Polaki burzył áż do Oki/
29: Gdzie mu Swidrigieł on port záłtąpił głębokí.(*marg*) Oká rzeká wielka w Moskwi/ która wpada w Wolgę v niżnego Nowogrodá. (–)
30: Ták przepráwy zá Okę mężnie mu obronił/
31: Y z kátow Litwę/ Niemcow/ y Polakow gromił/
32: Lecz iednák łupy wielkie y więźniow nábráli/
33: Wŷi/ Miáfteczká/ wołości/ wŷerz wzdłuż zwoiowáli.(*marg*) Swidrigieł Witołdowi zábronił przepráwy przez Okę. (–)
34: Gdzie Niemcy z Ruŷnicámi/ y pieŷzy Polacy/
35: Więcey niż iezdni wten czás wáżyli Kozacy/
36: Bo konie Litwie lgnęły w lesiech onych błotnych/
37: Tylko im śmiałość Drabow pomogła ochotnych.(*marg*) Crom: Pedeftri magis qua/m/ equeŷtri prelio victi pulfiqte funt hoftes. (–)

//Macieia Striykowskiego//

- 1: A lam w Słupiey Miáfteczku dwa dni odpoczywał/
- 2: Gdzie Bogá vftáwicznie z wielką fkruchą wzywał/
- 3: W Kościele przez cały dzień ná modlitwách trwáiąc/
- 4: A wieczor áz pokármu trochę pożywaiąc.(*marg*) Nabożeńftwo Iágiełowe. (–)
- 5: Potym fię pod Czerwieńfkiem przez Wisłę z woýfkámi
- 6: Przez moft z łodzi przepráwił/ z ftrzelbą z obozámi/
- 7: Tegoż dnia Witołd z Litwą/ y z Tátáry fwymi
- 8: Przyciągnął/ y z Hordámi dwiemá Zawolfkimi/
- 9: Zawolfkimi ktorych rok nakładem fwym chował/(*marg*) Witołd rok cały Závolfkich Tátárow w Litwie podeymował dla tey woyny. (–)
- 10: Támże ich lam Krolowi tańcem okázował/
- 11: Litwę też zbrojno fwiétno rozfzykował fwoię/
- 12: Kozakow rozdzieliwfy z Vfarzmi ná troię.
- 13: Semowit Mázowieckie y Iánufz Xiążętá/
- 14: Przy nich Bifkupie vffy/ y Polskie Paniętá/(*marg*) Szik Litewfkiego woýfká y okázowanie pod Czerwieńfkiem. (–)
- 15: Ná dzień Piotrá y Páwłá/ Swiętych fię ziecháli/
- 16: Tám Krolowi Oyczyźnie chęć fwą obiecáli.
- 17: Z Czyrwieńfká profto w Prułkie ciągnęli wołości/
- 18: Gdzie Tátárowie z Litwą bez żadney różności/
- 19: Co fię im náwinęło fiekli y palili/(*marg*) Tátárzy z Litwą pogáńfkim obyczáiem burzą. (–)
- 20: Y kościół z Swiętościámi w Ludbergu złupili.
- 21: Przeto Witołd z Iágełem wnet tákich fkaráli/
- 22: A dwu winnieyfzych Litwow z poýfzrodku wydáli/
- 23: Ktorzy fię lám wieścić ná drzewie mufieli/
- 24: Tym drudzy vftráfzeni iufz broić niefmieli.(*marg*) Wikli fie fmierde budet fie Kniaż gniewáti. (–)
- 25: Rułzywfy fię od Wukry ftánęli w rowninie/
- 26: W polu Turzym ktore krwią Prułką y dziś słynie/

- 27: Tám sam Krol zrzykowawfzy woyská w rownym plácu/
28: Wziął Chorągiew Koronną wzdycháiąc od płáczu/(*marg*) Wukrá rzeka/ ktora Pruffy y Mázury dzieli. (–)
29: Rozwinął ią y rzekł ták: Ach wńzechmocny Boże/
30: Przed ktorym zła dobra rzecz skryta być niemoże/
31: Ktory sam myśli ludzkich w skrytościach doznawafz/
32: Dobrym dobrą odpłatę/ złym zaś źle oddawafz.(*marg*) Ofwiádczanie Krolewskie przed Bogiem. (–)
33: Ty sam znałz serce moie/ wiefz iego skrytości/
34: Wiefz żem nie myślił woyny tey wznieść z vporności/
35: A zwłafzczá z Chrześciány iákimi tákimi/
36: Ktorzy mię pobudzili krzywdámi wielkimi.(*marg*) Cromerus et Dlugoffus, Acceptumqu/ e/ manu vexillum maximu/m/, sonora voce lachrimabūdus ita fatur, etc. (–)
37: Ty wiefz rádę/ myśl/ y chęć moię do pokoiu/
38: Zem vchodził krwáwego ze wńzytkich sił boiu/
39: Vchodziłem: lecz ludu bronić mużę twego/
40: Dokąd mi sił/ y gárdlá bedzie sítawác mego/

strona: 527

//Księgi Piętnafte//

- 1: Lecz zbroynym Niemcom ręczney bitwy nie wytrwáli/
2: Tylko z łukow vffy ich z boku przerywáli/
3: Część ich w pole pierzchnęła/ aż do fámej Litwy/
4: Powiedáiąc przegránej szkutek náfzych bitwy.
5: Lecz nie trzebá dziwowác gdyż ná pierwżym czele/
6: Potkáli się dość mężnie y czynili śmieie/
7: Y wńzyftek gwałt ná łobie zbroynych zátrzymáli/
8: Mufielić biedni wytchnąc gdy się sprácowáli.(*marg*) Smiáłość y dzielność Smolenfczan. (–)
9: Smolenfczanie Ruffacy czyście záftawili/
10: Z Wilnowcámi/ z Troczany sławy poprówili/

- 11: Pod trzemi Chorągwiámi vderzyli z boku/
12: A Krzyżácki wálny vff wnet vftąpił kroku.(*marg*) Wilenskiey y Trockey ziemie Sláchtá záltánowiła fię z chorągwiámi fwymi/ cí z czerwóną/ á owi z błękitną. (–)
13: Czym wieczną cześć od sławy wzięli niefmiertelney/
14: Pomagáiąc Polakom z vprzeymośći wierney/
15: Zás Czech Zárnowfki pierzchnął wnet z Cudzoziemcámi/
16: W pierwszym potkániu znowę miał zdraycá z Niemcámi.(*marg*) Czech Zarnowfki z Chorągwią S Ierzego vciekł. (–)
17: W tym Chorągiew Krolewfką Niemcy gwałtem wzięli/
18: Ale ią wnet Polacy przytárwfy odięli/
19: A zwłafzczá Sirádzanie/ zá co godność czuią/
20: Iż fię woýfkiem czerwonym wzyfcy pieczętują.(*marg*) Chorągiew Polakom wydárta Martin Wrotimowfki był Chorągym Krákowfkim. (–)
21: Smolenfka/ Trocka Sláchtá/ Wilenfka z Grodniány/
22: Widząc iufz Litewfki fzyk słaby y zmieszány/
23: Ciefząc ieden drugiego wnet przyfli do fpráwy/
24: A z Krzyżákami znowu ftoczyli boy krwáwy/(*marg*) Sirádzanie fkąd máią wolność pieczetowánia czerwonym woýfkiem. (–)
25: A w tym wzyfcy z Chorągwią odbitą wefoło/
26: Krzyczác przerwáli Niemcow nazbroynieyfzych czoło/
27: Trambá też Podkánclerz wiodł z obozu vff nowy/
28: Podkał w lefie z Zárnowfkim Czechow: gdzie wnet słowy
29: Ogromnymi ich sfukał iż wiárę zlamáli/(*marg*) Mikołay Trambá Podkánclerzy Koronny/ Czechow vciekáiących wrocił. (–)
30: Czechowie Zárnowfkiego winnym być wydáli/
31: Ták fię wroćić mufieli ná zad do Polakow/
32: A przyścim przeftráfzyli fwym bárdzo Krzyżakow/
33: Bo mniemáli iż woýfká nowe przybywály/
34: Polakom: ták od ftráchu łydky im drygály/(*marg*) Ten Zárnowfki był potym czći odfádzony/ ták iż go y zóná porzuciła/ brzydząc fię iego zdrádą. (–)

- 35: Támby był widział nową łprawę oney woyny/
36: Gdy vderzył Niemcom w bok Polki vffiec zbroyny/
37: Smolenfczanie ácz ieden vff swoich ftráчили/
38: Iednák fię we dwu vffach z Polaki zbráчили/(*marg*) Smolenfczán pierwszy vff poráżono. (–)
39: Bili/ fiekli Krzyżakow z grmotem iák gdy owo
40: Wieżá wielka vpádnie przez wianie wiátrowo/

strona: 528

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Szum/ krzyk/ y grom od zbroie z nowu powítał ftráfzny/
2: A Phebus iufz puł Niebá był obiechał iałny/
3: W tym kilka dziefiát Prufkich Contorow zginęło/
4: Za czym Niemcy pierchnęli źródło krwią płynęło.(*marg*) Południe było. Pierwże woýłko w ktorým było 50 Contorow/ náłzy poráżili. (–)

strona: 532

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Do ktorých ták dobry Krol rzekł krotkimi słowy/
2: Izem był záváždy z wami do zgody gotowy/
3: Tedybych rad y teraz tym żywot dárował/
4: Ktorých zá ich przyczyną Mars krwáwy zmordował.(*marg*) Odpowiedź Krolewka. (–)
5: Płácząc wzdychał Krzyżakow pobitych żáluiąc/
6: Przygody/ łmierć/ odmienność fortuny łzácuiać/
7: Zá tym ciało Miłtrzowe na Málborg wieziono/
8: Y pobitych Kontorow gdzie ich pogrzebiono.
9: Kontorow ktorých trzy łtá/ drudzy fześć łet kłáda/
10: Drudzy iz ich cztery łtá legło/ z prawdą iáda/
11: Woýłká wíżyłtkiego było łto czterdzieści tyfiąc/
12: Woźnic/ Kuchárzow/ Niemkiń/ Iungerow nielicząc.(*marg*) Liczbá woýłká Niemieckiego.
(–)
13: Ták tym sławnym zwycięłtwem ozdobić Polaki/
14: Y Litwę Bog łam raczył/ iz zbili Krzyżaki/

- 15: Zbili y Xiążętá ich y obozy twárde
- 16: Pobráli/ y Hetmány powiázáli hárdé.
- 17: Polfkich Sláchćicow tylko dwa przednich zginęło/
- 18: Iákubowfki z Cziulickim/ ktorych wśpomnieć miło/
- 19: Iż mężnie zá oyczyżnę walcząc gárdło dáli/
- 20: Potomkow k temuż budząc w sławę wźrobowáli.(*marg*) Iákubowfki z Herbu Roża y Imbráim Ciulicki zabići. (–)
- 21: Z Litwy/ y z Ruśi wiele Boiárow zořtáło/
- 22: Gdyż ich woýfko Polakom wprzod kredencowáło/
- 23: Niech máiiá dank dzielności poki Phebus koło
- 24: Słoneczne będzie woził po Niebie wefoło.
- 25: Długofz/ Miechouius/ y Cromer/ y wśzyfcy Kronikarze/ to zwycięřtwo Bo
- 26: gu (iákofz ták ieřt) przypifuiąc/ powiádáią/ iż z obudwu řtron przez wśzytek czás
- 27: bitwy (ktora była w dzień wtorkowy w Święto świętych Rozeřláńcow) wi
- 28: dziano ná powietrzu Mężá powážnego w Biřkupim vbierze/ ktorego być mni
- 29: máią S. Stániřláwem/ nářzych pořiláiącego/ A Niemcow řtrářzącego/
- 30: Przeřłey teź nocy widziano ná Niebie przy okręgu Mieřięcznym/ Kro
- 31: lá y Mnichá řpłonie řię bijących/ á Mnichá ná ořtátek zwycięžo
- 32: nego/ y z niebá zrzuconego/ Czego Cromer řzerzey dowo
- 33: dzi/ iż to zá řkutkiem obrotu Plánet Nie
- 34: bieřkich być mogło.(*marg*) Widzenie Krolá y Mnichá walczących/ ktorych gdy řam Krol Iágięło widziáł/ wołáł ná S. Stániřláwá/ o nuř ich miły řwięty Stářku. (–)

strona: 537

//Kfięgi Piętnařte//

- 1: Więźniow Kro wśzyřtkich puřcił řlubem záwiázawřzy/
- 2: A Kochmeiřtrá Hetmáná do Chęćin zářláwřzy/
- 3: Tá m go chowáł w więźzeniu/ á według godności
- 4: Rycerřtwo vdárowáł z Krolewřkiey hoynořci.
- 5: Trzeći raz pod Tucholą Szářrániec fortelem/
- 6: Pomřcił řię wzięcia Zamku nád nieprzyriacielem/

- 7: Trzy ich wffow poráził y poymał ich wodze/
8: Iż ich trupow gromády leżály po drodze.(*marg*) Piotr Száfrániec Podkomorzy Krákowfki trzeći raz Krzyżákow załadką poráził/ 28 dnia Octobrá. (–)
9: Hans Xiążę Monfterberfkie/ z Wircburfkim Bífkupem
10: Eberhárдем vćiekli: á náfzy ich łupem
11: Zbogáćili fię hoyno/ iż potym Krzyżacy
12: Nie wíkoráli z tych trzech ran długo nieboracy.(*marg*) Ian Xiążę Monfterberfkie/ z Bífkupem Wircburfkim ledwo vćiekł. (–)
13: Krol też Iágieło fluby Bogu odpráwiwfzy/
14: Y w Gnieźnie zá zwycięstwo dzięki vczyniwfzy/
15: Z nowu wielkich Polakow w Pomorze wypráwił/
16: Ktore poburzył ogniem/ y mieczem pokrwáwił.
17: Rádin też Zamek náfzy mocny vbieżeli/
18: Gdzie Niemcy iáko bydło pobići leżeli/
19: Bo gdy náfzy k fturmu fli/ Xiądz z działá vderzył/
20: Náfzych chybił/ fwych pobił/ iż głupie wymierzył.(*marg*) Rádin wtory raz od náfzych vbieżony. Crom: Bombarda á facerdote quodam temere succenfa, etc. (–)
21: Co drudzy Niemcy bacząc: wnet broń pomiotáli/
22: Bo fámi miedzy łobą zdráde być mniemáli/
23: Y podáli fię náfzym: wtymże łzczęściu Nowę/
24: Zamek y Miáfto wzięli náfzy przez vmowę.(*marg*) Głupftwo włafne Niemcow ofzukáło. Nowe wzięli náfzy. (–)
25: A w tym Sigmunt Węgierfki Krol w zmowie z Krzyżáki/
26: Ze dwunaścią Chorągwi woýfko ná Poláki/
27: Z Sciborem Siedmigrockim posłał Woiewodá/
28: Ktory Sąddecká burzył włość drapieżną łzkodá.(*marg*) Ten Scibor był vrodzony Polak/ ále mu dał Woiewodztwo Siedmigrodzkie Krol Sigmunt/ gdy ono Dunay w zbroi przepłynął. (–)
29: Lecz fię Sláchtá Podgorfka wnet z Sláchtá zebráli/
30: Pod Bardionem z Węgry mężnie fię potkáli/

- 31: Náfzym ízło o oyczyźnę á o łupy onym/
32: Siekli fię wżyſcy ſpołnie ſercem zápalonym.(*marg*) Cromerus piſze/ iż w tym woíku Węgrow nie było/ tylko Czechowie/ Moráwcy/ á Rákufzanie/ bo Węgrowie wymowili fię właſnemu Krolowi Przymierzym ktore mieli z Polaki. (–)
33: Náfzy otrzymáli plác ácz z krwáwym zwycięſtwem/
34: Lecz przemogli Rákufzan y Węgrow ſwym męſtwem/
35: Lupy im odgromili ſámych náwiázáli/
36: Y wołości wet zá wet Węgierskie wybráli.(*marg*) Náfzy porázili woýlko Krolá Węgierskiego pod Bardiowem y wzaiem ziemię ich przyleglá Polſzcze zwoiowáli. (–)
37: Wroćili fię z zwycięſtwem piáte fię tráfiło/
38: Triumphy po triumphách dawa Bog áż miło/
39: Bo Herman Miſtrz Liflantſki z Niemiec/ z Czech/ z Moráwy
40: Wielkie woýlká wiodł dla Prus zburzonych zaſtáwy.(*marg*) Podobny temu fortelowi naydzieſz apud Quintum Curtium lib.9.de reb.Alex.magni. (–)

strona: 542

- 1: Z ktorych Herbow/ y Kleinotow przerzeceni Sláchćici/ Pánowie/ y Boiá
2: rowie Ziem Loitewſkich od tego czáſſu y ná potym niechay fię weſelá/ y ich vzy
3: wáią/ iáko ich przerzeczeni Sláchćicy Korony Polſkiey vzywáć zwykli. A iżby
4: vgruntowánia y obwárowánia okwitſzego ty wżyſtki wyſzey miánowáne
5: rzeczy moc wzięli/ Vmocniſmy ten Priwiley wárunkiem pieczęci náſzych/ Bę
6: dących przytym y zezwalájących Pánach/ etc. Nawielebnieyſzych w Chriſtuſie
7: Oycach/ Mikołáiu Gnieznienskim Arcibiſkupie/ Wociechu Krácowſkim/ Ia
8: nie Wládiſławſkim/ Pietrze Poznáńſkim/ Iakobie Płockim/ Mikołáiu Wi
9: lenſkim/ Ianie wybranym Lwowſkim Arcibiſkupie/ Mácieiu Przemyſłkim/
10: Michále Kijowſkim/ Grzegorz Włodimirſkim/ Sbigniewie Kámienieckim/
11: Chełmienſkim etc. Biſkupach. Y przy bytności wielmożnych/ mężnych/ y ry
12: cerſkich Mężow/ Criſtiná Krácowſkiego/ etc/ etc. Działo fię to w Miáſtecz
13: ku Hrodle/ przy Rzece Bugu/ ná Seymie wálnym dniá wtorego Mieſiáćá
14: Octobrá/ Roku Páńſkiego 1413. etc.

15: A tu się każdy po Herbie może domaćać Inądnie przodków swoich.(marg) Tych Surgutow y Dusburch wspomina za czaffow Witeneffowych (-)

16: Potym Krol z Witołtem wyprawili się do Zmodzi/ a tam on narod który

17: iefzcze był Bálwochwálftwá nie przełał/ do Wiary świętey Chrześciańskiey z

18: wielką pilnością y vsilnością przywodzili. Bálwany ich/ Láffy święte/ Węże

19: y infze zabobony Pogánskie (ktore z Litwą iákom przed tym opisał iednákie

20: mieli) wyfiekli/ y popfowáli/ a zwłafzczá ogień wieczny/ który oni Znicz názy

21: wáli/ ná wielkiey Gorze nád Rzeką Niewiązą/ Kro zálać y zágásić kazał/ o

22: co się oni z wielkim nárzekánim fráfowáli przeklináiąc Polakow/ y Litwę

23: Chrześciańow/ a dziwuiąc się/ iż się nád nimi oni ich Bogowie krzywdy swoiey

24: nie mścili.(marg) Ogień święty pogánski nád Niewiązą. (-) Ale Krol z Witołtem częścią dárámi/ częścią grozą/ y karánim/

25: przyganiáli ich do vznánia práwego Bogá/ y Chrztu świętego.

26: A poniewaz Xięza Polfcy z nimi mowić nie vmieli/ sam Iágieło z Wi

27: tołdem z wielką pilnością/ y pracą/ iáko dwa Apoštołowie naprzod ich Mo

28: dlitwy Páńskiey náuczylil/ potym wyznánia Wiary Chrześciańskiey.

strona: 546

Dziśby nálz

1: skarb tego nieznośił. A wziawłzy to Krol Iágieło iáchał do

2: Krákowá/ gdzie odpráwiwłzy pogrzeb Annie Krolowey/ ktora mu wten czás

strona: 547

//Kfięgi Czternašte.//

1: była vmárlá/ záś przyiechał do Litwy. A złożywłzy ziazd wálny z Witołtem Pá

2: nom y Sláhcie Litewskiey w Zmodzi pod Weloną/ tam chciál postánowić po

3: koy wieczny z Krzyżákámi. Ale gdy się Krzyżacy Zmodźkiego Xięstwá od Litwy

4: hárdzie domagáli/ Condiciy od Krolá/ y od Witołtá podáných nieprzyimo

5: wáli/ bo im zprzyięzenie z Tátáry fmiáłości dodawáło/ A niepráwiwłzy nic

6: roziecháli się.

7: Rychło potym Roku 1416. wielkie woyská Tátárkie z Edigá Cárzem

8: swoim do Kijowfkiego Xięstwá wtárgnęły/ Miásto fámo Kijow fplundrowá

9: li/ złupili/ łpali/(*marg*) Krzyżacy fię z Tátárámi ná Litwę zprzylęgli. (–) iż od tego czálfu ku pierwłzey ozdobie przyść niemoże/ ále iednák

10: Zamku ácz vřilnym dobywánim wziąć niemogli.

11: Krol Iágieło kiedy miał nieprzyaóiom odpor czynić/ tedy wefele małżeń

12: łtwá w Sanoku łprawował/ gdzie przeciw woley wřzytkiey Rády Koronney/ y

13: przeciw práwu małżeńkiemu poiął trzeciá żonę Elżbietę Gránowřką Wdowę/

14: Bábę łtará domu Pileckich/ Mátkę łwoię Chrzesną/(*marg*) Ten też Edigá pierwey Witołtá poráził/ będąc Hetmánem Támerlanowym. (–) bo oná gdy go chrzczono

15: zań według zwyczáiu przyrzekáł/ á tá miáłá przedtym trzech Mężow/ Wilá

16: wá/ Láczká/ Krewáriuá Stárořtę Moráwřkiego/ y Gránowřkiego. Vprořiá

17: zaráz v Krolá/ iż Syn iey Ian Granowřki z Pilce ná Grabřtwo Iarowřówkie

18: był podnieřiony/ o co fię Sláchtá bárdzo ná Krolá gniewáł.(*marg*) Grábfstwo Iárowřówkie.

(–) Ale potym to

19: Grábfstwo było rychło łkázone przez Pány.

20: Koronował Elżbietę Ian Rzęłowřki Arcibiřkup Lwowřki/ bo Mikołay

21: Arcibiřkup Gnieźneńki był ná ten czás ná Concilium w Conřtanciey/ gdzie też

22: obawiáiąc fię/ áby ná potym żaden inřzy Biřkup nie łmiał krom Arcibiřkupá

23: Gnieźnienskiego/ Krolá áni Krolowey koronowác/ y Papieżá to y v Concilium

24: otrzymał/ y Titulu Primatis regni dořtał. Wřzákże ten Priwiley zá nářzych czářřow

25: łzyię złamał/ zá Krolá Stepháná dziřieyřzego.

26: O zieździe Litewřkim z Krzi

27: żaki á nieprzeřpieczności Iágiełowey/ y wto

28: rym Małżeńřtwie Witołtowym/ Roku 1418.

29: KRol Władisław Iágieło/ przyechawřzy do Litwy

30: zaráz z Witołtem Siem zložyli w Zmodzi w Wielonie z Krzy

31: żaki/ rádząc o łpolnym pokoiu/ ále nic dla hárdości Niemiec

32: kiey nie concludowáli Potim gdy Krol łam v Wigrow puřzczey

33: łowem łie żwierzu báwił/ máło nie wpadł w řidłá Comenda

34: torá Rářtemberřkie°/ ktory łie był ná to nářádził/ by Krolá poi

35: mał/ tylko Krolá przeřtrzegł/ Niemcy też widząc iż ich obáczo

- 36: no/ vciekli boiąc się zebrania dworzan Krolewfkich/ y Witołdowych.(*marg*) Długoffus Cromerus folio 280. lib.18. fecundae editionis. (–)
- 37: Tegoż cząfu gdy Witołtowi pierwża Anná żoná/ Kniáziá Swietońlává
- 38: Smolenfkiego Corká vmárłá/ poiął drugą Xiężnę Vlianę Wdowę pierwżey żony
- 39: Ciotkę rodzoną/ ktore małżeńtvo iż było nieńlufzne/ niechciał im flubu dáć Piotr
- 40: Biskup Wilenki. Ale Ian Kropidło Biskup Kuiávski/ ktory był wten czás z
- 41: Krolem do Litwy przyiechał/ nieprzyńtvoynie/ á niebácznie ich zwinńzował. Wi
- 42: tołt miał trzy żony/ pierwżą Annę Smolenńczkanę/ co go ono była z więzienia
- 43: wybáwiłá/ wtorą Márią Corkę Kniáziá Andrzeiá Lukomńkiego/ y Stárodub
- 44: űkiego/ Trzeciá Vlianę Corkę Kniáziá Iwaná Olgimuntowicá Holńzánńkiego
- 45: Siońtrę rodzoną Kniáziá Siemioná Lutego/ y Kniáziá Andrzeiá Wiazienńkie
- 46: go/ v ktorego też potym Iágieńo Corkę Zophiá poiął Mátkę Władisławowę y
- 47: Kázimierzowę/ iáko o tym niżey będzie.

strona: 552

//Macieia Striykowskiego//

- 1: O czwartim Małżeńtwie
- 2: Iágieńowym. Roździáł IX.
- 3: POtym roku 1422. Krol Iágieńo iáchał do Litwy/
- 4: A tám zá porádą Witołdowá (przećiw woli Rády koronney/
- 5: ktorzy mu Eufemiá Corkę Władisławá Krolá Czeńskiego nie
- 6: dawno zmárłego poiąć rádzili) wziął w Małżeńtvo czwartá
- 7: żonę Zophiá/ Andrzeiá Kijowńkiego Xiążęćiá/ á Siońtry Wi
- 8: tołdowey Corkę/ krańną y vrodziwą w Nowogrodku według
- 9: Miechouiuńá z Ruńkiego zakonu w Rzymńki przechrzczoną/
- 10: w Zapuńty/ ktorych Máciey Biskup Wilenki winńzował. Po tey Krol żadnego
- 11: pońágu nie wziął/ ále űtało zá iego/ gdy mu Władisławá y Kázimirzá dwuch Sy
- 12: now porodziłá.(*marg*) Miechouius folio 285. y w Nowogrodku powiáda. A Wapouius omyliwńzy się w Grodku przechrzczona. (–) A tu niktore Látopińcze Litewńkie iáwnie bárdzo błádzá/ y czá
- 13: űem/ y rzeczą/ ktore to kładá roku 1405. po wzięćiu Smolenńká/ y iáko by Zophia

14: miała być Corká Andrzeiá Olgimuntowicá Holfzáńkiego/ álem ia tego z dziefiáci
15: infzych Látopifzczow Rufkich y Litewfkich kilku/ tákże z Cromerá lib. 16. z Dłu
16: gofzá/ z Wapowskiego fol. 275. z Miechowity 285. z Herbortá 129. etc. bádá
17: iác fię prawdy Litewfkiey dofzedł/ iż to byłá Corká Andrzeiá Iwanowiczá/
18: przedtym Kijowfkiego/ á ná ten czás Druckie^o Xiążęciá/ z ktorých też Oſtrogfkie/
19: y Załáwfkie Xiążętá idą/ Witołdowá wnuczká z Sioftry. A to Małżeńſtwo
20: było prawdziwie Roku 1422.
21: Tegoż czáfu gdy fię Krol z Litwy wracał/ záiácháli mu Połłowie Xiążęciá
22: Cliwenfkiego/ Montenfkiego/ álbo Bergenfkiego podawáiąc mu fię dobrowol
23: nie/ áby go z Witołdem w obronę przyiął. Ale im odpowiedzieli Pánowie Ko
24: ronni/ iż tá rzecz áni Krolowi/ áni Xiążęciu niemoże być pożyteczná/ dla róż
25: ności/ y dálekości gránic/ bowiem to Xięstwo ieſt nád Rhenem práwie w wną
26: trzney ziemi Niemieckiey ku Fránciey.
27: O poſłaniu Sigmuntá Ko
28: ributá Dimitrowicá/ Xiiażęciá Litewfkiego ná
29: Kroleſtwo Czeſkie od Witołtá/ y o woienney wypráwie Iá
30: giełowey z Polaki/ á Witołdowey z Litwą/ z Zmodziá/ y
31: z Ruſiá do Prus/ Roku 1422.
32: Roździał X.
33: GDy Poſłowie Czeſcy trzeci kroć álbo Iágełá álbo
34: Witołtá ná Kroleſtwo Czeſkie żádáli/ Witołd im odpowie
35: dział/ iż niechcę być żorawiem/ co ná dwu drzewach chciál gnia
36: zdo ſwoie budowác/ toż też y Iágełó Krol vczynił/ Wízákże áby
37: Czechow dobrowolnie fię álbo Litwie álbo Polakom po
38: dawájących y przyłaczájących zá wzgárdzonych nie opuſćili.

strona: 557

//Kfięgi Piętnaſte//

- 1: O národzeniu pierwſzego
- 2: Syná Władisłáwá/ y Kázimierzá
- 3: Iágiełowi/ etc.

- 4: ROku 1425. oštátniego dnia Octobrą narodził się
- 5: z Krolowey Zophiey Syn Władisław z wielką radością o y
- 6: cowlką á czwartego aż Mieścią ochrzczony był/ ná kto
- 7: rych Chrzćinách od wšytkich Monárchow y Xiążąt Chrze
- 8: ściánfkich Pošłowie byli/ ktorzy wielkie dáry Krolowi/ y
- 9: Krolewiciwi przyniešli. Witołd sam niebył ále mu przyšłał
- 10: kolebkę šrebrną što pundow šrebrá ważąçą.
- 11: Krol potym iáchał do Litwy/ á iž powietrze frogie pánowáło/ ták w Polšz
- 12: cze iáko w Litwie/ mušiał z Witołtem y z Krolową długi ças wpuščzách miešz
- 13: kác/ gdzie báwiąc się łowem goleń zlámał/(*marg*) Dar Witołdow što pundow šrebrá/
Kolebká. (-) ná ktorey lekárštwie kilka Miešćy w
- 14: Krašnym štáwie zmiešzkał. Vrodził się potym drugi Syn Iágiełowi Roku
- 15: Páńfkiego 1416. ¹⁾ Máiá 16. dnia á wtorego dnia Czerwcá ochrzczony/ y Kázi
- 16: mierzem názwány. Ale zász Roku 1427. Márcá 2. dnia vmárl/ w Krákovie
- 17: pochowány.(*marg*) Iágieło goleń zlámał. (-)1) Tak.
- 18: Pišzå tež Długošz y Cromer iž Roku 1426. Witołd zebrawšy wielkie woy
- 19: ško żołnierzow z Polški zá peníze y z Litwy/ wypráwił się wtory raz přećiw
- 20: Pškowiánom/ ktorzy mu się z pošlušzeńštvá wylámowáli/ ále mu się tá wyprá
- 21: wá ná przodku źle šzánçowála dla niepogody/ y dzdzow çęštych/ á wšzákže Pško
- 22: wiánie wielką šumå złotá y šrebrá w pieniędzách/ y w kleinotách v Witołdá się
- 23: dla pokoiu wykupili.
- 24: Tegož Roku Władisław Iágieło přećiw Turkom pięć tyšicy iezdnych
- 25: Polakow/ y Litwy z Rušakámi ná pomoc Cešárzowi Sigmuntowi pošláł do
- 26: Wołoch/ ále zász iáko przyšli ták wyšli/ gdy Cešarz w Czechách zábawiony pro
- 27: źno leżał. A tych ktorzy byli ná tę wypráwę iáçác nieçcieli/ zwlašzçá Rušá
- 28: kow Krol więzienim karał.
- 29: O űuceššiey Syná Krolew
- 30: skiego Władisławá/ y o pomowie ná Krola
- 31: wå o cudzołštwo przez Witołdá.
- 32: Roździał XII.

- 33: ROku wyzłzey mienionego 1426. ná dzień Święte
34: czny/ Krol Władifław Iágieło/ ná Seymie Łęczyckim ftárał
35: fię o to pilnie/ v Slácty y Pánow koronnych/ áby mógł o
36: trzymać Succellią ná Kroleftwo Polłkie po łobie Synowi
37: Władifławowi/ obiecuiąc im zá to popráwę y nádanie hoy
38: infzych wolności/ ále gdy tego iáwnie otrzymać ná Sey
39: mách żadnym łpofobem niemógł/ porádził mu Sigmunt Ce(kust.)łarz/ áby

strona: 558

//Macieia Striykowskiego//

- 1: łarz áby potáiemnie á pojedynkiem z Pány Koronnymi koło tego tráctował.

strona: 562

1:

2:

- 3: Ták y won czás Senatorowie koronni iedni pochlebiáli Wi
4: tołdowi/ áby Krolem Polłkim był/ á drudzy go záś podżegáli áby z Litewłkiego
5: Xięstwá Kroleftwo vczynił/ lecz fię w tym włzyfcy zgadzáli/ aby co wziąć. A ták:
6: Auro pulła fides, auro uenalia iura,
7: Aurum lex fequitur, mox fine lege pudor, etc.(*marg*) Propert. lib.3. (-)
8: Quid non mortalia pectora cogis
9: Auri facra fames?
10: Virtus, fama, decus, diuina, humanaque pulchris
11: Diuitijs parent, quas qui conftruxerit, ille
12: Clarus erit, fortis, iuftus, łapiens, etiam et Rex,
13: Et quidquid uolet, etc.(*marg*) Virg.3.AEne. Horatius lib.2.ferm: (-)
14: Ale Witołd ták krotko odpowiedział Połłom koronnym/ ktorzy mu Kro
15: leftwo Polłkie pod Iágełem podawáli: Iż ia niechcę być ták niewłtydliwym y
16: niezbożnym/ ábych miał Brátá Iágełá z Kroleftwá iego złupić/ ále od przedfię
17: wzięcia moiego/ ktorymem fię iulż po włzyłtkim Swiecie/ y v włzyłtkich Kro
18: low y Xiążąt ołławił/(*marg*) Práwie Chrześciáńłka odpowieź Witołdowá Połłom
Koronnym. (-) y do ktorego mu był powodem łam Iágeło/ zda mi fię

19: rzecz szkarada/ y nie wczciwa przestac. Nic przeciw Krolowi y Polakom zlego
20: nie myslę/ ale ieliby iaka wojne na mię podniefli/ wszelka vsilnoscia będe się
21: bronil.
22: Przy tych Polach od Cesarza przyniesiono podarek Witolodowi Smoka
23: pieknym a misternym dzialem od zloty y srebra wrobionego/ ktoryby byl vpo
24: minkiem spolnego ich towarzyswa y zprzymierzenia/ tak z Cesarzem iako z Krzi
25: zakami/ y zadali od niego przylegi Polowie Cesarscy pod sluznymi condicia
26: mi/ na stowarzyszenie z Cesarzem. Ale Witolod odpowiedzial/ iz ia Smoka za
27: przyiacielski y gościny podarek a nie za vpominek towarzyswa z Cesarzem
28: przyymia/(*marg*) Smok srebrny y zloty w podarku Witolodowi od Cesarza. (-) a
przylegi mu zadney nie mogę wczynic/ lecz iednak od przedwzie
29: cia koronowania nie dal się Polskim poslom odwiec/ y owzem pewny dzien
30: koron iemu y zenie iego przylania od Cesarza mial naznaczony/ co Krol z Pany
31: koronnymi wyrozumialwy iego nieprzelomiony vmysl/ y zprzymierzenie z
32: Krzyzaki Pruskimi y Liflandskimi/ poslal do Papieza prozac/ aby korony nie
33: dawal do Litwy/ iakoz Papiez za czestym dokurczanim Panow Polkich/Si
34: gmuntowi Cesarzowi/ y Witolodowi o korone się wiecey starac zakazal/ listy do
35: nich poslawszy. Ale tym Witolodowe przedwzie vhamowac się nie dalo/
36: zwlaszcza za potucha iako się powiedzialo Panow koronnych famych/ kto
37: rym podarki czesto od Witolta mile bywaly/ ktemu iz tak wielka by
38: la powaznosc y zawolanie Witolodowo w Polzcie/ z ktorego
39: porady dlugi czas Iagielo wszytko sprawowal/
40: iz Polacy Witolta wiecey niz Krola
41: czcili y wazyli/ y oba
42: wiali się go.

strona: 566

1: Witolod rzekl/ iz dobrocia y na frozle zwierze
2: Vglazczelz/ y Lew bierze z czlowiekiem przymierze/

strona: 567

- 1: Z tym który mu ieść dawa także Tátárowie/
- 2: Z tey hoyności będą iák włafni Litwinowie.
- 3: Przed nim chwalono Páná iednego wymowę/
- 4: Y piękną orácią/ y słowá miodowe/
- 5: Witołd rzekł iż ia wolę kto mowi po proftu/
- 6: A w proftości nie chybia świętey prawdy moftu/
- 7: Winá/ Piwá nie pijał tak zówždy żył trzeźwo/
- 8: Też mu wśzytko po myfli co począł szło rzeźwo/
- 9: Nie leżał nigdy próżno/ powołania fwego
- 10: Rycerckiego pilnie ftrzegł kleinotu zacnego.
- 11: Ztąd sławá nieśmiertelna iego trwa w całości/
- 12: Wiecznie ktorey doftąpił/ z fwey włafney dzielności/
- 13: Procz obcych doydzie Rycerz káždy iego torem/
- 14: Krefu sławy rycerfkiey ćwicząc fię tym wzorem.
- 15: O Bolesławie Swidrigaiłu
- 16: Olgerdowicu/ Wielkim Xiędzu Litewskim/
- 17: Ruřkim/ y Zmodźkim. Księgi XVI. Roździał I.
- 18: Do Wielmożnego Páná/ Páná Alexandrá Xiążę
- 19: ciá Prunřkiego/ Woiewodzicá Kijowřkiego Stolniká
- 20: Wielkiego Xięřtwá Litewřkiego.
- 21: GDy tak Witołd sławne/ dzielne/ przewaźne/ y
- 22: przemyřlne Xiążę w Trokach żywotá dokonał/ długo fię
- 23: z wátpliwymi namowámi Pánowie Litewřcy/ Ruřcy/
- 24: Zmodźcy/ y Wołyńřcy wieřáli/ dziwnie y rozmáicie myřląc/
- 25: y roźne zdánia iáko to pořpolicie bywa podáiąc/ kogoby
- 26: ná Wielkie Xięřtwo podnieść mieli.
- 27: Wototwáli iedni ná Alexandrá álbo Olelká Włodimi
- 28: rowicá/ Xiążąt Słuckich przodká/ drudzy ná Koributá
- 29: Sigmuntá Dimitrowicá Siewierřkiego y Zbárářkiego Kniáziá Wnukow Ol

30: gerdowych/ á Synowcow Iágiełowych/(*marg*) Votá różne Pánow Litewfkich. (-) ále Koribut ná ten czás w Czeſkim

31: Kroleſtwie zá Krolá fię noſił/ áczkolwiek nie był koronowány/ y Czeſtokroć

32: wielkie woýſká Sigmuntá Cefárzá właſnego Krolá Czeſkiego/ y Rzeſze Niemie

33: ckiey wielkie vffy porażał/ y bijał/ ktorą dzielnoſcią ták fię był po wſzyſtkim prá

34: wie Swiecie rozſławił/ iż mu y Wielkiego Xięſtwá Litewſkie/go/ więkſza część Pá

35: now życzyłá.(*marg*) Koributowi Sigmuntowicu więkſza część Xięſtwá Litewſkiego życzyłá. (-) Byli teſz drudzy zwłáſzczá Ruſſacy/ ktorzy ná Boleſławá Swidri

36: gáyłá Brátá Iágełowego wotowáli/ poniewaſz był Ruſkiey Religiey przychyl

37: nieyſzy/ áczkolwiek był w Rzymſką ochrzczony/ A ten był do Węger ziachał do

38: Sigmuntá Cefárzá/ boiać fię Witołtá/ ále w łáſkę przyięty potym od niego

39: przyiachał máło przed tym do Litwy/ wſzákſze był nikczemny/ pijánicá/ y gnie (*marg*) Swidrigáyłowá nikczemnoſć. (-)

strona: 568

//Macieia Striykowskiego//

1: wu popędliwego/ tylko hoynoſcią ſwoią wiele był Litwy y Ruſi ſobie zhołdo

2: wał. A Krol teſz Iagełó był iemu iáko Brátu rodzonemu (áczkolwiek o tym

3: Swidrigayło niewiedział) przychylnieyſzy

strona: 572

1: Potym fię Krol Iágiełó z woýſkiem

2: przepráwił przez Stir Rzekę/ ktorą pod Lucko idzie/ z wielką trudnoſcią y vtrá

3: tą ſwoich/ bo był Swidrigieł móſt rozrzucił/ á widząc iż nie mógl wielkiemu

4: woýſku Polſkiemu iáwnie wſtępnym boiem odeprzeć/ z kátá ich trwożył/ potym

5: widząc nierowne/ Miáłto Lucko ſpalił/ A Zamek Iurdze Ruſinowi Stároſcie

6: ſwemu w obronę zleciwſzy/ ſam z Litwa ſwoią ná mieyfcá beſpieczne vſtąpił/

7: wſzákſze wiele Litwy Polacy nieſpráwnnie vſtępuiácych pobili y poimáli/ miedzy

8: ktorymi byli zacnieyſzy Rumbowdus Márſzałek Litewſki/ y Gáſtołd/ ktorych

9: záſ w rychle Swidrigiełó wybáwił/ pod pewnymi condiciámi/ iż ich miał ſtá

10: wić Krolowi do Krákowá/(*marg*) Iuraha Ruſin Lucki Stároſtá. (-) Polakow teſz wiele zginęło y poległo/ ktorzy nieo

- 11: páttrznie Litewfkich Tátárov gonili/ Belfką ziemię drugie woýfko Polfkie w
- 12: fześciu tyfięcy z Kázimierzem Mázowieckim Xiążęciem burzyło.
- 13: Potym Krol ze wfzytką mocą Koronną Lucki Zamek ná dzień Swiętey
- 14: Málgorzáty obległ/ á gdy część muru wielką z dział zbili y zrzucili/ iednák pro
- 15: żno Polacy z vtrátą fwoią fzturmowali. Wzięła potym Litwá co byli ná Zam
- 16: ku z Polaki do trzech dni przymierze/ iżby fię rozmyflili y nárádzili wtym czáfie o
- 17: podaniu Zamku/ ále infza v nich byłá w fercu/ á infza w fłowiech rádá/ bo przes
- 18: te dni mur zbity zápráwiáli/ báfzty z blánki mocnili/ wody ktorey im Polacy
- 19: bronili/ y kámieni nánošili/ y według potrzeby dobrze fię opátrzyli/ Ták iż tego
- 20: przymierze Polacy nie wczás żáłowáli/ ná Krolá wfzytko fkládáiác/ gdy ich
- 21: dobyć vsílnymi fzturmámi nie mogli.
- 22: Ale y w woýfku Polfkim/ iáko Długofz y Cromer lib.20. piŝáz/ było też wiele
- 23: między Pány przednieyfzymi y Senatory Proditorow/ ktorzy w nocy táiemnie
- 24: z obleżonymi rozmowy miewáli/ y iáko mowiono/ broni/ y żywności im doda
- 25: wáli/ iákoŝ to był potym wyrzucił ná oczy Stániŝlaw Cwiklá Herbu Labęc/
- 26: Wáwrzyńcowi Zarębie/ Cátellanowi Sierádzkiemu/ iáko on zá podárkami był
- 27: Krolewfkim/ y Koronnego woýfká zdraycą/ álbo proditorem/ ia niewiem ktore
- 28: nazwiŝko lepŝe/ iefli Polfkie/ iefli łácínskie/ kto fię wczym kocha niech sobie obie
- 29: rá/ á gorŝe porzuci.(*marg*) Zarębie zdráde żádano. (-)
- 30: Przyŝláł też potym Swidrigieł do Krolá chcąc tráctowác o przymierzu/
- 31: ále nie z fercá/ tylko áby woynę odwlokł/ á obleżeńcom ná Lucku pomocy dodał/
- 32: Bo czekał woýfká z Wołoch y z Tátar/ Polfkę wet zá wet woiowác/ w ten
- 33: czás też Litewfkie zagony Ratno Polfki Zamek przez podanie Ruŝi wzięli/ A
- 34: żołnierze Krolewfkie poŝiekwŝy y Zamek wybrawŝy ŝpalili.
- 35: Potym Cheł#minŝką ziemię zwoiowáli/ ále ich Ciołek Podŝtároŝci Cheł
- 36: minŝki z Zamku we ŝtu y trzydzieŝci koni wyŝkoczywŝy bez wieŝci beŝpiecznie le
- 37: żących náiachał/ y trzyŝtá z Litwy/ y z Tátary vbił/ á czterdzieŝci poimał/ pod
- 38: Kámieńcem ich w ten czás Polacy zaŝádką gromili/ ták fię ŝpolnie Litewfkie y
- 39: Polfkie woýfká trapiły.
- 40: Dobywáli drudzy Polacy Lucká/ á Rufacy/ y Litwá ktorzy z nimi byli

- 41: Greckiego Zakonu/ ktorzykolwiek w Zamku náležli Narodu Polskiego/
42: álbo y fwoich ktorzybykolwiek Rzymfkiego Zakonu byli/ wymęczywfy ná blánkách
43: y ná wiezách/ ták izby Polacy widzieli/ okrutnie mordowáli/ y ktorzykolwiek
44: poimáli ná pale wbijáiąc z blánkow wytykáli/(*marg*) Polacy Lucká dobywáią. (-) á
czáruiąc według nauki nie
45: zbożney Zydowfkiey (ktorzy z nimi w Zamku byli) iednego vrodziwego mło
46: dzieńczyká Polaká w gárdło nożem przebili/ á krew wycádziwfy/ y wnętrzności
47: z członkiem męfkim z niego wytárgnawfy/ w ftuczki drobne zliekáli/ y ná węgle
48: rofpalono włożywfy kurzyli/ ktorym kurzenim wfyzytkie káty zamkowe z zákli
49: nánim Czárownicym okadzáli.(*marg*) Długofus et Cromerus lib.20.fol.299. (-)

strona: 577

- 1: Tegoż roku gdy iufz Krol Iágeło dla ftárości práwie był y wzrok ftrácił/ á
2: Krzyżakow hárdych do słuźnego pokoiu przywieść nie mógł/ wypráwił Sendi
3: woia Óftrorogá z wielkiey Polfki Sláchtą/ y z Czechámi Heretikámi do nowego
4: Márgrábtwá/ ktorą Ziemieć y dwánaście Miałt przednieyfzych y obronnych
5: pod Krzyżaki zá krotki czás wzięli/ y ofiedli.
6: Sigmunt teź wielki Kniáz Litewfki tegoż czálfu zebrałfy fie z Litwą y
7: z Zmodzią/ do Lifland wciągnął/ ktore przez dwánaście dni prętkimi zagony
8: burząc y plundruiąc/ wielkie łupy y wzdobycz do Litwy bez odporu wyprowá
9: dził.
10: A w Ruśi ná Wołyniu Ryśko Kierdey Mąż w woynie ćwiczony/ poráził
11: y poimał Hetmáná drugiego Swidrigayłowego Kniáziá Noffá/ ktory był nie
12: dawno Lucki Zamek vbieżał ná Swidrigáyłá.(*marg*) Litwá Liflanty burzy. (-) A ták y
Lucko y Wołyn przez
13: tegoż Kierdeia z nowu było Litwie przywroczone. Ale ie potym Kniáz Óstrofski
14: Fiedko vbieżał y oddał Swidrigayłowi.
15: Tegoż czálfu Polacy z Czechámi Pruffy przez kilka Miefięcy woiowáli/ y
16: Pomorze práwie wfyzytko zburzyli/ Tíczow fpalili/ gdzie więcey niż dziefięć ty
17: fięcy więźniow poimáli:(*marg*) Lucko dwa kroć raz po raz wzięte. Polacy Pruffy burzą.
(-) Czechow ktorzy Krzyżakom przeciw Polakom służyli

- 18: Cziapko Hetman Czełki Polłki złożywłszy wielki łtos Drew okrutnie łpalił/ wy
19: rzucáiąc im ná oczy zdráde/ iż przeciw Polakom ktorzy łą z nimi iednego ięzyká
20: y narodu zá Niemcámi walczyli.
21: Tákże teź Ian Straż Freybiterow Krzyżáckich y Holándrow poimánych
22: w wielkim budowániu záciiwłszy/ á łłomą oblokłszy zápalił/ á pánie/ pánny
23: y biállógłowłką włzyłtkę płec z vczciwością przez Wilłę przewiozwłszy wolno
24: odpuścili. Spálili potym náłszy Oliwę Kłátor bogáty/ y Iáńieniec Zamek/
25: gdzie więźniow włzyłtkich żadnego nieżywiąc pofiekli/ młcząc fię Ianá Lewi
26: ná Wilcińskiego w dobywániu Zamku zábitego.
27: Zburzyli potym práwie włzyłtki Pomorłkie kráiny áż do morzá Polacy/
28: á gdy do morzá przyfli/ ták fię rádowáli/ iż y wodę z morzá á zwłázczá Czecho
29: wie w Fláłzki/ chcąc ią ná znák zwycięłtwá do Domow nieść bráli. A Krzyżacy
30: zwątpiwłszy bárdzo o łobie/ vprościli łtania pokoioi ná trzy Miefiące. Więź
31: niow teź zacnieyłzych gdy fię zá łtánowić przyrzekli pułczono/ á prołtych knech
32: tow Polacy y Czechowie po dwa złote ná okup przedawáli/ álbo ná zamiánę
33: dawáli.(*marg*) *Cromer: Captiubinis florenis redempti. (-)*
34: Tegoź czálfu Stephan Woiewodá Wołłski/ Krolowi Iágełowi w So
35: czáwie przy Połłach Koronnych przyięę vczynił. A iżby fię tym lepiej przyłfu
36: żył/ Tátarow ná Podole ciágnących poráził/ y Bráłławiá Zamku pod Swi
37: drigáyłem dobył/ y oddał Krolowi.
38: Potym Krol Iagełó Stárufzek połpolite rułzenie koronne vchwalił do
39: Prus ná žimę przyłzłá/(*marg*) *Stephan przysiágl. (-)* ále gdy Sláchtá bez żółdu zá gránice
ciágnąc niechciálá/
40: á pieniędzy ktore łą Neruus belli, iáko y v nas dziś nie było/ połtánowiono tákí
41: łpofob/ áby Woiewodowie káždy w łwym Woiewodztwie Sláchcie o zápláce
42: niu żółdu przemyłłáli/ Czego gdy fię dowiedzieli Krzyżacy/ wnet do Krolá
43: połły wypráwili/(*marg*) *Społob płácenia żółdu. (-)* á przyiáwłszy condicie podáne ktorych
fię pierwey wzbra
44: niáli/ przymierze ná dwánaście lat vtwierdzili. W tenże czás Már
45: łzałek Liflandłki był wypułzczony z więzienia/ á zá niego był

- 46: dány Fiedor Buczacki/ ktorego był poimał Kniáz Fied
47: ko Oŧtrofki y do Lifland Miŧtrzowi zá wiéź
48: niá z roŧkazánia Swidrigayło
49: wego poŧłał.(*marg*) Przymierze z Krzyżaki. (–)

strona: 582

- 1:
2: Y Reyterowie zbyli Frezow koŧmonogich/
3: Y ryftunkow woiennych/ ŧtrzelby/ ŧatrow drogich/
4: Miŧtrz ránný ledwo wciekł/ zá czym Zmodźinowie/
5: Lup wŧzytek odgromili ná chytrym obłowie.
6: A gdy ták zbići byli od Zmodźi Krzyżacy/
7: Iuŧz mieli ŧnádny pokoy od Pruŧow Polacy/
8: Wziáwŧzy ŧpolne przymierze z młodym Krolem potym/
9: Zgruntowáli w pokoiu Polŧkie ŧpráwy złotym.
10: O tym Dlugofus et Cromerus lib.21. Fefellerat enim Crucigeros euentus Samogitici belli
11: Nam Liuonienŧes praeda onuŧti é Samagitia reuertentes, in ŧylua quadam ŧuccifis arboribus, impediti á
12: Samagitis et circumuenti magnáque ŧtrage profligati erant, etc.(*marg*) Krzyżacy Pruŧcy ŧkoro wŧŧyŧzeli o porázeniu Miŧtrzá Liflandŧkiego w Zmodźi muŧieli wziąć przymierze z Polaki/ y z Litwą. (–)
13: W ten czás teź Swidrigáiło Podole z Ruŧką y Moŧkiewŧką pomocą bu
14: rzác poimał był Teodorá álbo Fiedká Koributowicá Xiążę Nieŧwieŧkie/ ktory
15: był do Krolá przyŧłał/ ále Polacy zaráz Swidrigielowi przez Michála Bucza
16: ckiego odpor dáli/ y Kniáziá Fiedká Nieŧwieŧkiego/ przodká Xiążąt Zbáráŧkich
17: wybáwili/(*marg*) Fiedko Koributowic od Swidrigáiłá poiman. (–) ktory Krolowi Władiŧławowi/ dobrowolnie Krzemieniec/ y Brá
18: ŧław podał/ Ale mu záŧię ty Zamki Kro wroćił w dożywotne wżywánie/ gdy
19: mu ŧię z żoną y z dziećmi w obronę ŧkutecznie podał/ Cromerus fol.311. tego
20: Fiedká iáwnie Ducem Nieŧwieŧzenŧem zowie/ á dziś záŧ Nieŧwieź w Dom Rádźiwi
21: łow/ iáko ieŧt wŧŧyŧtkich rzeczy odmiennoŧć/ przyŧzedł/ ŧąd ŧię teź zá privileiem

- 22: Cefárskim Xiążętámi ná Niefwieżu y Olice piżą.
- 23: O Porázeniu Swidrigieło
- 24: wym z wielkimi woyskámi/ y vtopieniu Kori
- 25: butá/ Roku 1435. w dzień S. Simoná y o Holdzie
- 26: dwu Woiewodow Wołófkich.
- 27: Roździał II.
- 28: POtym Swidrigieł z nowu w Witebſku mieſzkáiąc/
- 29: Zebrał wſzyftkę Ruſką moc/ y łąfiad wzywáiąc/
- 30: Z Kniáziem Twierſkim/ z Moſkiewſkim/ y z Miſtrzem Liflandſkim
- 31: Ciągnął w Litwę y z Cárzem woiiąc Kázáńſkim.
- 32: Sigmunt Rot Słężak/ Polſki przeſłádownik frogi/
- 33: Ktory w Polfcze y w Litwie czynić był zwykł trwogi/
- 34: Przywiodł Swidrigáyłowi ná pomoc lud wielki/
- 35: Z Prus/ z Czech/ z Słáfká/ y ftrzelby różney riftunk wſzelki.(*marg*) Sigifmundus Rot Sležak był wielki nieprzyiaciel Polakom/ bo go był Czárnkowſki poimał/ gdy iáchał od Cefárzá do Witołtá. (–)
- 36: W tym Swidrigieł z Liflandſkich y z Ruſkich woýfk zborem
- 37: Przyſzedł pod Bráſław ktorzy leży nád Ieziorem/
- 38: Tám ſię kołzem w zagony różno ſłac położył/
- 39: A właſny Syn Oyczyznę właſną mieczem trwożył(*marg*) Oboz Swidrigiełow pod Bráſłáwiem Litewſkim nád Ieziorem. (–)

strona: 587

//Kfięgi Siedmnaſte//

- 1: O burdach w Polfcze przez
- 2: Mełſtińſkiego/ y przyięciu Korony Węgerſkiej.
- 3: Roździał III.
- 4: POtym Krol Władisław Iágiełowic złożył Siem
- 5: w Korczynie álbo w Nowym Mieſcie nád Nidą roku 1439.
- 6: ná ktory gdy ſię wiele Pánow Polſkich y Ruſkich ziecháło/ y
- 7: od Sigmuntá Xiędzá Litewſkiego Poſłowie/ Spitko z Mel

- 8: ftiną zebrałszy potáiemnie woýfko niemále z przyacioł zá
- 9: pieniądze/ y z poddánych chłopow fwych wołości/ á zfyko
- 10: wawfzy fię zbroyno v Riafkow wiefznych wfi fwoiey/ gdzie mi
- 11: iego okop Pan Czechowfki dzifiefzy z iego Familiey potomek vkázował/ wiechał
- 12: gwałtownie bez wieści w Nowe Miáfto/(*marg*) Pán Czechowfki z Tarnowá Hrabia. (-) tam gofpody Bifkupá Władifław
- 13: fkiego/ y Mikołaiá Láfockiego Dziecaná Krácowfkiego/ ráno gdy wfyfcy iefzcze
- 14: fpáli wylupił. To też Kłaftorowi vczynił fzukáiąc tam Ianá Koniecpolfkiego
- 15: Kánclerzá/ y Ianá Oleśnickiego Márfałká/ ná ktorzy miał wark/ ále oni zá
- 16: przeftreżeniem vftąpili/ to zbroiwfzy z Miáftá wyciągnął/ á przeciwko gdzie
- 17: Nida w Wiłę wpada/ poczał fię z woýfkiem obozem otoczywác y okopywác/
- 18: gdzie y dziś tego znáki iáfne widział/ y znác tam iż dobrze wał fypiąc robili/
- 19: ále niż tego dorobił/ záraz wfyfcy co około Krolá byli ná woýfko iego gwałtem
- 20: vderzyli niezbroyni ná zbroynych/ á ftráciwfy bitwę Spitko w pirwzym pot
- 21: kaniu mężnie fię záftawiáiąc vmárł/ zá czym infzy bez wodzá pierchnęli. Krol
- 22: chłopkom wołości iego/ ktorzy to mufieli z przymufzenia zá Pánem czyniç/ prze
- 23: puścić kazał/ wżákże ich wielkość zá gwałtem w Nidzie rzece ktorá zá fobá
- 24: mieli potonęło/(*marg*) Spitko Melftińfki zábity/ y czći odładzon. (-) ná Spitká iefzcze fię rucháiącego wyrok vczynion/ y czći iáko
- 25: wzburzyciel/ y zgwałćiciel pofpolitego pokoju odładzon/ trzy dni nági y niepo
- 26: grzebiony iáwnie leżał. A Rapftin Zamek iego ná fię Krol wziął/ tylko Melfti
- 27: ná żenie iego zá prófbą Krol pozwolił/ á iż to iáko powiedano z fzaleńftwá vczy
- 28: nił/ tedy ná żądanie Pánow Rad/ Krol/ áby to potomkom iego nie wádziło/ de
- 29: cretowi fwoiemu o odładzeniu czći zfolgował.
- 30: W wielkiey też Polfcze ná ten czás nie mnieyfze záburzenie było/ przez Abra
- 31: hama Zbáfkiego/ ktory Czechow Heretikow przechowywał/ y s nimi przefta
- 32: wał/(*marg*) Ná potomki Melftińfkiego o cześć wzgląd. (-) wżákże Bifkup Poznánfki zebrałszy blifku tyfiácá iezdnych ná Zbáfzynie
- 33: go Zamku obległ/ á przymusił mocą/ gdy ná kłátwę niedbał/ iż mu pięć Xię
- 34: dzow Czechow wydał/ ktorzy iáwnie w Poznánium fpalono/ Sam też Zbáfki

- 35: z fráfunku w rychle vmárł. Ták ci dwa gwałtownicy pokoju póspolitego/ ży
- 36: wotá dokonáli/(*marg*) Zbąłki w wielkiej Polfcze broi. (–)
- 37: Tego teź roku ná Concilium w Florenciey ná którym był Cefarz y Patriar
- 38: chá Conſtantinopolſcy/ y Prełatowie Itárſzy z Greciey/ sſtála fię iedność vży
- 39: wánia Ceremoniy w Koſciele Rzymſkim y Greckim/ ále to nie długo trwáło.
- 40: Támże Zbigniew Biłkup Krákowſki/ y Ifidor álbo Sidor Metropolit Kijow
- 41: ſki Cardinalámi byli poczynieni.(*marg*) Zbigniew Krákowſki/ Sidor Kijowſki/
Cardinałowie. (–)

strona: 592

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:
- 5: A Pánowie wſzyfcy Litewfcy/ y Kniáz Iurgi Holſánſki
- 6: naprzod do Holſan/ potym do Brzeſcia fię ziecháli/ chcąc tám oczekiwać Ka
- 7: zimirzá Krolewicá Polſkiego.
- 8: Kazimirz Iagielowic/ wiel
- 9: ki Xiądz Litewſki/ Zmodźki/ Ruſki/ Wołyń
- 10: ſki/ y Podláfki/ Roku Pánſkiego 1440.
- 11: Roździał VI.
- 12: Do Wielmoźnego Páná/ Páná Stanisławá
- 13: Naruſzewicá/ Ciwoná Wilenſkiego/ etc.
- 14: GDy ták po zábitym wielkim Xiędzu Litewſkim/ Si
- 15: gmuncie/ Xięſtwo Litewſkie w wielkim roſterku zoſtáło (Bo
- 16: iedni ná Michayłá Syná iego/ drudzy ná Swidrigayłá/ y ná
- 17: Olelká Xiążę Kopyłſkie álbo Synow iego/ drudzy záś zwłáz
- 18: czá więłtza częſć ná Kazimirzá Iagielowicá Brátá Władifła
- 19: wowego wotowáli)(*marg*) Roźne wotá Pánow Litewſkich o wybrániu Páná. (–) wnet
- Pánowie przednieyſzy Litewfcy/ y
- 20: Xiążęta z Wołynia y z Ruſi/ obawiáiąc fię áby w tym roſtyr

21: ku Kniáz Micháyło Sigmuntowic zá zyczliwością niktorych Wielkiego Xię
22: łtwa nie opánował/ á ná nich fię zábicia Oycá fwoiego nie mścił/ wypráwili
23: z połrzodku siebie dwuch Kieizgałow Panow Zmodźkich Brátow rodzonych
24: do Polłki/ Michála/ y Ianá/ áby żądáli ná Wielkie Xięstwo Litewłkie Kazi
25: mierzá Iágełowicá Krolewicá Polłkiego/ ktory ná ten czás był w Sędomirzu/
26: á Krol Władisław Brát iego odiáchał był mało przedtym ná Krolełtwo Wę
27: gerłkie. Ale Pánowie Koronni/ niechcieli go mieć Wielkim Xiędzem Litew
28: łkim/ tylko Gubernatorem/ áby ták łnádniey Wielkie Xięstwo Litewłkie do
29: Korony Polłkiej przyłączyli. Przeto Xiążętá Mázowieckie Kazimirz y Bole
30: ław y wiele Pánow polłkich wziąwfzy pieniędzy z łkárbu koronnego prowadzi
31: li Kázimirzá ná Gebernáciá Wielkiego Xięstwá Litewłkiego we dwu tyfiácu
32: koni. Litwa záś niechcąc mieć Gubernátorow żadnych wybráli go y podniefli
33: ná Wielkie Xięstwo Litewłkie w Wilnie przeciw woli Pánow koronnych/ w lat
34: wieku iego szefnaście/ Nie trzynaście iáko Látopiłzec łwiádczy/(*marg*) Kazimirz ná
Wielkie Xięstwo wybrány. (-) bo go Czecho
35: wie 1437. chcieli ná páńłtwo we trzynaście lat/ á ná Xięstwo Litewłkie włtá
36: pił 1440. O czym Miechouius fol.309.lib.4. Długofus et Cromerus lib.21.
37: Vapouius fol.275.
38: A Látopiłzec Litewłki łwiádczy/ iżby fię táiemnie miał z Zamku Sędomir
39: łkiego łpuścić/ do Pánow Litewłkich/ bez wiadomołci Pánow Polłkich/(*marg*) Kazimirz
łie z zamku łpuścił. (-) gdy
40: mu Kiezgał łowy w Litwie łchwalił/ á iáko go w Brzełciu Pánowie Rádá
41: Litewłka ná Wielkie Xięstwo Litewłkie podniefli/ á nie w Wilnie/ ktorzy byli
42: ná onym zieżdzie przednieyfy/ Mikołay Rádziwił Márłzałek wielki ziemłki/

strona: 593

//Kłięgi Siedmnáłte//

1: Kieizgał Pan Wilenłki/ y Stárołtá Zmodźki/ Ian Gałtoł/ Kniáz Iurgi Hol
2: łzańłki/ y Mikołay Niemirowic.

strona: 596

1: A gdy ták Wielki Xiędz Kazimirz włpokoił Litwę y Ruł od Mołkwy y

2: od Tatarow/wrocił się do Wilná/ gdzie czyniąc sam z siebie sprawiedliwość/

strona: 597

//Księgi Siedmnaście.//

1: posłał do Książa Michajła/ Sigmuntá zabitego w Trokach Syná/ który

2: na ten czas w Mázowfzu mieszkał/ aby się wrocił bezpiecznie do Ojczyzny. A

3: gdy na łowo y gleit dány przyiachał do Litwy/ pogodził się z nim Kazimierz

4: y oddał mu wśyftkę Oycá iego pierwszą dzierżawę/ naprzód w Siewierskiej

5: ziemi/ Branfkie y Stárodubfkie Xięstwá/ nád to Bielfko/ Suraz/ y Branfko/ dru

6: gie na Podláfzu/ w Ruśi zaś Klecko/ który dziś Pánowie Rádziwiłowię trzy

7: máią/ á w Zmodzi Kieydany/ dziś w Dom Pánow Kifkow obrocone/(*marg*) *vdział Książa Michajłow. (-) chcąc*

8: go tymi różnymi vdziały w ftáteczney wierze ku sobie zátzymać.

9: Ale Książ Michajło fkoró wziął ty vdziały/ będąc w Klecku przypadł

10: m płacz serdeczny/ z wielkim tego żalem wzywáiąc/ iż mu iego włáfnego vdzie

11: láią/(*marg*) *Wołozynfscy zdraycy. (-) y zmówił się z Książami Wołozynfskimi Suchtámi na Kazimirzá/ iá*

12: koby go mógł z Swiátá zgładzić/ á sam aby oyczyfte Wielkie Xięstwo cále po

13: nim ośiadł.

14: Przeto gdy się Kazimierz báwił łowámi pd Trokámi/ posłał Michajło

15: Książow Wołozynfkich w piáci set koni zbroynych mężow/ aby się w pułczy w

16: Trokow y w Miedzyrzeca rozládzi/ á Kazimirzá álbo iáwnie/ álbo ze krzá aby

17: iáko mogąc zábili/ iákoż máło do tego nie przyśzło/ ále Ofocnicy ktorzy źwierz

18: w pułczy gwoli Kazimierzowi obftępowáli/ obaczywśy lud zbroyny różno w

19: cámi po pułczy rozládzony/(*marg*) *Záfadká Michajłowá na Kazimirzá. (-) wnet wfkoczyli y opowiedzieli to co na oko widzieli*

20: Andrzejowi Gaftółowicu Márfałkowi nadwornemu/ á ten zaś nie trwo

21: żąc Wielkiego Xiędzá Kázimirzá/ oznaymił to Oycowi swojemu Ianowi

22: Gaftółowi. A ták Ian Gaftół z Synem Andrzejem Marfałkiem/ y z dwo

23: rem Kazimierzowym wfiadwśy na konie bieźeli na ono mieyśce chytrych y

24: zdrádlwych záfádek w pułczy/ y ták náleźli/ wderzyli tedy na zdraycow/ ále

- 25: oni różno się rozpierzchnęli/ wżakże łamych Wołozynskich Kniąziow Such
- 26: tow pięci Gałtołt dogonił/ aż między Krewem y Ofmianą/ y poimał ich/
- 27: Ktorych potym ofładziwży w Trokach iako zdraycow dał Kazimierz pości
- 28: nác/ á Wołozin y infze ich imioná ná Wielkiego Kniáziá wzięto.(*marg*) Wołczyńcy
poimáni y poścínáni. (–)
- 29: O czym vřlyřzawřzy Kniáz Micháyło/ iż mu się nie według myřli řzańcuie/
- 30: zbiegł zarázem do Mořkwy/ á wziąwřzy pomoc od Mořkiewřkiego/ przycią
- 31: gnał pod Kijow/ y wziął Zamek z Miáltem Kijowem przez podanie/ y ofá
- 32: dził go řwoimi. Ale Kazimierz zarázem wypráwił wořřko Litewřkie do Kijo
- 33: wá z Ianem Gałtołtem/(*marg*) Michayło z Mořkwą wziął Kijow. (–) ktory zá Kijow
odifkał/ y ofładził Litwą/ Branřko
- 34: teř potym w Siewierřkiej ziemi wziął/ A Michaiło nie máiąc mocy ná odpor
- 35: Litwie/ drugi raz do Mořkwy ziáchał/ táme go Humion Ruřki w iednym
- 36: Monařterze Prořkurem otruł/ po koronáciey Kázimierzowey ná Kroleřtwo
- 37: Roku 1448. nie ináčzey iako onego Henriká řiodmego Ceřfárzá Mnich w
- 38: Florenciey otruł w nařwięřtřzym Sacramencie Páńřkim/ O czym teř Sabinus
- 39: ták nápiřał wierřzem.
- 40: Truřcia conduxit řceleris mercede miniřtrum,
- 41: Dominici tonřo de grege frater erat:
- 42: Toxica qui praebens illi řub corpore Christi,
- 43: Manducanda řacro pane uenena daret, etc.(*marg*) Illi: id est Henrico řeptimo. Cnotá
Włofká y pobořnořć. (–)
- 44: Tegoř roku Xiąęę Alexander álbo Olelko Włodimirowic Olgerdowic Xiąęęat
- 45: řłuckich przodek/ ktorego Oycowi Włodimirzowi Olgerdowicu odiał był Wi
- 46: tołt bez przyczyny Kijowřkie Xięřtwo vdzielne/ przyiáchał ozdobnie do Wilná
- 47: do wielkiego Xięřzá Kazimirzá z Siemionem y z Micháłem řynámi/ gdzie w Se

strona: 598

//Macieia Striykowskiego//

1: natorřkim kole vpominal się iáwnnie vdziału řwoiego oyczyřtego Kijowá.

strona: 602

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Dał też dwu koniu prętkich winfzuiąc Krolowi/
- 2: By vciekał gdy przydzie ku złemu skutkowi.
- 3: Dał y dwu przewodnikow co tám ználi drogi/
- 4: By Krolá vwodzili gdy fię tráfi z trwogi/(*marg*) Proroctwo Drakuły. (–)
- 5: Ierzy też Despot Serbski fwoy lud przyprowadził/
- 6: Ták wżdy dwádzieściá tyfiąc Krol iezdnych zgromádził.
- 7: Tych zfykowawfzy ciągnął profto w Trácką ziemię/
- 8: Gdzie Tureckie z Grekámi zmiefzáło fię plemię/(*marg*) 20000. woyfká iezdneho v Władisławá. (–)
- 9: Wziął kilka Miaft y Zamkow mocnych przez podánie/
- 10: A poddánym dał dobr fwych wolne vżywánie/
- 11: W Sumenu/ y w Petrafu Turcy fię bronili/
- 12: Ktorych náfzy iednym dniem fzturmámi dobyli/
- 13: Tarnowfki Polak bramę fam wyfiekł Zamkowá/
- 14: Czym do fzturmu fwym dziurę vczynił gotowá.
- 15: Ale gdy Bramę rąbał/ podiął tám dwie ránie/
- 16: Wfzákże náfzy fczęfliwe mieli fturnowánie/(*marg*) Ian Tarnowfki bramę Sumenskiego Zamku/ ácz podiął dwie ránie/ wyfiekł. (–)
- 17: Bo zá Tarnowfkim idąc Sumeníski grod wzięli/
- 18: Gdzie broniących fię Turkow o kilka fet fcięli.
- 19: A Lesko zá Bobrzycki ná Petráfkie mury/
- 20: Pirwfzy wfkoczył z Chorągwią gdy nie było dziury/
- 21: Ták dwa Polacy dzielność sławná okazáli/
- 22: Zá czym Węgrowie z Krolem dwu Zamku doftáli.
- 23: W tym Amurat Turecki Carz fto tyfiąc ludzi/
- 24: Przeprawił przes Helefponť/ á Włofka ftraż ludzi/
- 25: Genuenfes z Weneti co tám portu ftrzegli/
- 26: Przenáięci od Turkow różno fię rozbiegli.(*marg*) Wapowfki fto/ á Paulus Iouius ośm dziefiąt tyfięcy Turkow liczą. (–)

- 27: A drudzy zaś łotrowie Włofzy w Párkách íami/
28: W fwoichże ich wozili zmamieni dárámi/
29: Wierzże Włochom wierzże tu Weneckiemu łowu/
30: Ktorzy y duże trącą dla złotego łowu.(*marg*) Franciscus Cardinal Weneckiey Armaty Hetman/ co miał Turkom przewozu morłkiego bronić/ íam prówie ich przewiozł w fwoichże okrętách/ batách/ Gálerach/ á Turcy płócili po czerwonemu złotemu od głowy. (–)
31: Władisław vsłyszawfzy dopiero íię trwoży/
32: Wfzytkim ná Włofką zdrádę z oczu płyną słozy/
33: Iednák íwych pośiliwfzy wnet woysko zfykował/
34: A do Wárny ták w fzyku drogę íwą proftował.
35: Ták wziął Wárnę podánim/ á íwymi ofádził/
36: A z Turkámi íię potkác w tym mieyfcu wrádził/
37: W nocy náfzy obaczá áno ognie niecá
38: Turcy/ áż íię y Morze/ Niebo/ z Ziemiá íwiecá.(*marg*) Wárná po ítáremu Dionifiopolis/ ktorá Władisław Krol wziął 9. die Nouembris. (–)
39: A íkoro Titan złoty woz wytaczał z Morzá/
40: A słoneczna po gorách íwieciłá íię zorzá/

strona: 603

//Kńięgi Ofmnafte//

- 1: Godziná iedná ná dzień y obaczá náfzy/
2: Ano Tureckie woyská idá íáko lálfy/(*marg*) Profto gdy Słóńce wefzło Turcy do bitwy íię zgotowáli. (–)

strona: 607

- 1:
2: Trzeciego áż
3: dniań obozu dobyli/ z ktorego dwá tyfiácá wozow z wielkimi íkárábámi wziawfzy/
4: ránnych y niemocnych okrutnie pomordowáli.
5: Iulianus Cardinal vciekáíac z obozu od iednego Multaná ktory go przez
6: Dunay vciekáíacę przewoził/ dla wielkości złotá ktore z íobá dzwigał złupio

7: ny był zábity y vtopiony.(*marg*) O tym też czytay Volateranum lib 8 Geograph: iż gdy koniá nápawał był zábity od Węgrow. (–) Polacy tylko dwa z tey bitwy niezczeńiwey vbiegli/

8: Ian Rzeffowki/ ktory był potym Biskupem Krákwkim/ a Grzegorz Sano

9: cki/ ktory był Arcybiskupem Lwowkim/ Tarnowcy Brácia dwa zábici/ y Sy

10: nowie Zawifze Czarnego/ ze wšytkiego woýká Węgierfkiego/ ktorego dwádzie

11: ściá tyfięcy było/ ledwe piąta część w bitwie zginęła.(*marg*) Ian Rzeffowki y Grzegorz Sanocki. (–) A Turkow ósmndziefiąt

12: tyfięcy/iáko Długofz y Miechouius fol. 307. fwiádczą/ náfzy pobili/ á według

13: Bonfiná trzydzieści ich tyfięcy ná plácu poległo. Y gdyby był Krol nie zginął/

14: náfzychby było zwycięstwo.

15: Poimáných Polakow Sláchćicow dwádzieściá y czterzey było/ s ktorých

16: dwunaście vrodziwych młodzieńcow Amurat sam dla ich ofobliwey vrody y

17: piękności/ obrał sobie w Andrinopolu/ do łóznice/ á ci zaraz fprzyfięgli fię Ti

18: ranná zámordowác/ y vczyniliby byli dofyc przedfięwzięciu przešławnemu/ ále

19: ich ieden Bulgárzyn wydał/ ktorego też byli do tey rády niebácznie przypuści

20: li/ a gdy fię to ták wynurzyło/ oni Sláchćicy Polscy boiác fię żywo przyść w ręce

21: Tiráńkie/ zápárwŷy drzwi dobrze fámi/ á wŷiáwŷy broń w ręce bili fię fpołnie/

22: áz fię do vpadu pofiekli/ y od fwych ran polegli/ czym przewažność Polskiej

23: cnoty v Pogánow okazáli.(*marg*) Dwánaście Polskich Sláchćicow fámi fię zbili. (–)

24: A tráfiłá fię tá niezczeńliwa porázká/ Roku Páńkiego 1444. Kroleštwá

25: Władifławowego w Polfcze iedennaštego/ A w Węgrzech piątego/ wieku fwe

26: go ledwe dwudzieftu lat dofzedł/ ále Miechouius fol. 307. lib. 4. piŷze/ iż dwu

27: dzieštego pirwŷzego Roku zginął wieku fwego.

28: Był vrody wyfokiej/ oblicza fmládego Greckiego/ ále wdzięcznego/ y po

29: waŷnego/ włoŷow ruffich/ w pracy/ y w poštách bárdzo cierpliwy/ y trzeŷwi/

30: bo winá nie pijał/ hoynošći zbytniey/ cnotliwy/ vkładny/ y łáfkáwy/ też y ku

31: nieprzyaciódom miłofierny/ wielkiego vmyšłu/ y fercá wyfokiego/ ták iż nigdy

32: nic niŷkiego nie myšlił/(*marg*) Przymioty Władifławá Iágełowicá. (–) á żadná trudnošćá

33: rzádnie poštánowił/ ná oštátek wšytki cnoty/ ktore nawięšzym Xiáŷetom y

- 34: Monárchom należą/ w nim świeciły. A tu maż w czwor sposób więkźzego niż A
- 35: chileffá/ śmiercią y dzielnością Iágiełowicá/ z narodu Litewfkiego.
- 36: Interregnum po Władisłá
- 37: wie przez pułtrzeciá látá/ á o burdách przyię
- 38: cia Krolestwá z Kazimierzem/ y z Litwą.
- 39: Roździał II.
- 40: SKoro się rozniosłá wieść o zábiciu Władisławo
- 41: wym w Polfcze/ wielka záłość y smutek fercá ludzkie/ z śmier
- 42: ci Páná przyrodzonego záráfowálá/ wźákże iefzcze niktory
- 43: twierdzieli/ zwłázczá Węgrowie/ iż we zdrowiu wśzedł/ álbo
- 44: do Conftantionopolá/ álbo do Wenecy/ álbo do Wołoch/(marg) Mniemieli żeby ták
- uciekał/ iáko ono Sigmunt Cefarz y Krol Węgfierki/ gdy (-)

strona: 608

//Macieia Striykowsfkiego//

- 1: álbo do Multánfkiey ziemie.(marg) przegrawfzy bitwę z Turki do Conftantinopolá
- pierwey/ potym do Rodiffu/ záś do Wenecy z ftráchu uciekał. (-)

strona: 611

- 1: Ná drugi Rok 1448. ná fchodzie Miefięcá Máiiá/ á Miechouius piŕze fol.
- 2: 311. iż po Bożym cieie złożył Siem Krol Kázimirz w Lublinie Polakom/ y
- 3: Litwie/ Tám Xiążętá/ Pánowie/ y Sláchtá Litewfka prośili áby rownym y
- 4: iednákim práwem fprzymierzenie s Polaki mieli/(marg) Siem w Lublinie/ y żądanie Pánow
- Litewfkich. (-) áby też ony zapifły ziednocze

strona: 612

//Macieia Striykowsfkiego//

- 1: nia Litwy/ Zmodzi/ Ruśi z Polfką były zmienione/ áby im Podole y Zamki z
- 2: Powiátámi Olefko/ Wiethle/ Lopáczyn/ y Hrodło były wroczone/ ná co Pá
- 3: nowie Polfcy odpowiedzieli/ iż co się tknie fprzymierzenia/ tedy to dobrze ieft
- 4: poftánowiono/ przez Witołtá y Iágiełá/ dla czego niemáią się o co fkarzyć pá
- 5: nowie Litewfcy/(marg) Odpowiedz Pánom Litewfkim od Polakow. (-) też się im tego
- nie godzi vczynić/ co ieft mocnie zapifámi y

6: przyięgami przez Krole náfze vtwierdzono/ zwáfzaczá przez Iágielá ktorý fię
7: obowiázal/ y potomki swoie mocnemi zapifámi y przyięgami ty czterzy arti
8: kuły dzierzeń/ pierwey niż Krolewnę Edwigę z Krolestwem wziął.(*marg*) 4. przednieyfe
obwiáfki Iágełowe. (–) Pirwízy

9: artykuł/ iż miał święty Chrzeft przyiąć z Brácią/ y z poddánymi/ y vczynił te
10: mu dofyć. Drugi iż wízytko swoie Xięstwo/ y ine dzierzáwy ktore miał/ y kto
11: rych potym nábyć miał/ ku Krolestwu Políkemu przyięczyć y przywáfzeczyć
12: obiecał/ y także vczynił. Trzeci/ wízytkie skárby swoie ná potrzeby Krolestwa
13: Políkiego obroćić. Czwarty iż miał wízytkie więźnie Chrześciánńskie wypuścić/
14: A co fię tknie Podola/ tedy Podolśka ziemiá nigdy nie byłá ku Litwie/ áni iey
15: też Polacy mieli od Litwy/ co iáwnie ieft opiáno w Kronikách/ iż Krol Cá
16: zimirz Wtory dostał iey część ípadkiem przyrodzonym/ á część pod Tátary/
17: którą kiedy chcieli brali/ Ale Cázimirz poczyniwízy twierdze drzewiáne/ w Ká
18: mieńcu/ w Bákocie/ w Bráńławiu/ w Miedzybozu/ y w Włodimirzu/ dzierzał
19: Podole ípokoiem/(*marg*) Polacy dowodzą Kroniką/ iż Podole ku Litwie nie było nigdy.
(–) po iego zás śmierci przyíżyły ty ziemie ná Ludwiká/ y były w
20: dzierzeniu iego/ po Ludwiku potym przyíżyły ná Krolá Iágielá/ iáko ná Kro
21: lá Políkiego/ ktore rozdawał ku dzierzeniu swoim záfłuzonym/ naprzod Spit
22: kowi z Melítina. Dawał też z íáfki dzierzeń Bráciey niktore Zamki w Ruśi Wi
23: tołtowi y Swidrigáyłowi do żywotow ich tylko á nie ná wieczność. Przeto
24: dla iego íczodrobliwości doczelney/ nie mogłá nam wieczność zginąć/ Xiążę
25: też wáfze Sigmunt niefczyk dzierzał dárem á nie wiecznością ty Zamki prze
26: rzczone/ iákołz y líft iego tego poświadczá.(*marg*) Witołt Podole trzymał. Dla vdánia z
íáfki wieczność nie ginie. Sigmunt Kieiftutowic W.X.L. iáko Podole trzymał. (–)
27: Prośił potym Kro Cázimirz Pánow Koronnych/ áby przyiáźni pánow
28: Litewńkich nie obražáli/ á íáfkáwą y słuźną im odpowiedź dáli/ o czym gdy
29: fię Senat koronny nárádził/ odpowiedzieli Krolowi/ iż łatwieyſzey drogi ku
30: zátzymánium vmyśłow Litewńkich niemáfz/ iedno áby oni/ y Ruśfacy wízyfcy
31: Políkim imieniem/ y tytułem Krolestwa/ odrzuciwízy y oddaliwízy tytuł y
32: wládzá Wielkiego Xięstwa íwego/ nápotym fię zwác y miánowác chcieli/ ná

- 33: co pánowie Litewfcy nieprzyzwolili/ á Polacy wywodzili zás Podole z daw
34: ná do Korony przynależć.(*marg*) Polacy chcieli tytuł W.X.Litewfkie/go/ y imię Litewfkie
zágładzić/ áby fię koronnym imieniem tytułowáli. (–)
- 35: Ale Látopífce Rufkie y Litewfkie Itáre/ ktorychem ia dwánaście con
36: cordował/ ináczey á iednoftáynym dowodem fwiádczą/ iákom to wyzfzey o
37: pifał przy Gediminie/ Olgierdzie/ Iagielle/ y Witołcie/ iz napierwey Xiążętá
38: Litewfkie/ Koriatowicy Tátary z Podola wygnáli/ y Kámieniec/ Skálę/ Be
39: kotę/ y infze Zamki zarábili/ á do Wielkiego Xięftwá Litewfkiego dzielnością
40: fwą przyłączyli/(*marg*) Látopífce Litewfkie nie zgadzáiá fię s Polskimi o Podolu. (–) ták
tedy w ten czás Pánowie Litewfcy od Polakow odprá
41: wieni/ do Litwy odiecháli/ y s tym fię Siem fkończył/ á Krol Cázimirz do
42: Kráková iechał.
- 43: Roku 1449. gdy vmárł Stephan/ y Helias Woiewodowie Wołofcy/
44: Hołdownicy Polfczy/ ná iednego Stolec Petriło/ á ná drugiego Roman Sy
45: nowie wftąpili/ Potym Petriło máiąc pomoc od Ianá Huniádá/ Guberna
46: torá Węgierfkiego/ wygnał Romaná Brátá Strijecznego/ ktorego zás ná
47: páńftwo Kazimirz vsiłował wprowadzić/ ále gdy vftyfzał w drodze/ iz od
48: trućizny zádáney Roman vmárł/ tym fpiefznicy ciągnął do Kámieńcá Po
49: dolfkiego/ rużywfczy Przemyfłkie/ Lwowfkie/ Chełmenfkie/ y Podolfkie Woie
50: wodztwá.(*marg*) Kazimirz z woýfkiem do Wołoch. (–)

strona: 616

- 1: Siem w Sirádzu z Litwą.
2: Roździał VIII.
3: NA Seymie Sirádzkim Pánowie Litewfcy przez
4: pofty fwoie tegoż czego y pierwey frego/ y zufále z pogrożką
5: woyny rozerwánia vpomináli fię od Polakow/ ktorým pá
6: nowie koronni łágodną y vkładną odpowiedź dáli/ á Krolá
7: vpornym nálegánim do przyfięgi/ y potwierdzenia praw/ y
8: wolności Koronnych przywodzili/(*marg*) Cromerus: Eade/m/ quae pridem cantilena, á
Lituanorum Legatis fuperbé non fine minis repetita, (–) ktory iufz od nich zewfzał

9: łciśniony/ z ośmią przednieyfzych Pánow koronnych rządę táiemną miał/ á(marg) Táiemna rádá o Litwie. Cro: fol.338 y Długofz, Herb.189. (-)

strona: 617

//Kfięgi Oimnafte.//

1: gdy to przywoził/ iż ná ten czás nie mógł dofyć pánow Polfkich żądaniu vczy

2: nić/ dla niebefpieczności głowy fwoiey/ y oderwania Litwy/ vprofił v nich ná

3: rozmylenie rok ieden/ áby tym czáfem Lucko/ y przednieyfze Zamki Litewfkie

4: w moc fwoię pobrał/ y fkárby wfyztkie Wielkiego Xięftwá Litewfkiego do Pol

5: fki przenioł/ y przywiedli ná to pánowie Polscy Krolá/ iż im tę obietnicę za

6: pišem fwym z pieczęcią/ y podpifem ręki potwierdzić mufiá/ do czego też oni

7: pieczęći przyłożyli/ á Arcybifkupowi do záchowania zwierz yli/ y s tym fię z Sei

8: mu roziecháli.(marg) Cromer. Tefaurumque Lituanicum in Poloniam transferet. (-)

9: Pod tymże czáfem Tátárowie znou do Podola wtárgnęli y włości wfyzt

10: ki áz do Lwowá zburzyli/ á gdy fię iufz z plonem wyciągáć do Hordy zmyflili/

11: po cztery kroć fię wracáli/ á ludzi ktorzy byli z fkrytych mieyfc ná żniwo wyfli/

12: w nędzną niewolá pobráli.(marg) Tátárowie fię po cztery kroć wracáli ná Podole. (-)

Dla czego Krol Ruřká Sláchtę z Ianem Cyzew

13: fkim/ y z Tęczyńfkim Woiewodá Krakowfkim/ y z Wołochy pořłał/ áby Tá

14: tárfkiey frogości odpárli/ á řam do Litwy/ choć w ten czás wielkim powietrzem

15: morowym vdręczoney/ ná łowy odiechał. Ale niz fię nářzy ná Tátáry zgotowá

16: li/ oni z wielkim plonem do Hordy vřzli.(marg) Powietrze morowe w Litwie. Polacy ná

Tátáry omieřzkáli. (-) A była rzecz podeyřrzána/ iż Pánowie

17: Litewřcy tych Tátárow przywiedli/ bo nátychmiař Gařtołd z Moniwidem

18: wyřpáwili Rádziwiłá Mářřařká z wielkimi podarkámi do Sachmátá Carzá

19: Zawolřkiego/ dzieřkuiác mu zá tę pořługę. Ale gdy do nich iáchał Rádziwił/ trá

20: fił w dzikich polách ná wořfko Ecigereię Cárzá Prekopřkiego/(marg) Rádziwił do Tátárow z podarkámi. (-) ktorzy był porá

21: ził Sadachmátá Zawolřkiego/ z Podola z łupem ciągnącego/ tám tedy był złu

22: pion ze wřzyřtkiego Rádziwił/ á ledwo nági wolno puřczony.

23: Sádachmat też Carz Zawolřki vciekájąc z dzieřwiácią Synow/ y z Mu

- 24: rzámi/ tákże z Hulany przednieyszymi íwoimi Pány do Litwy/ iáko do przyia
- 25: cioł przyiechał/(*marg*) Carz Prekopfki Zawolfkiego pogromił. Radziwił złupion. Cromer fol.339. secundae editionis. (–) ále go nádzieía omyliłá/ bowiem był poiman od Pánow Li
- 26: tewfkich (co fámo Litwę z podeyrzenia przywiedzenia iego ná burzenie Podola
- 27: wywodzi) y potym gdy chciał vciec/ zá Kijowem dogoniony/ á w Kownie pod
- 28: ítrażá áż do ímierci był chowan od Litwy/(*marg*) Sadachmat do Litwy vciekł/ y poimány od nich. (–) áby fię tym záchowáli nieprzyiacie
- 29: lowi iego Ecigierowi Przekopfkemu.
- 30: Pod tymże czáífem roku 1453. dnia 29. Máíá/ Machomet Turecki Cefarz
- 31: poráziwfy Karámáńkie waleczne Xiążę/ wziął w przymierzu Conftantino
- 32: pole/ Miáfto fławne/ wielkie/ morzem ze trzech ftron otoczone/ Stolicę y gło
- 33: wę Cefárftwá Greckiego/(*marg*) Conftantinopole wzięte. (–) A do tego Turkom pomogł nijáki Gertuká zdraycá/
- 34: Pan Grecki/ ktory do Turkow vciekwfy/ vkazał im íposob ízturmu/ y gdzie
- 35: były ínádniefze mieyfcá ku wzięciu Miáftá/ ktorego potym Machomet Cefarz
- 36: miáfto podarku dał ícwiertowác/ obrzydwiwfy fię iego zdráđá.(*marg*) Gertuka álbo Gerluká zdraycá. (–)
- 37: Ifidorus álbo Sidor Metropolit Kijowfki/ ktory ono był Cardinałem ná
- 38: Sinodzie w Florenciey/ od Eugeniułá Papieżá vczyniony/ zebrawfy niemáło
- 39: Sláchty y Rycerftwá Ruífkiego/ przebił fię przez wielkie woýfká Tureckie/ y przy
- 40: ízedł był ná pomoc Páleologowi Cefárzowi do Conftantinopolá/(*marg*) Ifidor Metropolit Kijowfki do Conftantinopola/ O tym też czytay Tureum in Hiftoria Silefiae, in geftis Wladislai Poftumi. (–) Támże meźnie
- 41: dokázował z Ruífaki/ gdzie y Cefarz íam Paleologus v ízturmu/ gdy chciał z
- 42: inífymi z Miáftá vciekác w Bramie był vtłoczony/ á potym vmárłemu głowę
- 43: ícięto/ ktorą przyniofł Iánczárzyn ieden zá wielki podarek Cefárzowi Má
- 44: chometowi. Ták to Miáfto fławne y po Rzymie pierwfe ná Swiecie/ Hele
- 45: ípontem y Propontidem Morzámi podlane/ wielkie/ iz go íeít w okrąg ná íześć
- 46: mil álbo wiecey w murze/ pogáni áż do dziefiefzych czáífow z wielkim vpadkiem
- 47: wfyftkiego Chrześciáńftwá trzymáją.

- 48: O ktorego Miáltá wzięciu/ y iego położeniu/ y zacności/ opisałem w inżym
49: Commentarzu moim fzeroko y dowodnie/ ktory potym iefli Bog mdłego żywotá
50: przedłuży wydam ná fwiátło/ bom sam wtym miefcie roku 1574. mieszkał niedziel

strona: 618

//Macieia Striykowskiego//

- 1: 20. gdzieem też wiele inżych Miałt y kráin Tureckich w ten czas zwiedził/ á teraz
2: to opuścizam/ ábych się nie zdał Greckich álbo Tureckich Hiftoriy piśać.

strona: 622

- 1:
2:
3: Polakow Lukafz z Gorki z Ośtrorogiem rządził/
4: Szárleiowi z Ritwiánńskim Krol dwor swoy przyśadził/
5: Bo ci czterzey Hetmáństwo łobie przywłażczáli/
6: Acz co woyná y bitwá bez humny nie ználi.(*marg*) Lukafz z Gorki Poznánńki Stanisław Ośtrorog Kálifki/ Mikołay Szarley Inowrodśláfki/ Woiewodowie/ y Dersław Rytwianfki Cástellan Rośperfki/ Hetmánowie Polfczy. (–)
7: Kánclerz vsilnie Krolá á mádrze odwodził/
8: Widząc młode Hetmány by bitwy nie zwodził.
9: By z pięciá tyfiác czekác Czárnkowśkiego raczył/
10: A iż wátpliwy łkutek woyny by obaczył.(*marg*) Kánclerz Koniecpolśki. Dubia Alea Martis. Vt vel aurigarum/m/ fuorum flagellis hořtes in fugam actu/m/ iri iactarent. (–)
11: Ale Wielcy Polacy rzekli/ iż woźnice
12: Nálzy Niemcow zápędzić mogą przez łwe bicze/
13: Ták gdy bitwy wołáli/ Krol ná ich żądanie
14: Przyzwolił widząc w nich chęć z Niemcy ná potkanie.(*marg*) Straż Polśka Niemiecká poráziłá. (–)
15: Z przygody łtraż Niemiecka ná nálze tráfiłá/
16: A iedná z drugá bitwę ogromná łtoczyłá/
17: Nálzy iednák odniefli zwycięstwo ácz krwáwe/
18: A Krolowi o Niemcách dáli pewná łprawę.

- 19: Iuż Phebus tchniące Konie do Morzá prowadził/
20: A Hełperus też chmury obłoczne zgromádził/
21: Gdy Ludwik Miłtrż Krzyżáckie vphy wywiodł swoie/
22: Przy nim Zegáńfkich Xiążąt/ Rudolph Baltzár dwoie.(*marg*) Wieczor bitwá. (–)
23: Bernard/ Sumberg Czech Niemcow/ Moráwcow/ z Saxony/
24: Ośm Fendlow miał pod śpráwą/ z nim Rzelkie zagony/
25: Nálzy też z Litwą w liedmń się Połkow złykowáli/
26: A z obudwu stron trąbą znak do bitwy dáli.
27: Lecz w nálzych oná piwřza chęć zaráz wřtáá/
28: Gdyż ich więřza część zbroynych nigdy nie widziáá/
29: Ktemu ná błotnym mieyřcu/ y Hráłkim řtánęli/
30: Wřzákże śmieie do siebie z obudwu stron brnęli.(*marg*) Caeperuntque trepidare, ij qui nunquam armatas acies aspexerunt. (–)
31: Niemcy dařticht vnd krzyczá/ Polř szelm/ áż grzmia łáfy/
32: Gárdłá też rozdzieráli głóřem wrzeřczáć nálzy/
33: Bębny y trąby głóřne dźwięć dawáia huczno/
34: A Niemcy záś z řpiřřámi pieřzy idá buczno.
35: Konie rżá/ grzmot gdy zbroie o zbroie chrzęřciáły/
36: Z ruřnic trzák dym/ á řtrzáły pierzyřte řwiřczáły/
37: Kopie nálzy łomia/ Niemcy też řwe drzewá
38: Drożyřte w nálzych topia/ áż z koni řzły trzewá.(*marg*) Bitwá řroga. (–)
39: Proporce y chorągwie z obu stron się chwieia/
40: Zbićci lecá á ranni záś řtękáiać mdleia/

strona: 623

//Křięgi Dziewiętnařte.//

- 1: Nálzym Mars w piwřřzey bitwie potuřzył łáłkáwie/
2: Rozgromili Niemieckie vphy w przedniey řpráwie.

strona: 626

- 1: Ziecháli się potym 1462. do Głogowá gdzie się řprzymierzeli przećiw Turkom/

strona: 627

//Księgi Dziewiętnaście.//

- 1: y vgodę Ńpolnych KroleŃtw concludowali. Długofz y Cromer lib. 24. Wapouius y
- 2: Miechouius 319. lib. 4.
- 3: Potym Roku 1466. Krol Irzyk poŃlał woŃŃko Ńwoie ná WrátŃłáwiány/
- 4: ktorzy go niechcieli Ńluchác/ Ale Hetman iego Scibor TowáczoŃŃki Moráw
- 5: czyk/ od WrátŃłáwiá do PolŃki wtárgnáł/ á CzęŃtochow MiáŃteczko y KłaŃŃtor
- 6: wŃłupił/ y woŃoŃc okoliczná Ńpalił/ álbo Ńwowlonie/ álbo z roŃkazánia Krolá
- 7: Ńwego Irzego/ ktory Ńię teŃ boiał ŃzczęŃliwego ná ten czás powodzenia Kázimie
- 8: rzowego nád Prufkimi KrzyŃzaki.(*marg*) [CzeŃtochowski KłaŃŃtor złupiony.](#) (–) A gdy Krol
- Kázimirz przez PoŃŃy Ńpráwiedli
- 9: woŃci Ńádał v Krolá Irzyká/ záprzáł Ńię iż o tym nie wiedział/ ále iednák chcąc
- 10: wŃŃytki Ńzkody nágrodzić Kázimirzowi w Bitomiu ná dzień S. Andrzejá ziazd
- 11: zŃoŃył. O tym Cromer fol. 387. secundae editionis. TenŃe Irzyk Krol CzeŃki arbitrem
- 12: álbo iednaczem brał Ńobie záwŃŃdy Kázimirzá/ O czym tenŃe Cromerus fol. 392.
- 13: editionis Ńecundae.
- 14: Potym Roku 1468. zá iego dozwolenim nád wŃáŃne Syny LádiŃłáw Syn
- 15: ŃtárlŃzy Cázimierzow ná KroleŃtwo CzeŃkie przeciw MatiaŃzowi WęgiérŃkiemu
- 16: byŃ náznáczon/ O czym Długofus y Miechouius/ tákŃe Cromerus piŃŃá/ pod tá
- 17: condiciá/ áby Ludomilę Corkę Irzykowę poiał.
- 18: Vmárl potym Irzyk 1471. z puchliny nog w Heretyctwie Huffowym/ á
- 19: kazał wziác ná KroleŃtwo CzeŃkie Syná ŃtárlŃzego Kázimirzowego LádiŃłáwá/
- 20: O czym Miechouius fol. 320. Cromerus lib 27. Długofus/ Wapouius/ Bonfi
- 21: nuŃ/ Bielfcius etc. y Kroniká CzeŃka oŃobliwie Ńwiádczá przeciw LátopiŃczom/
- 22: iż z poczátku KroleŃtwá Gerzy z Podebrandu Krol CzeŃki áŃ do Ńmierci z Cási
- 23: mirzem PolŃkim Ńadney Bitwy nie miał. A tom dla tego ácz z wielką trudno
- 24: Ńciá mieyŃcá HiŃtorikow iák w gęŃtych puŃŃczách zbieráiac przypiŃał/ ábych
- 25: prawdę Choynickiey bitwy okazał/ y áby Litwá prawdziwiey z poŃtronnych Hi
- 26: Ńtoriy Ńpraw Ńwoich poŃtępkí/ y porzádek wedłóg czáŃow mieyŃc y oŃob/ poznála.
- 27: KrzyŃzacy Ńławá tego zwycięŃtwá Choynickiego więkŃzá niŃ byŃá wŃŃytki
- 28: Niemieckie ziemie nápełnili/ ále Ńię Krol záraz Ńtárał/ áby to ich weŃele nie dłuŃie

- 29: było/ bo zebrałszy lud służebny z Czech/ z Śląská/ y z Moráwy zá pieniądze/
30: także Polkie powiáty rufzywšy/ Zamki wšytki w Prufiech ofádził/ y niktorych
31: Miał z Zamkámí/ ktore się były podály Krzyżakom zwycięšcom/ dobył/ á po
32: tym Miefiácá Stycznjá/ Sláchtę z Powiátow žimá vdręczoná do domow ro
33: špuścił/ gdy z káždery włoki poštąpili 12. grošy dáwác ná Służebne/ Sam
34: teš Krol do Polški odiechał/ zoštáwiłšy Andrzejá Tęczyńškiego Cul
35: mienškiego/ Piotrá Šzámotulškiego/ Pomorškiego/ y Ianá Kol
36: dę Czechá nižney Ziemie Prufškiey Štároštow z woy
37: škiem służebnych Zołnierzow ná šwym miey
38: šcu przeciw Krzyżakom.(*marg*) Pobor po dwánašcie grošy. (–)

strona: 632

//Macieia Stykowskiego//

- 1: O poráženiu Ruffakow/ y
2: Polakow ná Podolu przez Tátary.
3: Róždziál V.
4: TAtarški Carz štyžác iż Krol się w Prufiech báwił/
5: Bez wiešci ná Podole woyšká šwe wypráwił/
6: Lecz Bárthłomiey Buczacki z Lálczem šwoie dwory/
7: Złaczywšy vmyšlili gwałt ich odbić škory.
8: Ná dwoię się Tátarškie woyško rozdzieliło/
9: W więkšzym pošku do bitwy godnych málo było/
10: A w mniejšzym wšytko byli rycerze przebráni/
11: Czym nášy od nich byli zdánim ofzukáni.(*marg*) Bárthłomiey Buchácki/ Štároštá
Podolški/ y Ian Lálcz Podkomorzy/ Herbu Pomian. (–)
12: Bo mnimájąc iż w więkšzym woyšku moc ich štała/
13: Ná to pierwey vderzyć rzecz się šlužna zdála/
14: Tákze w nocy bez wiešci w pierwšzego šnu czálšy/
15: ná bešpeczne Pogánštwo vderzyli nášy.
16: Z krzykiem/ z hukiem ogromnym áž obłoki grzmiály/
17: A cienie nocne głóšy w lešiech rozdwaiały/

- 18: Bili/ fiekli Tátárow y wiązáli fpiácych/
19: A z nagłego przełtráchu bez obrony drżących.(*margin*) Bitwá náfzych z Tátáry. (–)
20: Ták ono więkfsze woýfko do gruntu zgromili/
21: A drugich bijąc/ fiekąc w ciemnościách gonili/
22: Drugie ich woýfko mnieýfze/ słyfząc huk z tey trwogi/
23: Ná infze mieýfce z kofzá vderzyli w nogi.
24: A náfzy ízli zá nimi po onym zwycięftwie/
25: Chcąc ich bić á mnieý dzierzác niéfz o pierwfzych męftwie/
26: Y zbiliby ich byli gdyby ná ítrwożonych
27: Vderzyli/ po pirwfzych zbitych w nocy onych.
28: Iák Láfcz rádził/ lecz gdy fię náfzy zábawiáli/
29: Tátárom onym ná fię fmiáłości dodáli/
30: Bo widząc náfzych máło/ ímieie przyfkoczyli/
31: A wkoło ich iák wieńcem zewfząd otoczyli.(*margin*) Długofus et Cromerus fol.343.
Herbortus 299. (–)
32: Acz fię męźnie bronili ále przemożeni/
33: Od wielkości do gruntu wfzyfcy potłoczeni/
34: Ták ich ízczęście zdrądziło po pierwfzey pogodzie/
35: Mędrfzy záwždy íeít Polak iák mowią po ízkodzie.
36: Bo gdyby fię im pierwey roípoítrzeć nie dáli/
37: Snádnieby ich iák pierwfzych náfzy fkołátáli/
strona: 633

//Kfięgi Dziewiętnafte.//

- 1: Przewłoká w woýfku ízkodzi/ czáfem zwyciężeni/
2: Zwycięzców fwoich biją/ zwłáfczą przymnożeni.

strona: 637

1:

2:

- 3: Przeto drugi Siem ná tymże mieýfcu złożono ná ízofty dzień Decembrá/
4: gdzie gdy zá wołá Krolewfką/ y Senatu koronnego/ dwáfziefciá Pánów przed

- 5: nieyfzych ktorzyby o Rzeczy pólpolitey rádzili/ y ftánowili/ byli wybráni/ á Krol
- 6: fię tež ná potym z wyftępkow od Slácht y w oczy wyrzuciájących popráwić obie
- 7: cał/(*marg*) Krol zfukány popráwić fię obiecał. (–) po 12. grofzy z Włoki pobor poftąpili/ y Clá ze wftytkich ná rok vftáwione
- 8: kupi ktoby fię kolwiek zyfkem báwił/ á od Duchownych y Rycerfkich ftanow
- 9: ofmá część dochodow ná Zołnierze Prufkie obiecána bylá Krolowi.
- 10: Z tego tež Seymu Iacob Seneńki Probofzcz Gnieznieńki do Papieżá Piu
- 11: fá wtorego AEneáfá Syluiufá przed tym rzeczzonego/ był poftán/(*marg*) Pobor drugi. (–) áby mu wftyft
- 12: kiego dobrego winfzował/ á Krolá w poftużenftwie iego być opowiedział. Tám
- 13: że vprofił rozgrzeźenie z klátwy Pruffakom/ ktorą byli do poddáńftwá Krzy
- 14: żakom przyciągáni.
- 15: Profił tež imieniem Krolewfkim/ áby Krzyżacy Prufcy byli przeniefieni ná
- 16: Wyfpę Tenodos do Greciey przeciw Turkom/(*marg*) Pruffacy z Klátwy rozgrzeźeni. (–) gdyfz tu iufz po nich máło było/
- 17: miedzy Litwą/ Polfką/ y infzymi Chrześciány/ z ktorymi nád przyfięgę/ y po
- 18: winność Zakonu fwego vftáwicznie woyny z hárdości fwey wiedli. A Macho
- 19: met Cefarz Turecki wziáwfyz Conftantinopole/ wftytkę Greciá frogą woyną ná
- 20: ten czás trwożył/ y Corintu Miáftá naftawnieyfzego dobył/(*marg*) Krzyżacy do Tenodos niechcieli z Prus. Turcy Corint wzięli. (–) Tákże Lemnum y
- 21: Miteliny wyfpy opánował/ Peleponefum tež infze Eubeifkie Infuły náieźdzał/
- 22: ále w tym Papież więcey Niemcom niż Polakom życzył/ iż Pofeł Kroewfki nic
- 23: nie vprofił/ á Krzyżakom fię tež ftąd nie chćiało bo trudno Wilkámi orác.
- 24: Tego tež czálfu Krzyżacy przeciw poftánowieniu przymierza Pálfenhey
- 25: meńfkich miefzczan námawiáli/ áby fię od Krolá do nich przedáli/ co gdy Mie
- 26: fczánie obiáwili Micháłowi fromotnemu Stároście/ y RotmiŃtrzewi fwemu od
- 27: Krolá dánemu/ záfzli chytro ná Krzyżaki/ á kazáli áby im ná obronę przeciw Po
- 28: lakom zołnierze fwoie Niemieckie poftáli/ obiecuiąc im Miáfto podác. Poftał
- 29: tedy MiŃtrz 500. iezdnych Reyterow z wielkością Knechtow piefzych/(*marg*) Wierność Prufka. (–) A náfzy

- 30: wiedząc o tym/ y nágotowawłzy fię z Mielzczány zbroyno/ inłzym kazáli przed
- 31: Miálfem ftać/ á trzy ftá ich iezdnych do Miáftá wpuściwłzy bramę o nich zá
- 32: wárli/ tám włzytkich záraz do iednego zbili/ drudzy obaczywłzy zdráde vciekli.
- 33: Tegoż Roku 1460. dnia 27. Decembrá Krolowa Helźbietá Ianá Al
- 34: brichtá trzeciego Syná Kázimirzowi vrodziłá.(*marg*) Reytorowie Krzyżáccy fortelem zbići.
Ian Albricht vrodzon. (–)
- 35: Tegoż roku 1460. Krol Cázimirz do Ruśi z Polłki wyiáchawłzy wyprá
- 36: wił połły do Ecygiereiá Prekopłkiego Cárzá/ y do Stepháná Wołofłkiego Wo
- 37: iewody/ profząc o pomoc przeciw Krzyżákom/ co mu obádwá chętlíwie obiecáli/
- 38: á obiechawłzy Rułkie ziemie/ złożył Siem w Brześciu Litewłkim/ ná ktorým s
- 39: Pány Litewłkimi potrzeby y spráwy Wielkiego Xięftwá ftánowił/ y vmyłły ich
- 40: vbłagał/ y odwiódł od podniefienia woyny przeciw Polákom/ gdy Podola mo
- 41: cą chcieli pod nimi doftáwác/ zwłázczá gdy fię oni Prułką woyná zátrodnili
- 42: byli. Potým do Sędomirzá odiácháł/(*marg*) Siem w Brześciu Litewłkim. (–) gdzie
Seymował z Poláki około woy
- 43: ny Prułkiey/ á záraz ná drugi Siem w tey rzeczy do Lęczyce iecháli.
- 44: Málborłkie teź Miáfto tego czáłfu fię Polákom pod ktorým 4. Miefiące
- 45: leźeli ku Zamkowi podáło.
- 46: Quizyn tákże y Warmiá Miáftá ktore Marienwerder y Fraumberg
- 47: Niemcy zowá Polłzcy Zołnierze w nocy vbiegli/ gdzie fię
- 48: ták zbogáciłi/ iż z butynku ná káźdego ołobę
- 49: 200. Złotyeh przyśzło.(*marg*) Siem po Seymie. Dwie łcie Złotyeh ná kóźdego Drabá y
Zołnierzá. (–)

strona: 642

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Páweł Ialienłki zbroyny Dworzánin Krolewłki/
- 2: Widząc z drzewy vph iezdny ná náłzyeh Niemiecki/
- 3: Z boku miedzy dwá vphy ich włkoczył/ á one

4: Drzewcá Rzelkie obrocił ná fwyh náládzone/(*marg*) Crom: Paulus Iafienius gente Gosdouius armatus ab latere inter duas acies magno impetu procurrens, haftas hoftium in noftros intentas auertit. (–)

5: Tákże iego dzielnością Niemcy fzyk zmieszáli/

6: A náfzy drzewcá fwoie o nich połamáli/

7: Káždy Reiterá fwego wyfádził kopiją/

8: A Litwá ich z kufz z łukow bez przeftanku fzyią.(*marg*) Fortel y fmiáłość Iafienfkiego. Eodemque momento noftri inopinata re pertur batos fumma vi adoriuntur. (–)

9: Smiáłością náfzy/ Niemcy wielkością przechodzą/

10: A ieden ná drugiego zápalczywie godzą/

11: Krzyk/ huk rożnych ięzykow/ broń z zbroią brzmi wśzędzie/

12: Konie rzą/ bębny/ trąby/ huczą w káżdym rzędzie.(*marg*) Niemcy co mieli vderzyć ná náfzych fwoimi kopiámi w czoło/ tedy ich ná lámego Iafienfkiego w bok obroćili/ á náfzy w ten czás ná obroconych y pomieszáných vderzyli Crom. Cumque totas tres horas dubio marte pugnatum effet. (–)

13: A gdy fię trzy godziny rownem Marfem bili

14: Niemcy/ Polacy rożno/ z plácow vftąpili/

15: Włafnie iáko z vgody ták odpoczywáli/

16: Zás fię do siebie wśzyfcy ochotnie porwáli.

17: Bili fię záś godzinę/ áż Fricz był rániony/

18: Zá czym vciekác vph był Niemiecki fkloniony/

19: Gdy ich drabi z kufz náfzy bez przeftanku fzyli/

20: Iezdni też Polfczy fmiáłe fercá záiuſzyli/(*marg*) Rurfus vna hora dimicatum eft. (–)

21: Pierchnęli Niemcy áż ich záś Fricz záftánowił/

22: Y z nowuby z náfzymi bitwę był odnowił/

23: Lecz lámego drab zábił/ zá czym Niemcy rożno/

24: Pierchnęli widząc iz iufz opierác fię próżno.(*marg*) Interim dumi ciet pugnam animatque fues Fricius interfectus corruit. Fricz Hetman zábity. (–)

25: Z Noftiwicem Hetmánem drudzy vciekáli/

26: A Lálfy y Ieziorá zá obronę bráli/

- 27: Drudzy do bliżkich Zamkow zdrowie swe skłonili/
28: A náfzy rofpuściwfy konie ich gonili/(*marg*) Crom: Pars castra, pars ftagna, lacusque propinquos petiuere. (–)
29: Záf ná ich oboz byftrym vderzyli pędem/
30: Ktory roznámi wkoło był otykan rzędem/
31: Rozerwáli wnet róžny dział piętnáście wielkich
32: Wzięli/ y dwie ście wozow/ zbroie fprzędow wfzelkich/(*marg*) Noftri pernitate equorum freti fugientes perfecuti. Oboz Krzyżácki náfzy wzięli. (–)
33: W tym gdy fię v obozu zábáwili náfzy/
34: Niemcow wiele vciekło iezdnych przes ty czáfy/
35: Ieden ich vph w lás ktory fámi zarábili/
36: Przyfzedł á tám ich náfzy do iednego zbili.
37: Wfzytkich dwá tyfiąc zbili ná plácu Krzyżácow/
38: Sześć fet poymáli żywych Knechtow nieborakow/
39: Náfzych proftych żołnierzow tylko fto zoftáło
40: Vbitych/ Sláchćic ieden/ lecz ránnych niemáło.(*marg*) Caefa hoftium 2000. Capti 600. De noftris 100. gregarij ceciderunt, á Sláchćicá iednego Hectorá Chodorofiyfkiego zábito. (–)

strona: 647

- 1:
2:
3:
4: O dobyciu Choynic/ y o wie
5: cznym pokoju z Krzyżáki Prufkimi/ á fkończe
6: niu Woyny z nimi/ ktora trwáá lat 150. zobu
7: ftron/ á záf Kazimierzá 14. lat.
8: Róždziáf X.
9: ROku 1466. Gdy náfzy dłužo leželi pod Choynicá
10: mi Miáftem Krzyżáckim/ Miefiącá Wrześniá/ vczynili
11: Niemcy wycieczkę/ ále ftoczywfy bitwę od náfzych do Miá

- 12: Itá wípárći/ rychło potym gdy náfzy obiedwáli/ wyrwáli fię
13: z Miáltá/ á gdy kilo godzin mężnie fię potykáli/ wiele fwoich
14: ftráciwfzy názad pierzchnęli/ á náfzy ich bijąc gonili/ czego
15: boiąc fię nieprzyjaciele/ áby náfzy z Mieszczány wępół z ni
16: mi do Miáltá fię nie werwáli/ zówárwfzy prętko brámy bárdzo wiele fwych
17: ná polu zoftáwili/(*marg*) Niemcy porázeni v Choynic. (–) ktorzy częścią pobići/ częścią
poimáni/ częścią gdy zbroyni w
18: przekop pełen wody fkakáli/ potonęli/ wnet potym náfzy ftrzáłami ogniŕtymi
19: ftrzeláiąc Miálto zápalili/ ták iż go czwarta część z fpichlerzámi y zbożym zgo
20: rzálá/ czym gdy był zwyciężony vpor nieprzyjacielŕki/ poŕłáli Vlíká Eifenoue
21: ná Commendatorá wielkiego/ y Ianá Zayluŕá podaiąc fię Krolowi/ zdrowie y
22: máiętności tylko wymowiwfzy/ á przeciw Polakom przyfięgli nigdy broni nie
23: podnoić/ á ták zoftáwiwfzy ftrzelbę/ y wŕzytek riftunek woienny/ nárzekáiąc
24: zpłáczem z Miáltá wyfzli/ á woysko Polŕkie z zwycięŕtwem (oŕfádziwfzy Choy
25: nice) do Krolá w Toruniu ná ten czás będącego przyciągnęło.(*marg*) Choynice podáne.

(–) Tám Wŕzytko

- 26: Rycerŕtwo wdzięcznie y hoynie było przyięte. Sámym Choynicom Miáltu
27: Krol winę odpuŕcił/ ácz wŕzyŕcy rádźili z ziemią ich zrownác. To wŕŕyŕzawŕzy
28: Krzyżacy/ zwątpili w ŕwey hárdości/ á zaráz boiąc fię áby wŕzytká Pruŕka zie
29: miá od nich nie odŕtąpiłá/ Itáráli fię o pokoy wieczny przez Rudolphá Legatá
30: Papięskiego/ ktorego im Krol łáŕkáwie pozwolił. Potym Miŕtrz ŕam Ludwik
31: z Comendatory był do Toruniá przyzwány Octobrá dniá 10. y ŕtálá fię vgo
32: dá y pokoy wieczny przyięgá z obudwu ŕtron vmocniony/ ktorego poŕtánowie
33: nia priwiley ręká Legatá Papięskiego/ y trzech Piŕárzow vchwalonych/ ktorych
34: Publicos Notarios zowiá podpifan/ á pieczęćiami Krolewŕká/ Miŕtrzowŕká/ y Pá
35: now Rad Duchownych y Swieckich vmocniony.(*marg*) Pokoy wieczny z Krzyżakámi.

(–) Miŕtrza y Contorow Krol

- 36: z wielkimi podarkámi opuŕcił/ y nád to mu dowiedziawŕzy fię o iego niedoŕtát
37: ku 15000. Złotyeh dla záplácenia Zołnierzom/ obiecał.
38: Wten czás Pomorŕka/ Chełmienŕka/ y Micháłowŕka ziemie do Korony łá

39: przywroczone/ o ktore 150. lat woyná trwála/(*marg*) Nie ftáło zá iego. (-) Biskupstwo
też y Kościol Cheł

40: mieniski do włafney Mátki Gnieznienfkiego Arcybiskupstwá przywrocon/ ktore

41: Biskupstwo od Polfki oderwane przez dwie ście lat w Liflanciech Rigenfkiemu

42: Arcybiskupstwu niesłufznie od Krzyżakow było przydáne/(*marg*) Ziemie Prufkie do
Polfki. (-)

strona: 652

//Macieia Striykowskiego//

1: Potym 1473. wielka fuchość pánowála w Polfcze y w Litwie/ á iáko Mie

2: chouius piŕze fol. 337. lib. 4. we wŕzytkiey Europie/ ták iáko y Kroniki Prufkie

3: ŕwiádczá/ w brod koniem przeiezdzano zá Rágneta/ lálfy y bory z korzenia wy

4: gorzywála/(*marg*) Suchość wielka. (-) zboża y iárzyny wŕzyftki w niwecz dla zbytniego
gorácá obrociły

5: fię etc. ogniem też bárdzo wiele Miaft pogorzáło. A Mathiafz Krol Węgfierfki

6: (z ktorego fię nápráwy popalenia Miaft Polfkich w przerzecone y fuchości do

7: mniemawano) zebrawŕzy ŕześć tyfięcy wo yfká/ pod ŕpráwá Tomáfzá Tarcego

8: ná Podgorze do Polfki poŕtá/(*marg*) Iam ŕam ŕwiádom trzy kroć wielkiey gŕbokości
Niemnu v Rágnety/ y v Tylze. (-) ktore wŕzytko mieczem y ogniem poburzył/ ná co

9: práwie Krol Kázimirz pátrzáł Seymuiác w Willicy/ gdzie ná woynę Węgfier

10: ŕká pobor z Włoki po 12. grofzy vchwalono/ y ruŕzenie Sláchty wedlug možno

11: ŕci y dochodu káżdego/ á iž to w ten czás iefzcze wedlug woley Sláchty było/(*marg*)
Węgfrowie Podgorze zwoiowáli. (-) dla

12: tego rofkázania Krolewfkiego máło dbáli/ á Krol w Opátowcu dŕugi czás

13: próżno czekał. Až w tym Pánowie Polfczy y Węgfierfcy po yłáiác do ŕiebie z obu

14: ŕtron częfte poŕly/ przymierze ná trzy látá z Węgfierfkimi/ Polfkimi/ y Czeŕkimi

15: Krolámi poŕtánowali/ pod tymi Condiáciami/ áby Zamki y więźniowie wzięci

16: z obu ŕtron były zwroczone/ o ŕzkod też vczynieniu áby wzmianki žadná ŕtroná

17: nie czyniła. A to przymierze pod ŕłufznymi Condiáciami Krol Mathiafz dla te

18: go przyiáł/ iž Siedmiogrockie Woiewodztwo od niego do Kázimirzá przyftác

19: miáło/ iákož w tey ŕpráwie iufz byli poŕly do Polfki wypráwili/ Koni/ Zołnie

- 20: rzow/ y pieniędzy przeciw Tiránnowi Mátiałzowi obiecuiąc/ iáko Długofz/
21: Miechouius y Cromer świádczą/ Nád to Máchomet Turecki Cefarz Boffenfkie
22: Kroleństwo plundrował/ y Iáyce Zamku z wielkim woýfkiem dobywał/ ále
23: íam rániony potopiwfzy w Rzece Dziáá z wielką íromotą odegnány muíal
24: vtępic.(*marg*) Siedmiogrodzka ziemiá do Kazimierzá chciaá. (-)
25: A Huffankáffan Krol Perfki/ poráziwfzy Máchometá Cefárzá Tureckie
26: go kilo kroć/ ták íz mu zá káżdym po kilkudziesiát y kilku tyfięcy woýfká pobił/
27: y Trápezundfkie mu Cefárítwo w Aziey/ tákże Sinapolim w Natoliey wy
28: dárl/ Roku 1474. Kateriná Zená Wenetá Człowieká Sláchetnego y ípráwne
29: go z listámi Káldeyfkimi literámi píánymi przyślá/ prośząc(*marg*) Pofelítwo Krolá
Perfkiego do Kazimierzá. (-) áby Kazimierz
30: przeciw Machometowi Turkowi nieprzyiacielowi wiáry Chrześciáńfkiey (kto
31: rego on przed tym kilo kroć zwycięzył) z drugimi Krolmi Chrześciáńfkimi ná
32: przyślá Wiofnę woynę podniośł/ zá pewne ílubuiąc/ íz íam Huffankáffan piéc
33: dziefiát kroć íto tyfięcy woýfká íwoiego ná wygládenie Turkow/ á ná pomoc
34: Chrześciánom miáł przyprowádzić/(*marg*) 5000000. woýfká Perfkiego więcey niż
Xerxeffowego. (-) á to pofelítwo iáwnie byío ípráwowáne/
35: á táiemnie Corkę Huffankáffanowę ítárfzá z Cateryny Corki Cefárzá Trápe
36: zundfkiego vrodzoná/ íednemu ktoremukolwiek z Synow Cázimierzowych zá
37: zonę podawał/ á w pofágu Greciá y Conítantinopole obiecował/ ktore íam
38: Hufankáffan mocá íwoiá y ręká zbroyná miáł Turkom wziáć/ á z Corká w
39: Máłżeńítwo záraz oddáć/ przeciw Węgerfkemu téż Krolowi ludu y naklá
40: dy woienne obiecował/ ále prózne y máłowáżne to íię pofelítwo zdá
41: ío/ y nic mu ínfzego nie odpowiedziano/ íedno íz Krol Hussen
42: káffanowi przez pofly íwoie miáł dáć odpowiedz/ O
43: tym téż Miechouius fol. 328. Cromerus lib.
44: 28. fol. primae editionis 608.
45: íecundae 408.

1: A gdy Krol z Polaki y z Litwą w Lublinie Seymował/ łał wftawicznie
2: poły iedne zá drugimi Stephen Woiewodá Wołofki/ profząc Krolá o rátunek
3: przeciw Turkom/ bo Máchomet v Andrinopolá wielkie woyská zbierał do Wo
4: łoch/ y rádzili Pánowie Litewfcy (iák Cromer pifze/ et fuadebant quidem Lituani etc.)
5: áby Krol tákiedy potężney á zacney przeciw Turkom od Litwy y Polfki Bá
6: lzty Wołofkiedy ziemie wżyftką mocą bronił/ á niżliby ią márnje ftráciwfy/
7: álbo ráczey na mięśnie iátki wydawłzy/ nie wczás oštátká páńftwá fwego z nie
8: befpiecznością bronić miał/ ále to Krolá nie rużyło/ ácz o tym cáłe dni piet
9: naście tráctowáli.
10: Roku záś 1476. Machomet Cefárz Turecki z wielkim woyskiem Turkow
11: y Tátárow do Wołoch wciągnął/ przeciw ktorým zebrał fię Stephan Woie
12: wodá Wołofki/ Tátáry naprzod poráził fzczeńliwie/ potym ná Turki gdy fię
13: przez Dunay przeprowáli vderzył/ ále od wielkości przemożon/ wżákże obron
14: ną ręką vzedł/ nic więcey iedno dwie fcie swoich ftráciwfy/ trapił potym Tur
15: ki z ciálnych kątów/ á Turcy zwoiowawłzy Wołochy áż do Choćimá/ do Po
16: dola wtárgnęli/ y kilka wsi fpalili/ co wlyfzawłzy Kázimirz záraz rużył Ru
17: fką/ Podolfką y Belfką Sláchte/ ále názy gdy leżeli długi czás v Kámieńcá obo
18: zem/ á bez Krolá zá gránice nie chcieli/ áni do domow wroćić fię fmieli/ nie mnief
19: fzą fzkodą Podolfką ziemię iáko y nieprzyaciel vtrapili/ áż Cázimirz z Korcyná
20: do Belzá fię rużył/ áby fwoią ofobą fercá swoim dodał/ á Turkow postráżył/
21: ále Turcy bez miefzkánia z Wołoch wyciągnęli/ bo Gálery y Okręty ná ktorých
22: dziála y infze ryftunki do Zamkow dobywánia wieziono y z Ianczárámi Ceflá
23: rzá Machometá/ práwie też w ty czáfy ná Morzu Czarnym potonęły/ y od wiá
24: trow rozrzucone. A Máthiafz Krol Węgierfki rofpifał lifty chełpiąc fię. iż fko
25: ro fię zebrał ná Turki/ vciekli z Wołoch/ Z tey przyczyny pośłał mu Papież/ y
26: Miáftá/ tákże Xiążętá Włofkie dwa kroć fto tyfięcy Złotyeh we złocie ná pomoc
27: przeciw Turkom. Rychło potym Turcy z Bołny/ w Węgrzech pięć Zamkow
28: wzięli nád Dunáiem/(*marg*) *Mátiafzowá chełpiwość. Witay myto ná błaznach. (-) y*
wżytki kráiny okoliczne Sławieńfkie y Włofkie fpundro
29: wáli/ záczym Włofzy kłámftwo y próżną chlubę Mátiafzowę niewczás obaczyli.

- 30: Rychło potym Roku 1477. Stephan Woiewodá Wołofki Multánfka
- 31: ziemię zburzył/ y Rádulá álbo Drakułę Woiewodę Multánfkiego od Bráffow
- 32: fkich Miefzczan wydánego poimał/ á poráziwfzy y wygnawfzy Tureckie zaftawy/
- 33: Cypuliffę iednego z fwoich Pánow rádnych Woiewodą Multánfkim vftáwił.(*marg*) Otoż tobie chlubá. (–)
- 34: O wzięciu Nowogrodá wiel
- 35: kiego pod Litwą przez Kniáziá Moskiewskie
- 36: go Iwaná Wafilewicá/ Roku 1477.
- 37: Rozdział III.
- 38: IWan Wafilewic Xiądz Moskiewfki/ mąż wielkiey
- 39: dzielności/ zebrawfzy wielkie woýfka ciągnął pod Nowogrod
- 40: wielki Litewfki/ á Nowogrodzanie nieczekáiąc go w zámknie
- 41: niu/ zlfzykowáli fię/ y zwiedli z nim bitwę v Rzeki Solony iá
- 42: ko Herberftein piſze/(*marg*) Solona Rzeká. (–) ále od wielkości Moskwy przemożeni/ do
- 43: Miáftá pierzchnęli/ ktore przez niedbáłość Litewfką y Krolá

strona: 658

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Cázimirzá/ y złe ofádzenie Iwan Moskiewfki Xiądz wziął/ gdzie trzy ftá przed
- 2: nieyfzych Miefzczan dał ſciąć/ y ich wfzytkie wielkie á bogáte máiętności pobrał/
- 3: Miefzczány też wfzytki inſze złupił/ tylko trzecią część káždemu ſwego dobrá wra
- 4: cał/ y Arcibifkupá álbo Metropolitá Nowogrodzkiego ſkárbnicę/ Złotem/
- 5: Srebrem/ Perłámi/ Kámieniámi drogimi/ y wfzelkim rodzáiem bogactw przez
- 6: wiele lat zebránych napełnioną złupił/ á fámeo tylko Złotá/ Srebrá/ Pereł/
- 7: Kámieni drogich/ y Kleinotow trzy ftá wozow wywiozł do Moskwy z Nowo
- 8: grodá/ á fzat y inſzych ftátkow bez liczby było pełno wozow.(*marg*) 300. wozow Kleinotow z Nowogrodá. (–)

strona: 662

1:

2:

- 3: Kazimirz tedy niechęc tey pogody opuſćili/ áby łobie zhołdował takiego Mo

4: nárchę/ ktory Turki/ Tátary y Węgry częſto wielkimi porażkami zwycięzał/ á
5: do tąd fię z przyfięgi fkuteczney iemu wylámował/ rufzył fię do Lwowá ná po
6: czátku Iefieni/ gdzie ná rofkazanie iego wſzytká Sláchtá Ruſka/ Podolſka/ Pá
7: now teź Polſkich y Litewſkich bárdzo wiele do Kołomiej przyciągnęli/ Zbro
8: ią y Koniámi ftroynie ozdobieni/ ták iż wſzytkiego woýſká iezdnych do woý
9: ny godnych tyfięcy dwádzieſciá byío/ A w ten czás Formidabile erat Turcis no
10: men Polonorum, iák Cromerus piſze/ Stráſzne byío imię Polſkie Turkom. Y po
11: łożył fię Kázimirz obozem v Kołomiej ná ſzerokim polu/(*marg*) Krol Kazimierz ná Turki.

(–) á Stephan według

12: náznáczonego dnia w kilku tyfięcy iezdnych z Pány y z Boiáry Wołóſkimi przy
13: iechał do Krolá á tylko ſam od Pánow Rádnych Koronnych y Litewſkich
14: wprowadzon vtćiwie do Namiotu/ w ktorym Krol ná Máieftacie w Koro
15: nie y w vbierze Kroloewſkim ſiedział/ Tám Stephan Woiewodá trzymáiąc w
16: rękú Chorągiew z Herbem Wołóſkim/ y vczyniwſzy z vkłonnoſciá potćiwoſć
17: Krolowi ná koláná vpadł/ y Chorągiew przed nogi iego porzućił/ támże przy
18: ſięgał według zwykłych Ceremoniy ze wſzytká Wołóſká ziemiá być zázwdy w
19: wierze y w poſłuſzeńſtwie Krolá Polſkiego Kázimierzá y iego naſlednikow Kro
20: low Polſkich/ Ani żadnego Páná inſzego krom iego nieznác/ przeciw káżdemu
21: nieprzyiacielowi ze wſzytká mocá iemu być po gotowiu/ áni pokoiu/ áni woý
22: ny z żadnym bez rofkazania Krolewſkiego nie czynić/ podnieſiony potym z zie
23: mie od Krolá y pocałowány z trzynaſciá Pánow Wołóſkich przednieyſzych v
24: ſtołu poſádzon/ y doſyć vtćiwie czeſtowan/ ná oſtátek goſcinnymi vpominki
25: vdárowány do Wołoch odiechał/ wziáwſzy od Krolá trzy tyfiące iezdnych prze
26: bránych ná pomoc przeciw Turkom/ nád ktorymi był Hetmánem Ian Polak
27: rzeczony/ ácz Látopiſzec ſwiádczy iż Syná ſwego Ianá Albrichtá s tym ludem
28: Krol był poſłał/ A s tym poſilkiem Stephan Turkow bárdzo częſto mężnie
29: porażał/ y wielkie ich woýſká pobijał/ ták iż ich z Wołoch wygnał/ y wyko
30: rzenił/ á pokoy dłuگو miał od Cefárzá Tureckiego.
31: Tegoż Roku Kázimirz Krol iáko Látopiſzec ſwiádczy przyiáchał do Li

32: twy/(marg) Stephan Turki z Wołoch wygnał. Książ Twiercki do Litwy. (-) gdzie przybieżał do niego Książ wielki Micháýło Boryłowic Twiercki/ á

33: Xięstwo iego Twierzycá podáło fię Książiu Iwánu Wafilewicu Mofkiewfkie

34: mu/ z tego Xięstwá czterdzieści tyfięcy iezdnych ná woynę wychodziło zówždy/

35: iák Herberftein piŕze.

36: Tegoż látá Mieŕciá Máii 21. dnia vpadł ŕnieg wielki do goleni/ y było

37: zimno bárdzo wielkie w Litwie/ á potym Krol Cazimirz był w wielkim Xięstwie

38: Litewfkim fiedm lat nie wyiezdziáiąc/ gdyż rádniey miefzkał w Litwie niŕli w

39: Polŕce dla rofkoŕznych łowow/ y rozmáitych ŕwierzow/ bo był bárdzo myŕliwy.

40: Potym Krol Kázimirz Roku 1489. vŕŕyŕzawŕzy iŕ Tátarowie w wielkim

41: woŕfku Ruŕkie y Podolŕkie ziemie frogo woiováli/ wypráwił przečiw im Ianá

42: Albrichtá Syná ŕwoiego z przebránym Rycerŕstwem koronnym/ do ktorých teŕ

43: Litewfka/ Ruŕka/ y Podolŕka Sláchtá przybylá/ á Tátarowie z łupámi/ y z wię

44: ŕniámi iufz wychodzili do Ordy/ rozdzieliwŕzy fię ná dwa vphy wielkie/ co gdy

45: vŕŕyŕzał Albricht/ ná pirwŕzy vph przodkiem ŕzedł/ á było w nim konnego ludu

46: iák Wapouius piŕze piętnáŕcie tyfięcy/ ná ktorý z wielká ŕmiáłościá vderzyli ná

47: ŕzy/ y ná głowę Pogánow poráził/ y łupy y więźniow odbił.

strona: 666

1: Tám záráz ŕpolnymi głofy Alexandrá (ácz teŕ Siemion Olel

2: kowic/ Micháłowic Xiążę Słuckie z ŕtrony ŕwoich przyiaciół

strona: 667

//Kfięgi Dwudzieŕte y pirwŕze//

1: miał votá ná fię) Kázimirzowego Syná czwartego wedłóg ŕądánia y proŕby

2: Oycowŕkiej/ tudzieŕz zá godnościá y dzielnościá iego/ ktorá po ŕobie okázowál/

3: ná Wielkie Xięstwo Litewfkie/ Zmodŕkie y Ruŕkie wybráli/ podnoŕili go z ŕtáro

4: dawne zwykłymi Ceremoniámi ná Zamku Wilenŕkim S. Stániŕlává/ w Czap

5: kę Xiążęcá Perłami y Kámieńmi drogimi ofládzoná/ tákŕe Szátá zwyklá/ iá

6: ká dzieŕ Kurfierŕtowie Rzeŕcy przy koronáciy Cefárŕkiej noŕzá/ przybránego.

7: Tám gdy go iufz ná máieŕtacie poládziłi/ á Biŕkup Wilenŕki Tabor nád nim

- 8: Błogosławieństwo y nápominanie páterfkie według zwyczáiu odpráwił/(*marg*)
Podnożenie ná W:X:Lit: Alexandrowo. (-) wy
- 9: Ítąpił Litawer Chreptowic Wielkiego Xięstwa Márzzałek nawyzłzy/ ten mu
- 10: goły miecz iák był obyczay podawáiąc zá rofkazánim wżytkich Pánow Litew
- 11: Íkch ty słowá mowił: Weźmi Xiążę náiáfnieyše/ ktoregośmy cię zá Xiędzá y
- 12: wodzá łobie wybráli/ ten miecz/(*marg*) Litawer Chrziptowic Márzzałek wielki Litewfki/
y iego słowá do Alexandrá. (-) y przy nim zupełne pánowanie miey nád námi/ á
- 13: pámiętay iż nád Litwá iesteś przełożony/ co ielli ty łam y łercá ku temu mężne/go//
- 14: y Rycerfkiey dzielności wodzem będziefz/ Ítanieć to Xięstwo zá wżytki zołobná
- 15: Cefárftwá y Kroleftwá połtronne/ tylko ty obiema rękoma nád námi chcey
- 16: pánować/ w iedney Miecz/ w drugiey łáfkę zázwdy nořzác/(*marg*) Decius. Altera manu
frameam altera gratian geftans. (-) to ielt/ złych vczyn
- 17: kow łrogością/ y łpráwiedliwością áby powłciágáł/ á cnotę y łpráwy dobrych
- 18: ludzi dobre/ vczynnością y łáfkáwością áby odpłacał/ ná ořtátek zá wżytkich
- 19: Stanow tego Wielkiego Xięstwa zezwolenim próšimy cię/ áby nie Włofkim/
- 20: ktore ielt obłudne/ áni Czeřkim/ álbo Niemieckim obyczáiem/ ále prawdziwym
- 21: Litewřkim y Witołdowym przykładem nas rządzil y łądził/ czego ielli będziefz
- 22: przeltrzegáł/ káždemu zołobná Krolowi rowny będziefz/ A ielli od tey náuki/ y te
- 23: go przedłwzięcia odłtápiřz/ tedy y łam łwoiego/ y náłzego zginienia ty łam
- 24: przyczyná będziefz/ á to wyrzekwřzy/ goły ktory w ręku trzymał podał mu miecz/
- 25: ktory on wziáwřzy zá dobrowolne ná Wielkie Xięstwo y Stolec przodkow łwo
- 26: ich podniefienie/ Xiążętom y Pánom Litewřkim podziękował/(*marg*) Podánie Mieczá.
(-) ofiárując fię im
- 27: być we wżytkim gotowym według oráciey Litauerowy/ ktorą Iodocus De
- 28: cius w kłięgach de Iagielonum familia fol. 48. Wapouius etc. opřřáli.
- 29: Pánowie teř Koronni vczyniwřzy pogrzeb Krolowi łwoiemu Kazimirzo
- 30: wi/ ziecháli fię ná Siem do Piotrkowá pod pełnią Mieřiácá Auguřtá/ A tám
- 31: rořne były votá y zdánia okołó Electiey nowego Krolá/(*marg*) Rořne votá Pánow
Koronnych w wobierániu Krolá. Ná Albrichtá. (-) bo Pánowie y wżyřtko
- 32: Rycerřstwo Koronne rozdwóieni ná Syny Kázimirzowe rořno wotowáli/ iedni

33: Ianowi Albrichtowi iáko Itárszemu/ y dla zwycięstwá ktore był otrzymał nie
34: dawno nád Tátary/ życzyli/ drudzy zász iego pychą y przegráną bitwą w Wę
35: grzech obrufzeni/ ná Alexandrá Wielkiego XiędzÁ Litewskiego/ łagodnieyfzy
36: mi obyczáiami y hoynością ozdobionego rádzeni/ nád to/ iż sprzymierzenie y
37: ziednoczenie Litwy z Polfką wieczne/ ktore był Iágieło z Witołtem vczynili/
38: potwierdziłoby fię/ y byłyby ty dwie Monarchie pod iednego rokázowánim/
39: gdyby Alexandrá wzięli/ ktorego iufz byli Pánowie Litewfcy ná Wielkie Xięstwo
40: Litewkie podniefli/ fkądby wielki pożytek Koronie Polfkiey przyfzedł. Ale infzy
41: zász tego odradzáli/ przywodząc iż Litewfcy Pánowie przeciw vgodzie/ y ípol
42: nym zapifom wyftąpili/(*marg*) Ná Alexandrá. (–) poniewáz bez porády Koronnych
Stanow Polfkich
43: Wielkiego XiędzÁ wybráli/ dla czego też byłáby rzecz niełufzna nálládowác ich
44: zdánia w wybieránium Krolá łobie. Drugich wielka część ná Sigmuntá fię zga
45: dzálá/ zwłáfczá Zbigniew Arcybifkup Gnieznienfki/ Ráphał Iárośławfki/ Már
46: ízałek Koronny/ y Pánowie z Tączyná/ tákże wřzyfcy z Herbu Toporow.(*marg*) Ná
Sigmuntá. (–) Xiążę
47: też Mázowieckie Iánufz ładził fię ná Krolestwo/ iáko ten ktory z Itárożytney
48: Fámiliey Krolow Polfkich narod wiodł/ y przyiechał był ná Siem w tyfiącu
49: iezdnych z Brátem ConrÁdem/ co vřlyfzawřzy Elźbietá Krolowa Itára/ iż fię
50: rzecz ku gwałtowi miálá/(*marg*) Iánufz Xiążę Mazowieckie. (–) zÁraz tyfiąc y łżeć łet
iezdnych w Krákwie zÁ łwoie

strona: 668

//Macieia Striykowskiego//

1: pieniádze zebrawřzy/ ná pomoc ich Friderikowi Bifkupowi Krákwfkiemu y
2: infzym ktorzy łtronę Albrichtowę trzymáli pośłálá. Tá k tedy gdy moc ná moc
3: przyfzłá/ á wzięłá gorę łtroná Albrichtowá/ dwudziełtego łiodmego dniá Mie
4: fiącá Auguřtá Albricht Kázimirzowic Krolom Polfkim wybran y obwołan.(*marg*) Moc ná
moc. (–)

strona: 672

1: Tym będąc Pánowie bÁrdo obrufzeni od Alexandrá/ powiedzieli

- 2: mu ná to/ ponieważś ty przed námi rádě fwą zátáił przedfięwzięciá fwe
- 3: go/ my z tobá dáley nie poydziemy/ y woiowác nie będziemy. Dla tego Alexan
- 4: der nie mogác iufz vmowie fwey ktorá vczynił z Krolem Olbráchtém dofyć vczy
- 5: nić/ Gdyż Pánowie Rádá y wšyftko Rycerftwo Litewfkie nie chcieli z nim iść/
- 6: odpráwił ná pomoc Albrichtowi Márzfalká fwego Namieftniká Lidzkiego/
- 7: Páná Stániflává Piotrowicá Kifzkę/ á Kniáziá Siemioná Iwánowicá/ á
- 8: z nimi killká tyfiác Xiążąt/ Paniąt/ y Dworzan ludu przebránego/(*marg*) Stánifláv
Piotrowic Kifka Hetman do Wołoch. (–) á fám kazał
- 9: budowác Bráláv Zamek ktory był pierwey fpalon od Woiewody Woło
- 10: fkiego.
- 11: A Pořłowie ktorzy do Wołoch byli pořłáni/ powiedzieli Krolowi/ iż Ste
- 12: phan Woiewodá ná tę wypráwę przeciw Turkom wšytkiego Chrzeřciánftwá/ y
- 13: fweemu gwałtownemu nieprzyiacielowi bárdzo rad przyzwolił/ obiecuiác Kro
- 14: lowi ftácie ná woylko iego/ y fám fię z fwoimi Wołochy y z Caklami do niego
- 15: przyłaczyć/ tylko áby Krol pierwey do nadolney ziemie pod Białogrod/ y pod
- 16: Kiliá fwoiá mocá przyciągnął. Ale Węgierycy Pánowie widząc iż Wołofka
- 17: ziemá z obrony y opieki ich miálá wyniść zá tą woyná/ wnet Stephaná Woie
- 18: wodá przez lifty y pořły fwoie nápomináli/ áby fię ořtrzeğá/ gdyż Krol Polfki to
- 19: woylko nie ná Turki ále przeciw iemu fámemu wiedzie/ áby iego wygnáfzy Bra
- 20: tá Sigmuntá Wołofkim Hořpodárem pořtánowił. Zá tych tedy Pánów Wę
- 21: gierskich przeřtrzeženim/ Stephan Woiewodá počáł pilniey przepátrowác przez
- 22: řpiegi coby Krol chciał poczynác.(*marg*) Nic nie ieřt táiemnego coby fię nie wyiáwiło.
(–) A Krol zřzykowáfzy woylká Koronne v
- 23: Lwowá ořtátniego dnia Czerwcá Miefiácá ciągnął pořto do Wołoch/ gdzie
- 24: fię złe znáki pořyřzley poráżki nářzych iáwnie okázowály/ bo Srobfki Ziemianin
- 25: ktoremu fię káziłá głowá we Lwowie wołáł/ iż nářzy ná fwe złe idá/(*marg*) Proroctwo
Srobfkiego řzalonego. (–) pod Kro
- 26: lem teř fámym gdy ieřcháł przez mály potoczek Koń řywotny bieluchny ná wy
- 27: bor vrodziwy padł y vtonął w trořze wody/ w ktorym fię Krol nawięcey ko
- 28: chał/ pod Namiotámi záś grom zábił iednego Sláhcicá y Koni dwánařcie/

29: Káplán tákże gdy miał Mfzą/ nieopátrznie zwálił Ciáło Boże z Ołtarzá/(marg) Złe znáki.

Grom. (-) ktore

30: až łam Krol iáko Wapouius/ Bielfki/ y Miechouius piřzą/ obaczywřzy vkazał.

31: A Stephán Woiewodá Wołofki máiac ná Albrichtowo przedfięwzięcie ku

32: czemuby fię fciągáło pilne oko/ iáko fkoro obaczył iż nie ku Kámieńcowi gdzie

33: byłá blizřza y prořcieyřzá drogá do Kiliey y Białogrodu Zamkow Tureckich/ ále

34: ná Pokucie ciągnie/ poczał tym więcey być ořtroźnieyřzym/ y pořłał trzech za

35: cnych Pánow Wołofkich do Krolá/ dowiáduiác fię/ ieřliby przyiacielřkim álbo

36: nieprzyiacielřkim obyczáiem ciągnął do Wołoch/ co ieřliby ná Turki chciał

37: woynę wieřć/ tedy to mógł dořyc prořcieyřzá drogá vczynić/ y do gránic Ture

38: ckich przyřć/ obiecuiác wořřkom iego Polřkim y Litewřkim żywnořci dodáwáć/

39: y łam z řwoim ludem zaráz ku pomocy przyřbyć/ gdyby fię iedno ná Tureckich

40: gránicách połóżył/ A ieřliby chciał Krol przeřiw iemu woynę niewinnie pod

41: nieřć/ tedy fię chce o to řtáráć/ iż będzie Krol záłował że kiedy ná Stephaná

42: mieczá dobywał.(marg) Ořtroźnořć y řczerořć Stefanowá/ y zarázem odpowiedz. (-)

Tym pořelřtwem hárdym Krol będąc obruřzony/ pořłow

43: onych nád práwo ludzkie poimawřzy do Lwowá pod řtrażá odeřłał/ á łam

44: nie czekáiac wořřk Litewřkich/ áni Pruřřłow/ áni Mázurow/ wciągnał nie

45: przyiacielřkim obyczáiem do Wołoch/ gdzie Soczáwę řtołeczny Zamek ze

46: czterech řtron obegnał/ y mocno řtrzelbá mury řłukác dobywał/(marg) Dla zgwałceniá

Pořłow Rufkie ziemie od Połowcow/ iáko mařz wyřřzey Liflanty od Polakow/ y Mořkwy rc.

vpádły. (-) řpodzie

47: wáiac fię/ iż Wołofzy oprzykrzywřzy řobie řrogie y Tyráńřkie pánowanie

48: Stephánowo/ do niego mieli przyřtáć/ ále go to omylił/ bo áczkolwiek ořm

49: dzieřát tyřięcy ludu Rycerřkiego Koronnego było/ krom Wořřnic/ kuchářzow/

50: y inřzych zařřzkodnych ludzi/ ktorých o czterdzieřci tyřięcy było/(marg) Y tu był

niewinien Stephan. Liczbá wořřká Koronnego. (-) bo y Wozow

strona: 673

//Kfięgi Dwudzięte y piřwřze.//

1: piczowaných trzydzieřci tyřięcy w obozie było/ wřřzákże Wołofzy męźnie fię bro

2: nili/ á gdzie náfzy dziurę we dnie wybili/ to oni w nocy gnoiem drzewem y kámie

3: niámi zátárafowáli.

strona: 677

1:

2:

3:

4: Tymi tedy tak wielkimi fzkodámi y nárzekánim ludzkim (bo iufz y z Polfki chce

5: li vciekác/ iako Cromer pífze) Krol Albricht porufzony/ Sláchcie wftytkiey ka

6: zał fię ná woynę rufzyć/ á v Sędomirzá bez omiefzkánia zbroyno ftáwić/ ná co

7: gdy fię náfzy leniwo zbieráli/ nieprzyiaciel obciążony łupámi do Hordy fię w cále

8: wroćił/ co vftyfzawfzy náfzy do Domow fię też wroćili/ gdy nie mniefzją iáko

9: Tátárowie Sendomirfki kray fzkodą vtrapili/ tylko co wždy ludzi w niewolą

10: nie bráli.(*marg*) Náfzy fwoich dowojowáli. (–)

11: Tegoż Roku po Tátarach ná fchodzie Miefiácá Nouembrá/ Turkow iáko

12: Cromer pífze/ fiedmndziefiát tyfięcy Wołochy do Podolá wtárgnęli/ á wfy

13: tki wołóści koło Dnieftrá/ Halicza/ Zidaczowá/ Drohobycy/ y Samborá o

14: gniem y żelázem woiováli/ á nie przeftáliby byli burzyć/ gdyby ich Pan Bog íam

15: był nie fkařał/ ábowiem przyfzły ná nich ták wielkie żimná/ y fniegi/ iż zewfząd

16: zařpámi ogárnieni/ áni dáley ciągnąc/ áni fię wroćić nie mogli/ gdzie krom koni

17: ich/ y dobytkow/ y infzych wiecey niż czterdzieści tyfięcy Pogan od żimná zdech

18: ło/(*marg*) 70000 Turkow do Podgorza. (–) y wiele ich potym náydowano/ ktorzy bijąc konie/ w brzuchy ich rořprote

19: grzeiąc fię ciepłą krwią ále prožno włázili.(*marg*) 40000 Turkow od zimná zdechło. (–)

20: Drudzy zaś ktorzy do Wołoch vciekli od Stephaná Woiewody Wołofkie

21: go/ ktory woylko fwoie w ony fzáty ná Bukowinie złupione po Polfku vbrał

22: (iákoby ich w łowie Polacy gonili/ á oni fpáli) pobici íą Roku 1499.(*marg*) Fortel Stefanow ná Turki. (–)

23: Tegoż Roku vrodził fię miedzy Zydámi w Kázimirzu v Kráková Cielec

24: ze dwiemá głowámi/ iedná byłá ná ogonie/ á druga ná przodku/ á ogon we

25: řzodku grzbietá był/ nog miał fiedm ná práwym boku/ á ná lewym żadney/ á

- 26: był ná xtakt Bliźniąt rozdwoiony.(*marg*) Cud w Krákwie. (–)
- 27: O vgodzie brátow Krolow/
- 28: Władisláwá Węgierfkiego z Albrichtem Pol
- 29: íkim/ y Alexandrem W: X: Litewfkim/ á o vdziale Sigmun
- 30: towym w Słáfkú/ y przymierzu z Stephanem Wołofkim/ Iwa
- 31: nem Mołkiewfkim/ Báiazetem Tureckim/
- 32: Monárchámi.
- 33: Roździał VI.
- 34: ROku 1499. Przyiecháli po wtore Posłowie od
- 35: Krolá Władifláwá Czeskiego y Węgierfkiego do Krolá
- 36: Albrichtá w Krákwie będącego/ ktorzy ítánowali obro
- 37: nę przeciw Turkom/ y Tátárom/ y káždemu nieprzyia
- 38: cielowi Korony Polskiej/ Czeskiej/ Węgierfkiej/ y Wiel
- 39: kiego Xięftwá Litewfkiego/ ále iż pokoy tym páńftwom
- 40: być niemogł/ dla nieprzyiáźni Stephaná Woiewody Wo
- 41: łofkiego/ ktory wízyftki nieprzyiaciele zwłáźczá Turki y Tá
- 42: táry ná Polfkę y ná Litwę pobudzał/ dla tego prošíł zá nim Krol Wládi
- 43: íław Brátá Albrichtá/ áby z nim íáfkáwie poftępował/ gdyż íam Stephan

strona: 678

//Macieią Striykowskiego//

- 1: tego žádał.

strona: 681

A Stároftá Zmodźki ze wízyftką

strona: 682

//Macieią Striykowskiego//

- 1: mocá Litewfká/ Tákże y Czerny Czech ze wízyftkimi Cudzoziemcy przedzedwízy
- 2: Rzekę Dniepr pod Orfzá pociágnął z Tátárami Zawolfkimi/ Co wílyfzawízy
- 3: Kniáz Dimitrey Zyłká/ iż Litwá idzie przeciwko niemu/ co rychley pobieżał do
- 4: Mołkwy do Oycá íwego.(*marg*) Nálfzych zwykła leża. (–) A Litwá fię położyli ná Gorách/ y leżeli tám ná ten

- 5: czas przez wŹytkę Iefień.
6: A prawie tego czasu Kniáz Siemion Iwánowic Mozáyfki od Litwy prze
7: kińczyk/ z wiewa ludzi Moskiewskich przyciągnął pod Zamek Mścifław/ á w
8: ten czas LitewŹkiego wojŹká niemáło ná Mścifławiu byŹo/ y Kniáz MicháyŹo
9: Lingwieniewic Mścifławfki z nimi/ á niedobywŹy Zamku odefzli precz/ A Li
10: twá teŹ z gor rópuŹczeni byli do domow Źwych gdy zímá záfzŹá. Dwoiá tedy Źzko
11: dá iáko Miechouius y Wapouius zá ktorych Źie to Źywota dziaŹo/ y Cromerus
12: piŹzã/ Litwę biedná w ten czas podkálá/ pirwŹza od Kniázia Iwáná Moskiew
13: Źkiego/ druga iz pieniádze prózno wydáli ná ZoŹnierze/(*marg*) [Miechouius lib.4.cap.69.](#)

Szkodliwe przypadki ná Litwę. (-) ktorzy miáŹto poŹlugi

- 14: czego nieprzyiaciel nie zwoiowál/ to oni wracáiã Źie plundrowáli/ y zwoiowá
15: li. To teŹ y Cureus w SŹŹkiewy Kronice wŹpomina.

16: O SprziŹieŹeniu Tátarow

- 17: Zawolskich z Litwã/ y z Polskã przeciw Mo
18: Źkwi/ y PrzekopŹkim Tátarom/ á o Źcięciu Piotrá Woie
19: wodzicá WoŹŹkiego/ y o Źmierci Ianá Albrichtá Krolá.

20: RoŹdział VIII.

- 21: ROku 1501. iedennaŹtego dnia Iánuariá Źkoro
22: Krol Albricht odpráwiŹ poŹŹy Tureckie z przymierzem/
23: ktorego rok cáŹy czekáli w Krákwie/ záraz po nich przy
24: iecháli teŹ PoŹŹowie Cárzá ZawoŹskiego Sachmatkieriá/
25: ktorzy ŹprzyŹieŹenia y ziednoczenia z PoŹŹkim KroleŹtwem
26: y wielkim XięŹtwem LitewŹkim przeciw MoskiewŹkiemu
27: y PrzekopŹkiewy Hordzie wiecznym ich á gŹównym nieprzy
28: iacioŹom Źądáli/ co byŹo Krolowi wdŹięczno/ y wczyniŹ
29: przyŹieŹę ná to z Pány Koronnymi/ y z poŹŹami wielkiego XięŹtwa LitewŹkiego
30: od Alexandrá ku tey Źprawie poŹŹanymi/ przyŹieŹáli teŹ PoŹŹowie TátarŹcy zwy
31: kŹym obyczáiem ná Száble goŹe/ leiã ná nie wodę/ pili iã mowiãc tymi ŹŹowy/
32: Ktoby tę przyziãŹ y to ŹprzyŹieŹenie przyiacielŹkie zŹamaŹ/ álbo przeciw iemu byŹ/
33: niechay od Száble ták zginie/ y w niwecz Źie niech obroci iáko tá wodá. Odprá

- 34: wieni tedy ci posłowie do Hordy z wielkimi podarkami/ á przy nich Ian Al
35: bricht Krol posłał Christophá Tefliká/ á wielki Xiądz Litewłki Michálá Chá
36: leckiego/ obudwu w ięzyku Tatarłkim biegłych do Cárá Zawolłkiego Sachmá
37: tá w poselstwie/(*marg*) Przyfięgá Tátárłka. (-) dziękuiąc zá tę iego przyiaźń/ á poštěpuiąc
mu Iurgieltu zá trzy
38: dzieści tyfięcy złotych kozuchow/ y fukná/ á on miał z wołłkiem swoim/ ktorego
39: był powinien stáwić trzydzieści tyfięcy/ záwždy gotow być przeciw káždemu
40: Polłkiemu y Litewłkiemu nieprzyiacielowi.(*marg*) Iurgelt Cárzowi Záwolłkiemu z Polłki
y z Litwy. (-)

strona: 687

//Kfięgi dwudziefte y wtore.//

- 1: O odieździe Alexandrowym
2: do Litwy/ o poselstwie iego do Moskiewskiego/ y
3: przymierzu z nim/ woiováníu Rułkich kráin przez Tátary/
4: á o porázeniu ich przez Siemioná Olełkowicá Xiążę Słu
5: ckie zá Bobroyłkiem.
6: Roździał II.
7: KRol Alexander Roku 1502. w Zapufty záraz ru
8: szył się do Litwy/ z Krolową Heleną/ slysząc o tym iż Kniáź
9: Dimitr Zyłká Szwager iego/ Syn wielkiego Xiędzá Mołkiew
10: łkiego/ Smolenłkie wołści woiował/ ták zoštáwiłszy Fride
11: riká Brátá Kárdinałá Gubernatorem Krolestwá Polłkiego/
12: przyiechał do Wilná/ á w tym czálie Stániłław Kifzka y iego
13: Namiełtnik Sołohub wtory raz Mołkwę od Smolenłkiego
14: Zamku odbili/(*marg*) Mołkwá wtory raz od Smolenłká odbita. (-) wżákże iáko
Miechouius fol. 364. lib. 4. cap. 81. piŕze/ wiele Mo
15: łkiewłki wołści Litewłkich ná ten czás poŕiadł/ zá niedbáłościá Alexandrowá.
16: Teyże žimy Krol Alexander posłał do Cćiá swego wielkiego Kniáziá Mo
17: łkiewłkiego Połty swoie/ iák Látopiłzec swiádczy/ To iełt/ z Korony Woiewodę
18: Łęczyckiego/ Páná Piotrá Myłkowsłkiego/ A Ianá Buczackiego Woiewodzicá

- 19: Podolskiego. A z Litwy Woiewodę Połockiego Páná Stániłłáwá Hlebowicá/
20: A Márzálká y Pifárzá Krolowej Heleny/ Namieftniká Bráńłáwfkiego Páná
21: Iwáná Sapihę/ ktorzy przymierze wzięli ná łżeść lat z Mołkiewłkim/ A Zamki
22: odieęte y więźnie ná Wiedrołzy poimáni w Mołkwi zołtáli.(*marg*) Przymierze z Mołkwą.
(–) Aczkołwiek Crome
23: rus pod tą Conditią przymierze to być pifze/ iż więźniowie mieli być wroceni.
24: Herberłsteinus tákże łwiádczy/ iż Kniáz Conłtanti Ołłrołki/ przed łkończeniem te
25: go przymierza/ gdy był zmyłłnie przyłiąęł Mołkiewłkiemu wiáreę záchowác/ y
26: opátrzenie z wielką máiętnością ná Mołkwi w dzierzáwę wzięł/ y w kilku bi
27: tew zwycięłtwo nád Tátary otrzymał/ potym vpátrziwłzy czás do Litwy vbieęł.(*marg*)
Kniáz Conłtanti Ołłrołki z Mołkwy vcieęł. (–)
28: Tegoę Roku 1503. nie wtorego iáko Látopiłzec połóżył/ przyłzli Połłó
29: wie od Kniázia Mołkiewłkiego do Krolá Alexandrá/ Piotr Plełczeiow/ Con
30: łtantin Zámycki álbo Semeczká/ y Zięć iego Michayłó Klápiłł/ Mikitá Hołu
31: bin Dijak/ y vtwierdzili przymierze do łżeści lat łtale trzymác.(*marg*) Połłowie
Mołkiewłcy. (–)
32: Teyęe Iefieni dołzłá nowiná Krolá Alexandrá/ iż Tátarowie przełzedłzy rze
33: kę Przypiecz pułłtołzą wołóści Litewłkie/ á Krol przeciwko nich połłáł Xiąęę
34: Michaáyłowicá Olełkowicá Słuckiego/ á Woiewodzicá Podolłkiego Páná Ia
35: ná Buczackiego/ y przy nich Dworzan Litewłkich/ y Rácow niemáło/ ktorzy zá
36: Litewłkie **pieniáde** [!] zołnierłką po Vólárłku ná ten czás służyli. Z tymi Xiąęę
37: Słuckie Siemion dogoniwłzy Tátarow zá Bobroyłkiem w łżeści milách ná rzece
38: Vzie/ poráził ich ná głowę/ y łupy włzytkie tákże więźnie łowito odebrał/ y z zwy
39: cięłtwem się do Krolá wrocił.
40: Teyęe Iefieni ná Rzece Vólly/ Kniáz Fiedor Iwánowic Iárołłáwowic/ y
41: Kniáz Iurgi Iwánowic Dubrowicki/ y Kniáz Hrehori Hlinłki Stárołłá Owru
42: cki/ łtoczyli bitwę z Tátary Prekopłkimi/(*marg*) Tátarowie porázeni. (–)

strona: 692

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11: A iż ieft obyczay w Moskwi Itárfzemu Synowi wstępować ná stołec Oy

12: cowłki prawem dziedzicznym/ Tedy gdy ten vmárl zá żywotá Oycowłkiego

13: Iwan Wáfilewic Syná iego á Wnuká fwego Dimitrá/ iák Herberftein piłze/ ná

14: znáczył/ y zwykłymi Ceremoniámi podnioł/ po śmierci swoiey być wielkim

15: Xiędzem Moskiewłkim/(*marg*) Dimitr Wielkim Xiędzem Moskiewłkim náznáczon y podniefion. (-) potym zá poradá wtorey żony Greczki/ odmieniwłzy

16: swoie piwłze poštánowienie/ Gábrielá Syná/ ktorego z tą Grecką miał/ ktory

17: potym był miánowan Wáfilem/ ná Wielkie Xięftwo po śmierci swoiey wftáwił/

18: á Dimitrá Wnuká do Vgliczá ná więzienie pořłał/ záś vmieráiąc Iwan Wasi

19: lewic tegoż Dimitrá Wnuká z więzienia do siebie przyzwał/(*marg*) Czołem zá cześć. (-) á przeprořiwłzy go/

20: piwłze mu mieyłce po śmierci fwey pánowác ná Wielkim Xięftwie Moskiew

21: łkim wrocił/ ále fkoró łam Moskiewłki vmárl/ wnet Wáfił Syn iego włafny/

22: Dimitrá w więzienie wřádził/ á łam zupełnie Wielkie Xięftwo Oyczyłte opáno

23: wał/ ktorego Syn dzifiefłzy Iwan Wáfilewic tegoż imienia iáko y Dziad áż do

24: tego czáłfu torem iego idąc pánuie/ Bo y ten nie mnieyřzą część Litewłkiego

25: páńłtwá był opánował/ Tátárom teź Prekopłkim drogę do łwych páńłtw zá

26: grodził/ Y Liflantow więkřzą część (ktore mil 90. wzdłuz á 40. wřerz páńłtwo

27: swoie zá pánowánia Miřtrzew od Zmodzi do Filándiey rořciágáło) Roku

28: 1577. ořiadł.

29: Krol Alexander tegoż Roku 1505. przyiechał z Seymu Brzeřcia Litew

30: łkiego ná Siem do Rádomiá/ ná dzień wřzech Świętych/ ná ktory wziął z łobą

31: Sáčhmátá Cárzá Zawolſkiego/ y poſtáwił go naprzod w Nowym Mieſcie
32: w Mázowſzu pod ſtrażą/ potym gdy ſię Pánowie Polſzczy y Litewſcy ziącháli/
33: przyzwan do kołá Senatorſkiego Sachmat Car Zawolſki/ ktory ſmieie/ dowo
34: dnie/ poważnie/ y z wielką wſpániáłością ſkárzył ſię długą rzeczą ná Krolá
35: Alexandrá/ y ná Pány Polſkie y Litewſkie/ iż od nich próżnymi obietnicámi był
36: przyzwan przeciw Cárzewi Prekopſkiemu ná pomoc/ z dálekich ſtron Scytyi
37: ſkich Zawolſkiey Hordy/ áż od Morzá Káſpiyſkiego álbo Perſkiego/(*marg*) Sachmat
iáwnie mowi w Senatorſkim kole. (–) potym gdy
38: z woýſkiem im ná pomoc przyciągnął/ opuſzczony á práwie ná mięſne iátki wy
39: dány/ zá czym dla nich od Cárzá Prekopſkiego poráżony/ woýſko wielkie/ y
40: wſzytki ſtátki Rycerſkie/ y ſkárby vtrácił/ ná oſtátek gdy do nich iáko przyciácił/
41: y do towarzyszw (przyſiężonych vciekł/ nie mnieyſzą wczáłność/ iákoby v nie
42: przyciácił głównych otrzymał/ bo nád ſwiéte záchowanie przyſięgi/ zá więźniá
43: y poimáncá od nich mian/ pod ſtrażą/ á práwie w ciemnicy będąc áż do tych
44: czáſłow chowány/ Ale Bog (ták rzekł lámentliwie ręce wzgorę podniozwſzy)
45: dobrych wſzytkich y złych rzeczy odpłáćciel/ mnie y Krolá/ przed ktorým row
46: no ſtániewá/(*marg*) Nárzekanie Sachmatá Soltaná. (–) w tey ſpráwie kiedy rozładzi/ á
nędze y vtráty moiey y zgwałconey
47: przyſięgi pomſći ſię ſam ſpráwiedliwie/ ná potępienie Krolá Alexandrá zgwał
48: ćicielá przyrzecenia/ y obietnic ſwoich/ Ná oſtátek proſił/ áby mu było wolno
49: odiáchác/ y wroćić ſię do ſwoiey Hordy Zawolſkiey.(*marg*) Tylko wolności proſi. (–)

strona: 697

//Kfięgi dwudzieſte y wtore.//

1: W teyże bitwie Stároftá/ álbo Barkolab Choćimſki zábit/ á Kopacz Het
2: man ledwo vciekł/ Aż potym Bochdan muſiał przymierza proſić/ ktore pod
3: Condićiami otrzymał/ ácz Miechouius/ y Wapowſki/ tákże Bielſki tey bitwy
4: ſkutku nie kładą/ Ale Cromerus lib. 30. fol. primae editionis 668. secundae uerò 445. kłá
5: dzie/(*marg*) Wołofzy poráżeni. (–) iż ſię tá woyná przymierzem ſkończyłá/ dowodząc
tego liſtámi tegoż Boch
6: daná/ ktore w ſkárbie Koronnym widział.

- 7: O przyjeździe Krolá Alexan
- 8: drá do Wilná/ ofádzeniu Sachmatá Cárza w
- 9: Kownie/ Niemocy y smierci Krolewskiej/ á fáłszywym Leká
- 10: rzu/ y burzeniu Litewskiego Xiętwá od Tátárow/ á porázeniu ich
- 11: przez Litwę zá Hetmáńftwem Glinckiego v Klecká.
- 12: Roździał VI.
- 13: Krol Alexander Roku 1506. á według Látopiszcá 7.
- 14: prosto z Seymu Lubelskiego do Litwy/ ná dzień S. Grzegorzá
- 15: przyjechał/ bo go tám iák Cromer piśze Poślowie Cárzá Pre
- 16: kopskiego/ y od Nahayfkich Cárzykow drudzy czekáli. Też ły
- 17: sząc iż roku przeszłego Kniáz Moskiewski Iwan Wafilewic ro
- 18: stał się z Swiátem. Dla czego Alexander po iego smierci goto
- 19: wał się odiskáć onych Zamkow/ y Xiętw/ ktore był iego Ociec
- 20: Kázimirzowi/ y iemu sámemu od Wielkiego Xiętwá Litewskiego oderwał/ Bo
- 21: w ten czás rostyrki były wielkie/ iák się to wyśzzy pokazało/ między Synem iego
- 22: Wafilem/ y Wnukiem Dimitrem/ około Stolcá Wielkiego Xiętwá Moskiew
- 23: skiego/ y między inżym póspółstwem/ y Boiáry Moskiewskimi/ wielkie nieznałz
- 24: ki. Ale gdy się Alexander dowiedział/ iż Wasił Ociec dzisieyszego/ Wielkim Xię
- 25: dzem został/ niechciał go draźnić/ y owłzem byłtrze zápalczywy gniew swoy (ia
- 26: ko ono mowią miły ieżu nie kol) wśmierzywłzy/ onę przeciw Moskwi wypráwę
- 27: ná inży czás odłożył. A chcąc vczynić dofyć żądaniu Cárzá Prekopskiego/ y zá
- 28: chowác mu się według iego pośelstwá/ zebrał Pány wśzytkie Litewskie do Wil
- 29: ná/ y kazał do siebie Sachmatá Cárzá Zawolkiego z Trokow przyprowadzić/
- 30: ktory stał przed Wilnem w rozbitych Namiotách z swoimi/ y z onymi co byli
- 31: do niego pośłani od Nahayfkich Cárzykow Tátárow/ Tám go wnet Krol Ale
- 32: xander ofádził być zgwałćicielem przymierza/ y zdraycá/ iż chcial z Litwy v
- 33: ciec/ á iż też przed tym będąc przyiacielem szkody wielkie Litewskiemu páńftwu
- 34: koło Kijowá poczynił/ przeto zá wyrokiem Pánów Litewskich y Ruskich/ od
- 35: Kniáziá Michála Glinckiego poimány/ do Kowná ná więzienie odesłan/
- 36: gdzie potym vmárł/ á drudzy Tátárowie iego po inżych Zamkách rozło

- 37: żeni.
- 38: Rychło potym pięć tyfięcy Tátárov Prekopfkich Podole/ Ruś/ y Litew
- 39: fkie pánftwá frogo zwoiowáli/ y przez fto tyfięcy Więżniow Chrześciánfkich
- 40: wtory raz w nędzną niewolą do Hordy bez odporu wywiedli/ krom ftórych y
- 41: młodych więźniow/ ktorých wielkość pofiekli/ y pomordowáli.(*marg*) Sachmat Carz nędźnie vmárł. Tátarowie wtory raz 100000 Chrzefcian wywiedli. (–)

strona: 702

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Przywodził im potćiwość/ sławę y wolności/
- 2: Dziafki/ Zony/ Rodzice/ Brácią/ Máiętności/
- 3: Aby fię zá ich zdrowie potężnie potkáli/
- 4: A Brácią w polon wziętą z niewoley wyrwáli.
- 5: Ták nápominał wżytkich obieźdzáiąc wkoło/
- 6: A potym fmieie krzycząc sam fkoczył ná czoło/
- 7: Krzycząc nulz zá mną Brácia: Litwá zá nim z krzykiem
- 8: Wielkim pędem fkoczyłá zákrzywionym fzykiem.(*marg*) Rzecz Glinfkiego do Rycerftwa.
(–)
- 9: Huk/ grzmot/ kołat/ trzafk ftráfzny/ Niebo brzmi y lálfy/
- 10: Gdy gwałtownie w Tátary vderzyli náfzy/
- 11: Kurzy fię pył końfkimi wzrufzony kopyty/
- 12: A Echo głos rozdwoia po polách fowity/
- 13: Glinfki fię miedzy nimi okrył z vphcem swoim/
- 14: Tám poltrzałem vbito pod nim koniá dvoim/
- 15: Ná drugiego fię przefiadł/ tám z wielkiey fmiáłości/
- 16: Iák Hetman/ y iák Rycerz odnioś dank dzielności.(*marg*) PirwŹy Koń pod Glinfkim zábity. Męftwo Glinfkiego. (–)
- 17: W tym Nowogrodzka Sláchtá pod Chorągwią fwoią/
- 18: Widząc iż Cárzykowie w wálnym vphie ftoią/
- 19: Vderzyli w nich z boku z takim wielkim pędem/

- 20: Aż Pogan wielkość pádła iák lás pociął rzędem.(*marg*) Nowogrodzkiey Sláchtý męftwo.
(-)
- 21: Cárzykowie gwałt widząc/ wnet z fwymi Murzámi/
22: Wyfádzili fię wżytką mocą/ naprzod fámi/
23: Tańcem zwykłym ná wálny vph náfzych przytárli/
24: A wżyfcy krzycząc/ hucząc/ gárdła fwe rozdárli.(*marg*) Wálny vff Tátárski z Cárzykámí
znowu ná Litwe vderzył. (-)
- 25: Hała/ Hała/ wśzędzie brzmi/ zewfząd głóffy ftráfzne/
26: A ftrzáły záfłaniáły lecąc słońce iáfne/
27: Lecz Minfka/ y Grodzienfka Sláchtá w fpolney fpráwie/
28: Vderzyli Pogánom w bok ná ten czás práwie/(*marg*) Minfkiey y Grodzienfkiey Sláchtý
dzielność. (-)
- 29: Iż im taniec zmylili/ y fzyk rozerwáli/
30: A zá tym fię Polacy zbroyni vkazáli
31: W fwietnych zbroiách/ á wżytkich trzy ftá było koni/
32: Wżyfcy też po Vfáršku mieli fłniące broní/
33: Kopie z Proporcámí/ Tarcze z Skophiámí/
34: Stánęli ná págorku długimi vphcámí/
35: Iż fię ich wielkie woýfko z dáleká być zdáło/
36: A w bębny vderzyli ták áż niebo grzmiáło.(*marg*) Fortel. (-)
37: Nád nimi był Czárnkowfki Hetman przełożony/
38: Ktorych zaráz Pogánfki vph widząc ftrwożony/
39: Mnimáiąc iż wielki lud przybył wnet pierchnęli/
40: A po błotnych niwinách vciekáiąc lgnęli.(*marg*) Sendiwoy Czárnkowfki Woiewodzie
Poznánfki z Dworem Krolewfkim. (-)

strona: 707

//Kfięgi dwudziefte y trzecie.//

- 1: Sigmunt pirwfzy Iagielow
2: Wnuk/ á Syn piąty Kázimirzow/ Głogowskie y
3: Opáwfkie Xiążę/ Stároftá Słáfki/ z Wielkiego Xięftwá Litew

4: kiego/ ná Krolestwo Polskie po Bracie Alexandrze/ według dziedzictwa
5: y godności koronowany/ Roku 1507.
6: Księgi XXIII. Rozdział I.
7: Do Wielmożnego Książa Alexandrá Połu
8: binckiego Dzierzawce Wilkiyckiego/ etc.
9: PANowie Koronni y wšytko Rycerstwo/ iáko skoro
10: się dowiedzieli/ iż Alexander dnia 19. Augušta Mieściá Roku
11: 1506. w Wilnie oštátni dług śmierci z ciáła zapłacił/ ziecháli
12: się ná Siem do Piotrkowá/ dla Electicy Krolá nowego/ De
13: cembrá álbo Grudniá Mieściá dnia ósmego/ táżże ná dzień
14: święty poczęcia Pány Máriey/ Sigmuntá Kázimirzowego
15: piątego Syná Wielkiego Xiędzá Litewskiego/ Rufkiego/ Ślą
16: kiego/ Opáwskiego/ Głogowskiego etc. śpolnymi głóssy Kroleem Polkim ob
17: woáli/ y wybráli/ ktora Electia dla trzech przednieyších przyczyn skutku rych
18: łego dozłá/ naprzod iż Władisław Krol Czeſki y Węgierſki Brát iego spuścił
19: mu dobrowolne práwo przyrodne ná Krolestwo Polskie/ przez Połá śwego
20: Ozwáldá Kárláczá/ Druga rzecz ktemu pomogłá/ iż iuż Sigmunt był podnie
21: sion ná Wielkie Xięstwo Litewskie/ Rufkie y Zmodźkie/ ktore páństwa śnadźby
22: się były pewnie oderwály od Polſki/ gdyby był inſzy wzięty ná Krolestwo Pol
23: kie/(*marg*) Przyczyny dlá czego Sigmunt ták rychło ná Krolestwo wybran. (–) Trzecia
iż łobie Pánowie Koronni w pámięć bráli/ święte pánowanie Iá
24: gielowe y Kázimirzowe/ tudzieſz obecná dziełność/ y cnoty wrodzone Sigmun
25: tá Syná iego Xiędzá Litewskiego.
26: Wypráwili tedy zaráz Pánowie Koronni do Litwy Połły/ ktorzyby Sig
27: muntá ná Krolestwo Polskie Oyczyſte y Dziádowſkie przyprowadzili/ to ieſt/
28: Wincentego Przerębſkiego/ Kuiáwskiego/ Ianá Lubráńſkiego Poznánſkiego/ y
29: Mácieiá Drzewickiego/ Przemyſkiego/ Podkánclerzego Koronnego Biſkupow/
30: przy nich Andrzeiá z Számotuł Poznánſkiego/ Ianá z Tarnowá Bełſkiego/
31: Woiewodow/ y Ianá z Laſká Kánclerzá Koronnego/(*marg*) Poſłowie Koronni po
Sigmuntá do Litwy. (–) ktorzy Sigmuntá w

32: Mielniku z Pány Litewfkimi Seymuiącego záftáli/ y tám go ná Kroleftwo
33: Polfkie od wfczech ftanow iednoftáynie iáko Páná dziedzicznego žáđáli/ ktore on
34: z wielką ochotą y rádością przyiáwfczy/ á triumphy z zwyklymi ceremoniami
35: z wefelim pófpolitego ludu w Kościelech ná chwałę Pánu Bogu odpráwiwfczy/
36: nie miezfkaiąc do Krákowá z Pány Litewfkimi y Polfami Koronnymi przyiá
37: chał/ Roku 1507. Iánuáriá dnia 20. gdzie więkfczą część pocztow panięcych iá
38: ko Ioftus Decius pífze/ Lituanico ritu ínstructa, Litewfkim álbo Kozáckim ftroiem
39: z wielkim kofztem przybrána bylá. Bo y to dziś po trzech Krolách fámi widzi
40: my/ iż iáki Krol/ y z ktorey kráiny/ táki y ubior náfczy iáko Simae nofczą.

strona: 712

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

8:

9:

10:

11:

12:

13: Potym Glinfki widząc iż tym okrutnym uczynkiem/ y Krolá y wfczytkę Li
14: twę przeciw łobie ftokroć więcey niż piewey obrufzył/ rozumiejąc teź iż Krolowi
15: tego ledá iáko mimo fię puścić dla przyiaciół Zabrzezinfciego nie przyftáło/ zwąt
16: piwfczy w łáfcce/ wnet do wielkiey woyny myfl nákłonił/ á Krolowi mocą ode
17: przec umyflil. Przeto kilka Pánow Litewfkich/ y Slácty Ruffkiej ná fwoię
18: ftronę obietnicami/ dárámi/ y nádzieią opánowánia Wielkiego Xięftwá przy
19: ciągnął/ á zwláfczą z Wáfilem Glinfkim Brátem rodzonym złączył moc fwoię/
20: ktory mu teź záraz kilka Zamkow fwoich y Krolewfkich/ nád ktorými był przeło

- 21: żon podał/(*marg*) Glinfki Minfko obległ. (–) oblegli zaś Mińfko/ ále widząc iż go dobrze broniono/ ciągnęli z woy
- 22: fkiem pod Klecko/ ftámtąd Wafili iego Brát ku Kijowfkim fię przygrodkom obrocił/
- 23: Zytomirá/ y Owruciá dobywał/ námawiájac Rufką Sláchtę y Boiá
- 24: ry/ áby do iego Brátá dobrowolnie przyftáli/ ktory fię ná to udał/(*marg*) Glinfki Sláchtę buntuie Rufką. (–) y w tym mu
- 25: Bog ktory go k temu sam pobudził pószczęści/ iż od Litwy do Ruśi Wielkie
- 26: Xięstwo iáko przedtym było z ftárádawná przeniefie/ y Monárchiá Kijowfką
- 27: odnowi/ y iufz był tymi obirtnicámi bárdzo wiele Boiar Kijowfkich zwiodł/ iż
- 28: mu niktory przyfięgáli. Sam zaś Kniáz Michał Glinfki Słucki Zamek ob
- 29: legł/(*marg*) Glinfki Słucko obległ. (–) fpodziewájac fię zá porádę swoiey ftrony/ iż Xiężná Anáftáfia iáko Wdo
- 30: wá ná ten czás po Xiążęciu Siemonie będąca (tylko z iednym Synem Xiążę
- 31: ciem Ierzym dziefieyfzych Xiążąt Słuckich Dziádem) álbo z ftráchu álbo z namo
- 32: wy łagodney iemu w Małżeńftwo przyzwoli/ ktora poiąwfzy (bo żony niemiał)
- 33: ták rozumiał iż mu mocy nie mnieyfzey tudziez fkárbow zá przybyćim Xięftwá
- 34: Słuckiego/ y Kopylfkiego przybyć miáło/ y iufz fprawiedliwie Kijowfkiey Sto
- 35: lice/ iáko vdzielnego Xięftwá przedtym Włodimirzowi Olgierdowicu Xiążąt
- 36: Słuckich przodkowi po żenie lub práwem lub woyną dochodzić mogł. Ale wi
- 37: dząc iż Zamku mężnie ták z blánkow/ iáko częftymi wycieczkámi bronione/ á iż
- 38: też áni w łagodney namowie/ áni w zdrádlwym fłowie nie wfkorał/ rozgnie
- 39: wawfzy fię vmyflił przymiotem Zamek fpalić/ ále gdy mu wiele ludzi zbito/ wnet
- 40: zagony rópuścił po wfzyftkich Słuckich/ y Kopylfkich wołofciách/(*marg*) Okrucienftwo Glinfkiego około Słucká. (–) mieczem/
- 41: y ogniem więcey niż Tátarfká okrutnościá Ludzi/ Dobytki/ Siołá plundrując/
- 42: ták iż wfzytki dzierzáwy wzdluż/ y wfzerz Xiężny Słuckiey mfczac fię ftálości iey
- 43: nád poddánymi wypuftofzył. Od Słucká zaś y od Kopyla odciágnáwfzy/ ciá
- 44: gnął do Turowá/ ktorego wnet dobył/ á swoimi offádził/ y przyfięgę od Boiá
- 45: row Rufkich wziął/(*marg*) Turow y Mozer Glinfki wziął. (–) Potym Mozer obległ/ ktory też częściá mocá/ częściá po

- 46: dánim od Sláchtý Kijowfkiej wziął/ y ofśádził. Tám potým Wafił Wielki
47: Xiádz Mořkiewfki przifłał mu ná pomoc Ořtáphijá Dařkiewicá onego řlawne/go/
48: kozaká (ktory řię był do niego przedał/ iáko miał obyczay) z dwudzieřtá tyřięcy
49: ludzi Mořkiewfkich iezdnych/ z tymi pod inřze Zamki Ruřkie Glinřki ciágnął/ á
50: tak k niemu przyřtáli Kniáziowie Drucy z Zamkiem řwaim Druckiem/ y Kniáz

strona: 713

//Křięgi dwudzieřte y trzecie.//

- 1: Michayło Mřciřlawřki Lingwieniewic z Zamkiem Mřciřlawiem/ k temu Hor
2: řza/ Křyczow/ Homel/ poddály mu řię/ ktore Glinřki Mořkwá ofśádził/

strona: 717

//Křięgi dwudzieřte y trzecie.//

- 1: O woynie Wołofkiej z Boch
2: danem Woiewodá y wzięciu Pskowá przez
3: Mořkiewfkiego/ Roku 1509.
4: Roździał III.
5: Do Wielmoźnego Páná Micháłá Wołowicá
6: Stárořty řlonimřkiego/ etc.
7: Křol Sigmunt przyiáchwřzy z Litwy po Mo
8: řkiewfkiej oney woynie y przymierzu/ złóżył řiem w Piotřko
9: wie/ ná ktorym miedzy inřzymi rzeczámi Pánowie Koronni
10: Křolá námowili/ áby w małżeńřki řtan wřtápił dla nádzieie
11: potomřtwá/ przeto řkoro Křol do Křákwá z Piotřkowá 19.
12: dnia Křwietniá przyiáchał/ wypráwił Pořłow do Xiáżęciá
13: Mekielburřkiego/ zá zezwolenim Pánow Rádných/ žáđájąc v
14: niego Corki Anny w Małżeńřtwo.
15: A máło co przed tym 22. dnia Márcá řtradoń Miáłto miedzy Křáko
16: wem y Kázimirzem do gruntu zgorzáło/ tylko trzy Kofcioły ř. Iádwigi ř. Iá
17: gnieřzki/ y Bernádinřki zořtály/ y Křákwá ledwo od tey niebeřpiecznořci obřo
18: niono.(marg) řtradoń zgorzáł. (-) Wyiecháli potým zgotowawřzy řię porządnie Czerwcá
Mięfiácá z Křá

- 19: kowá Pośłowie do Xiążęciá Mekielburfkiego w dziewośłębśtwie/ Ian Lubran
- 20: Źki Biskup PoznánŹki/ y Ian z Lafká Kánclerz Koronny/ y Chriřtoff Szydło
- 21: wiecki/ ále z drogi náзад wroceni byli/ iż Źnaść ták wola Boża byłá/(*marg*) **Posłowie do X. Mekelburfkiego próżno.** (–) bo to mał
- 22: żeńśtwo Koronie pożytku máło przynieść miáło/ ále tey odmiennosci więkřza
- 23: przyczyná byłá nagła á nieśpodziejána woyná Wołofka/ Bowiem Bochdan
- 24: Woiewodá Wołofki złamawřzy przymierze y pośłufżeńśtwo wedłóg hołdu/ do
- 25: Podolřkich y Ruřkich Zień ná początku Mieřiáćá Lipćá zwielkim wořkiem
- 26: wtárgnáł był/ mieczem/ ogniem burząc y plundrując okoliczne wołosci.(*marg*) **Wołofki Woiewodá Bochdan Podole y Pokucie burzy.** (–) Háli
- 27: ckiego Zamku potym dobywał/ gdzie kilko řturmow próżno řtráćiwřzy do Lwo
- 28: wá prořto ciągnáł/ á záładziwřzy Dziáá ná gorze z dáleká ná Miářto y ná Zam
- 29: ki zwierzchu řtrzeláł/ ále gdy wielką řzkodę w ludziách řwoich z Miářtá pobitych
- 30: obaczył/ trzeciego dnia od oblężenia odřtápił/ bo řłyřzał iż Krol Sigmunt prze
- 31: ćiw iemu ná odřiecz ciągnáł/(*marg*) **Lwow oblegli Wołofzy.** (–) wřzákże wielkie řupy wzięł z przedmieřcia Lwow
- 32: řkiego/ bo řrebrne y złote naczynie z Kořciołow/ Šzáty y Dzwony pořupił/ tákże
- 33: z inřzych Cerkwi Ruřkich. Rohátin Miářteczko 7. mil zá Lwowem przez podá
- 34: nie wzięł/ y řpalił/ á lud wřzytek wpolon z wielką korzyřciá zágnáł.(*marg*) **Rohatin řpalon.** (–) Co gdy Krol
- 35: wřłyřzał zániechawřzy řwátania iáko co napřędzey mogł/ gotowáł řię ná woynę
- 36: przeciw Wołochom. Ták tedy Zołnierzow zá pieniádze zebrawřzy wyiáchał z
- 37: Krákwá po S. Iakobie dnia 26. Lipćá Mieřiáćá/ á v Lwowá połóżył řię obo
- 38: zem/ gdzie teź bárdzo wiele Podgorřkiew/ Ruřkiew/ Podolřkiew/ y Polřkiew Slách
- 39: ty do niego przybyło.(*marg*) **Krol do Lwowá z wořkiem.** (–)

strona: 722

- 1: A ći řię vpomináli po wtore/ áby Pruřka Ziemia wřzytká/ y Pomorřka Za
- 2: konowi Krzyźáckiemu byłá przywrocona/ teź áby od przyřięgi y hołdu Polřkie
- 3: go wolni byli/ Trzecia áby wypraw woieniych z Poláki nie podeymowáli/

4: Czwarta áby Polacy do Zakonu nie byli przyjmowani/(*marg*) Condicie od Krzyżaków podane. (-) á po długich tráctatách

5: ná tę czwartą condicią Polacy fnádnie przyzwolili/ infze trzy ich condicie iáko

6: fię niegodne być zdály/ ták teź od Senatu Polkiego gruntownie odrzucone by

7: ły/ ná oftátek domagáli fię áby y nowy ich Miłtrz zaráz według powinności

8: przyfięgę hołdu vczynił. Ták náfwárzywzy fię á nic nie fpráwiwzy Połowie

9: Cefárscy/ Rzełcy y Prufcy odiecháli precz. Ku tey fpráwie był teź połan od Pa

10: pieżá Legat Achilles de Graffis/ ále iż dla dálekości drogi omiełzkał/ iednák do Krá

11: kowá przyiechawłzy przed Sigmuntem Krolém y Senatem infze poełłtwo fprá

12: wował/ námawiáiąc Krolá vsilnie áby wojnę z Władifławem Brátem Kro

13: lem Węgiérskim/ przeciw Turkom podniołł/ Bo fię do Włoch z Armatą wodną

14: wten czás Baiazet gotował/ w ktorey teź fpráwie przedtym był od Papieżá Ia

15: kobus Pifo przyłány. Ale gdy Krol wyrozumiał iż tá wypráwá iáko niepotrze

16: bna/ ták niepożyteczna fię być zdála/(*marg*) Poełł Papiełski. (-) poniewaź y íam Cefarz Turecki przyfięgę

17: przymierza ípolnego przedtym iułz był dobrowolnie przyłłał/ Byłoby to prze

18: cíw práwu włzech národow/ gdyby Polacy áczkolwiek Pogánłkiemu Pánu wiá

19: rę złamać mieli/ nád to niemnieyfzaby ítąd niebefpieczność vrołlá/ Turecki miecz

20: od cudzey wojny ná fię obroćć/ á poítronną ízkodę íwoiey nie vleczywłzy záłte

21: powác/ pewnieby Cefarz y Papieź z Xiążęty Włofkimi wydawłzy Polaki ná

22: mieśne iátki nie wczás ná ráturek przybyli/ iáko to y Władifławowi Iágieł

23: wicu v Wárny z záłością włzytkiey Rzeczy poípolitey zábitemu wyrządzili by

24: li Roku 1444. ktorego tákże Papieź namowáli łágodnymi y rozgrzełzenim od

25: przyfięgi do niefzczęłliwey wojny przywiodł. Przeto Krol y Senat Koronny

26: Tureckiemu Cefárzowi przymierze záchowác/ poniewaź go íam poíłł vmyłłili/

27: Wízákże kiedy Papieź y Cefarz/ y infzy Pánowie Chrześciánłcy według zmwoy

28: ná gránicy Tureckiey będą z woyłkami/ tedy teź Krol z Polaki y z Litwą do nich

29: moze przybyć.(*marg*) Odkaz Papieżowi o wojnę Turecką. (-)

30: Tegoź teź czásu Carz Prekopłski pámiętaíąc onę íwoiey pírwłzą porážkę od

31: Nahayłkich Tátarow/ zebrał fię z wielkim woyłkiem/ y ciągnął wtory raz prze

- 32: ciw Cárzowi Nahayfskiemu/ ktorego ná głowę poráził/ y wżytki Naháyfskie/ y
- 33: Zawolfkie Hordy zá Wolgą rzeką y Kámą leżące ták łplundrował/ poburzył/
- 34: łpułtofzył/ y ludu Naháyfskiego w polon ták wiele wygnał/ iż drudzy Nahay
- 35: czycy y Zawolczycy nie máiąc z kim w wypułtofzonych łwoich Hordách zołtác/
- 36: ci zá żonámi/ ci zá Synámi/ ci zá Oycámi/ y Brácią dobrowolnie łzli do Pre
- 37: kopfskiey Hordy zá woyskiem nieprzyacielskim/ á gdy wżyłcy oni Połóncy w
- 38: Tauryce álbo Prekopie ofiedli/ iuż fię łnádnie rozmnożyłá/ rozłzryżylá/ y zmocni
- 39: łá Hordá Prekopfska/(*marg*) Carz Prekopfski Zawolfkich y Nahayfskich zwoiował. (–) ták
- iż wżytkim przyległym narodom łtráżnymi Tátaro
- 40: wie Prekopfsy być poczęli.
- 41: Tegoż czáłfu v Wieliczki w Gorze łolney/ ieden łotr łtáplowánie zdráda/
- 42: podrzuciłwży ogień/ zapalił/ z ktorego dymu w podziemney iáłkini/ iáko w pie
- 43: kle wiele fię ludzi zádułsił/ á drudzy chcąc wyleść łzyie połamáli/(*marg*) Gorá łolna v
- Wieliczki zápalona. (–) Andrzej Koł
- 44: cielecki ná ten czás Zupnikiem będąc/ gdy fię w iáłkinią gorną żaden z gminu
- 45: wpułcił niełmiał/ on łam z Sewerinem Betmánem Krákwłkim Bormiłtrzem/
- 46: ktory iuż miał lat 90. w Gorę fię wpułcił/ y ci dwa podawłży żywoty łwoie w
- 47: wielką niebełpieczność iáko drudzy Kurciufowie Rzymłcy/ on ogień bárdzo
- 48: łzkodliwy przewážną pracą vgáłili.(*marg*) Kołcielecki y Betman ogień vgáłili. (–)

strona: 727

- 1:
- 2:
- 3:
- 4: Tegoż Roku Krol Sigmunt námwiony będąc od Brátá Włádiláwá
- 5: Krolá Węgierfskiego/ y od Xiężny Iádwigi/ z Treczyná Wdowy po Woiewodzie
- 6: Siedmiogrodzkim Stephánie zołtáwioney/ Corkę iey Barbarę zmowił w mał
- 7: żeńfski łtan/ po ktorą Roku 1512. Ianá Lubráńfskiego Biłkupá Poznánłskiego/
- 8: Chriłtoffá Szydłowieckiego/ Káłtellaná Sędomirfskiego/ Lukáłzá z Gorki wiel
- 9: kiej Polłki Stárołtę wypráwił. A ci w łwietnych y okazálych pocztách wyie
- 10: chawłży z Krákwá przez Słáłko y Moráwę do Tręczyná przyiácháli/ tám

- 11: wziąwszy z sobą nową Oblubienicę Krolowi Sigmuntowi/ wrócili lię do Pol
12: Ńki/ którą też Edwigą Mátką y Brát Iánufz Woiewodá Siedmiogrodzki/ po
13: tym Krol WęgierŃki (zá ktorým záś ono Iábella Sigmuntowná byłá) y Ká
14: zimirz Wuy Xiążę CzeŃskie w ośmi Ńet koni prowadził/ á gdy przyiecháli do
15: Moráwice blisko Kráková piątego dnia Lutego/ táń nocowáli/ Názáiutrz
16: w piątkowy dzień ráńo Krol Sigmunt doŃić z ozdobnymi pocztámi wyiecháł
17: przeciń iey. A wtym też Xiążę Bergieńskie Ierzy/ ná to wefele profzony/ wŃiedmi
18: Ńet koni Ńwietnych zbroiámi przyiecháł/ ktorego Krol Ńkoro vćciwie przywitał/(*marg*)
Xiążę BergenŃskie w 700 koni ná wefele. (–)
- 19: záтым Xiężná Bárbara nowa oblubienicá z mátką ná wozie ozdobnie zgotowá
20: nym przyiechála/ á gdy z wozu ná ziemię wystąpiła po Ńuknie ku Krolowi byłá
21: prowadzona/ przywitał iá naprzod Ian ŁáŃki Arcybiskup Gnieźnienski od
22: Krolá y od Senatu/ potym iá pozdrawiał Łáćińską Orátiá Ian Staphileus
23: Legat Papienski etc. Potym Krol Sigmunt wziąwszy iá do Ńiebie ná łáńie iáchá
24: li ná Zamek KrákowŃki/ á w niedzielę oŃtátniá ZapuŃtow byłá oddána Krolowi
25: w małżeńŃtwo/ y koronowána przez Ianá Łáćkiego Arcybiskupá Gnieźnienskie/ go/
26: przy ktorých Ceremoniách był Bernhard Wilczek Arcybiskup ŁwowŃki/ y wŃyŃcy
27: Biskupowie PolŃcy y Prufcy/ Opátowie tákże y Pánowie Koronni z LitewŃki
28: mi/ Od Władisławá WęgierŃskiego/ y Ludwiká CzeŃskiego/ Krolow/ y od Xiążąt
29: SłáŃkich/ y MiŃtrzá Prufkiego PoŃłowie/ Táćże Ierzy BrzeŃskie/ Bártłomiej
30: Słáćkie Xiążętá/ Ian Turzo Biskup WrocławŃki/ Staphileus Legat Papienski/
31: Mázowiecka y RátiborŃka Xiężny/ Wdowy/ y poŃłowie od Biskupow Węgier
32: Ńkich/ y CzeŃkich/ y od Sáćkiego Xiążęciá Ierzego/ y Márgrábie Brandenbur
33: Ńkiego Frideriká/ y Wołofkiego y Siedmigrodzkiego Woiewodow/ y inŃzych Li
34: tewŃkich/ RuŃkich Xiążąt/ y paniąt bárdzo wiele/ á odpráwiŃszy zwykłe Cere
35: monie/ y obiad hoynoŃciá KrolewŃką/ iák ten czás potrzebował przygotowá
36: ny/ długo káźdego dnia táńce y krotchwile rozmáite/ gonitwy/ Ńzermowá
37: nia/ y inŃze RycerŃkie igrzyŃká były Ńpráwowáne. W gonitwie z drzewy
38: miedzy inŃzymi mieli przednieyŃsze mieyŃcá y dank dzielnoŃ
39: ći Ian Tárło/ y Iárocki Polacy/y Rechember

40: ger Słężak Dworzánin Krolewki.(*marg*) Ian Tárło/ Iarocki/ Polacy/ y Ian Rechemberger
Gońcy offobliwi. (–)

strona: 732

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Krzyczy nuż teraz Brácia chęcią iednąkową/
- 2: Czyńcie/ ia was záltawię naprzod swoią głową/
- 3: Ták fię ná vmor fieką aż fię pomieźáli/
- 4: Litwá y Wołyńcowie męłtwem przewyźzáli.(*marg*) Smiałość Conftantego. (–)
- 5: Tátarzy zás wielkością/ wżyfcy dla zwyciętwa/
- 6: Dokázuią iák Litwá ták Tátarzy męłtwa/
- 7: Kniáz Conftanti ná wżytko oko máiac pilne/
- 8: Obaczył Tátary być Litwie bárdzo śilne.
- 9: Przeto do Polńkich vphow od fwych fię wyfádził/
- 10: By Polakow Tátárom w bok zás przyprowádził/
- 11: Polacy w fprawie łtali gdy fię Litwá biłá/
- 12: Przeto Conftantin krzyknął/ Hey w kim mężna śilá/
- 13: Brácia mili rátuycie/ Hey ná coż czekacie/
- 14: A to mnie y cześć moię tu w zakładzie macie/
- 15: Wiecie iż fzczęście Druhom pomahaiet śmiálym/
- 16: Mężnym sławá dank dawa/ háńbę zniewieściálym.(*marg*) Nápominianie Kniáziá
Conftantiná. (–)
- 17: A Tátárowie Litwie ták iuż dogrzewáli/
- 18: Iż też drudzy vcieczkę z gwałtu gotowáli/
- 19: W tym Woyciech Sampolenki/ y Bernhard z Potoku/
- 20: Smiele Litwę z lewego rátowáli boku.(*marg*) Gwałt ná Litwę. Wocieh łam Potomłki y
Bernart Potocki. (–)
- 21: Z Rotą swoią przypadwży/ Kniáz Conftantin przodkiem
- 22: Ieżdżąc woła/ zás miedzy Litwę łkoczył łrzodkiem/
- 23: Nápomina do bitwy/ bo iuż pierzcháć chcieli/
- 24: Lecz przy dobrym Hetmánie śmiałość ná fię wzdzieli/

- 25: Iż znowu ná Tátary wpádli wielkim pędem/
26: Aż ich zaráz przez tyfiąc położyli rzędem/
27: Wnet fię łzczęście Pogánom zmieniło omyłne/
28: Iż im ferce vpádło y vphy pośilne.
29: A Kniáz Conftantin z Litwą tym śmieley náciera/
30: Wołaiąc hey w kim miłość ieft oyczyzny łzczera/
31: Teraz ią niech okaże/ teraz sławę łwoię/
32: Potwierdź/ koždy owo ia przed włzytkimi łtoię.
33: Ták zápaleni słowem Hetmáńskim/ wnet potym
34: Gdy iufz Słóńce promieniem rozłwieciło złotym/
35: Kilko vphow Tátarłkich pobili ná głowę/
36: A drudzy vciekáli máiąc konie zdrowe.
37: Widząc to Cárzykowie co v kofzá byli/
38: Wnet ná rátunek łwoim Tátárom przybyli/
39: Z wálnym wołłkiem Hordinłkim z Vlany/ z Murzámi/
40: Iż ich máło zołtáło w kofzu nád więźniámi.

strona: 737

- 1:
2:
3: Z ktorey dzielności gdy
4: go Hetmánowie y Rotmiłtrzowie zálecáli/ był przyięt od Krolá w pirwłzá
5: łáłkę. Potym przeiednáł łobie przyiaciele Xiążęciá zábitego/ ále o tey bitwie
6: będzie niżej.
7: Skoro Krol Sigmunt do Litwy wyiáchał naprzod w Mielniku miał
8: Seymik/ rychło potym w Wilnie nárádziwłzy fie z Pány Rádnymi Litewłki
9: mi/ połłał do Mołkiewłkiego łzukáiąc z nim włzelkim obyczáiem zgody/ ále
10: gdy Mołkiewłki zhárdziawłzy pomocá Liflantłką/ Cefłárłką y Prufłką/ páń
11: łtwá Litewłkie woiował/ niechcąc ná przymierze z Litwą áni łłowá rzec.(*marg*) Mołkiewłki
przymierza nie pozwolił. (–) Krol
12: Sigmunt widząc iż gwałt gwałtem odbić potrzebá/ połłał vpomink Cárzo

- 13: wi Prekopłkiemu/ który według powinności do Moskiewskich ziem wciąż
- 14: gnąwszy/ wielką korzyść ludu y dobytku wygnał/ y wołości wżerz y wzdłuż aż
- 15: do Stárodubiá łpułtołzywzy/ kilka załtępow Moskiewskich poráził/(*marg*) Carz Prekopłki Litwie dobrze posłużył. (-) á tymi
- 16: vtarczkámi Moskiewskiego od woiowania Litewskich Ziem Carz Prekopłki
- 17: tego Roku 1514. odwiódł/ tylkoz było godnieyłych ku pińaniu rzeczy Ro
- 18: ku 1513.
- 19: O wzięciu Smo
- 20: leńska.
- 21: NA drugi Rok 1514. Sigmunt będąc w Wilnie
- 22: z Pány Rádnymi Litewskimi pobor vchwalił/ zá ktore
- 23: pieniądze prętko pilnością Poborców dobrych zgromá
- 24: dzone/ Zołnierzów náprziymowano iezdnych y piefzych/
- 25: Pánowie też Litewscy gotowáli się z pocztámi wielkimi
- 26: ná woynę. Ale Moskiewski Xiádz Waśił woýłko bárdzo
- 27: wielkie do Litwy posławszy/ niź się náłzy zgotowáli wżerz
- 28: y wzdłuż kráiny Litewskie powoiował.(*marg*) Moskwá Litwę zwoiowála. (-) Smolenki
- też Za
- 29: mek położenim y przyrodzenim mieyścá/ y łciánámi/ błáńkámi/ k temu izbicá
- 30: mi z dębu zrábionymi/ á ziemiá náfáłowánymi dobrze opátrzony/ nád Dnie
- 31: prem leżący wielką mocą obegnał 1514. Máíá 16. dniá/ y powiedáią iáko
- 32: y Decius pińze/ iz pod Smolenkiem miał w ten czás wielkich Dział trzy łtá/
- 33: z ktorych do Zamku vtáwicznie łtrzelano cále dwánaście Niedziel/ ále iz łie
- 34: Sołohub/ ktory tám był w ten czás Namiełtnikiem/ dobrze y dołyc męźnie
- 35: bronil/ y kilka łzturmów Moskiewskich pobił/ tedy Moskiewski odciágnął od
- 36: Smolenká.(*marg*) Smolenko oblężone. 300. Dział pod Smolenkiem. Moskwá przez Sołohubá od Smolenká odbita. (-)
- 37: A tym czálłem z woýłkiem y tám y łám chodził/ czyniáć łzkody Xięłtwu
- 38: Litewskiemu/ potym záś z nowu pod Smolenko przyciágnął/ y dobywał go
- 39: przemyłłnie włzelkim łpofobem/ vtáwicznie łzturmy przypułczáiąc/ ále gdy

- 40: powtore skilko tyfięcy Ludu ítrácił/ iufz był myflił odciągnąc ná końcu Mie
41: liącá Lipcá/ Bo y Sigmunt Krol wyciągnął był z Wilná ná odficiez Smo
42: lenfczánom dnia 22. Lipcá/ y Sołohub fię mężnie bronił. Ale Glinfki Mi
43: chał/ gdy mu Mołkiewski Smoleńskie Xięstwo ze wżyftkimi przyległościá
44: mi podác obiecał/ iefliby go dostał/ wnet fię vdał ná Práktiki z Zołnierzámi y
45: infzymi Smoleńskimi Boiáry/(*marg*) Sołohubowá pilność w bronieniu Smoleńfká. (-)
á ták czego niemogł Mołkiewski mocá/ to
46: Glinfki przez chytre Condicie/ y zdrádlive obietnice (ktorego fámy potym

strona: 738

//Macieia Striykowskiego//

- 1: omyliły) otrzymał/ vftáwicznie tráctuiąc z obleżeńcy/ iż fię w Zamku zdraycow
2: bárdzo wiele náydowáło/ náoftátek gdy práwie wżyfcy ná podánie Zamku
3: przyzwolili/ Sołohub ich od tego hámował/ obiecuiąc im prętki rátunek od
4: Krolá/ bo iufz był przyciągnął do Mieńfká.

strona: 742

//Macieia Striykowskiego//

- 1: Bitwá sławna z Moskwá.
2: Roździał II.
3: MVÍzę ktore porządnie wiecie przefzłe rzeczy/
4: Dzielných Rycerzow sławę w pilney máiac pieczy/
5: Otworzcie Ielikońskie teraz źródłá fwoie/
6: Wfpomnicie bitne Męże y ich krwáwe boie.
7: Powiedzcie iáko naprzod Kniáz Conftantin sławny/
8: Hetman (ktory narod fwoy wiodąc ftárodawny/
9: Z Rufkich wielkich Monárchow) Litwę k bitwie fpráwił/
10: A fzełnaście ich tyfiąc w práwy rog poftáwił/(*marg*) Rod Kniáziá Conftantego. (-)
11: Przepráwiwfzy ich przez Dniepr zfykowáni ftali/
12: A Dziálá z infzá ítrzelbá fpráwnie rozftáwiáli/
13: W poŕzodku iedny/ z bokow zás y z tyłu drugie/

- 14: Piefze naprzod co niefli hakownice długie.(*marg*) Szyk Litewski y Polfki. Strzelbá y Piefzy. (–)
- 15: Z páwężámi Rot kilka Polfkich z bokow ftało/
- 16: Zołnierzow teź y Pocztow Panięcych niemáło
- 17: Koronnych/ Ian Swiercowfki Mąż dzielny fprawował/
- 18: A pońileczny vph w nich y wálny zfykował.(*marg*) Páwężnicy, Iazdni. (–)
- 19: Ták obá Hetmánowie Litewfki z Koronnym/
- 20: Ciągnęli fpolną mocą w porządku ogromnym/
- 21: Zá Orfzą cztery mile gdzie Kropiwná płynie/
- 22: Stánęli/ gdzie Mofkiewfkim pogromem włość słynie.(*marg*) Kropiwna Rzeká. (–)
- 23: A gdy iufz trzy godziny ná dzień práwie było/
- 24: A Phebus twarz vkazał złotą fwiecąc miło/
- 25: Mofkiewfkie woýfká Iwan Celádin fzykował/
- 26: Wfzytkich ósmdziefiát tyfiąc długo rozftáwował.(*marg*) Czás potkánia. Szyk woýfk Mofkiewfkich. (–)
- 27: A chcąc nálfzych ogárnąć widząc ich być máło/
- 28: Z tyłu Litwie záfkoczyć naprzod fię mu zdáło/
- 29: Ták fwych dwá vphy pośłał ktorzy długim rzędem/
- 30: Chcieli z tyłu zábieżeć Litwie wielkim pędem.(*marg*) Przemysł próżny Celádinow. (–)
- 31: Tám naprzod Mofkwá w Trąby/ w bębny vderzywfy/
- 32: Proporce y Chorągwie buczno rofpuściwfy/
- 33: Ná Litwę vderzyli/ lecz Constantin fmiele/
- 34: Dał im wnet odpor męźny fám ftoiąc ná czele.(*marg*) Potkánie Litwy z Mofkwą. (–)

strona: 747

- 1:
- 2: A Kniáz Constantin Ofstrofki námowiwfy fię z Krolem
- 3: po onym zwycięftwie/ ciągnął z woýfkim Litewfkim pod Smońencko/ gdzie
- 4: dla niepogod/ niewczáfow/ y zaległych drog/ z wielką fzkodą ledwo we czterzy
- 5: Niedziele przyciągnął/ bo fámych wozow piczownych w Litewfkim woýfku

- 6: było tyfięcy więcey niż szefnaście/(*marg*) Prożne zawady 16000. wozow piczownych pod Smolenko. (–) przy ktorych bárdzo wiele koni náfzym pozdy
- 7: cháło/ dla czego y wozy po drogách drudzy porzucáli. A Kniáz Conftanti iáko
- 8: Hetman wrzędowi fwemu czyniác dofyć przedfię Smolenká przeważnie doby
- 9: wał/ ále iż po temu ftrzelby niemiał/ poáfady Smolenkie wypuřtořzywfzy/ y wo
- 10: łości okoliczne wypaliwfzy/ trzy Zamki pod Mořkwą wziął/ á z wielką korzy
- 11: ścią/ y řlawą náзад fię do Wilná wroćił.
- 12: Potym Krol wořfko rořpuřcił gránice řoźnierzámi ofádziwfzy/ á Kniázia
- 13: Conftantiná z Triumphem godnym w Wilnie przyymował/ y vdárowawřzy
- 14: hoynie do Ořtrogá odpuřcił. A Krol Sigmunt rozłóżywfzy częřć řoźnierzow
- 15: po Zamkách vkráinnnych/ drugich po ležách/ wroćił fię z Krolową Bárbárá do
- 16: Polřki.(*marg*) Kniáz Conftanti w Wilnie triumphuie. (–)
- 17: Roździał III.
- 18: TEgoř czářfu Mendlikierey Carz Prekopřki gdy był wziął
- 19: řoźd od Krolá Sigmuntá/ y miał ciągnáć zaráz z Litwą ná tę woynę
- 20: przećiw Mořkiewřkiemu/ tedy w tym chytrze pořtěpuiác/ połóżył fię nie
- 21: dáleko od wořfka Krolewřkiego/ czekáiąc komuby ieřli Mořkwie ieřli Litwie
- 22: řzczeńście pořłóżyło/(*marg*) Zdrádliwą pomoc Tátarřka. (–) á ktoby z nich bitwę wygrał/ tego řtronę trzymáć był vmy
- 23: řlił/ á tym czářřem zwłoczył rozmáitymi wymowkámi ná ráturek Litwie przy
- 24: być/ bo y Mořkiewřki pořłał mu był vpominki/ wřzákže widząc iż Krol zwycię
- 25: řtwo otrzymał/ wnet Litewřkiego řzczeńřcia nářláduiác ze wřzytką Hordą řwoiá
- 26: ciągnął do Mořkwy/ á rořpuřćiwřzy zagony po wřzytkich Mořkiewřkich wo
- 27: łořciách/ ták ich řrogo bez odporu řplundrował/ y zwoiował/ iż co nigdy w pá
- 28: mięći ludzkiey przed tym fię nie trářilo/ przez řto tyfięcy ludzi krom dobytřkow/
- 29: řupow/ y pořlonu rozmáitego do Hordy wyprowadził.(*marg*) Tátarowie 100000. wieźniow z Mořkwy wywiedli. (–) A tymi porázkámi řrogi
- 30: mi/ y řpuřtořzenim ziem řwoich/ Wafił Kniáz Mořkiewřki pychę hárdą złóżył/
- 31: ktory ono przedtym iuřz był do Ceřářzá y do inřnych Pánow rořpifał/ coby mu

32: rádzili z Krolém Polńkim Sigmuntom poimánym czynić.(*marg*) Skore ná Niedźwiedziu przedáwác nie dobrze. (–)

33: Ale Cefarz Maximilian Confederat Moskiewskiego/ widząc iż fię z łáiki

34: Bożey Krolowi Sigmuntowi y Litwie zá ípráwiedliwością przeciw Moskwi

35: ízczeńliwie powodziło/ wypráwił do Sigmuntá Polńkiego/ y do Władisławá

36: Brátá iego Węgierńkiego/ y do Ludowiká Syná Władisławowego Czeskiego

37: Krolow pošły/ chcąc z nimi wieczne przymierze poštánowić/ á profił áby fię do

38: niego zácháli do Prešporku. A ták potym Krol Sigmunt y Władisław z Lu

39: dwikiem Synem dogadzáiác ípolnym pošytkom wšyńtkiego Chrzešćiańtwa/

40: mieli sławny ziazd z Cefárzem Maximilianem w polu zá Prešporkiem miedzy

41: Hamburgiem y Brugiem Miášteczkami Roku 1515. Lipcá dnia 16.(*marg*) Sławny ziazd z Cefárzem trzech Krolow. (–) przy czym

42: teź Pošłowie práwie wšyńtkich Monárchow/ Krolow/ Xiążąt z rozmáitych

43: ítron byli/ á potym 19. dnia Lipcá do Wiedniá wšyńcy wiácháli/ gdzie Cefarz

44: Maximilian Annę Corkę Krolá Władisławá Węgierńkiego Sinowice Sigmun

45: towe/ Ferdinandowi Synowi w Małżeńńtwo pošlubił/ y zaráz iá sam korono

46: wał.

strona: 752

1:

2:

3:

4:

5:

6: Tegoż Roku gdy Krol w Litwie miezkał/ roštyrk ízkodliwy záczał fię był

7: w Prufiech miedzy Gdańskimi Mieczczány y Sláchtą Prufką/ wízákże Krol po

8: czątkom ízkodliwym wczás zábiegáiác/ wšyńtko to zaráz wšpokoił przez Má

9: cieiá Drzewickiego Biskupá Kuiáwńkiego.(*marg*) Rošterki Gdańskie y Prufkie. (–)

10: Potym ná íchodzie Nouembrá/ Tátarowie ktorzy z Moskwy wyciągnáw

11: ízy/ pošłóżyli fię byli v czarnego lássu/ rozdzielili zagony ná czterzy woýfká/ z kto

12: rymi do Ruši y ná Podole wtárgnęli. Pirwńze woýfko ciągnęło do Kámieńcá

- 13: Podolskiego/ Drugie do Litawiczá/ Trzecie do Międzyboża/ Czwarte w Szyn
- 14: kowlki Powiát zagony roľpuściło/(*marg*) Tátarow czterzy woýłká do Ruśi. (-) który gwałt widząc Pánowie Koronni/
- 15: wnet z dwiemá tyfiącmi iezdnych Zołnierzow ktorých gotowych po oney pirw
- 16: szey szkodie mieli/ ruľzyli się przeciw Tátarom/ Sláchtá też wľzytká Ruľka wi
- 17: dząc iż się im pirwľa niedbáłość znác była dáła/ niechcieli więcey w domách nie
- 18: przyjacielá czekác/ zebráli się wľzyfcy ochotnie/ śmieie zábiegáiąc Pogánom.
- 19: Stániśław Landfkoronfki Kámieniecki Stároftá wziął ná się obronę Miedzy
- 20: boskiego/ y Litawickiego powiátow/ á potkawfzy się dwa kroć z Tátary poráził
- 21: ich fzczeńliwie y pobił/y wľzytek połon wyľwobodził/ Murzow też y Vlanow
- 22: przednieyfzych kilku poimał.
- 23: Zás Xiążę świętey pámięci y wieczney śławy godne Roman Kniáziá Constan
- 24: tiná Ośtrofkiego Synowiec ná drugi zagon Tátarľki vderzył/(*marg*) Stániśławá Landfkoronfkiego dzielność. (-) á gdy Tátárowie
- 25: rozgromieni iulfz vciekác chcieli/ Kniáz Roman z wielkiey zápálczywości w frzo
- 26: dek ich fskoczył/ tám gdy własná ręká Pogánow kilka zábil/ wnet zá niefzczeńś
- 27: ćim koń pod nim padł/ A Tátárowie przyfkczywľzy Kniáziá Romaná w fztuki
- 28: rozliekáli/ wľzákże náľzy zá ľáfká Bożá onych wľzyfłkich Tátarow potym y ich
- 29: zagony pogromili/(*marg*) Kniáz Roman zábity. (-) y ná głowę ich poráziwľzy łupy wľzyfłki y połony odbili/
- 30: gdzie Iakob Secygniewfki y Páweł Farurey wodzowie dank dzielności odniefli.
- 31: Tegoż czáľfu Wafiley Wielki Kniáz Moľkiewfki wołości vkráinne Litew
- 32: fkie woiował: Przeto Krol Sigmunt Roku 1517. wypráwił przeciw iemu
- 33: Kniáziá Constantiná Ośtrofkiego Hetmáná z woýłkiem Litewfkim y Ruľkim/
- 34: y Ianá Swiercowfkiego z Polfkami/ Czeľkimi/ y Moráwfkimi zołnierzámí/ o
- 35: ktorých wľyľzawľzy Moľkiewfki zárázem vľtápił z woýłkiem fwoim/ pámięťá
- 36: iąc ná Horfzeńfká przefzłá porážkę/ Wľzákże náľzy zá nim goniąc wiele iego ludu
- 37: ná rozmáitych mieyfcách zbili/ y wľzyfłkę Siewierfká ziemię ogniem y mieczem
- 38: zwoiowáli.(*marg*) Moľkiewfki vcieka. Lepfzy karány. (-)
- 39: Potym zwoiowawľzy Siewierfkie kráiny ná południe y ná wľchod leżące/

- 40: obročili fię do pułnocnych kráin Mořkiewřkich ku Přkowu/ á přepráwiwřfię fię
41: przez Dniepr/ Dřwinę/ y infze Rzeki/ przyciágnęli ář pod Opoczkę Zamek drze
42: wiány/(*marg*) Nářzy Mořkwę burzą. Nářzy pod Opoczką porázeni. (–) ále przyrodzeniem
mieyřcá obronny/ do ktorego gdy Czechowie řzturmow
43: kilko nie vczyniwřfię dziury przypuřćili/ wiele ich Mořkwá z bláńkow zbiłá/ ob
44: ćináiąc kłodziny záwiefzone/ tářze kámięni y rozmáitą řtrzelbą. Dla tego nářzy
45: popadwřfię niemáłą řzkodę w ludu pieřzym/ á nie wziáwřfię Zamku/ ktory pier
46: wey Swinim karmnikiem nářzywáli/ nářad odciągnáć muřieli/ wřřářze wielkie
47: řzkody w Ziemiách Mořkiewřkich bez odporu poczynili/ y ták dłuęo wřřerz y
48: wzdłuę woiowáli/ ář ich zimá do domu wroćić fię przymuřili/ z ktorey wypráwy
49: Litwá wielkie korzyřci y łupy odniořlá. Działo fię to Roku 1517.

strona: 757

//Křięęi dwudzięte y czwarte.//

- 1: Potym Ian Tarnowřki Hetman/ widzác iř řam Woiewodá z wielkim
2: woýřkiem přećiw iemu ciáęnie/ połóżył fię z řzeřciá tyřięcy řołnierzow řwoich v
3: Obertiná ná mieyřcu obronny/ obwárowawřfię oboz dobrze pářiekámi/ y wo
4: zámi zpręęonymi. Wołofki Woiewodá vřáiąc w wielkořci woýřká řwoiego/ kto
5: rego miał pięćdziefiá tyřięcy/ przybliżył fię řmieie tuę pod oboz nářzych/(*marg*) Nářzych
oboz v Obertiná. (–) á ku więt
6: řzemu řtrářchowi z onymi ogromnymi vřámi vřkazał fię z gory/ potym ná hárc
7: nářzych kazał wywabiać/ y z Dział wielkich řtrzeláć/ ktore namnieyřzey řzkody
8: w nářzych niewczyniły/ bo iř nięey leęeli/ tedy ich kule przenořily. řydzili Wo
9: łochowie z nářzych/ Ale Tarnowřki nářychtowawřfię Działá řwoie porzádnie/ y
10: lud řpráwnie vřřykowawřfię v Bram obozowych/ kazał teę ná Wołochow řtrze
11: láć. řtářkowřki řtářřzy ná Działámi/ zá pierwřzym řtrzeniem pod Działem
12: Wołofkim oř vtráćil ář vpáđło/ y Puřřkarzá obrářił/ wytoczyli fię potym z obo
13: zu Polřcy Rotmiřřzowie Bářicki/ Mikołay Sieniáwřki/ Máćiey Włodek y
14: infzy/ podkáli fię meęnie/ iáko Leonides z Perřami/ z Wołochy/(*marg*) Bitwá nářzych
z Wołochy. (–) nářzy meęřtwem/
15: Wołofzy wielkořciá přeřchodzili/ křřyk Meęřow bitnych zobudwu řtron/ trzařk

- 16: z Dział y z Ruńnic/ rónnych pod końmi stękanie/ koni bez Pánow zbitych ogrom
17: ne rzanie/ Echo w lefiech y po górách rozdwoiał. A w tym Prokop y Ale
18: xander Sieniáwłcy z Herbu Leliwy rodzoni Krácia 1)/ przypadwłzy z Rotámi
19: łwieżymi w bok Wołochom/ rozerwáli ich/(*marg*) Sieniáwłkich dzielność. (-) z obozu
zás ftrzelbę gęłtą ná drugich
20: Tarnowłki Hetman kazał wypuścić/ á rozrzućiwłzy páfiki obozu swoiego łami
21: Polacy/ łkoczyli włzyfcy zápalczywie do Wołochow/ ktorzy zarázem tył podáli/
22: rožno po polách vciekáiąc/ Polacy ich gonili dáleko/ bijąc/ siekąc y wiążąc.

strona: 762

- 1:
2: Przeto iey
3: potym y przeciwnicy powinny cześć mufilei wyrządzać/ iáko Krolowey swoiey.
4: Potym Krol zarázem w tydzień wyiáchał z Wilná do Kráková ná pogrzeb
5: Oycowłki/ w zálobnym poczie Pánow y Dworzan Litewłkich. Koronni też
6: Pánowie/ y Wociech Prufkie/ y Cielinłkie Xiążętá/ y Márgrábic Brandenbur
7: łki/ y Połłow bárdzo wiele od Krolow y Pánow Chrześciánłkich. Był potym
8: pogrzeb odprawowan z wielką á Krolewłką Pompą/ z Chorągwiámi zbroy
9: nych Chorążow/ z ziemłkimi y powiátowymi Chorągwiámi/ y z inłzymi Cere
10: moniámi/ iáko iest obyczay w Polłzce Krolow chowác. Pochowan tedy 26.
11: dnia Lipcá Roku 1548. ná Zamku Krákowłkim w Kościele S. Stániłławá/
12: w Káplicy/(*marg*) Pogrzeb Sigmuntow. (-) ktorą potym Krolowa Boná wielkim kółztem
z kámieniá ciołłáne
13: go z wierzchu/ á we wnątrz z Figurami Mármurowymi ozdobnie iáko widzimy
14: wywieść dáłá.
15: Po Ceremoniách pogrzebu/ Krolowa Boná vłtáwicznie Krolá młodego
16: z Pány Koronnymi fráłłowála/ wiodąc go do rozvodu z Bárbarą Rádziwi
17: łowną/ Ale w tym odiáchał do Litwy/ gdzie w Wilnie będąc z Małżon
18: ką Bárbarą krotofil rozmáitych według młodości vżywał.
19: Roku 1549. Tátarowie Prekopłcy ná Wołyn wtárgnęli Miefiąca Wrze
20: łniá/ gdzie bárdzo wiele Sláhty y połonow rozmáitych nábráli/ y Kniáziá Wi

- 21: Iniewieckiego z Małżonką poimawfzy do Hordy zawniedli.(marg) Tatarowie Wołyń burzą.
(-)
- 22: Tegoż Roku w wielki poft vmárł Kniáz Ianus Dubrowicki Woiewodá
- 23: Trocki.
- 24: Tego też Roku IAN HLEbowic Woiewodá Wilenski Kánclerz Wiel
- 25: kiego Xięftwá Lit. doczeftnemu fwiátu podziękował rychło po Wielkieynocy.
- 26: O Koronáciy y śmierci Kro
- 27: lowey Bárbáry Rádziwiłowny/ y Seymach
- 28: Wilenskim y Piotrkowfkim/ Roku 1550.
- 29: Róździał VI.
- 30: KRol Sigmunt Auguft chcąc do skutku przywieść
- 31: Koronácią Małżonki fwey Bárbáry/ złożył Siem w Piotr
- 32: kowie Roku 1550. ná który fię bárdzo wiele Pánow Koron
- 33: nych y Połłow ziemfkich ziecháło. Tám była pierwfza pro
- 34: politia Krolewka/ Iż káždy Pan ná iednym wrzędzie álbo do
- 35: ftoieńftwie miał przeftać/ á pluralitas dignitatum miała być odbie
- 36: rána/ Erecutią też odbieránia dzierzaw Imion Krolewfkich
- 37: grożono. Co nie iednego rużyło w fádno/ bo WRDC nie káżdemu było fmácz
- 38: ne. Przeto Połłowie ktorzy byli pośláni z powiátow/ y infzy/ nie śmieli fię wo
- 39: ley Krolewfkiej przeciwić/ iedni bojąc fię ftrácić/ á drudzy zábiegáiąc kálki. Była
- 40: tedy ná tymże Seymie vchwalona Koronácia Bárbáry Rádziwiłowny/
- 41: ktora tegoż Roku w tydzień po S. Bárbárze była koronowána w Krákwie ná
- 42: Zamku w Kościele S. Stániłáwá ná Máieftacie według zwyczáiu przypra
- 43: wionym/ przy zebrániu Bifkupow y Pánow Koronnych/ y Litewfkich/(marg) Krolowa Barbára koronowána. (-) ktorą (kust) też koro

strona: 763

//Kfięgi dwudziefte y czwarte//

- 1: też koronácią uczćili Xiążętá Legnickie/ Ciefzyńskie/ y infze/ y połłowie od Xią
- 2: żeciá Prufkiego Albrichtá/ ktory też wten czás Hołd Krolowi uczynił przez Po
- 3: fły y przyfięgę potwierdził.

strona: 767

//Kfięgi dwudziefte y piąte.//

1: O Woynie z Liflanti/ y z

2: Moskwą potym dla Liflantow.

3: Kfięgi XXV. Roździał I.

4: Do Wielmoźnego Páná Ianá Wołmin

5: űkiego/ Caűtellaná Połockiego/ Stároűty Krewűkiego.

6: ROku 1556. Wilhelm Furftemberg Miűtrż Li

7: flandűki/ iáko űkoro ze wűzyűtkimi Kontorámi y z Zakonem

8: Krzyźakow űwoich wiárę Luterűką przyiáł/ zárázem ná Ar

9: cibiűkupá Rygenűkiego Márgrábię Brándenburűkiego Wil

10: helmá/ rodzonego Xiążęciá Pruűkiego Albrichtá/ á ciotczo

11: nego Krolá Sigmuntá Auguűtá Polűkiego Brátá powűtał/

12: iź mu bronil Koűciołow Katolickich pűowác/ y wiary ni

13: cowác. A űzukáiac ná niego przyczyny złoźył Siem wálny w Wendzie űtolecz

14: nym Zamku űwoim/ ktory dziű náűzy Kieűiá zowiá/ na ktorym poűtánowił woy

15: neű ná Arcybiűkupá podnieűć/ kładac nań tę potwarz/ iákoby on Liflanty chciáł

16: wydać Krolowi Polűkiemu/ á Kurlandy Bratu Xiążęciu Pruűkiemu.

17: A ták Roku 1556. po S. Ianie Chrzćicielu űam Wilhelm Furftemberg

18: ze wűzyűtkim Zakonem űwoim/ y z Hermanem Derptűkim/ y z Rewelűkim/ y Hab

19: űelűkim Biűkupámi/ y z Sláchtá Liflandűką wciágnáł w Ziemieű Rigenűką Ar

20: cibiűkupiá obyczáiem nieprzyiacielűkim.

21: Arcybiűkup teź ácz űię był umyűlił polná bitwę potykác/ bo miał przy űo

22: bie Sláchty niemáło/(*marg*) *Woyná wnetrzna Liflandűka.* (–) ále widząc nie równá/

uchodził obronná ręká do Ko

23: kenhaufu Zamku űwoiego nad Dźwiná/ táme űię záwárł. A Miűtrż go wielką

24: mocá dobywáł/ lecz iź był Zamek dobrze obwárowány/ y połoženim mieyűcá

25: obronny (iákom űam widziáł Roku 1573 iádac tam tędy Dźwiná do Rygi

26: áź z Witebűká) przeto mu űtrzelbá máło wádzilá/ ták tedy áź głod Oblęźencow

27: do poddánia przymuűil/ iź oűmega dnia od oblęźenia Zamek y Miáűteczko ka

- 28: zał Arcybiskup otworzyć/ podając się dobrowolnie. Ale Mistrz nie bacząc ani
29: na jego pokorę/ ani na Xiążęcią godność y primatką/ náfyzdziwly się z niego/
30: trzymał go w więzieniu mało nie cały rok/ wżysťki mu Miáltá y Zamki/ y
31: máiętności pobrawly.(*marg*) Arcybiskup Liflandski Rigenfki poimány. (–) Przeto Krol
August naprzod posłał Káprá Łączkiego do Mistrzá/
32: dla wyfwbodzenia Arcybiskupá Rigenfkiego/ Brátá Ciotczonego. Ale Li
33: flancı zgwałciwly práwo Boże y Ludzkie/ Łączkiego w drodze zábili/ niź do
34: Mistrzá doiáchał.(*marg*) Łączki Pofeł zábity. (–)
35: Zá tym Despectem posłał iefzcze Krol Biskupá Zmodźkiego do Mistrzá/
36: ktory tákże o zábicie Łączkiego/ iáko o wyzwolenie Arcybiskupá wiele prácował/
37: ále dla hárdości Niemieckiej prozno zás do Krolá przyiáchał.
38: Tymi tedy despectámi nieznośnymi Krol August słuźnie pobudzony/ Ro
39: ku 1557. zebrawly woylká práwie wybornego ták z Litwy iáko z Polfki przez
40: íto tyfięcy/ wyciągnął sam osobá swoią do Pośwola z Dziáły/ y z wielkim
41: Ryftunkiem woennym/ Pánowie teź Koronni y Litewfcy wielkie poczty

strona: 768

//Macieia Strykowskiego//

- 1: ítáwili/ tákże Iurgi y Siemion Oelkowicy Xiążętá Słuckie/ cztery tyfiące iez
2: dnego y pieźzego Rycerťwá ozdobnym kofztem przywiedli.(*marg*) Krol August do Lifland.
Xiążat Słuckich Poczet/ 4000. (–)

strona: 772

- 1: Támże nawyzly Woiewodá Połocki
2: Kniáz Piotr Soyfki od chłopá siekierá zábity poległ/ ktorego potym w Wilnie
3: w Cerkwi przeczýstey pochowano. Y Siemion Wafilewic y Iakow Lew/ Iwan
4: Wafilewic Sieremiet/ Kniáz Alexander Porozowfki Woiewodá przedniego pol
5: ku/ Kniáz Dawid Wafilewic Skuntorow/ Mikitá Romanowic Odoiewfki/
6: Woiewodá wielkiego Hrodu/ Kniáz Siła/ y Mikita Kuntorowicy/ y Wafili/
7: y Fiedor Woiewodowie/(*marg*) Soyfki zábity. (–) Daniło Kuliczow/ y Ofiph
Chwiedorowic Bykow
8: mąż wzroftem wielki półtorá łáznia wielkie/ pod ktorego íprawá Dziáły bywá

9: ły/ y Książ Iwan Zachárin/ Książ Fiedor y Siemion Páleccy/ y infzych Pá
10: now bárdzo wiele Rádnych/ y Boiar zacnych pobito ná plácu/ á poimánych
11: z obozem/ y z wielkimi łupámi/ Hetman/ Pánowie y Rycerftwo Litewfskie mie
12: dzy fię rozebráli/ przednieyfzych Więźniow do Krolá ná ten czás w Wárłzáwie
13: będącego odefławfzy. Iam tám łam w tym polu Iwánfskim widział iefzcze ftog
14: wielki kości Mofkiewfskich złożony/ iádąc z Witebfská Roku 1573.
15: Drugie woýlko więtfze/ ktorego 50000. leżało z Serebrnym od Orfzy dwie
16: mili/ Filon Kmitá dzifiefzy Woiewodá Smolenfski tym fortelem ftrwożył/ po
17: fłał do Dubrowná z listámi/ dáiąc znác o zwycięftwie fwieżym nád Mofkwą/
18: y zábiciu Soyfskiego ná Iwánfskim/ á kazał vmyfłnie onym poftláncom tám iá
19: chác/ gdzie rozumiał iż ich miałá poimác ftraż Mofkiewfska/ y ták fię stáło/ iż
20: ich Mofkwą z onymi listámi poimálá/ ktore gdy przeczytał Serebrny Hetman
21: Mofkiewfski/ ták łobá ftrwożył/
22:
23:
24:
25: potym gdy ták Mofkwą rozgromioná bylá/ náfzy wzięli wozow 25000. ná
26: kořzu/ y bárdzo wielkie łupy/ y wzdobycz łzat y vbiorow rozmáitych/ y żywności/
27: tákże páncerczow y bechterow ktore wieziono zá woýlkiem ná 6000. Ofob/ náfzy
28: wzięli. A ták ty dwie woýlka Mofkiewfskie wielkie/ ktore fię miály fciágnąc ná
29: Druckich polach/ á potym łpolná mocą ku Wilnu ciágnąc w ten czás dziwná
30: mocą Bożá y dzielnością Litewfską były rořpruřzone/ á drugie ná głowę pogro
31: mione y pobite/ y z obozow złupione.
32: Stániřław teř Pác wielkiego X. Lit. ná ten czás Namieřtnik/ á dzifiefzy
33: Woiewodá Witebfski/ w dzień S.Máłgorzáty/ zebrałfzy ze dwa tyfiácá Ricer
34: łtwa ták Zołnierzow iáko Slácty y Kozakow Witebfskich/ pořłał ich ná odřiecz
35: pod Ozierifcza Zamek/ ktorego Tołkmak Iurgi z trzynálcią tyfięcy Mořkwy do
36: bywał/(*marg*) Mořkwá pod Czierifczámi porázone. (–)
37: iż porzućiwfzy wfzyřtki obozy/ namioty/ y zá
38: wády woienne/ ze wfzyřtkim woýlkiem zarázem poczáł vciekác/ á Filon Kmitá

- 39: Stároftá Orfenfki z Ófcikiem Iurgim Woiewodą Mfcifławfkim nie máiąc
- 40: więcey dwu tyfiácu Rycerftwá po nich gonili z okrzykiem bijác/ liekác/ y imá
- 41: iác/(*marg*) Drugie wiefzfe woýfko Moskiewfkie fortelem porázone. (–)
- 42: tám zá pomocą Bożą y przywodem Ianá Snieporodá náfzy/ gdy im
- 43: Kozakow przybyło Moskwy 5000. ná plácu położyli/ infzych rozgromili/ po
- 44: wiązáli/ y ftrzelbę z obozem y łupámi wielkimi pobráli/ A íam Iurgi Tolkmak
- 45: ledwo vbieżał/ ktory iednák tegoż roku popráwiwfzy fię/ wielką mocą y íztur
- 46: mámi dobył tegoż Zamku Ozierzyfc/(*marg*) Ozierifcze wzięte. (–) gdzie Ian Dzierżázínfki Rotmiftrz prze
- 47: wáźnie Zamku broniác mężnie dał gárdło/ y infzych wiele ludzi zacnych przy
- 48: nim. A Krol Swedfki Erik práwie też w ty czáfy Rewel y Biały Kámień w
- 49: Liflanciech mocą wziął.
- 50: Roku záś 1565. Rycerftwo Koronne y Pánowie Polfzcy Pan z Gorki/ y
- 51: Lefniowólki/ Iakob Secygniowfki/ y wiele infzych pod Krafnogrodek Mo
- 52: fkiewfki Zamek chodzili/(*marg*) Polacy pod Krafnogrodek. (–) gdzie poczyniwfzy ogniem y mieczem wielkie ízkody
- 53: Zamku iednák nie wziáfzy ná zad fię wrocili. Poczępow też Zamek z Filonem
- 54: Kmitą opalili/ y Miáfto zburzyli/ gdzie wielkich fkárbow y łupow doftáli/ Bo
- 55: tám y Karawany Kupcow Tureckich záfkoczyli/ tákże áż do Stárodubia wzíft
- 56: ki wołości íplundrowali.

strona: 777

//Kfięgi dwudziefte y piáte.//

- 1: Tegoż czáfu Iwonia Hoípodar Wołofki/ ktory Bochdaná wygnął/ po
- 2: długich á przewáźnie mężnych bitwach z Turki y z Multany/ był od íwoich
- 3: Turkom wydány/ y ná cztery części roftárgány/ iego głowę widziałem íam Ro
- 4: ku 1575. przybitą ná wrociech w Bukoreftu Stolecznym Mieície Hoípodará
- 5: Multanfkiego Alexandrá/(*marg*) Iwonia Turkom wydány. (–) ktorego Brát Petrilo ná Iwoniowo miefce Woło
- 6: íkim Woiewodą zoftał.
- 7: A Táránowfki Andrzej z ziazdu Wárfzáfkiego/ tegoż Roku 1574. Wie

- 8: ĩieni o S. Michále do Turek był poŃlan/ dla potwierdzenia przymierza z Kro
9: leŃtwem PolŃkim y Wielkim XięŃtwem LitewŃkim bez Krolá. Iam teŃ przy
10: nim ieŃdził/ ále dla wielkiego głodu w WołóŃzech/ y ná wŃszyŃtkich Tureckich go
11: Ńcincach pánuiącego/ muŃielĩmy iáchác nie zwykłą drogá/ przez MultánŃká/
12: BulgárŃká/ TribálŃká ziemie/ áŃ do Traciewy przez wynioŃte áŃ pod Niebo ká
13: mieniŃte y wyŃokie Skály Balchany názwane.
14: Przy nas Turecki Cefarz Soltan Zelim vmárł/ ĩkoroŃmy do Constantino
15: pola wiácháli/ á przed tym dwie Niedzieli triumphował po wŃięciu Tunifu y
16: Golety w Africe pod HiŃpany.
17: Przy nas teŃ ná mieŃce Zelimá/ Amurat Syn ŃtárŃzy w niebytnoŃci od Bá
18: Ńzow wybrány Cefárzem Tureckim/(*marg*) Tunis y Goletá wŃięte. Amurat Cefarz Turecki
dziefyŃzy. (-) ktory przyáchawŃzy do Constantinopolá
19: Morzem z Amáliey kráiny SiriyŃkiej/ dał zaráz piáci Brátow młodŃzych zá
20: mordowác/ y połoŃono ich wŃszyŃtkich piáci rzędem w wynioŃto ozdobnych Złó
21: togłowem przykrytych grobach/ w nogach grobu OycowŃkiego ná Cmintarzu
22: KoŃciołá Sophie/ ná com Ńam włáŃnymi oczymá pátrzał/ y com wŃszyŃtko po
23: rzádnie wierŃzámĩ PolŃkimi opifał/(*marg*) WierŃze moie o Turcech. (-) ktorym iefł TituŃ
O WolnoŃci PolŃkiej/ y
24: Wielkiego XięŃtwá LitewŃkiego/ etc.
25: A myŃmy teŃ przyácháli do PolŃki Roku 1575. po Wielkieynocy z wtwier
26: dzonym przymierzem/ miedzy nowym Cefárzem Tureckim Amuratem/ y Ko
27: roná PolŃká/ á Wielkim XięŃtwem LitewŃkim/ ták z Ńtrony Wołochow iáko
28: y Tátárow.(*marg*) Przymierze z Turki. (-)
29: WŃzákŃe Tátárowie tegoŃ Roku 1575. MieŃiácá WrzeŃniá y PáŃdzierniká
30: wielkie á nie oŃzácowane Ńzkody w Ziemiach RuŃkich/ WołyńŃkich/ y PodolŃkich
31: vczynili. Bo okrom pobitych ŃtárŃych ludzi/ y máłŃych Dzieatek/ Ludzi Chrze
32: ŃciánŃkich piędziefiát y pięc tyŃięcy 340. wywiedli w niewolá/(*marg*) Tátárowie Wołyn
y Podole zwoiowáli. (-) á koni y klacz
33: pułtorá kroć Ńto tyŃięcy/ Bydłá rogátego pięc kroć Ńto tyŃięcy/ á owiec dwie Ńcie
34: tyŃięcy/ okrom inŃŃzych łupow/ Ńzat/ Złotá/ Srebrá/ y Skárbow tákŃe rozmái

- 35: tych łtátkow domowych. A táká łpráwą wyciągáli z tymi łupámi z Podola.
- 36: Naprzod Cárzykow fiedm Synow Cárzá Przekopfkiego wżyftki woyská Hor
- 37: dińłkie łpráwowáli.(*marg*) Szyk y łpráwą woyská Tátárskiego. (–)
- 38: Alikierey Soltan z Chorągwiá Kitayki biały y czerwoney wżerz ná dwá
- 39: łąźniá/ á ná wierzchu kutas z końskiego ogoná fárbowány/ ludu było pod nią
- 40: 15000.
- 41: Lazikieray Soltan z Chorągwiá kitayki zieloney á biały/ pod nią było
- 42: Tátar 10000/ á Murzowskich Chorągwi 8.
- 43: Alichwierczey/ z Chorągwiá czerwoná o dwu ogonách/ pod którą było Tá
- 44: tar 10000. á Murzowskich Chorągwi 10.
- 45: Satkurczy z Chorągwiá kitayki czerwoney y biały/ z kutałem/ pod którą
- 46: było ludu 15000. á Murzowskich Chorągwi 25. Zá tymi łzli Sabayłcy Tá
- 47: tarowie/ nád ktorými był łtárfzy Solotay Kikierey Bakart z Chorągwiá kitay
- 48: ki biały y zieloney o czterech ogonach/ ludu było pod nią 8. tyłięcy.
- 49: Zá tymi łzli Cerkáłłowie Pietihorłcy drugim Bakartem z Chorągwiá Ki
- 50: tayki biały á zieloney/ z kutałámi/ ludu pod nią było 7000.(*marg*) Cerkáłłowie
Pietyhorłcy Chrzefciáne. (–)

strona: 781

- 1: Byli iufz w ten czás ná gránicách Mołkiewłkich Połłowie náłzy/ Krifki
- 2: Mázowiecki/ y Mikołay Sapihá Minłki/ Woiewodowie/ y Fiedor Skumin

strona: 782

//Macieiá Striykowskiego//

- 1: Tiłkiewic Podłkárbi nadworny wielkiego Xięłtwá Litewłskiego/ gdy włtyłzeli o
- 2: tym łplundrowániu Liflant/ dla czego fię byli chcieli náząd wrocił/ Ale z rołka
- 3: zánia Krolewłkiego potym iácháli do wielkiego Kniáziá/ przed ktorým gdy
- 4: łpráwowáli połelltwo/ nie dał im áni wzmianki czynił o Liflantłkiey ziemi/ y
- 5: owłzem fię ielcze vpominał wżyftkiey Kurlándłkiey ziemi/ y kráin inłznych Po
- 6: morłkich áż do Prus/ twierdząc fię mieł práwo dziedziczne nie tylko ná to ále y
- 7: ná wżytkie Pruffy/ y ná Połłkie y Litewłkie páńłtwá/ po Prufie Brácie Octa
- 8: uiułá Cefárzá/ ktory iáko żywo nie był ná Swiecie/ od ktorego fię on według

- 9: zmyślonych baśni czwartymnaśmym pokolenim bez wstydu być zmyślnie mie
10: nił. O czym gdy Pośłowie náfzy niż z Moskwy wyiácháli Krolowi dáli znác/
11: pośłał z nowu Krol do Wielkiego Kniáziá Gońcá y Dworzániná swoiego Pio
12: trá Harabudę/ przywodząc go wśelkim śpořobem pod śłufznymi Condiáciami
13: do pokoju z obudwu Ńtron wtwierzenia.(*marg*) O tym Prufie żaden Hiftorik iáko żywo
nie wřpomina/ chyba o Krolu Bitiniej/ od ktorego ieř Miářto Pruffá/ y do ktorego ono był
Annibal vciekł. (–) Ale Moskiewřki według wrodzoney
14: hárdości/ nie tylko Ńię dał do przymierza náklonić/ ále y Gońcá Krolewřkiego
15: ledwo wyřłuchawřzy/ dáleko od Ńiebie odeřłał/ y práwie zá więźniá chował.
16: Ruřzyli Ńię byli tegoř Roku Pánowie y Rycerřtwo Litewřkie ochotnie ná
17: odpárcie Moskiewřkiego gwařtu/ ále próżno/ Bo y niepogody zářzy/ A Mo
18: Ńkiewřki teř Zamki pobráne ořádiwřzy z Liflant wyciágnął.(*marg*) Litwá pod Zelborg. (–)
19: Tegoř Roku Cometá Ńrąřzna vřkazawřzy Ńię 13. Nouembrá długo trwá
20: á/ A náfzy teř potym Dunenborg z Kozakiem dzielnym Zábá odiřkáli/ y Wen
21: den áłbo Kieř przed tym Stolicę Miřtrzew Liflantskich pod Moskwá wzięli.
22: A gdy Ńię Moskwá we dwudziestu tyřięcy wojská znowu dwa kroć o dobycie
23: Kieři kuřlá/ porázili ich náfzy w máłym poczcie y rozgromili/(*marg*) Cometá. (–)
złaczywřzy Ńię
24: z pořilkiem Swedow ná ten czas przybyłym y Dział więcey niż 20. wielkich bu
25: rzących/ á zwłářczá Wołká odięli/ zá Ńpráwá y Hetmáńřtwem Andrzeiá Sapihi
26: Woiewodzicá Nowogrodzkiego/ gdzie teř Woiewod y Boiárow zacnych bár
27: dzo wiele krom pobitych ná plácu w więźzenie pobrano/ Roku 1578. zimie/(*marg*)
Moskwá porázoná y Działá odięte. (–)
28: Działá do Wilná/ ktorymi nieřłufznie Zamkow Krolewřkich dobywáł/ á Więź
29: nie do Grodná przyprowáďzone/ A Moskiewřki teř po tey kaźni dopiero Goń
30: cá Krolewřkiego Haráburdę Piotrá do Ńiebie wezwawřzy/ vřczwiřzy trácto
31: wał y potym odpráwił.
32: Tegoř Roku Alexander Chodkewic Stárořtá Grodzieńřki Ńwiętey pámię
33: ći dług Ńmierći z ciáłá zápláćił.
34: Tegoř teř Roku Mieřiacá Sierpniá Iurgi Iurgewic Oelkowic Olgerdá

- 35: Wielkiego Xiędza Litewskiego potomek Xiężę Słuckie wieczney pamięci godne/
36: z Swiátem fię rozstał.
37: Tego też czálfu Poślowie Mołkiewcy do Kráková przyiácháli/ ktorých
38: w zebrániu Senatorow gdy Krol do íprawowánia pofelstvá vczciwie przy
39: prowadzonych przypuścił/ wnet od wrodzoney hárdości poczeli niechcąc
40: żadną miarą pofelstvá íprawowác/ ázby ku nim Krol pierwey po
41: wstał/ á ziąwzy Czapkę/ o zdrowiu Cárzá prześlawnego
42: pytał. Czego gdy im iáko rzeczy nieślufzney Krol
43: pozwolić niechciał/ odiácháli do Mo
44: łkwy nic nie poştánowiwszy/ áni
45: pofelstvá ípráwiwszy(*marg*) Hárde Pofelstwo Mołkiewskie. (–)

strona: 787

- 1:
2:
3:
4:
5:
6: Potym Krol 8. dnia Sierpniá do Wieliza przyiachał/ A Pan Mikołay
7: Rádziwił Woiewodá Wilenki/ Hetman wielki z Synem Chriftofem Hetmá
8: nem Polnym/ Pánem Trockim/ y z Pánem Wilenskim Oítáfiem Wołowiczem/
9: y z inżymi poczty Pánow y Rycerstwá Litewskiego przedtym przyciągnąw
10: ły pod Wświát drugi Zamek Mołkiewski/ á száńce porządne ípráwiwszy/ łko
11: ro do nich Krol przybył/ wzięli także Wświát porządną íprawą 6. dnia Sier
12: pniá przez podanie wytráfzone y przymufzone pod Mołkwą/ gdzie też poimá
13: ni dwa Woiewodowie Michał Weldzeminow/ y Iwan Afczarow/ inże po
14: ípolstwo wolno pufczono.(*marg*) Wświát wzięty. (–)
15: A ten Zamek był zdawná Stolicą Olgerdá Wielkiego Xiędza Litewskie
16: go/ kiedy Xięstwo Witebskie otrzymał po żenie/ y z tego Zamku wypráwiwszy
17: fię z Litewskim woyskiem ná Dimitrá Wielkiego Kniáziá Mołkiewskiego przy
18: ciągnął był áz do sámej Mołkwy/ y gránice Litewskie áz zá Mozaisk 6. mil

- 19: vgruntował.(*marg*) Olgerd do Moskwy. (-)
- 20: Przed tym też 8. dnia Auguſtá Mikołay Moniwid Dorohoſtayıłki Woie
- 21: wodá Połocki pod Newel trzeći Zamek Moskiewłki z Sláchtą ziemie Poł
- 22: ckiey/ y z Rycerſtwem ſwoim ciągnął. A Pan Kánclerz Koronny Ian Zamoy
- 23: łki ku Wielkim Lukom/ Támże Wielki Kniáz Moskiewłki Gońcow ſwoich
- 24: z liſtámi ſłał/(*marg*) Woiewodá Połocki do Newlá. (-) hámuiać Krolá od krwie
Chrzeſćiańłkiey (człowiek nabożny y
- 25: ſpokoiny) roźłania/ wywodząc to z piſmá ſwiętego/ y z Piálmow Dawido
- 26: wych/ á iż Poſłowie wielcy z dobrym iáđą/ opowiađáiać/ przeto áby fię do Li
- 27: twy wrocił ich poſelſtwá ſłucháć proſił.(*marg*) Liſty Moskiewłkie nabożne. (-)
- 28: Ale Krol widząc iáwne ſzyderſtwo/ á Wieliz y Vſwiát Rycerſtwem ſwo
- 29: im oſádziwłzy/ obrocił fię ze wſzyłtkim woýłkiem do Wielkich Luk/ wypráwiw
- 30: ſzy ná piſwłzá ſtraż/ y rozdawánie Stanow wſzyłtkiemu woýłku/ Páná Ianá
- 31: Wołminłkiego/ z domu Naſfutowego Caſtellaná Połockiego/ Stároſtę Krew
- 32: łkiego z kilkiem Rot/ y Tátárow Nahayłkich połkiem/ y z piąciá ſet Haydu
- 33: kow/(*marg*) Krol do Wielkich Luk. (-) ták iż miał w ſwym połku dwánaſcie ſet iezdnych
y piełzych/ ná pierw
- 34: ſzey ſtraży. Zá nim ciągnął Hetman Polny Chriſtof Rádziwił/ Caſtellan
- 35: Trocki/ z trzemá tyſiaćmi Zołnierzow/ przy ktorým też był Stároſtá Zmodź
- 36: ki/ Ian Kiſzká máiać 400. Iezdnych/ á 100. piełzych/ y Ianuſz Xiążę Ołtro
- 37: łkie z ołmiá ſet połku.(*marg*) Ian Wolminłki ná piſwłzá ſtrażá. (-) Pan Mikołay
Rádziwił/ Woiewodá Nowogrodłki.
- 38: Pan Ian Hlebowic/ Caſtellan Minłki. Euſtachi Tiłkiewic/ Woiewodzie
- 39: Smolenłki. Márek Wnuczek Ciwon Retowłki/ y inłzy Ciwonowie/ Vrzęd
- 40: nicy/ y Rycerſtwo Zmodźkie/ w ktorým połku było 2000. iezdnych.(*marg*) Społob
ciągnienia woýłká pod Wielkie Luki. (-) Potým
- 41: Trocki/ Wołyńłki Woiewodowie/ y Alexander Xiążę Prunłkie Stolnik/ ktorých
- 42: było 800. Zá nimi Mikołay Rádziwił Woiewodá Wilenłki/ Hetman wielki
- 43: z trzemi tyſiaćmi iezdnych. Potým Pan Wilenłki Ołtafi Wołowicz/ Woiewodá
- 44: Minłki/ Mikołay Sapihá/ y inłzych Pánow y Rycerſtwá Litewłkiego 2000.

- 45: Potym Rot Polfkich iezdnych 5000. Zás Węgrow 4000. iezdnych/ Dopiero
- 46: lam Krol z Dworem ktorego było 1000. iezdnych. Zá Krolem Dziálá y infzá
- 47: Armata/ á przy nich piefzych 20000. Zá tymi zás fzło w pozad z Ianufzem Xią
- 48: żęciem Zbárafkim Zołnierzow iezdnych 6000.